No 33 Zaterdag 11 Januari 1930. 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

EERSTE BLAD

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Vergissing.

De redactie van *Timboel* heeft, als mandataris van.... ja, van wien of wat eigenlijk? — een manifest doen verschijnen onder den titel: Het slot van een regime.

Reeds dit opschrift getuigt van een gemoedsgesteldheid, die geen redelijkheid meer vraagt of kent. Want aan het slot van het manifest heet het, dat het bewind van den tegenwoordigen landvoogd „zijn defintief karakter onthullend, ten zooveelste male zijn voor de nationale beweging vriendschappelijke woorden (heeft) doen volgen door voor die beweging verderfelijke daden".

Het opschrift is dus blijkbaar een vergissing: de „wolf in schaapsvacht" is alleen maar „definitief onthuld."

Overigens is dit niet de eenige vergissing. Ook in dit manifest hoort men weer het geluid van de lieden, die zich met groote moeite bedwingen om nu maar niet ineens aan dat booze gezag een eind te maken.

„Wij dringen er bij de bevolking op aan, haar kalmte en waardigheid te bewaren, en elk onwettig optreden na te laten."

Houd-me-vast-of-ik-bega-een-revolutie!

Deze gedachte in het manifest berust op een ijselijke vergissing: de bevolking heeft geen aansporing noodig om zich van onwettige daden te onthouden.

Zij is gerustgesteld door het einde dat de hand van bestuur en politie maakte aan de terreur van P.N.I.-propagandisten.

Maar de gróóte vergissing van dit manifest is, dat het zoo duidelijk het karakter der loyale volksbeweging miskent, door haar — ten halve overigens — noncoöperatie aan te raden.

Kom... óók in kringen, die in één verband met de P. N. I. zijn georganiseerd, is het besef levendig, dat de regeering deed wat zij doen moest.

In de gematigde groepen zijn er misschien zelfs wel, die op hun beurt niet zonder eenige opluchting de druk hebben zien verdwijnen, dien de links-extremisten in de federatie op de evolotionaire elementen uitoefenden.

Timboel zal met zijn oproep dus, vermoeden wij, geen resultaat bereiken.

Behalve dan: dat haar redactie zichzelf kwalificeert. Als een vergissing.

R.

Benoemingsmacht.

Onze Stem klaagt, dat bij de benoemingen voor den Provincialen Raad voor wat aangaat de Europeesche leden het verkiezingsresultaat practisch vrijwel is teniet gedaan.

Van de 11 gekozen leden waren: 5 I.E.V.-ers, 2 P.E.B.-ers, 2 I.K.P.-ers, 1 C.S.P.-er en I.V.C.-er.

Benoemd zijn: 1 B. B.-ambtenaar, 2 P.E.B.-leden, een N.I.V.B.-er en een C. S. P.-er. Voorts vier leden die niet aangesloten zijn bij een partij.

Niet alleen het I. E. V. heeft zich, dunkt ons, te beklagen: ook de V. C. Maar dit tusschen haakjes: vast staat in ieder geval, dat de zeer gedecideerde uitspraak van het kiezerscorps, dat voor de helft I. E. V.-candidaten stemde (men weet, dat op een haar af het I. E. V. zelfs met 6 uit de bus kwam) thans aldus is „gecorrigeerd" dat het verbond zich met ¼ der Europeesche zetels moet tevreden stellen.

Dit feit geeft *Onze Stem* aanleiding tot de volgende verklaring:

> Het is duidelijk — en daarover is men 't ook algemeen eens — dat de benoemingen dienen om onvolkomenheden in de kiesregelingen te neutraliseeren, dus om een juiste wedergave van de maatschappelijke verhoudingen te benaderen, om een vertegenwoordiging of een sterkere vertegenwoordiging te verkrijgen van groepen en belangen, die in de verkozenen niet of niet voldoende belichaamd is.
>
> Van primair is en blijft dus, krachtens recht en rechtswetenschap, de verkiezing; de benoeming is slechts van secundaire beteekenis. De opzet, het algemeene karakter eener vertegenwoordiging wordt bepaald door de verkiezing; de benoeming kan daar iets aan schaven, iets aan verbeteren, den opzet, het algemeene karakter totaal veranderen kan en mag zij ten eenenmale *niet*. Doet zij dit wèl, dan wordt het benoemingsrecht — wij aarzelen niet dit neer te schrijven — *misbruikt*. Dan is het ontaard in een benoemings*macht*.

Het protest van *Onze Stem* rijst hier terecht met kracht. Het verdient steun.

Niet in de eerste plaats geven wij het dien steun, omdat het thans het I.E.V. betreft, dat in het hoekje zit waar de slagen vallen.

Maar omdat het stelsel, volgens hetwelk thans de zetels verdeeld worden, blijkbaar zeer ernstige leemten vertoont.

Het benoemingsrecht wordt geheel beheerscht door de uitvoerende macht, en als zoodanig valt de toepassing buiten den onmiddellijken invloed van de vertegenwoordigende colleges.

Maar het ware toch wel wenschelijk, dat de regeering een algemeen exposé gaf van de gedragslijn, die zij bij de aanvulling der colleges volgt.

Want het begint er thans op te lijken, of de correctie der verkiezingsuitslagen door toepassing van het benoemingsrecht een sterk politieke kant heeft.

En zelfs deze indruk ware reeds schadelijk.

R.

NEDERLANDSCH - INDIE.

DE POSTVLUCHTEN.

De thuisreis.

Het zesde K. L. M.-postvliegtuig op de thuisreis is, naar Aneta seint, gisteren uit Constantinopel te Boedapest aangekomen.

Nieuwe Loterij.

Binnenkort zal een nieuwe groote loterij worden uitgegeven.

Het desbetreffende besluit is reeds geslagen, doch de voorbereidingen zijn nog niet ten einde. De datum, waarop de verkoop der loten door de Escompto zal beginnen, is nog niet vastgesteld.

Het I.E.V. Hoofdbestuur.

Ons bericht van gisteren omtrent het verlof van den heer Ch. A. E. Granpré Molière, secretaris-penningmeester van het hoofdbestuur van het I.E.V. behoeft eenige rechtzetting. De heer Molière is nl. nog niet naar Bandoeng vertrokken. Dit zal eerst over eenige weken plaats hebben.

Gisteren heeft de heer Molière intusschen het financieel gedeelte van zijn taak overgegeven aan een door het hoofdbestuur benoemde commissie, bestaande uit de heeren Cohen en Meister.

De overgave had plaats in tegenwoordigheid van een accountant, den heer C. Hegie, aan wien tevens allle financiëele bescheiden in handen zijn gesteld ten behoeve van het jaarlijksch boekenonderzoek.

Monument dr. De Groot.

De onthulling van het monument ter nagedachtenis van wijlen dr. De Groot te Bandoeng, zal plaats vinden einde dezer maand en opgeluisterd worden door de plaatselijke zangkoren, die uitgenoodigd zijn bij die gelegenheid passende liederen ten gehoore te brengen — meldt onze corr. te Bandoeng.

De Regent van Bandoeng.

In verband met de aan den gedelegeerde in den Volksraad, den oud-regent van Pasoeroean R.A.A. Soejono, met ingang Mei a.s. gegeven studie-opdracht lezen wij in het *A.I.D.* dat de regent van Bandoeng, de heer Wiranatakoesoemah, in diens plaats in het college van gedelegeerden wordt opgenomen.

De Bandoengsche regent staat op de ranglijst weliswaar onder den heer Soeroso, doch aangezien deze laatste zich niet aan de indertijd gemaakte afspraak hield inzake stemming, zal hij thans voor de vervulling van de komende vacature niet in aanmerking worden gebracht.

Boorders-plaag.

Naar onze corr. te Soekaboemi verneemt hebben de Inlandsche theekweekerijen van de dessa Tjihaoer, bij Tjiemas, en omstreken last van xyleboruskevers die hunne aanplantingen vernielen. Ruim 2000 kweekplantjes zijn door deze boorders aangetast. Een onderzoek door het Departement van Landbouw is hier zeer urgent.

Journalistiek.

De heer W. C. M. Vlasman van *De Malanger*, is overgegaan in dienst van Aneta, en werd opgevolgd door den heer W. Leertouwer, van het weekblad *Sumatra*.

De heer H. J. P. Hoyer, van *De Malanger* is benoemd tot redacteur-correspondent der *N.S.C.* en wordt opgevolgd door den heer H.M.A. Stoopman.

De P. N. I.

Een manifest van Timboel. — Resident en Inlandsche ambtenaren. — Nederlandsche persstemmen. — Een scherp en juist oordeel van de N. R. C.

Timboel.

Timboel is verschenen met een extra nommer, waarvan de inhoud groo endeels wordt gevormd door het befaamde artikel uit het *Indische Volk*. Het bevat op de voorpagina het volgende manifest.

HET SLOT VAN EEN REGIME.

Volgens ons oordeel mogen machtsmiddelen, gelijk op 29 December 1929 door de regeering zijn aangewend tegen de P. N.I. en de geheele Indonesische volksbeweging, eerst in de uiterste noodzaak worden gebruikt, en is het in geenen deele gebleken, dat die noodzaak thans bestond.

Wij achten een dergelijke overheidsactie allerbedenkelijkst, vooral ook omdat de Indonesische bevolking er tot het uiterste door moet worden geprikkeld.

Wij dringen er bij die bevolking op aan, hare kalmte en waardigheid te bewaren, en elk onwettig optreden na te laten.

Het jongste optreden der regeering verstrekt ten zeerste de meening, dat het recht van vereeniging en vergadering in een koloniaal land als het onze in wezen fictief en waardeloos is.

Wij achten het wenschelijk, dat het Indonesische volk zich tot betere tijden van alle openbare politieke actie onthoude, en geven aan de bij de P.P.P.K.I. aangesloten organisaties in overweging zich te beperken tot actie in besloten kring, tot tijd en wijle de omstandigheden een werkelijke vrijheid van woord waarborgen.

Wij meenen, dat de nationale fractie in den Volksraad in overweging zal hebben te nemen, of niet discussies daar ter plaatse in een geval als dit uiteraard vruchteloos moeten zijn, en het niet beter ware, zich na een kort formeel protest geheel te onthouden van algemeene beschouwingen over de Nationale beweging en de bejegening, thans door haar ondervonden.

Wij doen echter een ernstig beroep op het Nederlandsche Volk en de Nederlandsche partijen om ten krachtigste stelling te nemen tegen het thans hier te lande door de regeering gevoerde beleid.

Wij zijn er van overtuigd, dat de Indonesische bevolking, ondanks alles, in haar rechtmatigen strijd zal stand houden, en dezen zal voortzetten tot aan de bereiking harer vrijheid.

Aan de goede bedoelingen van het huidige bewind steeds in ruime mate het vertrouwen geschonken hebbende waarop het aanspraak maakte, spreken we thans en tenslotte onze diepe teleurstelling uit over zijn jongste daad. Zijn wezenlijk karakter definitief onthullende, heeft dit bewind ten zooveelsten male zijn voor de Nationale beweging vriendschappelijke woorden doen volgen door voor die beweging verderfelijke daden.

Met vreugde zullen wij den dag begroeten, die het einde brengt van een dermate tweeslachtig en onvast bewind, dat niet den moed heeft zijner overtuiging, en waarop wij geen enkele verwachting meer grondvesten.

DE REDACTIE VAN TIMBOEL.

Soerakarta, 30 Dec. 1929.

De Resident tot de Inlandsche ambtenaren.

De resident van Midden-Priangan, de heer J.H.B. Kuneman, heeft bij gelegenheid van de maandelijksche bestuursconferentie tot de Inlandsche ambtenaren in het door hem bestuurde gewest, ook namens alle Europeesche bestuursambtenaren, persoonlijk zijn bijzonderen dank uitgesproken, voor de loyale medewerking welke hij van hen allen heeft ondervonden, bij de actie van het bestuur in den morgen van 29 December jl. tegen de leiders der P.N.I. en dezer medewerkers.

In zijn toespraak wees de resident er op, dat de voorbereiding dier actie, om niet de kans te loopen op mislukking der te nemen maatregelen, met de grootste voorzorgen moest geschieden en daarbij de uiterste geheimhouding moest worden betracht. Verder zeide de resident:

„Kwaadwilligen hebben het willen doen voorkomen, dat dit voortsproot uit wantrouwen, doch ik kan u de heilige verzekering geven, dat niets minder waar is en dat het feit, dat de ambtenaren, die met de huiszoekingen en arrestaties werden belast, hun instructies voor die moeilijke opdracht eerst op het laatste oogenblik ontvingen, integendeel getuigt van mijn onbeperkt vertrouwen in hunne loyaliteit en hunne capaciteiten.

„Het is mij een bijzonder voorrecht, thans te kunnen verklaren, dat — zooals trouwens niet anders te verwachten was, — het door mij in u gestelde vertrouwen in ook maar geen enkel opzicht is beschaamd geworden. U, patih, heeren wedana's, assistent-wedana's en mantri's-politie. Gij allen hebt zonder uitzondering bij de uitvoering van uw zeer moeilijke taak evenveel voortvarendheid, als tact en beleid aan den dag gelegd. Moeite noch tijd werden door u ontzien om de verschillende, elkaar snel opvolgende bevelen, betreffende huiszoekingen, aanhoudingen en verhooren, in de grootste perfectie uit te voeren. Aan uw beleid is het te danken, dat een en ander zonder ordeverstoringen is verloopen".

Namens de Inlandsche ambtenaren dankte de patih van Bandoeng, de heer R. Kartahadimadja, voor de woorden van den resident, met de verzekering, dat allen slechts hun plicht naar hun beste weten hadden vervuld en niemand zich ontevreden had gevoeld, terwijl hij de hoop uitsprak, den resident in zijn bestuurstaak steeds te kunnen bijstaan en met het Europeesch bestuur te kunnen samenwerken.

Nederlandsche stemmen.

Men seint ons uit 's-Gravenhage:

Het *Vaderland* keurt het optreden der P.N.I., zooals dat geschetst is in het eerste deel der gisteren in den Volksraad afgelegde regeeringsverklaring af. Maar — vindt het blad — het optreden der leiders in de vergaderingen vormde zoolang dat optreden buiten de strafwet viel, geen aanleiding tot het doen van huiszoekingen of tot het in preventieve hechtenis stellen dier leiders. Het blad wijst er op, dat de regeering zich had behooren te beperken tot een onderzoek van de gerapporteerde dreigende ongeregeldheden en tot een eventueele vervolging der daarmede in verband staande personen.

De ongerustheid, die nu algemeen in inheemsche kringen veroorzaakt is, ware daardoor voorkomen.

Het blad heeft den indruk, dat de voorloopige resultaten der huiszoekingen niet zoo heel groot zijn en spreekt de meening uit, dat de regeering zelf twijfelt aan het definitief resultaat van de vervolging der leiders.

Het *Alg. Hbl.* (Amsterdam) zegt, dat de regeering alle aanleiding had om de ondernomen stappen te doen, aangezien zij over voldoende bewijsmateriaal beschikte.

Het blad merkt echter op, dat de achteruitstelling van den regent door het Binnenlandsch Bestuur systeem dreigt te worden. Hieraan moet onverwijld een einde gemaakt worden.

De *N. Rott. Crt.* gaat het streven van de P.N.I. na aan de hand der regeeringsmededeelingen in 1928. Het blad wijst er op, dat de partij niet genegen is om met de regeering samen te werken en het historisch verleden genegeerd heeft. Zij heeft alles wat de vreemdelingen aan Indië geschonken hebben methodisch geëxploiteerd ten behoeve van haar nationaal-ideaal. De partij gedroeg zich aanvankelijk rustiger dan verwacht werd, doch de jeugdige academici, die tot haar behoorden, ageerden steeds scherper en dreven die elementen, die reeds revolutionnair geneigd waren, naar het extremisme.

Had de regeering de partij verboden, er zou een nieuwe organisatie ontstaan zijn met het oogmerk alleen om op slinkscher wijze uitvoering te geven aan de impulsen. De jeugd, die met vuur speelt, zal nu eenmaal haar spel slechts staken, als zij zich gevoelig gebrand heeft.

De gematigde elementen hebben de waarschuwingen der regeering aangezien voor pogingen om verdeeldheid te zaaien, waardoor een nauwere band ontstond tusschen hen en de radicalen.

De thans afgelegde regeeringsverklaring zal de gematigden gerust stellen en hen doen begrijpen, dat de regeering met haar actie niets anders bedoeld heeft dan de algemeene volksbeweging van onzuivere elementen te bevrijden.

De gestolen stukken.

Aneta verneemt, dat de hoofdtypist van het hoofdparket Slamat en zijn beide medeplichtigen aan den diefstal van geheime stukken van het hoofdparket heden aan den assistent-resident van Batavia zijn overgegeven. Deze autoriteit zal moeten beslissen of zij al dan niet in preventieve hechtenis gesteld zullen worden. De beide laatstgenoemden zullen vermoedelijk niet vervolgd worden.

Het voornaamste gedeelte der gestolen archiefstukken wordt gevormd door maandverslagen van den procureur-generaal over de Inlandsche beweging, waarin alle bevindingen der politieke recherche uit geheel Indië neergelegd zijn.

Iskandar heeft een poging tot zelfmoord gedaan. Hij was geheel overstuur door zijn eigen bekentenis, dat zijn jongere broer enkele der gestolen stukken voor hem gecopieerd heeft.

Iskandar is een neef van Slamat.

Na de Huiszoeking ontslagen.

Volgens de *Sum. Post* is de mantripolitie Abdulaziz, bij wien onlangs huiszoeking werd gedaan, bij gouverneursbesluit wegens ongeschiktheid ontslagen.

Coen-passagiers.

Per ss. *J.P. Coen* wordt 18 Januari op Java van buitenlandsch verlof terug verwacht naar het *A.I.D.* meldt, de heer D.J.L. Coninck Westenberg, ingenieur 1ste klasse met den persoonlijken titel van hoofdingenieur bij den dienst voor Waterkracht en Electriciteit, gedetacheerd bij den dienst van den Mijnbouw, waar hij laatstelijk hoofd was van de Technische en Economische Afdeeling (begrooting en comptabiliteit).

Voorts komt met deze boot uit een agro-geoloog, bestemd voor den dienst van den Mijnbouw, ir. A.G.A. Idenburg, die aan de Landbouw-Hoogeschool te Wageningen afstudeerde.

Rijp voor Interneering?

Aneta seint uit Soerabaja:

Het *Soer. Hbl.* verneemt, dat de indertijd bij de razzia tegen de Sarekat Kaoem Boeroe Indonesia gearresteerde leiders Marsoedi, Goenardjo en Achjadirdja op vraagpunten gehoord zullen worden.

Empress of Japan.

De Java China Japan Lijn te Soerabaia, generaal agenten van de Canadian Pacific S.S. Ltd., ontvingen bericht van de tewaterlating van het nieuwste schip van de Canadian Pacific Line, de *Empress of Japan*, hetgeen te Glasgow geschiedde.

Zooals bekend, onderhoudt de Canadian Pacific Steamships Ltd., als onderdeel van de Canadian Pacific Railwy Cy., een regelmatigen driewekelijkschen dienst van Vancouver via Japan en Shanghai naar Hongkong en Manila met de s.s. *Empress of Canada*, *Empress of Russia* en *Empress of Asia*. Deze schepen, waarvan de afmetingen varieeren van 17.000 tot 21.000 ton, zijn alom bekend wegens hun luxe, keurige bediening en snelheid. Zij houden het snelheidsrecord op den Pacific.

Ongetwijfeld zal de indienststelling van het 25.000 ton groote s. s. *Empress of Japan*, hetwelk in luxe en snelheid de andere schepen overtreft, de gunstige reputatie der C.P.R. nog verbeteren.

Er gaan vrij veel menschen uit Indië via China en Japan naar Amerika en in verband daarmede, lijkt het ons wel interesant, hier eens eenige bizonderheden te vermelden over de nieuwste aanwinst van deze maatschappij, waarmede men, naar overbekend is, zoo aangenaam reist.

De *Empress of Japan* heeft een lengte van 665 voet bij, een breedte van niet minder dan 83½ voet en meet 25.000 gross register tons.

Het vaartuig zal een snelheid kunnen ontwikkelen van 21 knoopen en 664 klasse-passagiers opnemen. Het heeft zeven dekken en is voorzien van de meest moderne outillage. Zoo zijn er ruimten voor de beoefening van sport, een veranda-café, gymnastiek-gelegenheden, leeszalen en groote apartementen voor kinderen, een Bridgesalon, verder zeer luxueus ingerichte rook-, lees- en recreatie-salons.

De hutten zijn ruim en zonder uitzondering zeer frisch. Haar inrichting laat in één woord niets te wenschen over, en kunnen een vergelijking met die van welk schip ook, doorstaan.

De *Empress of Japan* zal in Juli a. s. de eerste reis maken. De stoomer gaat dan naar Hongkong, vanwaar 7 Augustus d.a.v. de eerste reis over den Pacific wordt aangevangen.

Gemeentewoningen in Soerabaia.

Waar alle woningen van het gemeentelijk woningplan Oendaän I, inclusief die huizen, waaraan de laatste hand momenteel nog gelegd moet worden, reeds verhuurd zijn en op de lijsten nog circa 200 namen van adspirant-huurders paraisseeren, is er ook van de huizen, te bouwen volgens het plan Oendaän II, weinig meer beschikbaar, schrijft onze correspondent uit Soerabaia.

In verband met het aanvragen eener regeeringssubsidie kreeg dr. Deutman nog tot 2 April a.s. gelegenheid, aan de Gemeente mede te deelen, of prijs gesteld wordt op reserveering van een gedeelte van het terrein, bestemd voor het plan Oendaän. Komt hier inderdaad een kliniek, dan laat de beschikbare ruimte nog toe aldaar een 69-tal woningen te bouwen in diverse grootten, terwijl zonder kliniek 90 perceelen kunnen worden geprojecteerd.

De huurprijzen der woningen in dit tweede complex varieeren tusschen f 27,50 en f 75 tot f 100; de duurste huizen zijn zoodanig ingericht, dat een der voorkamers desgewenscht gemakkelijk als autogarage in te richten is, zooals ook bij de reeds gebouwde perceelen in de duurste prijs-klasse van het plan Oendaän I het geval is.

Besmetverklaring.

Met ingang van 11 Jauuari 1930 zijn de plaatsen Rangoon en Bangkok besmet verklaard met cholera en Basra met pest.

De besmetverklaring van Swatow met cholera is opgeheven.

Ons nummer van heden

(Zeven bladen en de Kindercourant.)

BINNENLAND.

Het zesde retourvliegtuig der K.L.M. is gisteren te Boedapest aangekomen.

De schuldigen aan de diefstallen van geheime archiefstukken op het hoofdparket zijn aan den ass.-resident van Batavia overgegeven.

NEDERLAND.

In het vliegkamp de Kooy is een ongeval gebeurd, gelukkig zonder ernstige gevolgen.

BUITENLAND.

Treinramp in Britsch-Indië, 12 dooden.

Ook in Amerika heerscht de papegaaien-ziekte.

Mijnwerkers-relletjes in Australië.

FOR OUR ENGLISH READERS.

Pesjawar-express collided with goodstrain; 12 deaths.

Thomas announced great plans for British industry.

DE BIJBLADEN.

Het Derde Blad: Buitenlandsch Overzicht. — Het Mandsjoerijsche Wespennest, door Villanus. — Het Raadsel van de pet (van onzen Amsterdamschen correspondent). — Nieuws uit Nederland en Buitenland. — Feuilleton.

Het Vierde Blad: Het Duitsche Luchtverkeer en het scheepvaartverkeer. — Nabeschouwing omtrent het congres van het Java-instituut II.

Het Vijfde Blad: Juridische vragenbus. — Historische figuren (Een uur uit Pasteurs leven). — Kunst en letteren (Boekbesprekingen). — Sport in het buitenland: o.m. Stribling en Carnera.

Het Zesde Blad: Radiorevue: Het wezen der radio uiteengezet door een bijzonderen medewerker. — Schaakrubriek. — De Filmwereld.

Het Zevende Blad: Kerkberichten. — Officiëele berichten.

Huiszoekingen ter Westkust.

De *Sumatra Post* meldt, onder den titel „Overdrijving Schaadt", dat Bestuur en Politie ter Westkust ook huiszoekingen hebben verricht in het Manindjausche waar de Partij Sarekat Islam eenige tijd geleden nog al actief optrad.

Gemeld wordt, dat bij verschillende personen in het Manindjausche brieven en dag- en weekbladen in beslag zijn genomen, waarvan de berichtgever o. a. de *Soeloeh Rajat Indonesia*, de *Persatoean Indonesia*, de *Pewarta* (een orgaan, dat onder leiding staat van den Ambonnees Patty te Palembang, de *Matahari Indonesia* en de *Fadjar Asia* (het partijorgaan van de P.S.I.) noemt. Het zijn alle extreem nationalistische organen.

Het blad schrijft verder:

> Wij vragen wat voor nut het heeft om dergelijke bladen, die openlijk over de Post verzonden worden, te achterhalen. Wij kunnen ons voorstellen, dat de Politie beslag legt op een oplage van de bladen voor de verschijning, indien zij vermoedt, dat er opruiende artikelen in voorkomen, of dat de Postdienst deze bladen aanhoudt en ze ter beschikking van de Politie of Justitie stelt.
>
> Doch om nummers van deze bladen eerst door te laten en ze daarna in beslag te gaan nemen, lijkt ons het paard achter den wagen spannen.
>
> Maandenlang heeft de regeering met de uiterste lankmoedigheid getolereerd, dat de ultra nationalistische bladen op felle wijze tegen het gezag ageerden. Zij liet toe dat het persbureau van de Volkslectuur, een gouvernementsinstelling, tot groote ergenis van velen deze artikelen vertaalde en tot een verdere verspreiding ervan medewerkte. En nu gaat men nummers van deze bladen, waar tegen vroeger blijkbaar geen bezwaar bestond, in beslag nemen.
>
> Wij juichen het toe, dat de regeering haar lankmoedige houding jegens het revolutionnaire gestook der extreem nationalisten heeft laten varen, doch het schijnt ons toe, dat niet overal door het Bestuur en Politie met tact is opgetreden.
>
> Dit kan tot gevolg hebben, dat men het tegenovergestelde bereikt van hetgeen men met het optreden beoogde, wat toch zeker niet in de bedoeling heeft gelegen.

Gebouw Departement Justitie.

Het is niet waarschijnlijk, dat op de Suppletoire Begrooting een post zal voorkomen voor een nieuw gebouw van het Departement van Justitie. Een dergelijke post is op de hoofdbegrooting 1931 te verwachten.

Buitenlandsch Verlof Gemeente-Ambtenaren.

De Bond van Europ. Ambtenaren der Gemeente Soerabaia vergaderde in het Restaurant Hellendoorn ter bespreking van het door B. en W. aangeboden voorstel tot wijziging van de bepalingen der ambtenaars-verordening betreffende het buitenlandsch verlof.

De spiegelzaal bood nauwelijks voldoende ruimte om alle aanwezigen, waaronder verschillende dames, te bevatten.

De voorzitter sprak zijn voldoening uit over de talrijke opkomst. In de laatste weken is het ledental belangrijk toegenomen, zoodat het tijdstip niet ver is, dat alle Europ. ambtenaren in den Bond zullen zijn vereenigd.

Van den Bond van Inlandsch Personeel was een schrijven ingekomen, waarbij deze Bond zich geheel accoord verklaarde met het advies, door het Bestuur aan de leden rondgezonden.

Een vertegenwoordiger van het Bestuur van dien Bond, die verzocht had de vergadering te mogen bijwonen, werd door den voorzitter welkom geheeten.

Het voorstel van B. en W. werd algemeen onaanvaardbaar geacht. Toen de Gemeenteraad in 1925 besloot het recht op buitenlandsch verlof voor de ambtenaren te beperken, werd daarbij zeer terecht in de verordening vastgelegd, dat voor de in dienst zijnde ambtenaren deze beperking niet zou gelden. Thans hebben B. en W. gemeend den Raad te moeten voorstellen deze billijke regeling op verschillende punten te verslechteren. Motiveering wordt daarbij geheel nagelaten, terwijl het College het evenmin noodig oordeelt de meening van de Commissie van Overleg en van de ambtenaars-vereenigingen, welke volgens de Verordening behoort te worden ingewonnen, vooraf in nadere overweging te nemen.

Waar B. en W. hebben gemeend de wettelijke rechten van de ambtenaren op een dergelijke wijze te moeten negeeren en duidelijk blijk geven op een goede verhouding met de ambtenaren weinig prijs te stellen, acht de vergadering het eenstemmig noodzakelijk zich terzake tot de Raadsleden persoonlijk te wenden.

Daarbij zal er tevens op worden gewezen, dat het voorstel van de door den Gemeenteraad ingestelde Commissie van Overleg, welke uit 5 raadsleden en 4 ambtenaren-afgevaardigden bestaan en welke Commissie eenstemmig een billijker regeling van het buitenlandsch verlof ook voor de na 1925 aangestelde ambtenaren noodzakelijk achtte, door B. en W. eenvoudig is terzijde gelegd.

Het door het bestuur opgemaakte concept-schrijven, waarin dit alles uitvoerig is uiteengezet, wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

De afgevaardigde van den Bond van Inlandsch Personeel betuigde zijn dank voor de hartelijke ontvangst. Namens zijn Bond kon hij verklaren, dat deze zich geheel vereenigde met het door de Europeesche ambtenaren ingenomen standpunt.

Een goede samenwerking tusschen beide Bonden zou door hem zooveel mogelijk worden bevorderd.

Daarna sloot de voorzitter de vergadering.

Er dreigt een conflict tusschen den burgemeester en de ambtenaren en de verhoudingen zijn zeer slecht, schrijft de *N.S. Ct.* en voegt er aan toe:

Van het bestuur van den bond van Europeesche gemeente-ambtenaren vernamen wij, dat de burgemeester besloten heeft, het gemeente-blad waarin de wijziging van de betrekkelijke verordening is vervat terug te nemen en het voorstel van het gemeentebestuur eerst voor te leggen aan de commissie van georganiseerd overleg en aan den bond van Gemeente-ambtenaren.

I.K.P.-vergadering.

Het Soerabaiasche afdeelings-bestuur van de I.K.P. heeft een ledenvergadering gehouden. Onze correspondent meldt:

Bij de bespreking van den verkiezingsuitslag werd uit de vergadering de aandacht gevestigd op verschillende onjuistheden, vervat in de op den verkiezingsdag door de V.C. uitgegeven circulaires.

Betreffende de circulaire, waarin den heer Kerstholt het afrukken verweten werd van aanplakbiljetten der Vaderlandsche Club, werd opgemerkt, dat genoemde heer inderdaad tot bedoelde handeling is overgegaan, doch niet, dan nadat hij te circa kwart over negen op den Koepangboulevard drie heeren uit een auto had zien stappen, die aldaar stelselmatig de aanplakbiljetten van I.K.P. en I.E.V. afscheurden en de hunne ervoor in de plaats plakten.

Waar dit der Vaderlandsche Club niet onbekend kon zijn, werd het desalniettemin rondstrooien van bedoelde circulaire ten zeerste gelaakt.

Wat betreft de circulaire, welke dr. Schmutzer aanwreef, gezagsondermijning in 's lands vergaderzaal te prediken en aan de I.K.P., Indonesië als staat, los van Nederland, als ideaal in niet ver verwijderde toekomst te zien, wees de vergadering deze beschuldiging met verontwaardiging van zich af, er overigens de aandacht op vestigende, dat het bewuste strooibiljet niet veel kwaad kon uitrichten, daar de tegenspraak tusschen de aangehaalde woorden van dr. Schmutzer en de daaruit getrokken conclusies, dadelijk in het oog springt.

Opgemerkt werd, dat alleen de hitte van den verkiezingsstrijd deze tendentieuze bewijsvoering kan verklaren.

Opvoedingsgestichten.

De *Maasbode* bevat — naar onze speciale dienst uit Nederland seint — een artikel, waarin het blad er op wijst, dat er in Ned. Indië een tekort is aan Katholieke opvoedingsgestichten.

Bandoengsche Gemeentepolitiek.

In aansluiting met het geen onze Bandoengsche correspondent gisteren medegedeeld heeft omtrent de gecombineerde vergadering van afgevaardigden der diverse partijen in het Jaarbeursgebouw gehouden, zendt men ons thans nog het volgend communiqué:

De besprekingen geleid door den P.E.B. voorzitter, dan heer ir. W.C.J. de Graeff, droegen een vertrouwelijk karakter en waren slechts als van voorloopigen aard te beschouwen.

De voorzitter begon met het doel der vergadering uiteen te zetten en gaf in verband daarmede een overzicht van den stand der zaken vóór de aanstaande verkiezingen van den gemeenteraad.

Vervolgens hadden de besprekingen plaats met de afgevaardigden van den kring Bandoeng der V.C. naar aanleiding van hun verzoek om aansluiting bij en samenwerking met de reeds verbonden partijen. Hierbij kwam ter sprake, de wijze van samenwerking in verband met de a.s. verkiezingen en de samenstelling van den gemeenteraad. Zooals die nu is, was de vergadering het er over eens, daarin geen verandering te moeten brengen tot aan de a.s. verkiezingen.

Hoe de nieuwe samenstelling van den raad zou zijn, naar aanleiding van de medewerking van de V.C. aan de gemeenteraadsverkiezingen, zal nader in bespreking worden genomen op de vergadering, welke op Maandagavond 20 dezer door de reeds genoemde partijen zal worden voortgezet.

Verder zijn de besprekingen niet gegaan en het bericht in het ochtendblad van het *A.I.D.*, als zoude „door een der aanwezigen zijn voorgesteld, den opengevallen zetel van den N.I.V.B. door het vertrek van den heer Ostmeier, welke zetel wel onbezet zal blijven, af te staan aan de V.C." is onjuist.

Bedoelde zetel is nog niet opengevallen door het vertrek van den heer Ostmeier en mocht zulks wèl komen te gebeuren, dan zal die zetel zeer zeker niet onbezet blijven. Ten slotte is op de vergadering door geen der aanwezigen een zoodanig voorstel gedaan.

W. J. Marcus †

Te Bandoeng is plotseling overleden de heer W. J. Marcus, electrotechnisch ambtenaar bij de Staatsspoor en tramwegen, in den ouderdom van 40 jaar.

Verbinding met Lang-Eiland hersteld.

Volgens mededeeling van den marinestaf is de radio-verbinding met Lang-eiland hersteld.

Veiligheidsmaatregelen.

De sneltrein van Soerabaia naar Djokja, die eerstgenoemde plaats om 1 uur 38 verlaat, ontmoet tusschen Madioen en Solo, op het stationnetje Geneng, de „ééndaagsche" op weg naar Soerabaia, schrijft onze correspondent aldaar.

Teneinde deze formatie te laten passeeren blijft de sneltrein op het zijspoor wachten, totdat te ruim 5 uur de „ééndaagsche" met circa 90 K.M. uursnelheid rakelings langs den sneltrein rijdt, en vele passagiers en passagiersters benevens eenig treinpersoneel stijgen uit aan de zijde, waar de tegenligger straks passeeren moet. De beide malen, dat wij een dergelijk oponthoud op Geneng bijwoonden, was er niemand, die waarschuwde voor het gevaar, teweeggebracht door den voorbijsnellenden expres. Zoo zagen wij, dat twee heeren, juist uitgestapt toen de expres passeeren moest, zich van niets bewust waren en zich inderhaast vast moesten klemmen aan den zijwand van den sneltrein, om niet door de sterke zuiging te worden medegesleurd.

Alhoewel het geen verwondering zou baren, indien eerst een ernstig ongeval het sein zou worden voor eene goede afsluiting ter plaatse als veiligheidsmaatregel, dan wel de portieren van den sneltrein gedurende het oponthoud aan den kant, waar de expres passeeren moet, afgesloten te houden, willen wij toch de aandacht der S.S.-autoriteiten op den bestaanden toestand vestigen, daar in dit geval misschien eenige aanleiding zou kunnen bestaan, het bekende spreekwoord van het kalf en den put buiten werking te stellen.

Te Koetoardjo werd ook reeds het gevaar voor het publiek ingezien gedurende het korte moment, dat de eendaagsche verbinding doorrent onder de stationsoverkapping en waarbij drie treinen op andere perrons nog behandeld worden. Hier gebruikt men de treinseinkoorden tot afsluiting; voorts werd als definitieve maatregel aan de dienstleiding gevraagd, de noodige palen op kruisstukken met koorden of permanente hekken ter beschikking te stellen.

Wij geven grif toe, dat — zooals wij uit den mond van een S.S.-autoriteit onlangs mochten opteekenen — er ongetwijfeld „opvoedende kracht uitgaat van eenig accident", doch meenen toch, dat het publiek recht heeft op eene behoorlijke afzetting van levensgevaarlijke punten. Uit dien hoofde bevelen wij den bestaanden toestand te Geneng gaarne in de aandacht aan.

Geslachtsnamen.

Aan Christiaan, zich noemende Christiaan Kihm, Adriaan, zich noemende Adriaan Kwawegen en Antoon, zich noemende Antoon Schlameisen, is vergunning verleend, den geslachtsnaam van onderscheidenlijk Kihm, Kwawegen en Schlameisen aan te nemen.

STADSNIEUWS.

POST EN MAIL.

Afhalen Aangeteekende Mailstukken.

Op Zondag 12 Januari a.s. zal te Weltevreden van 10 v./m. — 12 's middags, te Meester-Cornelis van 9u v/m. — 10u v./m. en te Batavia van 10 v/m. — 11u v./m. gelegenheid zijn tot het afhalen van de aangeteekende mailstukken, die Zaterdag 11 dezer met het s.s. *Indrapoera* zullen worden aangebracht.

De op de bijkantoren Kramat, Molenvliet, Gondangdia en Tanahabang af te halen aangeteekende mailstukken zullen op het Hoofdkantoor te Weltevreden ter beschikking van geadresseerden worden gehouden.

De P.P.P.K.I.-Vergadering.

De openbare vergadering der P.P.P.K.I., welke morgenochtend om 9 uur in de Gedong Permoefakatan aan de Gang Kenari hier ter stede zal worden gehouden, wordt, naar wij vernemen hedenavond voorbereid door een voorvergadering, te houden door de leiders der diverse aangesloten partijen. Natuurlijk zal zij ook bijgewoond worden door dr. Soetomo, de man, die morgen het woord zal voeren. De besprekingen, welke in deze voorvergadering gehouden zullen worden, zullen behalve over de algemeene voorbereiding der *meeting* op morgen, in het bijzonder gaan over de juist door de regeering in den Volksraad afgelegde verklaring. Vastgesteld zal worden, wat morgen daaromtrent gezegd zal moeten worden.

Aneta verneemt nog, dat in de voorvergadering tevens in bespreking zal komen een motie, waarin o.m. een protest tegen de gehouden huiszoekingen geformuleerd wordt. Het ligt in de bedoeling deze motie morgen aan de openbare vergadering voor te leggen.

N. I. Apothekers-assistenten-Bond.

De a.s. algemeene jaarvergadering zal in het laatst van Januari te Batavia worden gehouden.

Waar te Bandoeng, door aftreden of vertrek van de huidige H.B.-leden, weinig of geen kans bestaat een nieuw bestuur te vormen, is besloten te vergaderen te Batavia, alwaar met de vele leden meer kans bestaat op een succesvolle verkiezing.

Alor en Pantar.

Gisteravond heeft Ds. Jenny in de Willemskerk hier ter stede voor de leden der Alor-Zendingsvereeniging en andere belangstellenden een interessante voordracht gehouden over de eilanden Alor en Pantar.

Het verslag namen wij elders in dit nommer op, in de rubriek School en Kerk.

Gemeentelijke Bureaucursus.

Tot leeraar in de Bureauadministratie en het Burgelijk Recht bij den Gemeentelijken Bureaucursus te Batavia is benoemd mr. L.G. Goldschmeding, leeraar bij de Prins-Hendrikschool aldaar, gedetacheerd bij het Departement van Onderwijs en Eeredienst, en zulks ter vervanging van mr. J. Tazelaar, wien wegens vertrek naar Europa eervol ontslag werd verleend.

In het deze week gehouden eindexamen van de Gemeentelijk Bureaucursus te Batavia slaagden de leerlingen der 3de klasse E.W. Flohr, P. Koudhoofd, F. Ch. Leidelmeijer, Raden Mertadiredja, Raden Moeljadi, H. Saroempaet, H. Siahainenia, Zainoeras, E. Loebis, M. Mardi, Ph. Marpaoeng, J.C.F. Rhebok, K. Sieregar, Soekirman, Raden Soetjipto, Raden Abdoel Hamid, M. van Kleef, Moersidi Soeriodipoero, Oejong, O. Sitompoel, L.J. de Hoog, L. Loemban Tobing, D. Simandjoentak, E. Simandjoentak, P. Siregar, Raden Soekirlan en Mej. D.L. Tanahatoe.

Volkenbond en Vrede.

In ons verslag van de openbare vergadering van het Comité voor Volkenbond en Vrede, Donderdagavond j.l. hier ter stede gehouden, is een paar maal de naam van een der sprekers foutief vermeld. Het was mr. L. Einthoven (niet Enthoven) die gesproken heeft over het Institute of Pacific Relations.

Verlof.

De Bataviasche Verlofsverordening 1926 meent het goed, maar zegt het niet altijd even duidelijk, aldus is het oordeel van B. en W. Zij stellen daarom den raad voor enkele wijzigingen in den tekst van die verordening aan te brengen, die haar bedoelingen op enkele punten zullen verduidelijken. Daartoe willen B. en W. uitdrukkelijk in de verordening gestipuleerd zien, dat ambtenaren, wier aanvangsbezoldiging minder bedraagt dan f 80, geen recht op verlof hebben wegens langdurigen dienst; dat men bij de becijfering van zijn salaris niet eventueele toeslagen mee mag tellen, als het gaat om de vraag, of het salaris hoog genoeg is om recht op buitenlandsch verlof te geven (wel als het gaat om een aangifte voor de inkomstenbelasting); en tenslotte, dat het verlofstraktement, met inbegrip van eventueele verhoogingen nimmer meer bedragen kan dan het activiteitssalaris.

Tegen deze laatste bepaling zal zelfs de heer Van Zalinge geen bezwaren hebben.

BIOSCOPEN.

Globe theater.

Er zijn nog altijd lieden, die vasthouden aan de voor ons allen niet vleiende stelling, dat de mensch van den aap afstamt. In elk geval hebben wij dit met de dieren gemeen, dat de mensch erg nieuwsgierig is. Vooral de mannen; vandaar dat, de eeuwen door, de grootste kracht van de vrouw de sluier geweest is. Niet zijzelf trok de man aan, maar de stof waarachter zij zich verborg, en zooals de leeuw in een net wordt gestrikt, was het de teere sluier, die den man bond en hem, op genade of ongenade, aan de vrouw overleverde.

In het verhaal dat deze week in de Globe draait, speelt eveneens een gesluierde vrouw de hoofdrol. Maar daarenboven is zij buitengewoon mooi en het moet erkend, dat de lui in Rio de Janeiro, die haar den schoonheidswedstrijd lieten winnen, een goeden smaak hebben. Maar ook dat zij tooneeltalent heeft. De film speelt in Parijs, wat een attractie te meer is, de geschiedenis die tusschen een glas likeur en een kop koffie wordt verteld, is zeer boeiend. Zoo spannend dat het ons spijt dat het plotseling uit is.

Tram en Bus.

Wonderlijk goed afgeloopen.

Om twaalf uur naderde vanmiddag de stoomtram uit Weltevreden het kruispunt bij Pasar Pisang. De aldaar opgestelde verkeersagent gaf den chauffeur van een bus, die de rails wilde oversteken, het stopsein. De chauffeur reed echter door. En nu volgt er een bijna ongelooflijk verhaal:

De bus werd nog juist door de locomotief gegrepen. Zij werd uit haar richting gestooten en door haar vaart sloeg zij om. Van de achttien pasagiers werden er vier zeer licht gewond. De bus werd bijna niet beschadigd.

De Drinkbakken-geschiedenis.

Het voorstel om onze stad te voorzien van drinkbakken voor paarden, heeft naast warme voorstanders als dr. Dieben ook vele tegenstanders ontmoet, wier argumenten wij eigenlijk nimmer veel draagkracht hebben toegedacht. Het afwijzende advies van het waarnemend hoofd van den Veterinairen dienst dr. Soetedjo dreigde voor kort het voorstel definitief te verdrinken, maar de heer Kaptijn is in de gemeenteraad geheel gekleed te water gegaan en hij heeft het genoegen mogen smaken de drinkbakken te redden. B. en W. hebben hem toen beloofd de zaak nog eens te zullen bekijken. Zij komen thans met het voorstel bij den raad op een zevental plaatsen in de stad bij wijze van proef de nieuwe drinkbakken te plaatsen, nl. op Pasar Baroe (tegenover het Pandhuis), op Kali Besar (tegenover de Chartered Bank), op Pasar Ikan, op de hoek van Angké, Djelakeng en Gang Patikee, op Pasar Tanah Abang, op het Glodokplein en op Vogelpasar Senen.

Wij hopen, dat de proef succes heeft.

Oud Gondangdia.

Over de noodzakelijkheid om dezen verbindingsweg van Nieuw Menteng met de stad te verbreeden is door ons al meermalen de trom geroerd. Reeds geruimen tijd zijn de plannen voor deze verbetering gereed, maar als gevolg van verschil van inzichten is er nog niets van de uitvoering kunnen komen.

Klachten over de afwatering van het gedeelte van de Mampangweg tusschen Oud Gondangdia en den Grisee weg hebben het te meer noodzakelijk gemaakt, dat men in dit stadsgedeelte de spade eens in den grond steekt.

B. en W. deelen mede, dat men thans de projecten gereed heeft om de zaken in hun geheel af te doen. Men wil het berijdbaar oppervlak van Oud Gondangdia en het genoemde gedeelte van de Mampangweg verbreeden tot 9 meter met aan weerskanten verhoogde trottoirs. De afwatering zal door middel van riolen geschieden. Tevens zullen dan de betonbrug over de Westerhoofdaanvoerleiding (men bedoelt hiermee de brug bij de Grisee weg) en de barrière der staatsspoor (men bedoelt hiermee de overweg Oud Gondangdia) moeten worden verbreed. De totale kosten worden geschat op f 87.200,—

De technische commissie heeft zich bereids met een en ander kunnen vereenigen.

V.L.A. afd. Batavia.

Gisteravond heeft de afdeeling Batavia van de Vereeniging van Locale Ambtenaren in Maison Rikkers een algemeene vergadering gehouden.

Als voornaamste punten stonden op de agenda de candidaatstelling van leden van het hoofdbestuur en de verkiezing van vier leden in het afdeelingsbestuur.

Voor het hoofdbestuur werden geen candidaten gesteld: men verklaarde zich bereid de candidaten van de afdeeling Semarang, van den Bond van Europeesche Ambtenaren der gemeente Soerabaja en van de Provinciale Ambtenarenvereeniging Oost-Java te steunen.

In het afdeelingsbestuur werden de periodiek aftredende ondervoorzitter en secretaris herkozen. De verkiezing van een voorzitter werd aangehouden tot de volgende vergadering. Tot plaatsvervangend secretaris-penningmeester werd gekozen R. Soeriodipoetro.

KUNSTKRING.

E. Robert Schmitz, 2e concert.

Chopin is geen sonatenschrijver, zegt de ernstige musicus. Deze bewering is overdreven. De groote Derde Sonate, die Eugène Robert Schmitz gisteren op zijn programma had staan, bevat vooral in het *allegro maestoso* en het *largo* prachtige gedeelten, waarvan een ernstiger vertolking dan die van Schmitz moeilijk denkbaar is. Zij, (de Sonate), mist die eenheid, die samenhang, waardoor de klassieke sonate zich kenmerkt en met behulp waarvan — anderen zeggen, ondanks welke — Beethoven zoo onmetelijk hoog gestegen is. Het bovengenoemde verwijt aan Chopin is in zooverre onbillijk, dat men Chopin alleen *à faire* neemt en Schumann bijvoorbeeld buiten schot laat. Diens beide piano-sonaten zijn geen haar „beter".

Maar die eenheid dan, die strengheid, welke den vertolker zekere grenzen voorschrijft en hem dwingt zich niet aan uitersten te buiten te gaan, mist Chopin; misschien niet als gevolg van gebrek aan beheersching, maar bewust en omdat zijn aanleg anders was. Schmitz houdt van uitersten. Hij heeft veel noten op zijn zang, deze uitdrukking dan gebruikt in een anderen zin dan den gewonen. Hij bouwt zijn spel op uit tegenstellingen, hij doet daarbij verrassende vondsten en maakt er zijn vertolkingen ongemeen boeiend mee. Wij kunnen ons voorstellen, dat Europeesche critici zijn tegenstellingen in deze sonate te bout vinden, doch zijn *piano* en zijn *forte* liggen zoo ver uiteen, dat reeds zijn *mezzo* tamelijk hard is.

Schmitz lijkt ons geen aangewezen Beethoven-speler. Meer nog om zijn rythmische en dynamische tegenstellingen dan om die in de sterkte van zijn klank. Zijn *crescendi* stijgen vrij snel tot het *forte* om dan langzamer en met meer nadruk tot het *fortissimo* te geraken. Doch zij hebben een stijging, zij vertoonen lijn.

Zijn rythmen echter stelt Schmitz pal naast elkaar en zijn versnellingen hebben een zeer kort verloop. Wanneer hij een thema langzaam inzet met de bedoeling het te versnellen, wacht hij hiermede vrij lang, echter zoo, dat men de versnelling voelt aankomen. De spanning neemt toe en dan plotseling versnelt hij hevig. Hierdoor maakt hij zijn spel boeiend en brengt hij ook een indruk van strakheid, van strengheid teweeg, die echter een geheel andere is dan Beethoven vereischt.

Schmitz speelt, of althans, speelde geen Beethoven, zult U zeggen. Maar hij speelde wel werk, dat niet zulke excedeerende rythmische tegenstellingen verdragen kan, als hij er in gaf. Wij denken aan de *Wals* van Chopin, die hij voor de pauze toegaf en die geen wals meer was. Wij denken ook aan de bekende eerste dans uit *La Vida Breve* van de Falla: daar zouden de dansers (en in de Opera wordt op deze muziek gedanst) hun beenen bij breken. Zijn klankeffecten boeiden in de *Evocacion* van Albeniz, al achten we de scherpe *forti* meer op hun plaats in de overige stukken der *Iberia*.

Wonderlijk was het wederom, dat de manier van spelen van Schmitz zoo geheel kind aan huis is bij Debussy. *Jardins sous la pluie* en de nog sterk aan Grieg herinnerende *Danse* werden het hoogtepunt van den avond. Hier kwamen meer geleidelijke overgangen. Hier was minder rede, meer natuurlijkheid.

En toen kwam *St. François de Paule marchant sur les flots* van Liszt: de linkerhand de wateren, en de rechterhand St. Franciscus. De wateren worden halverwege zoo wild, dat het is alsof de Heilige met zichzelven te rade gaat, of het eigenlijk niet beter is om maar terug te keeren. Maar Schmitz speelde zoo feilloos zeker, dat St. Franciscus doorzette. Schmitz heeft hem kurkdroog overgebracht, zelfs van een soppertje was geen sprake. Dit stuk is *en vogue* op het Europeesche concertpodium. Te Parijs wordt de tocht zoo'n keer of vijf per week gemaakt. De pianistenmarkt moet wel overvoerd zijn, als er zóóvelen met de hiervoor vereischte techniek zijn toegerust. En het publiek moet wel geduldig zijn.

Schmitz eindigde met een *Tarantelle* van Moszkovski, een hol vat, dat zeer luid klonk, zoo luid, dat zelfs Couperin er wakker van werd en er zijn *Soeur Monique* ter kalmeering op af stuurde.

Naast Debussy was er nog een hoogtepunt, aan het begin van den avond: de Fantasie en fuga in g mineur van Bach-Liszt, waarvan de Fantasie zoo overweldigend werd opgezet met zulk imponeerend accoordenspel en in zulk een machtig evenwicht, dat zij ons onvergetelijk zal blijven. Heeft men ooit zoo het karakter eener fantasie met dat van Bach hooren vereenigen?

Er waren te weinig menschen in den schouwburg. Bij dezen pianist behoort de zaal propvol te zitten.

DE W.

Consul-generaal van Duitschland.

Bij Gouv. besl. is aangeteekend dat blijkens ontvangen bericht de heer F. von Kessler gerekend van 5 Jan. 1930; zijne werkzaamheden als consul-generaal van Duitschland te Batavia heeft hervat.

Overdracht Bevoegdheden.

De heer Catalani, lid van den gemeenteraad van M. Cornelis, heeft naar aanleiding van het verzoek om adhaesie-betuiging van de gemeente Soerabaja met haar voorstel aan de regeering de bevoegdheden van het hoofd van plaatselijk bestuur over te dragen op den burgemeester, een uitvoerige verhandeling over dit onderwerp opgesteld, welke in de raadszitting van Woensdag a.s. zal worden besproken. Wij komen voor dien datum op de kwestie terug.

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Globe Bioscoop: „De Gesluierde Vrouw."
Capitol: „Interference."
Deca-park: „Zwarte Kunst."
Universal Theatre: „De Duif".
Kramattheater: „Het vierde Alarm".
Planten- en Dierentuin: Zaterdag: IJsbal.

***

12 Jan. Stadschouwburg 9 uur Intieme Kunstavond. Adolphe Engers e.a.

BANDOENG.

Bioscopen.

Woensdag 8 Januari.

Concordia-Bioscoop: „Geschichten aus dem Wienerwald".
Luxor: „Rose Mary".
Oriental: „Ben Hur".

Osvia.

Zondag 12 dezer 9 uur voorm. aanvang der feesten op het schoolerf Tegallega-Zuid.

Societeit „Ons Genoegen".

12 Jan. Matinee vanaf 11 uur 30 v.m.
18 „ Zaal verhuurd aan N.I.P.O.
19 „ Matinée, 11 uur 30 v.m.
25 „ Zaal verhuurd aan Black and White.
26 „ Matinée, 11 uur 30 v.m.
1 Febr. Pierrot- en Pierrettebal om fraaie prijzen. Andere kostuums zijn toegelaten, doch komen niet voor een prijs in aanmerking.

Homann-concert.

Het orkest van Hotel Homann, onder leiding van den heer G. Reverger, zal a.s. Zondag-avond een operetten-avond geven. Het programma hiervoor luidt:

1. Friederike. Potpourri. — Lébar.
2. Die Rose von Stamboul. Potpourie — Fall.
3. Marriette. Potpourie — O. Strauss.
4. Die Bajadere. Potpourri — Kalmann.
5. Der Vogelhändler Potpourri — Zeller.

WEERBERICHT.

(Van het Kon. Magn. en Met. Observ.)

Geregistreerde regenval hedenmorgen 7 uur: nihil.

Geregistreerde temperatuur hedenmiddag 12 uur: 30,6° C.

PERSONALIA.

De opzichter bij het boschwezen J. Bastiaan, is toegevoegd aan het hoofd der wildhoutbosschen; de boscharchitect der 2de kl. Aritin, is toegevoegd aan den adviseur der bosschen in de buitengewesten.

*

Benoemd tot ondermagazijnmeester 2e kl. bij de algemeene pakhuizen te Batavia G.A. van Ispelen, thans leerlingmagazijnmeester.

*

Aan den kapitein der infanterie W. A. Braspot, is wegens achtjarigen dienst tien maanden verlof verleend naar Europa, met ingang van 1 December 1930.

Aan den onderluitenant der Infantrie D. W. Wijting, is wegens zevenjarigen dienst, negen maanden verlof verleend naar Europa, met ingang van 1 December 1930.

De overplaatsing van den 1en luitenant der Infanterie J.L. Graven van Tapatoean naar het 20e Bat. te Weltevreden, is ingetrokken.

De kapitein der militaire administratie J. F. C. Winia, is van Weltevreden naar Padang overgeplaatst.

Aan den kapitein der infanterie W.A. Braspot is wegens achtjarigen onafgebroken dienst in Nederlandsch-Indië tien maanden verlof naar Europa verleend, ingaande 1 December 1930.

GEMENGD NIEUWS.

Bang voor een Lynch-part!

Onze corr. te Soekaboemi schrijft ons:

Gisteravond omtreeks acht uur werd het Inlandsch Bestuur te Soekaboemi gewaarschuwd, dat een roode vrachtauto komende uit Buitenzorg, nadat deze een argeloozen voetganger van de desa Tjimahi, niettegenstaande hij geheel links op den weg liep, had aangereden, met gedoofde lichten Soekaboemiwaarts was gegaan.

De politie was direct in actie en binnen het uur had men den vrachtwagen te pakken. Naar het politiebureau gebracht ontkende de chauffeur eerst iets van de zaak af te weten.

Later viel hij echter door den mand en bekende, dat hij te veel vaart had gehad en den voetganger niet goed had kunnen onderscheiden. Op de vraag, waarom hij dan na het ongeluk met gedoofde lichten reed en in de stad de buitenwegen nam, gaf hij ten antwoord, dat hij vreesde gelyncht te worden!

Het slachtoffer, zekere Sadari, heeft een wond aan het achterhoofd. Buiten kennis werd hij in het ziekenhuis opgenomen. Een geluk voor den man (zoo hij het er nog levend afbrengt) dat hij een bundeltje op zijn schouders droeg. Deze bundel werd wel een tien meter verder op den weg teruggevonden.

Aan de politie past zeker een woord van lof voor haar activiteit.

Later bleek, dat de vrachtauto No 13404 van Goenoeng Halang, Buitenzorg, afkomstig is.

Verloofd
zijn zonder
FLIT
bij de hand te hebben?
Hoe kun je dan
RUSTIG ZITTEN
trouwplannen te smeden?

52dag

ADVERTENTIEN.

Heden ontvingen wij telegrafisch bericht van het overlijden van onzen besten Vader, Behuwd- en Grootvader

WILLEM NIEUWENHUIJS

in den ouderdom van bijna 80 jaar.

W. NIEUWENHUIJS
den Haag.
A. C. A. WUNDERLICH-Nieuwenhuijs
Dr. A. WUNDERLICH
en kinderen
Weltevreden.
G. D. W. NIEUWENHUIJS
L. NIEUWENHUIJS-van Exter
en kinderen
m. verlof 1e Sweelinckstr. 37 den Haag.
J. WUNDERLICH-Nieuwenhuijs
W. WUNDERLICH Haarlem.

10 Januari '30. 2105

Jenne

Voor Zaterdagavond:

Varkensrollade
Getr. gehakt
Kalfsbiefstuk
Gebakken kakap — schol
Zalmsalade
Diverse soorten luxe brood
gebakjes
Appelbollen
Appeltaartjes
Kippen-croquetten enz.
Pensée-taarten

Gateau Pompadour	à f 1.75
Soezen met koffie slagroom	à f 0.25
Progrès en Frou-frou	à f 0.15
Krentenvlinders	à f 0.12½
Botervlinders	à f 0.12½

TOKO H. JENNE & Co.
Noordwijk
2062 Tel. Wl. 2000 en 1228

Onthoud, mijn zoon, wat vader zegt:
Het rooken is voor jongens slecht!
Dus rook per dag niet meer dan drie -
En dan alléén MAC GILLAVRY!

2085

Dr. H. A. J. LARET
Arts
uitsluitend voor oor-, neus- en keelziekten
heeft de praktijk hervat.
2113 Djamboelaan 8, tel. Wlt. 2507.

J. F. A. L. WILKENS

Keel-, Neus-, Oor- en Oog arts
WATERLOOPLEIN NOORD 7.
Spreekuur 4.30 — 5.30
135z

Mevr. M. W. G. M. BEEKMAN-Vuurmans

TANDARTS.
Palmenlaan 47, Tel. Mtg. 47
Spreekuren: van 8 — 9 v.m. en 5 — 6 n.m. en volgens afspraak. 2082

Gevestigd

R. BLOEMENDAAL

TANDARTS.
MENTENG 35. Tel. Welt. 2830.
Spreekuren alle werkdagen:
8 — 9 uur v.m.
6 — 7 uur n.m.
andere uren uitsluitend volgens afspraak 2051

Mevr. M. MARKUS-Lindeman
TANDARTS.
Mampangweg 47
Telf. Mtg. 999
Spreekuren: 7 — 9 u.v.m. 5 — 6.30 u. n.m.
2063

John Pryce & Co

Bat. 32 & 72 — Welt. 395.

VENDUTIE
op MAANDAG 13 JAN. 1930
Kijkavond: Zondag 5-8 u. n.m.
IN EEN HUIS
TJIKINI 52.

Djati en rottan zitjes, RUSTBANKEN, FRAAIE STAANDE KLOK, *schilderijen*, MOOIE CLUBFAUTEUILS, *Columbia cramofoon met platen*, keperwerk, *schaal- en plafondlampen*, spreeltafel, *Chin. schemerlamp*, étagèrekast, *schrijftafels*, ledikanten, *Singer trapnaaimachine*, kasten w.o. *3- en 2-deelige spiegelkasten*, EETKAMER-AMEUBLEMENT, servies en glaswerk, *Seaking gasfornuis*, enz. enz.
2090

FRANZEN & Co.

KONINGSPLEIN
OOST No. 4

Vendutie
MAANDAG 13 DEZER
ten huize van den WelEdelG. Heer
C. van Konynenburg
Lombokweg No. 9 Nw. Gond.

van een keurigen inboedel, o.a.:
Mooi voorgalerij-zitje Q.A. model met bloembakken en schemerlamp, prachtige plafond- en kroonlampen, compl. kantoormeubilair, salon-zitje b.u.: 2 tafels, 4 clubfauteuils en canapé, kleed- en slaapkamer-ameublement w.o. mooie ruime dieplegg., hang- tevens leg- en spiegelkasten, keurig compl. eetkamer-ameublement, gedec. fijn porcel. eetservies, kristalwerk, volle palmen en mooie tochtdeuren.
KIJKAVOND: Zondag 12 dezer van 5—8 uur. 2121

Franzen & Co.

KONINGSPLEIN
OOST No. 4.

Vendutie
MAANDAG 13 DEZER
ten huize van Mejuffrouw
C. Spangenberg
Gang Cornelius No. 7

van een zeer netten inboedel. w.o.:
Djati en rottan zitjes, boekenkast, uitst. Columbia grafonola met Q.A. kast en mooie platen, Royal schrijfmachines, toilet-psyche, eenpersoons ledikanten, eetkamer-ameubl. en glas-, kristal- en porceleinwerk.
KIJKAVOND: Zondag 12 dezer van 5—8 uur. 2122

Franzen & Co.

KONINGSPLEIN
OOST No. 4.

VENDUTIE
DINSDAG 14 DEZER
ten huize van den WelEdelG. Heer
F. J. S. de Keijser
Djatibaroeplein Oost No. 1

van een zeer netten en modernen inboedel, o.w.: Q.A. tafel met mooie clubfauteuils, dames-schrijftafel, boekenkast, klankvolle piano Steinmetz, waschtafel toilet, een- en tweepersoons ledikanten, spiegelkast, compl. eetkamer-meubilair o.a. mooi buffet en boekkast met facet-glazen en glas- en porceleinwerk.
KIJKAVOND: Maandag 13 dezer van 5 — 8 uur. 2123

Als U zich er van overtuigd heeft, wie Uwe vendutie het beste behartigen zal, dan wendt U zich beslist tot de 147z

N.V. Franzen & Co

KONINGSPLEIN
OOST No. 4.
Tel. Nos. Wl 270, 625 en 1209

VENDUHOUDER
ED. FRANZEN (ZELF)
Petjenongan 33 Tel. 1748 Wlt.

Solide Opvouwbare Ledikanten. Verkoop, Verhuur en Overname Inboedels. Geen Filialen.

Aanbesteding

ontginning boschperceel Tambakroejoeng I, residentie (afdeeling) Midden-Priangan, provincie West-Java, door Hoofd dienst wildhoutbosschen Java-Madoera, op Dinsdag 4 Maart 1930 voormiddags 10 uur kantoor Buitenzorg; zie Korte Berichten Landbouw, Nijverheid en Handel van 3 Januari 1930 No. 1 en van 10 Januari 1930 No. 2. 2118

DANKBETUIGING.

Ondergeteekende, **SECH SALIM**, wonende in Gang Wedana Satoe No. 24 (Sawah Besar), betuigt hierbij zijn hartelijken en welgemeenden dank aan den Heer

Tabib KHAIRDIN

Kramat 12, Tel. 2662, Weltevreden voor zijn kundige behandeling van zijn aambeien. Bovengenoemde tabib heeft hem binnen 12 dagen, **zonder operatie**, totaal genezen.

Degenen, die u leede zijn aan, deze kwaal, beveelt ondergeteekende voornoemden Tabib ten zeerste aan ter-wijl de Tabib algeheele genezing garandeert. 177z

Hoogachtend,
SECH SALIM
Gang Wedana Satoe 24, Sawah Besar.
Weltevreden, 9 Januari 1930.

PRIJSLIJST

GER. PALING echte Holl.	f 3.— p. h. kilo
GER. ZALM	f 0.70 per ons
BOKKING	f 0.25 p. stuk
GEZ. HARING	f 0.15 per stuk
GEM. HARING	f 1.50 p. flacon
ROLMOPS	f 1.60 p. flacon
en DIVERSE SOORTEN KOEL- en VRIESKAMER-ARTIKELEN	
BOTERHAMMENWORST	f 0.30 p. ons
ROOKVLEESCH	f 0.50 p. ons
BOULOGNE	f 0.50 p. ons
KOEL GOUDAKAAS	f 1.25 p.h. k.
LEIDSCHEKAAS	f 1.25 p.h. k.
EDAMMERS	f 1.25 per ½
BLOKKAAS	f 1.25 p. k.
ROOMKAAS	f 1.25 p. stuk
HAM	f 0.55 per ons
ROOKSPEK	f 0.40 per ons
APPELEN	f 0.40 p. h. kilo
DRUIVEN SINAASAPPELEN, KERSEN	f 1.50 p.h. kilo
PRUIMEN (Versche)	f 0.80 p.h. kilo
ZOUTVLEESCH	f 0.65 p.h. kilo

STEEDS NIEUWE AANVOER
Deze goederen zijn ook verkrijgbaar bij:
THE AMSTERDAM STORES
Meester Cornelis Telefoon 460.
THE ANGLO-AUSTRALIAN STORES
G. Zecha No. 15—Weltevreden
Telefoon Wl. 2760. 141z

A. TER BRAAK TANDARTS

Rijks Univ. Utrecht
MENTENG 42. WELTEVREDEN **TEL. WL. 1383.**
Spreekuren v.m. van 7.30 — 10 en n.m. van 5 — 7
29mwz

J. A. M. J. JENNISSEN
Moniteur de la clinique urologique de Necker Paris
UITSLUITEND
Algemeen chirurg en Vrouwenarts en speciaal voor Blaas- en Nierziekten.
Spreekuren op werkdagen (behalve Zaterdag n.m.)
v.m. 8 — 9 / n.m. 5 — 6 en volgens afspraak.
Entree Gondangdia 14. Telefoon Wlt. 2280. 2581

VENDUHOUDER & COMMISSIONNAIR
TIAN BOEN HAIJ
Matramanweg 87. Tel. 390 en 558 Mr.-Cornelis.
Houdt Venduties met Succesvollen uitslag en onmiddellijke afrekening. 2070
TALRIJKE DANKBETUIGINGEN TER INZAGE.

Model en Kwaliteit
gaan te zamen
bij
„CHAPEAUX RICHARD"
de Vilthoed voor het gedistingeerde publiek. In de nieuwste modellen en modetinten.
ALLEENVERKOOPERS:
AUG. SAVELKOUL
Tailors Outfitters
WELTEVREDEN BANDOENG
2120

HUIS TE KOOP:

4 kamers, voor-, binnen- en (gesloten) achtergalerij; garage. Eigendomsgrond 2350 vierk. Meter, met veel boomen. Prijs f 17.000.— Passerstraat 153 Meester-Cornelis.
2099

Toelating Openbare Europeesche Kweekschool voor onderwijzers(essen) te Soerabaia.

Voor toelating tot bovengenoemende kweekschool moeten de candidaten zich spoedigst aanmelden bij den betrokken Schooldirecteur, onder overlegging van:

a. een geboorte-akte of een daarmede gelijkstaande verklaring;
b. een geneeskundige verklaring, waaruit blijkt, dat zij voor hun toekomstige betrekking geschikt zijn te achten en niet lijden aan een ziekte, welke hun aanwezigheid op de kweekschool ongewenscht maakt;
c. een geneeskundige verklaring omtrent met goed gevolg ondergane inenten, tenzij zij de natuurlijke pokken (variolae) hebben gehad;
d. één van de hieronder volgende getuigschriften: het einddiploma van een niet-gedifferentieerde of dat van de B afdeeling van een gedifferentieerde Mulo-afdeeling der A. M.S., of een daarmede gelijkwaardig verklaard einddiploma eener bijzondere Muloschool, voorloopig kan worden volstaan met een verklaring van den betrokken Mulo-directeur, dat het einddiploma vermoedelijk zal worden behaald; het einddiploma eener openbare of gesubsidiëerde bijzondere H.B.S. met 3 jarigen cursus; een bewijs van overgang naar de vierde klasse eener openbare of gesubsidiëerde bijzondere H.B.S. met 5-jarigen cursus, Gymnasium of Lyceum met dien verstande, dat blijkens de hierbij behoorende cijferlijsten de candidaat voor Nederlandsche taal tenminste 6 moet hebben behaald;
e. een verklaring van den directeur der laatst bezochte school, dat zij wat hun algemeenen aanleg, karaktereigenschappen en studiezin betreft, geschikt worden geacht voor de onderwijzersopleiding. In bijzondere gevallen kan vrijstelling van schoolgeld worden verleend; voor mannelijke onbemiddelde leerlingen zijn studiebeurzen van ten hoogste f 50.— 's maands beschikbaar.

Aanmelding bij den Directeur der Openbare Europeesche Kweekschool te Soerabaia. 2112

Ondergeteekende stelt zich slechts aansprakelijk voor schulden welke **persoonlijk** door hem zijn aangegaan. 2116
EDWARD HUSTER.

Bij het KANTOOR VAN ARBEID (Afdeeling Wetgeving en Statistiek) te Weltevreden, kan geplaatst worden een
REFERENDARIS
bezoldigd volgens Schaal C 20 kolom II van de BBL 1925/28.
Vereischten: Juridische opleiding, bedrevenheid in het uitwerken van grootere stukken, administratieve routine en vaardigheid in het styleeren.
Schriftelijke sollicitaties te richten tot het **Hoofd van Kantoor van Arbeid.** 2111

TE HUUR
Huis
Mampangweg No 84, ad f 285.— 's maands.
Te bevragen Telefoon Bat. 1:9/130.
2127

GROOT HANDELSKANTOOR
VRAAGT per 1 Maart a.s.
ervaren Employé
met handelspractijk, diploma boekhouden vereischt, kennis van productenzaken strekt tot aanbeveling.
Schriftelijke sollicitaties onder overlegging van copie getuigschriften en opgave van opleiding, leeftijd, praktijk etc. te richten onder No. 11096 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. 2073

ADMINISTRATEUR
gezocht voor spoedige indiensttreding op de Vezelonderneming SOEMOET (S.O.K.)
Sollicitaties met uitvoerige inlichtingen in te dienen bij den Vertegenwoordiger der N. V. Kota Pinang Cultuur Mij. Barboeraparк 3 Medan. 2089

FAILLISSEMENTEN

No. 2.
Raad van Justitie: **Batavia** *Curatrice:* **Weeskamer Batavia.**

UITGESPROKEN op 10 Januari 1930.
1. L. van der Smitte, eerste klerk b/h Depot van Leermiddelen wonende te Weltevreden Kemajoran Wetan No. 148 (R. Cs. Mr. H. H Kemink).
2. Poboomall Manghanmall, koopman wonende te Bandoeng, Passar Baroe 42 (R. Cs. Mr. M. van Apeldoorn).
3. Sech Abdullah b. Oemar b. Seger, laatstelijk woonachtig te Batavia, Gang Mantri 206 doch thans voortvluchtig (R. Cs. Mr. A. S. Block).
4. Ling Tong Kie, handelaar wonende te Pontianak (R. Cs. Mr. B. van Giffen).
5. Lie Djan Nio weduwe van Oey Ho Keng, koopvrouw wonende te Rangkasbetoeng (R. Cs. Mr. F. H. Poser).
6. Lay Djin Hian, handelaar wonende te Pontianak, handeldrijvende o/h merk Chiang Kang (R. Cs. Mr. A. S. Block).
7. Gouw Joeng Soe, koopman wonende te Bandoeng Gang ABC 24 zij Passarstraat en handelende o/d firmabenaming Kong Sin Tjhong (R. Cs. Mr. H. H. Kemink).
8. H. D. Vodegel, eerste Commies SS wonende Bothstraat 5 Bandoeng (R. Cs. Mr. M. van Apeldoorn).

VERIFICATIE-VERGADERING op Woensdag voormiddags ten 9 ure in het gebouw van den Raad van Justitie te Batavia.
1. 26 Maart 1930 J. K. H. de Roo van Alderwereldt te Tjibogo bij Lembang.
2. 26 „ „ Jap Koey Mo merk Lian Thay Hoo te Batavia.
3. 26 „ „ P. G. Roona te Weltevreden.

INDIENING SCHULDVORDERINGEN uiterlijk op:
1. 14 Februari 1930 J. K. H. de Roo van Alderwerelt vd.
2. 14 „ „ Jap Koey Mo vd.
3. 14 „ „ P. G. Roona vd.

NEDERLEGGING UITDEELINGSLIJST ter inzage ter Griffie R. v. Justitie (Afschrift ten kantore der Weeskamer) gedurende veertien dagen vanaf den datum dezer advertentie in de Javasche Courant 14-1-'30.
1. Thio So Hok te Meester-Cornelis (eerste tevens slot).

BEËINDIGING door het verbindend worden der slotuitdeelingslijst.
1. Ng Soen Foek merk Hak Soen Hong te Pasar Sanggau Pontianak.
2. Lay Tjiap Sen te Kalibata, Doerian Tiga, Pasar Minggoe Meester-Cornelis.
2124

Het wordt gedragen en bewonderd. Dames die voorheen nooit kunstzijde droegen. dragen TOOTISHA — het prachtige nieuwe weefsel, dat in alles, behalve den prijs, aan zuivere zijde doet denken. Mooie dessins, superieur goed, vaste kleuren, die zelfs niet door koken of strijken met een heet ijzer bedorven worden.

TOOTISHA
KUNSTZYDE EN KATOEN

90 c.M. breed. De naam staat altijd op den zelfkant. Bij Uw leverancier verkrijgbaar, zoo niet, schrijft dan aan de importeurs G. Hoppenstedt, Batavia, Semarang, Soerabaya, Padang, Medan.

TOOTAL BROADHURST LEE Co. LTD. MANCHESTER EN LONDEN.
DE FABRIKANT IS TOOTAL!
2078

Zeer speciale aanbieding gebruikte automobielen

WILLY'S KNIGHT TOURING
6-cylinder
Pracht wagen
f 2250.—

CHRYSLER-52 TOURING
In goede conditie
f 1500.—

RENAULT TRUCK
In prima conditie
f 2000.—

CHRYSLER SEDAN
Keurige wagen
f 3000.—

PACKARD TOURING
6-cylinder,
7-zits
f 4500.—

HUDSON TOURING
In goeden staat
f 1750.—

PLYMOUTH TOURING
Slechts een half jaar gebruikt.
f 2650.—

BUICK TOURING
4-cylinder
f 1000.—

Wij leveren desgewenscht op gemakkelijke betalingscondities

FUCHS & RENS,
WELTEVREDEN.

Een goede gebruikte automobiel uit een duurdere prijsklasse, zal U meer voldoening geven dan een goedkoope nieuwe automobiel. 2125

ELSE d'HEUREUSE-GRASSAU en MARGIE MORRIS

geven de première van hun TOURNEE door Ned.-Indië op ZONDAG 12 JANUARI a.s. te WELTEVREDEN in den STADSSCHOUWBURG

en

ca. 25 Januari a.s. verschijnen van deze beroemde kunstenaressen op PARLOPHON PLATEN de volgende schitterend geslaagde opnamen:

B 17593 My rock-a-bye Baby.
Silvery Swanee.
Duet met Piano-accompagnement.

B 17594 De Liefdeszakelijkheid.
Een Zweem van
Sympathie.

Gezongen door
ELSE d'HEUREUSE-GRASSAU.
Muziek van MARGIE MORRIS.
Tekst van ADOLPHE ENGERS.

Verkrijgbaar bij:

HET PARLOPHON HUIS.
NOORDWIJK 9.

TOKO DELICE.
PARAPATTAN 31. 1926

N.V. „Rotterdamsche Lloyd".

Ontvangers van goederen wordt hierdoor beleefd kennis gegeven, dat het

m.s. „INDRAPOERA"
Gez. E. P. ROSS
ddo. heden uit Europa te Tandjong-Priok is aangekomen en onmiddellijk met de lossing is begonnen.
Laatste claim dag 21 Januari 1930.
2126 Batavia, 11 Januari 1930.
N.V. Internationale Crediet- & Handelsvereeniging „ROTTERDAM"

Magneetjes Trekken!

ZWEMWEDSTRIJDEN

Zaterdag 7.30 n.m. en Zondag 8 u. v.m. a.s.

Interstedelijke polowedstrijden, schoonspringen voor Dames en Heeren, snelzwemmen enz. enz.

Prijzen: Zaterdag leden zwembad vrij niet-leden F 1.20
Kinderen niet-leden „ 0.30
Zondag leden zwembad F 0.60 niet-leden „ 1.80
alle kinderen „ 0.30

2110

Koninklijke Paketvaart Maatschappij.

Hierbij wordt bekend gemaakt, dat met ingang van de Vaarbeurt van 22 Januari a.s. van Batavia, het vertrek van de wekelijksche passagiers-verbinding

BATAVIA — PALEMBANG (Lijn 13B)
GEWIJZIGD IS en vastgesteld werd op
Woensdag 5 uur namiddag (instede van Zaterdag).

Na de vaarbeurt van het s.s. *„Melchior Treub"* op **Zaterdag 11 Januari,** zal dit schip wederom een afvaart geven (extra) van

BATAVIA naar PALEMBANG

op **Donderdag 16 Januari, ten 5 u. n.m.,** daarna het s.s. *„Merak"* op Woensdag 22 Januari, en vervolgens **elken Woensdag ten 5 u. n.m.** 2108

Nadere inlichtingen kunnen verkregen worden bij het Hoofdkantoor of de agenten der
KONINKLIJKE PAKETVAART MAATSCHAPPIJ.

Mij. „WELTEVREDEN"

Appartementen — Service flats
Tanah Abang Oost 51/55. Telefoon Wlt. 737.

VERHUURT:
GEMEUBILEERDE APPARTEMENTEN MET VOLLEDIG PENSION EN BEDIENING.
Minimum huurtijd drie maanden. 033

Auto-Reparatie-Atelier „VULCAIN."

TANAH ABANG WEST No. 6, WELTEVREDEN, TELEFOON 465.

Ons atelier staat onder leiding van een **prima Europeesch vakman** met jarenlange ervaring in de Automobiel-fabrieken in Europa.

Aan onze **Duco-installatie** is een **expert** verbonden, waardoor wij in de gelegenheid zijn **al ons ducowerk** te **garandeeren.**

Alle reparaties, hoe klein ook, worden gegarandeerd.

1819

Restaurant „TIONGHOA"

Pantjoran 46, Tel. 1707 Batavia

Het **zindelijkste** en **netste** restaurant van de beneden-stad. Europeesch en Chineesch eten. Ook aan huis bezorgd. 225di

UITSTEKENDE BEDIENING.

PARK HOTEL

RIJSWIJK I.
Tel. kantoor 68.
Schitterend gelegen aan spoor en tram.
MODERN INGERICHT
KLAMBOE-KAMERS, STROOMEND WATER, EMMA-BILJARD, GARAGES,
1e KLAS FAMILIE-HOTEL
PRIMA KEUKEN.
2077 **J. CRAMER.**

Wat is het geheim van die bonbons van jou, Droste-mannetje?
Iedere bonbon die ik van je eet is alweer lekkerder dan de vorige.

DROSTE'S

BONBONS-PASTILLES

Spaart Droste plaatjes voor Album „Indië"

2053

NIEUWSTE SUCCES-PLATEN

TANGGOS

COLIBRI met zang
FLOR DE AMOR „ „
AMARGURA „ „
CASANOVA
Ich küsse ihre Hand Madam
met en zonder zang

SLOW FOX

Vier Worte mocht ich sagen
Wenn der weisse Flieder wieder bluht.

Catalogus gratis op aanvraag.

PRIJSVERLAGING van **Polydor Platen** met **10%.**

Ontpakt een groote zending van de volgende gramofoons:
Polydor, Gilbert en Paramount.
Ook verkrijgbaar op zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden.
Koopt niets, voordat U bovenstaande gramofoons gehoord hebt.

Toko „POPULAIR"

WELTEVREDEN — PASAR BAROE 62
BANDOENG — PASAR BAROE 73
z112

Magneetjes Trekken!

Koninklijke Paketvaart Mij.

Vaarbeurten van Batavia:

Plancius	Zondag	12 Jan.	4	N.	naar	Semarang en Soerabaja (Tandjong-Perak), **met overscheep** te Soerabaja naar Stagen, Kota-Baroe en Samarinda.
Speelman	Maandag	13 „	9	V.	naar	Muntok, Palembang, Moeara-Saba, Djambi en Koeala-Toengkal.
Bontekoe	„	13 „	12	M.	naar	Singapore, Belawan-Deli en Penang.
Janssens	„	13 „	3	N.	naar	Oosthaven en Merak.
Kidoel	„	13 „	4	N.	naar	Tandjong-Panto, Pelaboean-Ratoe, Tjilaoet-Eureun, Tjilatjap, Patjitan en Genteng.
Coen	„	13 „	4	N.	naar	Bintoehan, Benkoelen, Indrapoera en Padang.
Rumphius	„	13 „	4	N.	naar	Semarang, Soerabaja (Tandjong-Perak), Balik-Papan, Tarakan, Tandjong-Redeb en Teloek-Bajoer.
Barentsz	Dinsdag	14 „	12	M.	naar	Cheribon, Tegal, Pekalongan, Semarang, Soerabaja (Tandjong-Perak), Ampenan, Makasser, Donggala (**met overscheep** aldaar naar Wani en Paloe), Menado, Kota-Boena, Djiko, Gorontalo, Tominibocht en Totok en **alleen voor passagiers** naar Boeleleng, en Kwandang; **met overscheep** te Makasser **alleen voor goederen** naar Ambon, Namlea, Batjan, Ternate, Saonek, Sorong, Manokwari, Wasior, Wooibaai, Seroei, Sarmi, Humboldtsbaai en Bosnik; benevens **alleen voor goederen** naar Noord-Celebes, Sangir-, Talaud- en Nanoesa-eilanden.
Van der Wijck	„	14 „	4	N.	naar	Semarang, Soerabaja (Tandjong-Perak), Boeleleng (**alleen voor passagiers**) en Makasser; **met overscheep** te Makasser **alleen voor passagiers** naar Boeton, Raha, Ambon, Saparoea, Banda-Neira, Geser, Toeal, Elat, Dobo, Merauke, Kaimana, Fak-Fak, Kokas, Wahai en Boelabaai.
De Eerens	„	14 „	5	N.	naar	Palembang (**niet voor salonpassagiers**).
Van Goens	Woensdag	15 „	9	V.	naar	Tandjong-Pandan (**niet voor goederen**) en Pontianak.
Indragiri	„	15 „	9	V.	naar	Bodjo-Negara, Anjer, Laboean-Maringgai, Menggala, Masoedji-Rivier en Palembang (van Pasar Ikan).
Brouwer	„	15 „	12	M.	naar	Kalianda, Oosthaven en Kota-Agoeng (van Pasar Ikan).
Ophir	„	15 „	4	N.	naar	Padang.
Gen. Michiels	Donderdag	16 „	8	V.	naar	Semarang.
Van Linschoten	„	16 „	9	V.	naar	Kroë, Benkoelen, Indrapoera, Padang, Sibolga, Singkel, Banjak-eilanden, Sinabang, Tapatoean, Meulaboh, Tjalang, Olehleh, Sabang, Lhô-Seumawé en Langsa.
Loudon	„	16 „	9	V.	naar	Koba, Pangkal-Pinang, Blinjoe, Djeboes en Singapore.
Van Heemskerk	„	16 „	5	N.	naar	Cheribon, Semarang, Soerabaja (Tandjong-Perak), Soemenap, Ampenan en Boeleleng; **met overscheep** te Soerabaja **alleen voor goederen** naar Banjoewangi, Laboean-Hadji, Soembawa Besar, Ambon, Saparoea, Piroe-Amahei, Tehoroe, Geser, Banda-Neira, Kisar, Tepa, Adaoet, Saumlaki, Larat, Toeal, Elat en Dobo.
Melchior Treub	„	16 „	5	N.	naar	Palembang.
Schouten	Vrijdag	17 „	9	V.	naar	Tandjong-Pandan, Riouw en Singapore.
Palima	„	17 „	12	M.	naar	Cheribon, Semarang en Soerabaja (Tandjong-Perak).
Duymaer v. Twist	„	17 „	3	N.	naar	Oosthaven en Merak.
Merkus	Zaterdag	18 „	9	V.	naar	Tandjong Pandan, Pontianak, Singkawang, Pemangkat en Sambas.
Paleleh	„	18 „	12	M.	naar	Toboali en Palembang (naar Palembang **niet voor salonpassagiers**).
Pahud	„	18 „	4	N.	naar	Singapore en Belawan-Deli.
Plancius	„	18 „	4	N.	naar	Muntok (**alleen voor passagiers**), Singapore en Belawan-Deli.

Adres voor vracht en passage bij de kantoren der
KONINKLIJKE PAKETVAART MAATSCHAPPIJ

Telefoonnummers:
Voor passage: Weltevreden No. 383;
Batavia „ 612
Priok „ 23
„ vracht: Batavia „ 611
Priok „ 18.

2107

No. 33 — Zaterdag 11 Januari 1930. — 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — TWEEDE BLAD — Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij. BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden. TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*).

	10 Jan.
H.V.A.	559
Kol. Bank	219
Handelsbank	157
Certif. N. H. Mij.	167
„ N. I. Escompto Mij.	88
Kon. Olie	401
6% Indië 1922	101⅞
Ned. Scheepv. Unie	191
Lindeteves	149
K. P. M.	223
Deli Spoorweg Mij.	207
Java China Japan Lijn	100

Slotkoersen (*Aneta*).

	9 Jan.	10 Jan.
Javasche Bank	310	—
Amsterdamsche Bank	182	—
Twentsche Bank	—	137
Incasso Bank	—	—
N.I. Escompto Mij. cert.	87	88
Certif. N.H.M.	165	167
Handelsbank	157	156
Koloniale Bank	218	219
Scheepvaart Unie	190	190
Kon. Paketv. Mij.	220	223
Java China Japan Lijn	99	100
Holl. Amerika Lijn	41	—
Kon. Stoomboot Mij.	—	86
N.I. Spoorweg Mij.	222	222
Delispoor	—	205
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	148	150
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	159	—
Gas Mij.	—	—
Gas Mij. Nat. Bezit	239	—
Aniem	—	—
Aniem Nat. Bezit	—	338
Internatio	266	265
Lindeteves	147	148
Maintz en Co.	—	—
Philips	496	496
Margarine Unie	—	372
v. Berckels Patent	165	—
A. K. U.	—	114
Hollandsche kunstzijde	—	—
Koninklijke Olie	398	400
Tarakan	360	—
Alg. ExploratieMij.	—	179
Handelsverg. „Amsterd."	557	558
Cultuur Mij. „Vorstenl."	149	146
Suiker Cultuur	2?5	—
Suiker Unie	—	—
Poerworedjo	61	63
Java Cultuur Mij.	400	—
Amsterdam Rubber	155	153
Soerowinangoen	190	—
Basilam	—	82
Sumatra Rubber	129	—
Bandar Rubber	197	141
Deli Batavia Rubber	—	—
Kendeng Lemboe	—	—
Malabar	360	—
Gedeh	—	170
Deli Maatschappij	336	—
Senembah	—	395
Deli Bat. Tabak Mij.	—	—
Cultuur Mij. de Oostkust	90	—
Simau	620	—
Redjang	125	127
Billiton B	—	382
Singkep Tin A	—	—
Boeton	150	—

*

Rubbers iets lager op den lageren prijs van het artikel. Scheepvaarten zonder handel. Suikers onveranderd. Margarine Unie en Philips vast geopend, terugloopend op winstneming; vast. De stemming was beter.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Nabeurs op 10 Jan.

Javasche Bank		316
Sem. Cher. Tr.		150
Aimem		471
Kon. Olie		398
Cities Service		30½ doll.
Banjoemas Electr. Mij.		140
5% Oblig. Ind. L. '23 A		100¾
4½% „ Ind. L. '26 A/B	96	96¼
4½% „ Ind. Leen '29		96¼
A'dam Rubber		153
Michiels Arnold.		235

Afgedane Fondsen op 11 Jan.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
6% Oblig. Doll. L. '22 A	101¾	102	101¾	101¾
5% „ Ind. L. '23 A	100¾	100¾	—	—
4½% „ Ind. L. '26 A/B	96¼	96¼	—	—
4½% „ Ind. L. '29	96	96¼	—	—
„ „ à 500	96¼	96¼	96	96¼
„ „ à 100	96½	96½	—	—
Escompto cert.	88½	89¾	—	—
N.I. Spoor	223	223	223	223
Sem. Cher. Tr.	150	150	150	150
Holl.-Siam	99¾	99¾	99¾	99¾
Expl. Mij. N.-I.	244¾	244¾	—	—
Kon. Olie	397	398	397	398
Cities Service Coy.	31	31	31	31 doll.
5% Oblig. Gem. Soer. '27	97½	97½	—	—
6% „ Pr. Hotel	97	97	—	—
Mich. Arnold.	238	238	—	—
6% Oblig. Pdst. L. '22 B	—	—	101¾	102
5% „ Ind. L. '17 à 500	—	—	100¾	100¾
4½% „ Ind. L. '26 à 500	—	—	96¼	96¼
Kol. Bank	—	—	217½	217½
Redj. Lebong	—	—	122½	122½

Rectificatie.

Op 10/1/'30 was 5½ pct. Gebeo gedaan 100¼.

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 11 Jan. '30.

	Vraag	aanbod
5% Oblig. Ind. Leen. '15	100½	—
5% „ „ '16	100¾	—
„ „ „ à 500	100¾	—
5% „ „ 17	100¾	—
„ „ „ à 500	100¾	—
5½% „ Dollar L. '21 D	101½	102
6% „ Doll. L. '22 A	101½	102
5% „ Ind. L. '23 A	100½	—
4½% „ Ind. L. '26 A/B	96	96½
4½% „ id. '29	96	96½
„ „ „ à 500	96	—
6% Pdbr. Java Hyp. Bank	—	104
Javasche Bank	310	—
Cert. N. H. M.	167½	170
Handelsbank	156	159
Kol. Bank	216	219
Escompto cert.	89½	90
Escompto aand.	87	—
Internatio	—	272
Lindeteves	147	150
Bandoeng Kinine gew.	300	—
Bandoeng Kinine pref.	143	—
Unie	191	193
Japanlijn	97	100
K. P. M.	220	225
N. I. Spoor	222½	225
Deli Spoor	207	210
Sem. Cheribon Tr.	147	150
Sem. Joana Tram	162	—
Oost Java Tram	20	30
Poerworedjo	60	63
Simau	630	640
Redjang Lebong	120	124
Holl.-Siam	95	100
Aimem	467½	473
Expl. Mij. Ned. Indë	235	250
Tarakan	335	—
Kon. Olie	396	398
Cities Service Coy.	30	31 doll.
N. I. Gas Mij.	225	—
Solo Electr. Mij.	335	—
Gebeo	210	215
Banjoemas Electr. Mij.	140	—
Sum. Electr. Mij.	115	117
Bali en Lombok Elec. Mij.	—	120
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
5% Oblig. Gem. Cred. Bank	96	98
6% „ Pasir Randoe	—	101
6% „ Hotel der Nederl.	—	100
6% „ Hotel des Indes	—	101
6% „ San. Garoet	85	—
6% „ Triplexkistenfabriek	—	70
Sem. St. Pr. Veer	260	270
Amsterd. Rubber	148	152½
Vergde Pr. Veren	—	130
Preanger Hotel	—	116
Hotel des Indes	145	—
Jasumy	93	—
Java Veem	170	190
Ardjoena	—	150
Bagelen	—	185
Moelia	22½	25
Moeara Laboe pref.	—	110
Moeara Laboe gew.	—	102½
Perbawatie	190	—
Sitiardja	150	—
Koebang Kangkoeng	70	—
Taloen	305	340

*

Onze beursmedewerker meldt:

Stemming stil en prijshoudend. Goede vraag ontspon zich voor Escompto's welke tot 89½ liepen. Olie viel tegen. Kon. werd tot 397 afgedaan. Mijnbouw onveranderd. Rubber zonder handel, zwakker gestemd. Leeningen vast. Exploratie deed 167.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	100⅜	100⅜	100⅜
Zicht A'dam	100⅛	100⅛	100⅛
2 m/d A'dam	99⅞	—	—
3 m/d A'dam	99½	—	—
4 m/d A'dam	99⅛	—	—
6 m/d A'dam	98½	—	—
T. T. Londen	12.13¾	12.13¾	12.13¾
Zicht Londen	12.11¼	12.11¼	12.11¼
30 d/z Londen	12.07½	—	—
3 m/z Londen	11.98¾	—	—
T. T. Australië	11.98¾	11.98¾	11.98¾
Zicht Australië	11.96¼	11.96¼	11.96¼
T. T. Amerika	2.49¼	2.49¼	2.49¼
Zicht Amerika	2.48¾	2.48¾	2.48¾
T. T. Frankrijk	10⅛	10⅛	10⅛
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	59⅞	59⅞	59⅞
Zicht Duitschl.	59¾	59¾	59¾
Zicht Zwitserl.	48½	48⅜	48½
Zicht Italië	13⅜	13⅜	13⅜
Zicht Stockholm	67¼	67	67¼
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67	67	67⅛
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	91⅛	—	—
T. T. Rangoon	91⅛	—	—
T. T. Japan	1.23¼	1.23¼	1.23¼
Zicht Japan	1.23	1.23	1.23
Zicht Manilla	1.24¾	1.24½	1.25
T. T. Hongkong	1.01	1.01	1.01
T. T. Shanghai	1.25	1.?4	1.24½
T. T. Amoy	97	—	96¾
T. T. Singapore	1.40½	1.40½	1.40½
T. T. Br.-Indië	—	91	91

Batavia, 11 Jan. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	9 Jan.	10 Jan.
Prolongatierente	3	2¾
A'dam-Java	99 3/16	99 3/16
A'dam-Londen	12.09	12.09⅜
A'dam-New-York	2.48 1/16	2.48 5/16
A'dam-Parijs	9.75⅝	9.76

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 10 Jan. '30 12.30 u. n. m. tot 11 Jan. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan gisteren	gedaan heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per ½ K.G.) Java-Std.-Sheets Jan.	—	—	36	—
Jan./Febr.	37½	—	—	—
Java-Std.-Crepe Jan.	—	—	36½	—
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat. Jan./Febr.	—	—	41½	45⅜
F.O.B. Palembang, Jan.	—	—	42⅞	43⅞
Zwarte Lampong Peper.- (per 100 K.G.) E.K. Bat. Jan./Febr.	—	—	98⅜	99¼
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. Jan./Febr.	144⅞	145¾	144⅞	145¾
Jan./Maart	144⅞	—	—	—

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,35¾ vraag, f 0,36½ aanb.

Palembang Robusta Febr./Mrt. f 28 ged. Maart/April f 28½ aanbod.

Citronella-olie ready A f 2,90 ged.

Peper-Lampongs Jan./Maart f 60½ vraag, f 61,— aanbod.

Peper-Muntok Jan./Maart f 89½ vraag, f 90,— aanb.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 11 Jan. (*Aneta*). Suiker superieur ready f 11⅝ vraag, f 11¾ aanb. Jan. idem Febr. idem Maart f 11¾ vraag, f 11⅞ aanb.

Hoofdsuiker ready f 10⅞ vraag, f 11,— aanb. Markt vlotter

Rubber Sheets f 36.— ged. Markt flauw

Koffie ready f 41½ Aug./Oct. f 39 nom.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	10 Jan. 10 u. v.m.	10 Jan. 5 u. n.m.	11 Jan. 10 u. v.m.
Sheets spot	24	—	23
Crêpe spot	24	—	23
Sheets Jan.	24½	—	23½
„ Apr./Juni	26	—	24¾
„ Juli/Sept.	27¼	—	26
Medium blankets Jan./Febr.	20¾	—	20
Remilled native rolled bark Jan./Febr.	13¼	—	12½

Heden opende de markt kalm.

Londen.

		9 Jan. open. not.	9 Jan. slot not.	10 Jan. open. not.	10 Jan. slot not.
Sheet spot	koop.	7 5/16	7 5/16	7½	7⅛
	verk.	—	7 7/16	—	7 3/16
„ Jan./Mrt.	koop.	—	7½	—	7¼
	verk.	—	7 9/16	—	7 5/16
„ Juli/Sept.	koop.	—	7 11/16	—	7 7/16
	verk.	—	7¾	—	7½
Crêpe spot	koop.	—	7¼	—	7⅛
	verk.	—	7⅜	—	—

De markt opende willig en sloot prijshoudend.

New-York.

		9 Jan. 4 u. n.m.	10 Jan. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	15¼	14⅞
Sheet spot	koop.	14⅝	14¼
	verk.	14⅞	14½
„ Jan./Mrt.	koop.	14⅞	14½
„ Apr./Juni	koop.	15⅜	15
	verk.	15⅝	15¼

Markt kalm en willig.

Slotnoteeringen.

		9 Jan.	10 Jan.
Sheet spot	koop.	14¾	14¼
	verk.	15	14½
Apr./Juni	koop.	15⅜	15
	verk.	15⅝	15¼

De markt sloot willig.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	9 Jan.	10 Jan.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	11¼ gen.	11½ gen.
Witte Muntok cif. Londen Jan./Mrt.	15⅞ ged.	16¼ ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Jan./Mrt.	11 verk.	11¼ verk.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	9 Jan.	10 Jan.
Verkocht	—	—
Prijs (per picol)	—	—

Londen.

10 Jan.

Slottransacties in den namiddag:

	10 Jan.
Ready per ton (standard)	— pd.st.
3 mds. levering	180¼ pd.st.

Markt gesloten.

New-York.

9 Jan.	10 Jan.
39¼ doll.	39¼ doll.

Markt prijshoudend.

Copra.

Londen.

10 Jan.

Jan./Febr. 22 pd.st. 10 sh. verk.

Dividenden.

'S-GRAVENHAGE, 10 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De volgende dividenden zijn uitgekeerd:

Panolan f 178,—

FINANCIEEL WEEK-OVERZICHT.

Rubber uit een andere bron. — Speculatieve fondsen. — Overzicht.

(*Van onzen beurs-medewerker*).

De proefnemingen welke in Amerika worden ondernomen, om rubber uit een andere plant dan den rubberboom te verkrijgen hebben weliswaar tot dusver geen resultaat gehad, doch deze proeven verdienen zeer zeker de aandacht van de betrokkenen.

Het zou eene uiterst gevaarlijke politiek zijn, deze over het hoofd te zien.

De bedoeling van de proefnemers, Amerika dus, is te pogen zich aan den invloed der Hollandsche en Engelsche rubbermarkt te kunnen onttrekken, door het vinden van een nieuw procédé, dat in de eigen behoeften kan voorzien.

De proeven worden voornamelijk genomen op de Solidago, een plant welke veelvuldig in Amerika voorkomt, en de pogingen van Edison, want dit is de man die wil trachten, Amerika in het rubbervraagstuk onafhankelijk te maken, wijzen er op dat men hier niet achteloos aan voorbij mag gaan, doch thans door samenwerking zich zoo sterk mogelijk te maken.

***

Intusschen is Amerika ook op de fondsenmarkt weer de leiding gaan nemen.

De tendenz berichten van de Europeesche beurzen ditmaal, Amsterdam en London spreken regelmatig weer van onder leiding van New-York of beïnvloed door Wallstreet.

Men is over there de meening weer toegedaan, dat het wel zal lukken met de economische moeilijkheden.

Speciaal Hoover, Amerika's president heeft zich er voor gespannen om den moed er in te houden, terwijl hij er het op toelegt waarborgen te scheppen voor een meer normale ontwikkeling van het zakenleven.

De moeilijkheid evenwel blijft bestaan in de geld-situatie. De stroom van kapitaal uit het Buitenland is stop gezet, momenteel opgedroogd en gaan de Ondernemingen door hooge dividenden uit te keeren, zoo komen zij langzamerhand weer op het punt „vast loopen."

Welbeschouwd is er voor het oogenblik geen nieuw kapitaal beschikbaar voor het bedrijfsleven, want het moet thans komen uit eigen middelen, nu het Buitenland niet meer verstrekt.

Den eersten stoot tijdens de paniek vingen de Banken op, welke een groot weerstandsvermogen aan den dag legden.

Nu tracht men door moed in te spreken het gevaar te verzachten.

Voorloopig blijft uiterste voorzichtigheid aanbevolen.

Dit neemt niet weg dat vele solide Hollandsche en Indische fondsen hiervan uitgesloten kunnen worden en voornamelijk de belegger, hij die met eigen geld koopt, mag zich gerust hier en daar van een stukje verzekeren en de vrees welke nog steeds domineert terzijde zetten.

***

Op de **Fondsenmarkt** blijft de rustige rust nog aan houden. De verwachting, dat het vrij komen van coupon-gelden met Januari ruime beleggingsvraag naar voren zou brengen, is slechts ten deele bewaarheid.

Zeer matig nog maar wordt hier en daar iets gezocht. Op de Batavia Beurs bleef deze periode, de handel, dan ook vrij onbeduidend, niettegenstaande de grondtoon beter aanvoelt.

Het publiek betracht nog terughoudendheid. Ter Amsterdamsche Beurs ziet men hetzelde verschijnsel, toch heeft de speculatie daar weer kans gezien zich met de bijna beruchte aandeelen Margarine Unie bezig te houden en deze een veertigtal punten omhoog te werken. Men heeft nog geen leergeld genoeg betaald.

Ook Philips maakten eene goede beurt en liepen weer naar de 500.

De New-Yorksche beurs hield zich de geheele periode goed, Spoorwegwaarden en Industriëele soorten hooger en Koninklijke olie vast. De slotkoers stelde zich voor dit papier, nog inclusief interim dividend, op 54¼ dat komt uit op circa 407 pct.

Wat de producten-markten betreft, bleef de stemming ongeanimeerd.

Rubber flauw, elken dag afbrokkelend, sloot op laagsten prijs, 37½ cent. De Thee-veilingen in London en Amsterdam gaven opnieuw lagere afdoeningen te zien, hetgeen het aspect der markt ongunstig beïnvloedt. Met Suiker is het nog niets gedaan. Op de Java-markt ligt de handel dood, terwijl de Buitenlandsche noteeringen een ongeanimeerde tendenz weergeven. Wat het koersverloop op onze Call betreft, verwijzen wij naar de behandeling der onderstaande rubrieken.

Banksoorten, prijshoudend, veel meer valt er niet van te zeggen. Javasche Bank bleek meer gezocht dan aangeboden, hetwelk den koers ten goede kwam. Handelsbanken en Cert. Ned. Handel Mij. zeer stil, slecht een enkel stuk verwisselde van bezitter. Escompto's voelden weer iets beter aan, de belegging hoopt nog steeds een stukje op het huidige koerspeil. De slotprijs was vast op 87½ pct. koopers.

Suikerpapier, bijna zonder belangstelling. H.V.A. zonder afdoening na 545, sloot met tien punten betere vraag. Vorstenlanden circelden om de 148 pct. heen. Koloniale Banken gingen met een enkel stukje op 217 pct., zonder verdere belangstelling tot dien prijs, terwijl Poerworedjo zoolangzamerhand naar de non valeurs afdeeling verhuist. Beter dan 60 pct. werd niet geboden.

Olie voor het hoofdfonds, al een bijzonder stille, bijna verlaten markt. De vastere stemming in New-York bracht den slotprijs op 390 pct. ex. interim dividend. Voor Exploratie schijnen weer mogelijkheden te zijn weggelegd, Amsterdam moteerde tot 175 pct., hier werd grif 172¼ betaald. Cities Service ex. kwartaal en stock dividend deed 29¾ pct. vraag. Tarakan prijshoudend, nadat even tot 352 pct. werd afgegeven, kon de vraag zich per saldo iets hooger stellen.

Rubber terwijl het product nog steeds zich in dalende lijn beweegt, komt het ons voor dat de aandeelen op een niveau zijn aangeland, dat geen vrees meer behoeft te baren voor aanzienlijken teruggang. Amsterdam Rubber, het eenige fonds van deze rubriek waar nog wel iets in omgaat, kroop tot even beneden de 150 pct. terug maar sloot op 153 pct. vraag, zonder verkoopers die dien prijs nabij kwamen. In Sumatra Rubber werd medio dezer week een stuk tot 135 pct. afgegeven, verder was deze afdeeling verlaten.

Mijnen, deze afdeeling blijft grillig. De vorige periode werden Redjang Lebong gezocht, lagen Holland Siam bijna onverkoopbaar; ditmaal was 't weer mis met Redjangs en konden Holland Siam een dertigtal punten verbeteren. Met het goudfonds wordt maar heen en weer gesold, motief voor een of andere richting blijft een greep in 't duister. En toch!... de toekomst zal 't leeren, de slotprijs gaf plotseling weer een volkomen herstel. Het tin papiertje liep aldus weer tegen pari aan. Simau zonder emotie werd tot 635 afgegeven, waartoe geen koopers meer bleven. Aimem werd tot 470pct. uit de markt genomen. E.M.N.I. voelde zich nauw verwant aan Redjang, steeg en daalde in gelijk tempo, maar kon zich aan 't slot niet herstellen.

Sporen, bleven gedrukt in verband met lagere ontvangstcijfers, de bange houders, welke zich hierdoor laten beinfluenzeeren en tot verkoop overgaan, spelen hun stukken, den rustigen belegger op dit verlaagd niveau in handen. N.I.S. liep tot 220½ pct. terug doch bleef daarna circa 3 punten hooger gevraagd. Semarang Cheribon was tot 150 pct. te krijgen, Semarang Joana deed niet beter dan 163 pct. Deli Sporen zakten van 210 pct. tot 208 pct. terug. waarna geen verdere koopers restten dan op 206 pct.

Schepen, gaandeweg trad hier eenige koersverbetering naar voren. Unies werden voor beleggings doeleinden gezocht en monteerden tot 192½ pct., nog een aanlokkelijke prijs voor rustige belegging. Japan Lijnen, trokken hier geen aandacht. Amsterdam liep even boven pari, zakte toen weer terug, Batavia kon geen 98 pct. bedingen. K.P.M. kon herstel boeken na de depressie der laatste weken. Reeds lag hier de markt beter dan in Holland en toen Amsterdam draaide, sprong hier de koers vlug omhoog. Wij hoorden 220 pct. bieden, zonder aanbod.

Diversen, onder deze rubriek kunnen wij gevoeglijk de geheele rest onder brengen. Er was geen enkele afdeeling, welke bijzonder op den voorgrond trad. Semarang Stoomboot Prauwen Veer lag zeer flauw op 265 pct. aanbod, geen koopers. Bandoengsche Kininefabriek was tot 310 pct. te krijgen, vraagprijs 295 pct. Internatio onafgedaan en Linde Teves met 147 pct. vraag. Dat G.B.O. wel wat erg omlaag was geduwd bleek uit de thans hoogere vraag, 210 pct. werd grif van verschillende zijden geboden, terwijl het aanbod zich geheel had teruggetrokken.

Gas Maatschappij eindelijk eens met eene afdoening voor Nat. Bezit op 233 pct. Banjoemas werd tot 140 pct. gezocht, Sumatra Electriciteit Mij. echter tot 117 pct. aangeboden. Tegalsch Prauwenveer deed niet beter dan 300pct. en ten slotte Java Veem zeer vast op vermoedelijk hooger dividend tot 175 pct. uit de markt genomen en verder gezocht.

Thee, slap en droefgeestig. Op de Java markt was sinds den aanvang van 1930 zeer weinig belangstelling voor het artikel, zonder dat zelfs blijft het met theeaandeelen nog immer sukkelen. Slechts een paar afdoeningen kwamen tot stand en wel:

Siti Ardja	155	160
Moelia	22½	
Taloen	330	
Pref. Oeloe Manah		110

Obligatie en Geldmarkt. De Obligatiemarkt prijshoudend met vraag naar vijven en 4½ pct. leeningen. Dollars begin der week hooger gezocht bleven aan 't slot, met eenig aanbod van de kust, lager. De geldmarkt is blijkbaar vrij ruim. Prolongatie daalde verder tot drie procent.

De Wisselmarkt.

Ponden Sterling	koopers	12.12½
	verkoopers	12.13¾
Amerik. $	koopers	2.48¾
	verkoopers	2.49½
Guldens	koopers	100¼
	verkoopers	100⅜
Singapore	koopers	140
	verkoopers	140⅝
Rupees	koopers	90⅜
	verkoopers	90⅞
Japan	koopers	122
	verkoopers	122¾

Crossrates te Londen.

Guldens	12,09
Dollars	4,87 1/16

Crossrates te Amsterdam.

Sterling	12,08⅞
Dollars	2,48¼

PRODUCTENMARKTOVERZICHT.

(*Van onzen producten-medewerker*).

Palembang Robusta. De koffiemarkt in het algemeen blijft zeer flauw gestemd. De buitenlandsche noteeringen zijn nog steeds ver beneden Java pariteit zoodat ondanks de daling van 1,— pp. hier zaken met het buitenland uitgesloten waren. Daarbij komt dat Palembang veel lager noteert en zelfs met deze plaats konden geen zaken tot stand komen. Prijzen liepen hier terug van 28¼ voor Febr./Maart en 28⅝ voor Maart/April, tot 27¼ voor Febr/Maart. Aan het slot konden prijzen zich eenigszins herstellen en werden afdoeningen gerapporteerd tot 28 voor Febr/Maart en 28.50 voor Mrt/April. Fob Palembang Jan. is voor 26¼ niet te plaatsen.

Zwarte Lampong Peper. Verslagweek ging rustig voorbij met weinig zaken. De buitenlandsche noteeringen liepen hier terug en werd deze daling prompt gevolgd door Batavia. Kleine omzetten hadden plaats op 59½ en 59,— waarna de prijs via 58,— tot 57 terugliep. Op betere berichten uit het buitenland kwam er bij het sluiten van het rapport iets meer vraag doch trokken verkoopers zich terug en wordt nu 60,— geboden voor Jan./Mrt. levering. Verkoopers vragen nu 61,—.

Witte Muntok Peper. Het prijsverloop voor dit product was gelijk aan die van het zwarte product alleen was de daling grooter en in overeenstemming met de Londen-noteeringen. De markt opende met afdoeningen tot 89,— en daalde de prijs vervolgens tot 84½ tot welken prijs verschillende partijen van eigenaar verwisselden. Hierna kwam het buitenland beduidend hooger af, zoodat ook hier de prijzen konden monteeren. Afgedaan werd Jan/Maart tot 88,50 en Maart/Mei tot 89,25. Tot deze prijzen blijft echter verder aanbod bestaan.

Tapioca's. De tapioca-markt was lusteloos gestemd en bleef dan ook zonder zaken. Nog steeds blijft er aanbod bestaan van ready partijtjes doch de vraag-prijzen worden niet door het buitenland betaald. De prijzen zijn voor GTA 10,— GTG 9,75 en KTH 9½.

Olie. Na eenige dagen stilte werd de markt opgeschrikt door een transactie in ready A. olie voor f 2,95. Andere verkoopers volgden spoedig en ging ook forward omlaag. Jan./Dec. werd gedaan tot f 3,10 en f 3,— en bij sluiting is er aanbod voor ready tot f 2,90. Voor B. olie bestaat absoluut geen interesse.

Rijst. De markt kreeg deze week een veel beter aanzien en op alle Javamarkten bestond goede vraag. De Krawang-oogst is zoo goed als geheel uitverkocht, zoodat men bij de minste vraag voor consumptie wel aangewezen was op buitenlandsche soorten. Met Rangoon en Saigon kwamen dan ook vele zaken tot stand.

Bangkok. Deze haven was niet in de verkoopende doch eerder in de koopende lijn en de prijzen bleven zoo hoog, dat Java haar aankoopen kon cancellen en goedkoopere rijst van Rangoon betrekken. A. I special werd tot f 7,90 terug verkocht, waarna Bangkok f 7,80 bleef bieden.

Cheribon betaalde daarna eveneens f 7,90 waarop verkoopers f 8,— vroegen. Ketan werd afgedaan tot f 9,65 voor nieuwen oogst, waarvoor men nu f 9,80

Radio-Nieuws.

Programma's.

Bat. Radio Vereeniging.

(*Korte golf 75 M.*)

Zondag 12 Jan.

11.30—1.30 Muziek van Hotel der Nederlanden.
7—9 Muziek van Hotel der Nederlanden.
9—10 Beethoven Sonates door M. Coronel.

vraagt. Jan. vracht is niet meer verkrijgbaar.

Rangoon. Jan. sioka werd gedaan tot f 7,65 en f 7,70, doch is nu de vracht volgeboekt, daarna kwam Febr. aan de beurt, voor welke levering werd gedaan tot f 7,55, f 7,50, en tenslotte f 7,40. Op deze laatste prijs bestaat verder ruim aanbod, ook voor eerste helft Febr. met koopers tot f 8,35. Jan. vracht is uitverkocht.

Saigon. Ook hier is geen Jan. vracht meer te krijgen. De restant vracht werd hoofdzakelijk door Sb. volgeboekt voor longgrain tot f 8,25 en f 8,30 en Japan kwaliteit tot f 8,05: f 8,10. Voor verscheping met een vroege boot werd longgrain gedaan tot f 8,50, terwijl Japan kwaliteit daarvoor f 8,25 noteerde.

Krawang. Van de Preanger kwam goede vraag en ook Cheribon en Djocja waren in de markt. De voorraden zijn echter gering en werden slechts kleine ready partijen afgedaan. Men noteert

Kloewaran Hulier Boeloe	ready	10,25
„ „ „	Jan/Febr.	10,30
„ „ Tjere	ready	9,50
	Jan/Febr.	9,60
Tjere lolossan	ready	9,—
„ „	Jan/Febr.	9,10
Petja Koelit Tjere	ready	8,50
„ „ „	Jan/Febr.	8,60

Rubber. De Statistiesche positie van het product deden de prijzen dalen. De Londen-voorraden vermeerden wederom en bedragen thans 56616 tons, die te Liverpool 19438 tons. De export cijfers van British Malaya waren als volgt:

U. K.	7927	tons
U. S. A.	32559	„
Consumpt	5196	„
Brit. poss.	583	„
Japan	2121	„
Anderen	127	„
Totaal	48513	tons

De markt op 41 cent liep daarna geleidelijk terug via $39^1/_2$ en sluit op $37^1/_4$. Het aanbod is vrij belangrijk.

Faillissementen.

Uitgesproken.

Bij vonnis van den raad van justitie te Batavia van 10 Januari 1930, het faillissement van:

L. van der Smitte, van beroep eerste klerk bij het Depot van Leermiddelen, wonende te Weltevreden (Kemajoran wetan no. 148);

H.D. Vodegel, van beroep eerste commies bij den administratieven *dienst* van de S.S., wonende Bothstraat 5, Bandoeng;

Poboomall Manghanmall, koopman, wonende Bandoeng, Passar Baroe no. 42;

Lim Tong Kie, handelaar, wonende te Pontianak;

Sech Abdullah bin Oemar bin Seger, laatstelijk woonachtig te Batavia, gang Mantri 206, dooh thans voortvluchtig zonder bekende woon- of verblijfplaats in Nederlandsch-Indië;

Lie Djan Nio, wed. van Oey Ho Kong, koopvrouw, wonende te Rangkas-Betoeng;

Gouw Joeng Soe, koopman, wonende te Bandoeng, Gang A.B.C. no. 24 (Zij-Passarstraat en handelende o/d firmabenaming Kong Sin Tjhong);

Opgeheven:

Bij uitspraak van den Raad van Justitie te Batavia van 10 Januari 1930, het faillissement van:

J. Klaassen, wonende te Garoet, handelende o/d firmabenaming „Autohandel Reparatie en Constructiewerkplaats De Volharding", i.s.v.f.v.b.v. ddo 8 November 1929;

Sech Abdullah bin Oemar Albakri van beroep handelaar, wonende Pekodjan 22 Batavia, i.s.v.f.v.b.v ddo. 29 November 1929;

J. Saito, autobus en autoverhuurder, wonende te Tjibadak, i.s.v.f.v.b.v. ddo. 6 December 1929;

K.T.The, gewezen commies boekhouder bij de B.O.W., wonende op 27 ilir te Palembang, i.s.v.f.v.b.v. ddo 6 December 1929;

A.W. Bloemhard, van beroep telegrafist bij de Eastern Extension, wonende Batoetoelis 35 Weltevreden, i.s.v.f.v.b.v. ddo. 20 December 1929.

RECHTZAKEN.

Verbeterd Vonnis.

De straf van drie jaren gevangenis, waartoe J. J. B., autoreparateur en zaakwaarnemer te Weltevreden, bij vonnis van den Raad van Justitie te Batavia wegens oplichting, verduistering en het plegen van ontucht, was veroordeeld, is door het Hof veranderd in vier jaren gevangenisstraf met aftrek van preventieve hechtenis.

Raad van Justitie.

Voortgezet werd de behandeling der aanrijdingszaak van Ch. G. Z. Eisch 2 maanden gevangenisstraf.

Uitspraak 18 dezer.

Behandeld werd verder de zaak van A.J.J., taxiverhuurder te Bandoeng, beschuldigd van verduistering.

Eisch zes maanden gevangenisstraf.
Uitspraak 18 dezer.

UIT CERAMS BINNENLAND.

Interessante bijzonderheden.

Wij hebben, zoo meldt Aneta, een onderhoud gehad met een officier die eenige dagen geleden op Java terugkeerde, na een verblijf van drie lange jaren, in het hartje van Ceram, met Nieuw Guinea een van de minst bekende rimboeoorden in het Oostelijk deel van onzen Archipel.

De bevolking van dit zwaar geaccidenteerde oerwoudengebied, aldus onze zegsman, die in zijn functie gelegenheid had om een studie te maken van de zeden en gewoonten der bevolking, speciaal van de bergstammen waarmee hij voortdurend in contact kwam, is te verdeelen in twee groepen, nl. de meer geciviliseerde kustbewoners, dank zij de bemoeienissen van het bestuur en vooral ook van de zending die hier goed werk verricht, en de meer primitieve volksgroepen uit het binnenland, waar men zich nog bijzonder hecht aan soms oeroude tradities.

Geen koppensnellers meer.

De vroeger, in het bijzonder bij de berg-Alfoeren zoo geliefkoosde bezigheid het koppensnellen, komt in heel Ceram niet meer voor.

Door de ondervinding geleerd heeft men begrepen dat zulke zaken voor de „compeni" niet meer geheim te houden zijn, en dat bij overtreding van het strenge verbod, het vrijwel vaststaat dat men zich vroeg of laat aan de ernstige consequenties daarvan te onderwerpen heeft.

Onder de ouderen van dagen vindt men nog talrijke ex-leden van de vroeger zoo beruchte *kakihan*, een bij verschillende stammen bestaand verbond van koppensnellers, die onder aanvoering van een *kapitan*, een soort voorvechter, er op uit trokken wanneer er met een anderen stam een veete te beslechten viel.

Het kwam haast nooit tot groote gevechten. Men trok er soms dagenlang op uit, op zoek naar prooi, naar een lid van de tegenpartij dat mogelijk buiten de vijandelijke nederzetting argeloos aan het ladangbewerken is.

De vroegere *kakihan*-leden zijn thans nog te herkennen aan een tatoueeringsteeken op voorhoofd of borst.

Oude gebruiken.

Oude gebuiken die thans nog bestaan zijn de *marumaru*, vroeger een krijgsdans om het zegeteeken, het gesnelde hoofd, en de meer bekende tjakalélédans.

Het *kakihan*-verbond is thans eigenlijk nog een vereeniging van ouden.

Als een grijsaard sterft wordt zijn barang als poesaka opbewaard, zonder dat de ergenamen daarop eenig recht kunnen doen gelden.

De teraardebestelling geschiedt in grooten optocht, en onder luid gejammer van bepaalde huurlingen en familieleden.

De doode komt in half hurkende houding in zijn graf, met een pinangvrucht in zijn hand en gedekt door een wit kleed.

Is de plechtigheid afgeloopen dan gaat de stoet, vermoedelijk door het in uitzicht gestelde doodenfeest bij terugkomst en een maand later nogmaals, even welgemutst naar huis, als bij den heenweg door de huurlingen verdriet geveinsd werd.

Het Christendom.

De bevolking van Ceram is er in het algemeen niet afkeerig van om zich tot het Christendom te laten bekeeren.

Toch blijven velen van hen waarde hechten aan de tradities en de voorvaderlijke gebruiken, waarvan zij niet zoo maar afstand kunnen doen.

Het wemelt op het uitgestrekte eiland, vooral in de lagere streken aan de kust, van goeroe's, Godsdienstleeraren, meerendeels uit Ambon afkomstig, die zeer goed en nuttig werk verrichten, niet enkel met betrekking tot den Godsdienst maar ook op ander gebied als onderwijs en bescheving in het algemeen.

De toestand zou nog beter zijn indien er door de Europeesche zending op het werk der goeroe's wat meer contrôle werd uitgeoefend.

Zulks is voor sommigen noodig, voor de enkele al te volijverigen b.v., die zich wel eens bemoeien met zaken, welke van de goede verstandhouding liever aan de adathoofden moesten overlaten.

Het volk, speciaal in de streken waar de zending zich gevestigd heeft en waar, meer dan elders op het eiland een sfeer van beschaving en een mate van welstand te constateeren valt, is even gehecht aan de goeroe's als willig t. o. van de adathoofden, de orang kaja's patti's of radja's, die in de oefening van hun gezag steeds op steun van het Gouvernement kunnen rekenen. Bovenaan staat bij de verschillende groepen, behoorende tot een van de beide groote stammen waarin het volk van Ceram is te verdeelen, nl. de Aloene's en de Wemale's, het gezag van Koningin Wilhelmina, van hun Koningin.

Geen kans voor het extremisme.

Het is niet denkbaar dat hier het extremisme ook maar in het minst succes zou hebben.

De verschillende volksgroepen leven onderling, en met de bewoners van de enkele Islam-kampongs aan de kust, in goede verstandhouding.

Een bijzonderheid is, dat in verschillende streken, de negorijen zich tot een bond vereenigd hebben, het *pela*-verbond, vroeger een soort aanvals- en verdedigingsverbond, doch thans nog enkel ten doel hebbende om de goede verstandhouding tusschen de aangesloten negorijen te bevorderen.

Men verleent elkaar bij de bezoeken onderling, de grootst mogelijke gastvrijheid. Het eenige beding daarbij, is, dat de vreemde gast, zich niet bemoeit met de vrouwen uit de negorij, hen zelfs niet aankijkt indien zij toevallig in de buurt zijn.

Van deze adatkwestie mag in geen enkel opzicht worden afgeweken.

Landbouw en jacht.

De bevolking van Ceram leeft uitsluitend van Sago en van de jacht.

De uitgestrekte sagobosschen leveren niet enkel voldoende voedsel op voor het eiland, maar ook voor andere omliggende eilanden, zooals het vrij dicht bevolkte Ambon, waar men het product uitsluitend uit Ceram betrekt.

Men is op enkele plaatsen begonnen den Cerammer die zeer gewillig is, rijstbouw te leeren.

Wat de jacht betreft, het land levert voldoende wild op, herten, varkens en koesoe's, een kleine soort, witte kangoeroe.

Bij enkele stammen is krokodillen- en slangenvleesch zeer in trek.

Het oerwoud is verder rijk aan damar, welk artikel uitgevoerd wordt naar Makassar.

De visscherij in Ceram is van weinig belang. Men gaat liever met zijn honden het bosch in, op jacht, den tuinarbeid (cassave, suikerriet en knolgewassen) geheel aan den vrouwen overlatende.

Kleeding en gezondheid.

Er is, zooals gezegd nogal verschil tusschen de bergbewoners en het volk aan de kust, o.a. in de wijze van kleeding.

Zoo ziet men den bergalfoer nog steeds enkel in schaamgordel rondloopen, terwijl de kustbewoner op z'n minst een korte broek aan heeft.

De gezondheidstoestand in het gebergte laat niets te wenschen over.

In de lager gelegen streken heerscht nogal malaria.

Dank zij den B. G. D. wordt niets onbeproefd gelaten om deze ziekte te bestrijden.

De vroeger meest gevreesde ziekte in Ceram, de framboesia is thans bijna onderdrukt.

Het volk laat zich gemakkelijk behandelen.

Zoodra in een of andere streek de komst van een dokter gesignaleerd wordt is het volk niet meer te houden. Men komt van heinde en ver over om zich, dinkwijls zonder noodzaak onder geneeskundige behandeling te stellen, liefst voor een injectie salversan, welk wondermiddel men zelfs in de meest onschuldige gevallen toegepast wenscht te zien.

Uit de Provincie.

(*Van onze correspondenten*)

SOEKABOEMI.

Concert E. Robert Schmitz.

Voor een klein doch dankbaar auditorium heeft deze beroemde pianist Donderdagavond en concert gegeven. Zij die gekomen waren hebben genoten. Jammer dat het werk van ons ijverig Kunstkringbestuur zoo weinig waardeering vindt.

Vreemde gevallen.

Donderdagavond werd in het Gemeentelijk ziekenhuis te Soekaboemi iemand opgenomen afkomstig, volgens zijn papieren, uit Buitenzorg. De man had eenige zware hoofdwonden en was bewusteloos. Toen men hem later vroeg, wie hij was en van waar hij afkomstig was, gaf hij ten antwoord dat hij „Kobus" heette en afkomstig van „Oedjoeng Langgit." Dit laatste deed vermoeden dat de man nog niet geheel bij zijn positieven was.

Het onderzoek heeft intusschen uitgewezen, dat zij inderdaad uit Buitenzorg was en een taxi had gebruikt van 12 tot 5 uur 's middags, welke hij weigerde te betalen. De taxichauffeur, zekere Amat van dessa Babakan te Soekaboemi, had hem toen eerst kalm gemaand te willen verrekenen, wat voor den ander aanleiding was om een dreigende houding aan te nemen. Van woorden kwam het tot daden, Amat nam een moersleutel en gaf den onwilligen passagier hiermede eenige tikken op het hoofd, waardoor hij neerviel.

De passagier rook erg naar sterken drank.

Eveneens werd in het ziekenhuis opgenomen de Chinees Soen Sek Lok, pas kort van China terug. Soen had naar hij beweerde zijn dochter willen opzoeken, die hij reeds lang niet gezien had. Dochterlief ontkende echter, dat Soen haar vader was! Zij vertrouwde het zaakje maar half en riep haar echtgenoot te hulp. Het einde van het drama was, dat de ontgoochelde „vader" met een paar flinke wonden naar het hospitaal moest, de dochter was lichtgewond en de echtgenoot moest naar het politiebureau.

De sociëteit.

De voorzitter en de secretaris van de sociëteit Soekamanah te Soekaboemi zonden ons een uitvoerig schrijven, waarin zij de juistheid van het bericht van onzen correspondent, als zouden vele planters in verband met de heerschende malaise in de theecultuur voor hun lidmaatschap van de sociëteit Soekamanah hebben bedankt, ten sterkste ontkennen. Zij verzekeren, dat „de eerste planter, lid zijnde van de sociëteit, nog moet bedanken".

BANDOENG.

Twintig jaren archivaris.

In tegenwoordigheid van kantoor hoofden en personeel van het departement van gouvernementsbedrijven heeft de directeur, ir. D. de Iongh Wzn., den archivaris B.J. Tromp gisteren geluk gewenscht met den dag waarop deze 20 jaren geleden tot archivaris werd benoemd en sedert onafgebroken op uitnemende wijze in de functie werkzaam is geweest. Tevens ontving de jubilaris een gratificatie als hernieuwd blijk van waardeering, waar hij reeds in 1924 met een koninklijke onderscheiding was gehuldigd.

De conferentiekamer, waarin de plechtigheid plaats vond, was feestelijk met groen en bloemstukken versierd en het was den jubilaris aan te zien, dat de onverwachte hulding voor hem een blijde verrassing was, zooals ook bleek uit zijn hartelijk dankwoord.

De Spoorbond.

In aansluiting met het bericht van onzen correspondent omtrent de 9 dezer gehouden vergadering van de afdeeling Bandoeng van den Spoorbond ontvingen wij nog een résumé der gevoerde besprekingen. Wij ontleenen er alleen nog het volgende aan:

De wnd voorzitter deelde o.m. mede, dat als gevolg van het huisbezoek het aantal leden met 200 gestegen is. Verwacht wordt dat dit binnenkort nog zal toenemen.

Bij de rondvraag vroeg een der leden of, nu het conflict afgeloopen is, de Raad van Advies niet weer ingesteld moet worden. Deze aangelegenheid zal volgens den voorzitter van het hoofdbestuur op de a.s. algemeene vergadering worden geregeld.

SPORT EN SPEL.

VOETBAL TE BUITENZORG.

De Militaire competitie.

De tweede slag der militaire voetbalwedstrijden bracht de eerste elftallen der 2e (Menadoneesche) en der 3e (Javaansche) compagnieën in het veld en daarna de derde elftallen van de 1e (Europeesche) en 3e compagnie.

In den eersten wedstrijd werd goed gespeeld. Al dadelijk na den aanvang weet de Javaansche compagnie te doelpunten. Uit een misverstand in de achterhoede der tweede compagnie ontstaat een zeer gevaarlijke situatie voor het doel, waarna plotseling de bal het doel werd ingeschoten. Het spel gaat dan gelijk op. De aanvallen der Menadoneezen zijn uiterst gevaarlijk, maar de keeper van de Javaansche compagnie weet steeds te keeren. Daarbij komt, dat de voorhoede van de Menadoneezen, die zeer goede schoten lost, nog al eens pech heeft door tegen den bovenlat te schieten. Van beide zijden wordt hard gewerkt tot het de 2e cie gelukt een tegenpunt te maken. Met 1—1 wordt van doel gewisseld. Na de rust zetten beide partijen er alles op doch eenerzijds is het de Javaansche doelwachter anderzijds de Menadoneesche achterhoede, die alle aanvallen onderbreken. De wedstrijd eindigt in een gelijk spel. Bijzondere vermelding bij dezen wedstrijd verdient de Javaansche keeper van de 3e cie. Hij was safe. Voor het bataljons-elftal is hij de aangewezen man.

De wedstrijd der 3e elftallen van de 1e en 3e cie gaf weinig fraais te zien. De Javanen waren overwegend sterker, wat zij al gauw in een tweetal doelpunten wisten om te zetten. Na de rust kwam hierin geen verandering meer, zoodat de 3e cie wel verdiend won.

VOETBAL.

De Hollandsche toer.

Aneta seint uit Medan, dat de K.N. V.B. bij verschillende sportsmen op de Oostkust geïnformeerd heeft naar de mogelijkheid van een tournée van een Hollandsch elftal door Indië. De plannen tot uitzending van zulk een elftal schijnen dus nog niet van de baan te zijn.

KUNST EN LETTEREN.

Cabaret-avond.

Adolphe Engers geeft morgenavond met de dames Elie d'Heureuse Grassau en Margie Morris en den heer Hans Bach een avond van Elc Wat Wils. De leider zorgt voor een inleiding. Daarna volgt een spel uit het Berlijnsche leven, door de drie anderen ten tooneele gebracht, waarop een spel uit het Londensche leven, waarin de beide dames optreden. Daarna zal Elie d'Heureuse liederen uit de achttiende eeuw, begeleid door Margie Morris.

Na de pauze een spel uit het Parijsche leven, gespeeld door den leider en de zangeres, waarop Adolphe Engers moderne Duitsche gedichten voordragen zal. De beide dames zorgen dan voor een nummer met de gramofoon. Waarop het volmaakt huwelijk speelt, dat uit het Amsterdamsche leven is genomen. Ten slotte het moderne quartet in parodie.

Een welvoorzien programma, dat een aanbeveling op zichzelf is.

LAATSTE BERICHTEN.

Groote Plannen.

LONDEN, 10 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Op een lunch van de K. v. K. te Manchester heeft J.H. Thomas een belangrijke mededeeling gedaan betreffende stappen die gedaan zullen worden ter bestrijding van de werkloosheid. Deze plannen behelzen een reorganisatie van de industrie en een nieuwe inrichting der fabrieken.

Thomas.

Thomas zeide dat hij officieel kon mededeelen: „dat men overweegt welke stappen gedaan kunnen worden om de arbeidspositie te verbeteren door de organisatie en de uitrusting van de Britsche industriën te verbeteren.

Ik ben tot de bevinding gekomen dat de fabrikanten van gevoelen zijn dat zij nadeel ondervinden door de reorganisatie en de wijziging van de uitrusting, doordat hun crediet, ten gevolge van de langdurige depressie in den handel, de grenzen bereikt heeft van het crediet dat men redelijkerwijze van de bankiers kan verwachten of dat de bankiers redelijkerwijs kunnen geven.

Als resultaat van de onderhandelingen welke ik gevoerd heb, kan ik nu mededeelen dat de stad Londen er groote belangen bij heeft om de industrie op een breede en gezonde basis te plaatsen en zij is bereid om de plannen te steunen die volgens haar meening naar dit doe leiden.

Degenen in de stad die deze kwestie in studie hebben genomen zijn tot de overtuiging gekomen dat een aantal van onze belangrijkste industriën totaal gereorganiseerd en gemoderniseerd moeten worden teneinde te kunnen produceeren tot prijzen die hen in staat stellen te concurreeren met de wereldindustrie. Men wil schema's maken die, volgens de adviseurs van de stad, door de stad met groote aandacht zullen worden overwogen. Aan de uitwerking van deze plannen zal door de stad worden meegeholpen en zij zal voldoende financiën weten te vinden.

Ook voor afzonderlijke ondernemingen zal de stad helpen, mits het plan, dat nu wordt besproken, deel uitmaakt van een algemeen plan voor de geheele industrie waarvan die onderneming een deel uitmaakt en indien er kansen bestaan dat de onderneming zal samenwerken met andere dergelijke ondernemingen.

Deze officieele mededeeling doe ik met voorkennis en goedvinden van de stad en zij wordt aan de geheele handelswereld ter overweging gegeven.

Wat is de meening?

Het is voor het eerst dat namens de stad de industrie wordt uitgenoodigd om met plannen betreffende de organisatie voor den dag te komen.

Tiberiana!

RIGA, 10 Jan. (*Aneta-Reuter*). Volgens de Sovjet-bladen hebben 30.000 ouden van dagen en 10.000 kinderen deelgenomen aan de demonstratie welke te Moskou werd gehouden tegen de Kerstmisviering „op oude wijze."

Een groote optocht werd gevormd, voorafgegaan door vrachtwagens met tableaux voorstellende priesters die bespottelijk waren toegetakeld, voornaamste buitenlandsche politici en anderen. Ook waren er wagens met heilige beelden, geestelijke gewaden en andere religieuze voorwerpen.

Een menigte danste om een reusachtige kerstboom, versierd met afbeeldingen van Macdonald, Briand, Hindenburg, Pilsudski en andere „beruchte contra-revolutionairen, monniken, dronkaards, priesters en bureaucraten". Die afbeeldingen werden vervolgens verbrand.

Gelijke demonstraties hadden plaats in de voornaamste provinciesteden.

Het lijdelijk Verzet.

CALCUTTA, 10 Jan. (*Aneta-Reuter*). In een speech, onlangs gehouden, zeide Subhaschandra Bose, voorzitter van de commissie van het provinciaal congres in Bengalen, dat men onmiddellijk de aandacht moest vestigen op Bandbila in Jessore, waar een schitterende gelegenheid gboden wordt om met het lijdelijk verzet, dat dienen moet om tot onafhankelijkheid te geraken, te beginnen.

Nu wordt uit Bandbila gemeld dat het huis van Bijoychandra Roy, secretaris van de locale congrescommissie en leider van de anti-belastingbetaling beweging, door de politie is onderzocht. Alle roerende goederen werden in beslag genomen en Roy werd gearresteerd omdat hij weigerde belasting te betalen.

De bezittingen van andere residenten in twee dorpen, die eveneens weigerden belasting te betalen, werden ook in beslag genomen.

De Herstelconferentie.

's-GRAVENHAGE, 10 Jan. (*Aneta*). De journalisten ter herstelconferentie hebben aan de leden van de delegaties in hotel de Witte Brug het gebruikelijk noenmaal aangeboden.

Redevoeringen werden gehouden door Jaspar, Tardieu, Curtius, Adatsji, Mosconi en Snowden.

Het waren gloeiende vredesperoraties. De laatstgenoemde was ironisch. Hij bewonderde de journalisten, die uit een zoo incidentloozse en sensatielooze conferentie nog copy wisten te slaan.

Jhr. Ruys de Beerenbrouck sprak hartelijke woorden namens de Nederlandsche regeering.

Briand is naar Parijs vertrokken. Hij werd door velen uitgeleide gedaan.

Door het vertrek van Briand beheerscht Tardieu het terrein in Den Haag.

Er heerscht een optimistische stemming, ook doordat de Hongaarsche kwestie in een rustig onderhandelsstadium is gekomen.

De Duitschers en Franschen spreken verder over de sanctiekwestie, waarvoor nog geen formuleering is gevonden. Toch is deze kwestie reeds goed gevorderd, naar blijkt uit een toespraak door Curtius tijdens het noenmaal gehouden. Hij legde den nadruk er op, dat hij de politiek van wijlen Stresemann vast wil doorzetten in trouwe medewerking met den Volkenbond.

Hertog van Grafton †

LONDEN, 10 Jan. (*Aneta-Reuter*). Hertog van Grafton is alhier overleden.

Sollicitanten naar Boven-Digoel.

In Juli van het vorig jaar werden alhier aangehouden, schrijft onze correspondent te Soerabaja, de vooraanstaande leden van de S.K.B.I. Ten slotte werden toen allen, met uitzondering van het drietal Marsoedi, Goenardjo en Achjadirdja in preventieve hechtenis gesteld, in afwachting van wat verder tegen hen zou moeten worden gedaan.

Thans vernemen wij, dat de resident van Soerabaja, de heer Moreu, opdracht heeft bekomen, om deze drie op de bekende vraagpunten te hooren.

Dit beteekent natuurlijk nog niet, dat zij nu ook wel zullen worden geïnterneerd. Het kan toch best mogelijk zijn dat het verhoor op vraagpunten niet genoegzaam oplevert, om een interneering mogelijk te maken.

Brand.

Vanmiddag om half een ongeveer brak er brand uit in een bergloods aan den Mentengweg, een zijweg van Menteng evenwijdig aan Kebon Sirih. Het vuur deelde zich mede aan de aangrenzende steenen woning, door een Inlandsche familie bewoond. Men kon het huisraad nog redden, doch waarschuwde de brandweer te laat, zoodat loods en huis geheel uitbranden.

De brandweer heeft zich ditmaal wel bijzonder flink van haar taak gekweten. Zij beperkte het vuur tot de beide gebouwen en dit wil heel wat zeggen: vlak om de brandende perceelen heen staan een aantal houten woningen en bijgebouwen, die volkomen intact zijn gebleven.

De resident en de burgemeester waren op het terrein van den brand aanwezig.

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 10 Jan.

Eng. ss. „Memnon" gez. Watson, van Middlesbrough en Singapore, agt. Mac. Watson.

N.I. ss. „Palopo" gez. Prass, van Palembang, agt. K.P.M.

Eng. ss. „Giang Ann" gez. Griffiths, van Singapore, agt. Kian Gwan.

N.I. ss. „Tjitaroem" gez. Grootes, van Dairen en Tjilatjap, agt. J.C.J.L.

N.I. ss. „Coen" gez. van Tright, van Kroë, agt. K.P.M.

Ned. ss. „Manoeran" gez. Krol v/d Hoek, van Cheribon, agt. S.M.N.

Ital. ms. „Fusyama" gez. Giadrossi, van Marseille en Semarang, agt. Hadden Co.

Duit. ss. „Lüneburg" gez. Wieck, van Hamburg en Padang, agt. Muller Co.

Eng. ms. „Dolphin Shell" gez. Birkett, van Balikpapan, agt. B.P.M.

Ned. ss. „Merauke" gez. Scherpbier, van Makasser en Pekalongan, agt. R/L.

Vertrokken 10 Jan.

N.I ms. „Vulcanus" gez. Moenmaas, naar Pladjoe.

Ital. ms. „Fusyama" gez. Giadrossi, naar Colombo, Bombai en Genua.

Eng. ms. „Silverbeech" gez. Lauritson, n/Singapore, Belawan, Colombo en N.-York.

Eng. ss. „Giang Ann" gez. Griffiths, naar Singapore.

N.I. ms. „Siberg" gez. Hemkes, n/Tg. Pandan, Riouw en Singapore.

N.I. ss. „Reael" gez. Kannan, n/Oosth.

N.I. ss. „Lematang" gez. Huyer, n/Padang.

N.I. ss. „Bontekoe" gez. v/d Berg, naar Semarang.

N.I. ss. „de Kock" gez. Bronsma, naar Singapore sleept ss. „Benoa."

Eng. ss. „Gascoyne" gez. Johnson, naar Semarang.

Eng. ss. „Memnon" gez. Watson, naar Pekalongan.

Ned. ss. „Samarinda" gez. Jager, n/Cheribon, Tegal, Semarang, Soerabaja, Probolinggo, Panaroekan, Balikpapan en Makassar.

Rotterdamsche Lloyd.

ms. „K. Inten" 10 dezer uit Cheribon kustr.
ms. „Sibajak" 10 dezer te Semarang id.
ss. „Merauke" 10 dezer te Priok id.
ss. „Garoet" 9 dezer te Philadelphia thuisr.
ss. „Djember" 10 dezer uit Port Said id.
ss. „Kertosono" 10 dezer uit Port Said id.
ss. „Indrapoera" 11 dezer te Priok id.

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ss. „Radja" 10 dezer te Balikpapan kustr.
ss. „Kon der Ned." 11 dezer te Soerabaja thuisreis.
ms. „P.C. Hooft" 10 dezer uit Singapore uitreis.
ss. „Poelau Bras" 10 dezer uit Padang 12 dezer verw. Priok uitreis.
ss. „Pr. der Ned" 10 dezer uit Genua uitr.

Java Bengalen Lijn.

ss. „Medan" 10 dezer uit Semarang.

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Hijmans.

DEN HAAG, 9 Jan. (*Aneta*). De Belgische premier Hijmans nam deel aan de maandelijksche lunch van de Vereeniging voor Volkenbond en Vrede.

De Volkenbond.

's-GRAVENHAGE 10 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De bladen bevatten artikelen, waarin zij het tienjarig bestaan van den Volkenbond herdenken.

Vliegtuigongeval.

's-GRAVENHAGE, 10 Jan. (*Aneta*). In het vliegkamp De Kooy bij den Helder is een Fokkervliegtuig van de Marine over den kop geslagen. De korporaal leerling-vlieger Tems werd daarbij licht gewond. Hij is in het hospitaal opgenomen.

Een Autobotsing.

's-GRAVENHAGE, 10 Jan. (*Aneta*.) De auto van mevrouw Snowden en die van Jaspar zijn, komende van een soirée van het Hof op weg naar het Hotel de Witte Brug, in de Parkstraat met elkaar in botsing gekomen. Geen der inzittenden bekwam gelukkig eenig letsel.

Prinses Juliana.

's GRAVENHAGE, 10 Jan. (*Aneta*.) De Koninklijke familie zal de eerepromotie van Prinses Juliana op 30 dezer te Leiden bijwonen.

De K. L. M.

's-GRAVENHAGE, 10 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De regelmaat, waarmede de Koninklijke Luchtvaart-Mij. in 1929 haar diensten onderhouden heeft, is percentsgewijze uit te drukken met het cijfer 96,6.

Het vervoer van brieven ten behoeve van de Posterijen nam met 87 pct. toe.

Amsterdams Stadsschoon.

AMSTERDAM, 10 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De schoonheidscommissie heeft het gevelontwerp voor het nieuwe gebouw van het dagblad *Het Volk* afgekeurd.

AUSTRALIE.

De Mijnwerkers-beroering.

SYDNEY, 10 Jan. (*Aneta-Reuter*). Gebelgd over de poging van de regeering om twee treinladingen kolen uit Rothbury te doen vervoeren, kwamen een tienduizend mijnwerkers uit de verschillende centra bijeen, met het plan om de stad binnen te rukken. Uit Sydney is een detachement van 70 politie-agenten naar Rothbury gezonden.

Hoare, de voorzitter van de mijnwerkersfederatie, heeft zich naar de plek gespoed, in de hoop een botsing te kunnen vermijden.

Een menigte van vierduizend mijnwerkers omringt de Astonfield kolenmijn. Twee niet-leden van de vakvereeniging der mijnwerkers werden door hen ontkleed, omdat zij onlangs tegen een arbeiders-leider hadden getuigd.

Hun kleeren werden verbrand.

Twee detachementen mijnwerkers, waaronder 600 oud-soldaten, marcheerden naar Rothbury, verzamelden zich bij de mijn en hielden een meeting.

In sommige centra heerscht groote opwinding.

BRITSCH-INDIË.

Treinramp.

6 Dooden.

NEW DELHI, 10 Jan. (*Aneta-Reuter*). Te Clutterbuckganj is de Pasjawar-expres in botsing gekomen met een goederentrein. De locomotief van de expres reed tegen de remwagen van de goederentrein op. De bagagewagen en de passagiers-wagons van de expres werden in elkaar gereden.

6 Personen werden gedood en 14 gewond.

De goederentrein sloeg over den kop. De spoorlijn is geblokkeerd.

NEW DELHI, 10 Jan. (*Aneta-Reuter*), De slachtoffers van den treinramp zijn nu 12 dooden en 13 gewonden.

HET BRITSCHE RIJK.

Het Shakespeare Theater.

NEW-YORK, 8 Jan. (*Aneta-Reuter*). De Amerikaansche Shakespeare-stichting, welke samenwerkt met de Britsche commissie, om het Shakespeare Memorial Theatre in Stratford-on-Avon te herbouwen en te subsidieeren, meldt, dat het saldo op 31 December 176.000 pond sterling bedroeg, met inbegrip van een gift van 50.000 pond, welke John D. Rockefeller in 1927 aan het Britsche fonds heeft gedaan, maar door de Amerikaansche commissie is aangehouden, om het voordeel van den hoogen rentestandaard in New-York. In het bedrag zijn echter niet begrepen de verschillende schenkingen, welke Amerikanen direct aan Stratford hebben gedaan.

Mén schat de kosten van den nieuwen schouwburg op 150.000 pond sterling.

Tragedie.

LONDEN, 10 Jan. (*Aneta-Reuter*). Thomas Martin Chalmers Steuart, directeur van verscheidene rubbermaatschappijen, is in zijn woning te Purley doodgeschoten gevonden.

FRANKRIJK.

De Staking der Amusementsbedrijven.

PARIJS, 9 Jan. (*Aneta-Radio*): De bioscoopeigenaars namen het besluit, zich solidair te verklaren met het ultimatum van de theater-directeuren, die dreigen hun etablissementen te sluiten, totdat de regeering en de Kamer een flinke korting op de drukkende vermakelijkheidsbelasting toestaan.

HET DUITSCHE RIJK.

Een milde Winter.

BERLIJN, 9 Jan. (*Aneta-Radio*). Na den buitengewoon strengen winter van het vorig jaar gaat de barometer nu terug en Europa heeft een buitengewoon milden winter met een thermometer, die bij dag geregeld boven nul staat, terwijl sneeuw slechts op de hoogere plaatsen valt.

Zelfs uit West-Rusland komen berichten over betrekkelijk hooge temperaturen.

Herdoopt.

BERLIJN, 9 Jan. (*Aneta-Radio*). Sensatie werd gewekt bij de herdooping van het ss. *Ludendorff* van de Hamburg-Amerika-lijn in *Mecklenburg*, hetgeen te wijten is aan het aandringen van den vroegeren chef van den Generalen Staf van Duitschland, die onvoldaan moet zijn over de connecties van de lijn met de internationale geldmannen, die eveneens de vrijmetselaren, de voornaamste obsessie van Van Ludendorff vormen.

Jessner in het Nauw.

BERLIJN, 9 Jan. (*Aneta-Radio*). De Pers houdt zich bezig met het geval Jessner, intendant van het Staatstheater, wiens plaats na herhaalde mislukkingen bij gelegenheid van een tweetal Kerst-uitvoeringen, voor onhoudbaar wordt gehouden.

Ook de linksche Pers, die tot dusver steeds voor Jessner in de bres is gesprongen, eischt zijn onmiddellijk ontslag, terwijl de rechtsgeoriënteerde organen zeggen, dat zij reeds lang van te voren het einde van de onvruchtbare Jessner-periode voorspeld hebben.

NOORD-AMERIKA.

Ook hier de Papegaaienziekte.

NEW-YORK, 10 Jan. (*Aneta-Reuter*). Ook hier hebben zich verscheidene gevallen voorgedaan van de geheimzinnige tropische ziekte psittacosis, welke door papegaaien wordt overgebracht.

Uit vier verschillende plaatsen van Amerika worden gevallen gemeld.

De gezondheidsdienst der Vereenigde Staten waarschuwt alle eigenaars van papegaaien om de strengste voorzorgsmaatregelen te nemen.

In Toledo is reeds een persoon aan deze ziekte bezweken. Drie gevallen zijn geconstateerd te Annapolis in Maryland en drie gevallen bij eenzelfde familie te Ohio.

Uit de verklaringen van vier employé's van een dierenhandel te Baltimore, blijkt dat de slachtoffers kortgeleden papegaaien hadden gekocht of in handen gehad die ziek waren en spoedig daarop stierven.

Uit Berlijn wordt gemeld dat in Duitschland 5 personen gestorven zijn aan psittacosis en dat er nog 15 aan lijdend zijn.

Familie-puzzle.

PHILADELPHIA, 9 Jan. (*Aneta-Reuter*). Julius Rosenwald, millionnair en philantroop uit Chicago, is met de moeder van zijn schoondochter gehuwd!

NOORD-AFRIKA.

De Politieke Situatie in Egypte.

CAIRO, 10 Jan. (*Aneta-Reuter*). Decreeten zijn gepubliceerd waarin aan acht provinciale gouverneurs ontslag wordt gegeven.

Zij zullen vervangen worden door aanhangers van de Wafd.

DE VOLKENBOND.

De Onlusten op Samoa.

GENEVE, 9 Jan. (*Aneta-Radio*). In Volkenbond's kringen is men ingenomen met het rapport van de Nieuw Zeelandsche Regeering over de recente ongeregeldheden op Samoa, daar het rechtstreeks gezonden is en niet op speciaal verzoek.

Het rapport, dat de Persberichten in hoofdzaak bevestigt, werd aan de leden van de Mandaat-commissie gezonden.

De Landbouwkwesties.

GENEVE 9 Jan. (*Aneta-Radio*). Op de Economische Conferentie van 1927 werd besloten, dat de landbouw-kwesties in het kader van den Volkenbond behandeld zouden worden; derhalve raadpleegde griffie de Economische Commissie voor het eerst officiëel de landbouw-experts, gekozen uit de leden van Internationale landbouwcommissie of de vertegenwoordigers van het Internationaal Instituut te Rome.

Het Internationaal bureau opende de conferentie met de behandeling der arbeidsvoorwaarden in de kolenmijnen.

De vertegenwoordigers der Duitsche en Poolsche werkgevers maakten een reserve voor den duur van den werktijd en achtten het gepast de verwezenlijking van de economische entente af te wachten.

DE HERSTELCONFERENTIE.

De Sancties.

's-GRAVENHAGE, 9 Jan. (*Spec. Bat. Nwsb*). In een persgesprek pleitte Curtius voor een algemeen streven dat onder het regime van het Young-plan een algemeene overeenstemming moet heerschen en geen sancties moeten worden toegepast.

Hij verklaarde dat de Franschen de vraag opwierpen wat gebeurt als Duitschland weigert het Young-plan ten uitvoer te brengen. Zij zonden ons voorstellen dienaangaande.

Mijn indruk bij het eerste onderzoek dier voorstellen was er een van ernstige bezorgdheid over de mogelijkheid om een opheldering en een regeling te bereiken welke voor ons deze voorstellen aanvaardbaar maakt.

* * *

Het Haagsche gemeentebestuur heeft aan de gedelegeerden ter conferentie in het hotel de Twee Steden een geanimeerde soirée aangeboden.

* * *

Loucheur deelde desgevraagd mede dat de technische besprekingen betreffende de internationale bank voor de herstelbetalingen Maandag beginnen. De ministers van financiën blijven in Den Haag om eventueele bijstand te kunnen verleenen.

De wettelijke bezwaren door Zwitserland tegen de vestiging van de internationale bank ingebracht, zijn vrijwel opgelost, zoodat de bank denkelijk toch in Zwitserland zal worden gevestigd.

Verschillende meeningen.

DEN HAAG, 9 Jan. (*Aneta*). Tardieu, Briand, Curtius en Wirth bespraken in het Hotel des Indes de sanctie-kwestie. Wirth verwacht, dat er morgen een accoord tot stand zal komen. Intusschen waren de heeren het eens, dat het Young-plan voorziet in alle sanctiemaatregelen, die noodig zijn, zoodat, indien Duitschland zich bij het Young-plan houdt, er geen andere maatregelen behoeven te worden getroffen.

De stemming op het Binnenhof is niet bijster geanimeerd, nu het opgeblazen incident en zijn gevolgen voorbij zijn.

Benesj deelen in een persgesprek mede, dat de Haagsche conferentie een ontwapeningsconferentie is en als liquidatie-conferentie de laatste zal zijn. Hij verwacht, dat er in den huidigen geldstrijd slagen zullen vallen, totdat een algemeene regeling tot stand zal zijn gekomen. Verder verwacht Benesj, dat het bolsjewistische stelsel ineen zal storten.

Mededeeling van Snowden.

's-GRAVENHAGE, 10 Jan. (*Aneta-Reuter*). Snowden deelde aan Reuter mede dat alles een gunstig verloop heeft.

Er is alle reden om te hopen dat de commissie Maandag in voltallige zitting bijeen kan komen en mededeelen dat een regeling betreffende de Duitsche herstelbetalingen is getroffen.

ALGEMEEN NIEUWS.

De Marine-conferentie.

WASHINGTON, 9 Jan. (*Aneta-Reuter*). De *Herald Tribune* (een blad dat Republikeinsch is en voorstander van een groote vloot) is van meening dat, hoeveel en belangrijke moeilijkheden kunnen rijzen tengevolge van de botsing van de nationale belangen, er toch reden is om te hopen, dat er groote dingen te Londen zullen gebeuren. De *Her. Trib.* wenscht der delegatie alle mogelijke succes.

De *New York Times* (onafhankelijk) legt er den nadruk op, dat een oogenblikkelijk en overweldigend succes niet te verwachten is en zegt dat de delegatie de verwachtingen en gebeden met zich heeft van hen die gelooven, dat de machtige kwesties van den vrede en de veiligheid van de geheele wereld van het resultaat der conferentie afhangen.

De democratische *Evening World* waarschuwt het publiek om op zijn hoede te zijn voor vijandelijke propaganda, ingeblazen door hen die financiëel geinteresseerd zijn bij het mislukken van de conferentie.

LONDEN, 10 Jan. (*Aneta-Reuter*). De houding van de Britsche admiraliteit tegenover de Marine conferentie werd uiteengezet door Lord Alexander in een rede te Sheffield gehouden.

Hij zeide dat de Britsche politiek betreffende de „onepower standard" op de Washingtonsche conferentie zonder omwegen was ontvouwd bij de behandeling van de kwestie der slagschepen waarvoor pariteit gewenscht wordt met andere groote marinemogendheden.

De kwestie der kruisers echter is niet zoo eenvoudig.

Na de conferentie te Washington bepaalde de admiraliteit het aantal kruisers op 70, hetgeen gebaseerd was op de verdediging der vitale verkeerswegen over de geheele wereld. Genève werd daar buiten gehouden.

Maar een nieuwe toestand is ontstaan door het Kelloggpact, waardoor de oorlog door vooraanstaande marinemogendheden buiten de wet wordt geplaatst. Met een dergelijke steun voor den vrede werd voor ons de verwachting gerechtvaardigd dat een periode is gekomen waarin gewapende conflicten niet meer noodzakelijk te verwachten zijn. Daarom is de admiraliteit bereid het aantal kruisers op 50 terug te brengen tot een nader vast te stellen datum voor een nieuwe conferentie en een herziening, welke omstreeks 1936 verwacht kan worden.

Men hoopt dan in 1936 een nieuwe overeenkomst te sluiten ter aanvulling van de tegenwoordige overeenkomst.

Alexander eindigde met te zeggen dat de voorgestelde vermindering afhangt van de overeenkomst welke op de komende conferentie bereikt moet worden op de basis van gelijke beperking met de andere mogendheden.

Cablegrams.

The Royal Marriage at Rome.

Rome, Jan. 8. The Marriage between prince Humbert and Marine José solemnised this morning. The capital had a sleepless night, preparing mornings ceremony. The population, immensely swollen by influx ex provinces and ex abroad, revelled amid blazing illuminations till early hours, when as scrambled to find vantagepoints to see guests arrive Quirinal. Palace, courtyard and grandstaircase whereof transformed in bower with exquisitest rare flowers.

Loud cheers heralded arrival notablest personalities among continuous procession of cars, bringing royal and other distinguished guests, whom resplendent masters ceremonies conducted to respective places in Pauline chapel, or adjoining in hall of Cuirassiers (or wearers of collar of Annunziata) foremost whereof being Mussolini, followed by diplomatic corps and cabineters. Pauline chapel decorated with flowers, priceless damasks and innumerable lights, fitting setting glittering officers uniforms, gorgeous array womens dresses and long trains brilliant jewels. Climax irresistibly approached, as royal procession appeared slowly advanced altarward. Whole assembly hushed and bowed low. 5 kings, queens and sixty royal princes and princesses figured unforgettable scene of pomp and brilliance, reviving ancient glories of Eternal City, unparalleled splendour since marriage of Edward seventh.

Marie José, on fathers arm, with white velvet gown eightyard magnificent train, bordered ermine and lined white and silver moire, followed by crownprince, with mother, handsome figure in uniform infantry colonel, advanced highaltar, surmounted tall Cruicifix, flanked by lighted tapers.

Venerable Cardinal Pietro Maffi celebrated mass.

Culmination ceremony when Maffi adressed usual question to bridge and bridegroom. Humbert, before replying, turned parents for formal consent, but Marie José promptly responded „*si*!", ringing tones, choir sang specially composed anthem of Cardinal Perosi: „Oremus pro principe nostrum". Maffi pronounced formula indissolubility and prince and princess exchanged weddingrings, while chapel filled notes hymn rejoicing denoting completion first Italian royal marriage, celebrated according new rules, downlaid in Lateran-treaty, making religious ceremony legally valid.

Scratched.

Longbeach, Jan. 7. The names of Hagen and Leo Diegel were scratched ex qualifying round local open golf championship for being late for tee off Their excuse was they were delayed at local film studio where they working on golfing comedy.

Dinner disturbed.

Foochow, Jan. 8. Official dinner party, whereat guests included Yang Schu Chuang, commanderschief of Sinonavy and concurrently civil governor of Fukie-province and five other members Fukien provincial government, upbroken suddenly yesternight by gang communist bandits, who upheld guests with pistols and seized aforementioned six, bound them with ropes and offcarried.

Yang Schu Chuang held hostage somewhere in Foochow, others taken upriver.

Communist forces, selfstyled peoplesarmies, long terrorized Fukien, but this their daringest spectaculairest exploit.

Prohibition.

Washington Jan. 8. Prohibition pot boiled sizzled in the House of Representatives.

Laguardia, a fiery Italian, who represents New-York, denounced enforcement presently outcarried as failure. Strongly condemned coastguards practice shooting to kill.

„Drys" rallied to defence coastguards and demanded support of Congress in their efforts to suppress rumrunning.

Coastguard officials, while expressing regret at shootings, indicate they determined to outcarry their duty.

Meanwhile social Washington tittering over „bon mot" attributed certain senator in reference his colleagues: „Let him, that is without gin amongst you, cast the first stone!"

Shakespeare Theatre.

New-York, Jan. 9. American Shakespeare Foundation, which working in cooperation with British Committee to rebuild and endow the Shakespeare Memorial Theatre at Strafford on Avon, reports that the net balance to credit foundation on Dec. 31 amounted 176 thousand sterling, including a gift of fiftythousand sterling from John D. Rockefeller, made to Britishfund 1926, but which retained by American Committee to secure benefit high interest rates New-York, but unincluding various donations forwarded by American contributors direct to Stratford. Estimated cost new theatre 150 thousand sterling.

Bessedovsky.

Moscow, Jan. 9. Bessedovsky sentenced decennium imprisonment charge embezzlement. Charge hightreason will further investigated.

Great Steelmill.

New-York, Jan. 9. Steelmill costing 40 or 50 million dollars, be erecte by National Steel Corporation, nea Gary in Indiana.

Tragic Note.

Shanghai, Jan. 9. Tragic note slump silver, struck yesternight, when Sze Chun Yu, nephew of the Chinese minister at London, suicided following loss twohundred thousand dollars through speculation goldbars.

Ex Nanking: according governments financial experts the immediate loss governmentward result slump silver exceeds tenmillion dollars.

Naval Conference.

New-York, Jan. 9, London naval conferencers sailed.

Stimson declaring: we high hopes successful result.

Quay and liner crowded with friends and representatives of various peace organisations.

Senator Reed declaring he sure of conferences ultimate success because less „diplomacy" exhibited than any other international meeting.

New-York, Jan. 9. National broadcasting company arranging broadcast United Stateswide King's speech at opening naval conference.

Great Review at Rome.

Rome, Jan. 9. City early astir to sound bugles of military bands of contingents, representing all armed forces of state, marching to Parioli paradeground for great review, attended by all royalties, presently in Rome. Especially applauded popular *bersaglieri*, who, with cocksfeathers in hats, flying behind them, bypassed at run.

Marcherspast included fascist blackshirts in typical formation three abreast.

But greatest attraction of all were the colonial troops of tribesmen exall parts of Northern Africa.

Crowd especially cheered ninetysecond infantry regiment, commanded by Crownprince.

Navy represented by twentyfive hundred sailors. Threehundred aeroplanes various service types manoeuvered overhead throughout review.

OFF. BERICHTEN.

CIVIEL DEPARTEMENT.

Gouv. Bedrijven.

Ontslagen: op verzoek, gerekend van 31 December '29, eervol uit 's Lands dienst mej. C. W. J. Jansen, telefoniste bij het Telefoonkantoor te Magelang.

Verleend: geconverteerd verlof voor den tijd van zes maanden door te brengen te Saparoea (residentie Amboina) aan D. Sihasale, werktuigkundig electrotechnisch opziener bij den Dienst van den Mijnbouw, werkzaam bij de Bangkatinwinning, met bepaling, dat hij zijn betrekking zal nederleggen op 2 April '30;

wegens langdurigen dienst een jaar verlof naar Europa aan A. van Leeuwen, ambtenaar ter beschikking van het hoofd der Oembilinmijnen belast met werkzaamheden van commies, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal neerleggen op 3 Juli '30;

aan F.J. Chmelik, mijnbouwkundig opziener le kl. bij den Dienst van den Mijnbouw, werkzaam bij de Oembilinmijnen, wegens achtjarigen dienst, tien maanden verlof naar Europa met bepaling, dat hij zijn betrekking zal nederleggen op 3 Maart '30.

Landb. Nijv. en Handel.

Verleend: aan G.R. Messerschidt, tijd wd le commies bij het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel, wegens langdurigen dienst één jaar verlof naar Europa, ingaande 10 Juli '30.

Werkzaamgesteld: bij het IJkantoor te Soerakarta, den wd. herijker bij het IJkwezen: Ch.G. Cloesmeijer, thans werkzaam gesteld bij het IJkantoor te Semarang.

(*Zie verder het Zevende Blad.*)

BURGERLIJKE STAND TE BATAVIA.

Geboorten:

3 Jan. B.E. Simop-M. Gathan (d).
4 „ A. Haye-A.B. Wels (d).
A.J.G. Willems-G.B.H. v/d Berg (z).
5 „ J.B. v/d Aa-M.A. Krommer (d).
6 „ H.J.C.T. Kuyl-M.L.L. Berkholst (z).
F.A. Bik-M.A.A. Wetters (z).
J.H. Budwilowitz-W. Salomonsz (d)
W.P.C. Speltie-Ch. vr. Oeij Elly Nio (z).
7 „ F.J. de Jamaer-W.A.M. v. Norde (z)
A.N.P. Raap-M.C. Rab (z).
J.R. Jans-C. Wonthuisen (z).
8 „ M.E. Sitanala-E.L. Galestien (d).
H.A. Pieters-J.M.M. Nagel (z).
9 „ W.A. Hamel-A.A. van Dronckhorst (z).
E.M. de Haan-A.J. Beek (z).
10 „ G.L. Scipio-C. Newland (d).

Huwelijken:

6 Jan. C.J. Palte-F. Salomon.
8 „ J. Cijfer-E.J. Thiele.
I. Godee-H.G. Rasker.
J.W. Metzelaar-W. van Engelen.

Overlijden:

3 Jan. F.H.H. Schönholtz, oud 36 jaar (m).
Mevr. Vermaesen geb. Houdtzager, oud 22 jaar (v).
C.A.G. Bullock, oud 48 jaar (m).
4 „ J.Ch. Frans, oud 41 jaar (v).
5 „ R.J. Mustamu, oud 32 jaar (m).
J.M. Kerkhoven, oud 1 jaar (v).
8 „ W.M.S.L. v/d Voet, oud 62 jaar (v).
J.B. Hauber, oud 58 jaar (m).

FAMILIE BERICHTEN

uit Indische Bladen.

Geboren:

2 Jan. L.S. Demmeltraadt-Hagenstein (d), Soerab.
4 „ H. W. ten Brink-Voorduin (d), Soerabaja.
5 „ O.H. Sonker-van Bloem (z), Djombang.
4 „ S.A. Barto-Meerburg (d), Malang.
3 „ R. Maier-Carbaslus (d), Loemadjang.
8 „ A. Pull Ter Gunne-Emelinck (z), Semarang.
9 „ R. M. Soegandi Soeriohamidjojo (z), Semarang.

Verloofd:

3 Jan. J. L. W. Wolterbeek Muller en H.C.C. Versteegh, Soerabaja.
Ch. E. v. Voorst tot Voorst en O. Bäumer, Magelang/Semarang.
4 „ L. Loosjes en J.W.S. Willinck, Soerabaja.
C.J.A.M. Geldens en P. Hagenaar, Soerabaja.
3 „ W. E. Droop en Ir. J.E. Loke, Bandoeng.

Ondertrouwd:

3 Jan. E.J.C. Bochardt en A.G. Ph. Welcker, Soerabaja.
R. Nash en M. Ceuninck v. Capelle, Soerabaja.
4 „ F. Latour en H. M. M. Koops, Djombang.
J. Scheepe en L. Tergau, Djocja.
S.J.H. v. Blommestein en M.C. v. Houten, Soerabaja.
8 „ Ir. K. H. Toe Water en E. v. Deutekom, Soerabaja.
Ch. S. Brings en C.L. Doorman, Semarang
9 „ G.L. Hirschmann en Th. M. de Graaff, Soerabaja.
F. M. A. Albinus en J. Koster, Semarang.

Getrouwd:

3 Jan. L. Wap en H.K. de Graaf, Soember Doeren Estate.
4 „ A. L. V. v. Vliet en G. Dorré, Modjokerto.
7 „ G. Loudonck en G.E. Moojen, Soerabaja.
4 „ W. Schausman en M. v. Exter, Kediri/Malang.
8 „ J.B. v/d Steeg en K. ten Walde, Soerabaja.
9 „ A.B. Brings en C.R. Weytingh, Semarang.

Overleden:

3 Jan. A.C.L. Zindler (v) 48 j., Soerabaja.
2 „ A.G. Kempff-Bach (v), 72 jaar, Soerabaja.
3 „ J. Tieleman v. Helden (m), S'baja.
6 „ M.C. Vermeulen (m) 47 j., S'rang.
3 „ A. Rambonnet (m), Modjokerto.
6 „ J. M. W. v/d Steenhoven (m), Djember.
7 „ J. de Haas (v), Soerabaja.
2 „ C. Patijn (m) 38 jaar, Garoem.
6 „ S.G. v. Ginsel-Njo Wang Nio (v) 67 jaar, Japara.

„MAGNEETJES"

Te Huur Aangeboden.

GROOT RUIM HUIS te huur, binnen- en voorgalerij, 3 kamers, paviljoen, garage en bijgebouwen, per 1 Februari. Verplichte overname van gedeelte meubilair. Huurprijs f 110.—. Te bevragen Gang Halkema 9. M471

HUIS te huur, drie kamers, voorgalerij en kleine garage. Huurprijs f 110.— per maand. Overname van eenig meubilair tegen taxatieprijs. Te bezichtigen des namiddags van half zes tot zes uur, Java-weg No. 3. M460

EEN KLEIN HUIS met 2 kamers, huurprijs f 35.—, wegens omstandigheden in ruil aangeboden tegen ultimo Januari of later, tegen een groot huis met 3 kamers, huurprijs f 45.—, gelegen in het centrum. Brieven onder nummer M469 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

HUIS Sumatraweg No. 2 per 1 Februari 1930 te huur, met gedeeltelijk dan wel geheele overname van nieuw meubilair van de firma Pröttel Soerabaia (onderhands te regelen). Te bezichtigen na 4 u. n/m. Tfnnos. Mtg. 12 en Wl. 1599. M454

HUIS PEGANGSAAN OOST 44 te huur met primo Februari a.s. Inlichtingen tel. 332 Bt. 427 Mtg. M445

RUIM EN KOEL HUIS, voor-, achtergalerij, vijf ruime kamers met separaat bediendenhuisje te huur. Huurprijs f 110.— per maand. Struiswijkstraat 86, Telefoon MC. 376. M452

EEN RUIM STEENEN HUIS, Kemajoran No. 94, 5 minuten gaans van het station Kemajoran, te huur. Huurprijs f 80.— per maand. Te bevragen Kemajoran 97. M498

HUIS, omtrek Tanah Abang, voorzien van groote vertrekken (vaste waschtafels) en galerijen, annex paviljoen met 2 kamers en galerij, garage, flink vóór- en achterterf, te huur medio Maart, voor f 140.— per maand, verplichte overname meubilair. Brieven no. M479 Bataviaasch Nieuwsblad.

VRIJ GELEGEN GERIEFELIJK HUIS Nieuw Menteng, 4 kamers, moderne bijgebouwen, garage, per 15 Maart, eventueel vroeger, te huur aangeboden met overname meubilair. Huurprijs f 120.—. Brieven onder nummer M489 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

PER 1 FEBRUARI voor één jaar een keurig gemeubileerd (Queen Anne stijl) paviljoen, bevattende 3 kamers en voorgalerij, te huur. Badkamer en vaste waschtafel in de slaapkamer. Bij jaarcontract belangrijke reductie. Te bevragen Goenoeng Sari 51 of Telefoon Wlt. 2. M438

GOED GELEGEN PAVILJOEN, Kebon Sirih 44, te huur aangeboden, met of zonder meubilair, meubilair ook afzonderlijk te verkrijgen. Te bevragen Kebon Sirih 44 pav. M473

PAVILJOEN Gang Kadiman 12 te huur, voorgalerij, drie kamers, f 50.— per maand, inclusief licht en water. Direct te betrekken. M441

EEN HEEL NETJES GEMEUBILEERD PAVILJOEN Laan Trivelli, desgewenscht met garage, te huur. Huur f 85.— per maand. Te bevragen Woningbureau Tromp, Gang Kwini 5, Tel. 441 Welt. M509

EEN GEMEUBILEERD PAVILJOENTJE te huur aangeboden, inclusief water- en lichtverbruik, tegen fl. 30.— per maand. Matramanweg 37. M494

GEMEUBILEERDE VOORKAMER te huur voor 2 personen, met aparte gemakken, desgewenscht met kost. Gang Pool 6. M488

FRISSCHE ONGEMEUBILEERDE KAMER met veranda en aparte uitgang voor dame alleen, in ruim modern huis, disponibel, per 1 Februari a.s., dicht bij trein halte, eventueel met kost. Te bezichtigen Mampangweg 24, 6—7 nam. M501

NOG EEN PAAR ONGEMEUBILEERDE KAMERS te huur vanaf f 15.— per maand, inclusief water en licht. Te bevragen Goenoeng Sari 51, Telefoon Wlt. 2. M437

GEMEUBILEERDE VOORKAMER met zitje, met of zonder kost, aangeboden, op zeer goeden stand, bij trein en tram, voor dame b.b.h.h., bij alleenwonende dame. Brieven no. M298 Bataviaasch Nieuwsblad.

EENIGE WINKEL-GEBOUWEN, tevens woonhuis, met 2 kamers en complete bijgebouwen, Petjenongan No. 67A t/m 67I, te huur per 1 Februari 1930. Huurprijs vanaf f 80.— t/m f 100.— per maand. Te bevragen bij D. K. Lim, Krekot 9, telefoon 3893 Wlt. M404

TENNISBANEN (beton), in den Serangweg op Nieuw Menteng, te huur. Beschikbaar middag- en avondbanen à f 16.— en f 20.— per maand, inclusief 3 katjongs. Te bevragen Telefoon Mr.-Corn. 222. M510

Te Huur Gevraagd.

HUIS met minstens 3 slaapkamers, voor-, binnen- en achtergalerij, autogarage etc. te huur gevraagd per begin Maart. Eventueel overname meubilair of gedeeltelijk meubilair, mits tegen billijken prijs, geen bezwaar. Aanbiedingen onder no. M53 Bataviaasch Nieuwsblad.

TE HUUR GEVRAAGD. Wie helpt familie aan huis met ruim achtererf onder evtl. sluiting jaarcontract, per 1 Februari of Maart. Brieven onder nummer M52 Bataviaasch Nieuwsblad.

GEMEUBILEERD PAVILJOEN, dicht bij tram of trein, gevraagd voor jongedame b.b.h.h. Opgave huurprijs verlangd. Brieven no. M493 Bataviaasch Nieuwsblad.

Kost en Inwoning.

CHINEESCH JONGMENSCH van goeden huize zoekt eenvoudig kosthuis, liefst omtrek Weltevreden. Kostgeld f 40.— 's maands. Brieven nummer M446 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

BIJ BESCHAAFDE EUROPEESCHE FAMILIE bestaat gelegenheid tot opname van 2 schoolgaande Chineesche kinderen. Toezicht op studie door bevoegde kracht. Brieven onder no. M506 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

VRIENDELIJK TEHUIS aangeboden voor twee schoolgaande kinderen bij Europeesche familie. Toezicht op studie door onderwijzeres. Brieven onder nummer M505 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

KOST EN INWONING aangeboden bij Javaansch gezin te Weltevreden vlak bij spoor en bus aan een studeerend of werkzaam jongmensch tegen billijke vergoeding. Brieven onder no. M481 Bataviaasch Nieuwsblad.

Aanbevolen Adressen.

MEUBELFABRIEK „BATAVIA", Postweg Noord 33 t/o Postkantoor, tel. no. 3825 Wlt. Het beste en goedkoopste adres voor eerste klas meubelen. Beleefd aanbevelend. M432

SEMARANGSCHE-BAGELENSCHE BESCHUIT- EN BROODBAKKERIJ TAN SOEI LIONG, Soekaboemi Tel. No. 17. Vraagt uwe langanans onze alom bekende fijne Semarangsche en Bagelensche beschuit met of zonder boter, respect. in vierkante en ronde blikken. Versche op bestelling verkrijgbaar. M478

HOTEL VILLA PARK, Weltevreden. Dependance. Beschikbaar 1 groot paviljoen met twee doorloopende kamers. Telefoon 1136 Welt. M399

AUTO-TRANSPORT-ONDERNEMING „OUDSTRIJDER", Telefoon Nos. 644 en 3665 Wl., Tanah Abang West 82. Het beste adres voor verhuizen, verpakken en transporteeren van diverse goederen, tegen concurreerende prijzen en onder Europeesch toezicht. M400

KLEERMAKER KONG TJI NJAN, Pasar Senen, Gang Wangseng 19, tel. 1794 Welt. Voorhanden diverse soorten en kleuren goed. Prijzen 1 stel witte jas no. 1 f 10.—, idem no. 2 f 9.50, idem no. 3 f 9.—. Maakloon: 1 stel witte jas f 4.—, 1 stel palmbeach costuum f 8.—. M402

GEORG FRIEDRICHS, Goudsmid, Gang Secretarie Nr. 3. Atelier voor moderne Juweelen en Goudwerken. Omwerking van oude bijoux in modern genre. Reparaties, vergulden, verzilveren en graveeren. M397

HOTEL VILLA PARK, Weltevreden. Levert eten buitenshuis. Bonboekjes verkrijgbaar van 31 stuks f 36.—. Dagelijks rijst- en Europeesche tafel. Telefoon 1136 Welt. M398

VOOR DE DAMES! Vanaf heden verkrijgbaar: Knippatronen naar maat. Maison „Elegance", Sluisbrugstraat 40, Tel. 2800 Wl. M443

VERKRIJGBAAR nieuwste soorten petroleum-kooktoestellen „Red Star" verbeterde „New Perfection", zonder lampekatoen. Eigenschappen blauwe vlam, verbazend groote hitte, reukloos, zuinig en zeer gemakkelijk in behandeling. Nochtans deze vele betere eigenschappen kosten de 2-pits slechts f 45.—, 3-pits f 60.—. Ook toestellen met ingebouwde ovens. Ovens extra f 12.50 en f 15.—. In werking te zien Sluisbrugstraat 40, Tel. 2800 Wl. M444

Goede raad is duur? Dat moet een vergissing zijn. In ieder geval is slechte raad nog duurder. (Maandblad „Succes").

VOOR OMRASTERING VAN TENNISBANEN voldoet paggergaas van Martherus aan de strengste eischen. Gang Bali 32, Tanah Abang, Tfn. No. 3964 Weltevreden. M502

BOERDERIJ MAKASSER, 1e klasse bedrijf, onder direct Europeesch beheer. Levert 2 × daagsch zuivere versche volle koemelk. Ook verkrijgbaar versche boter en yoghurt. Telefoon Mr.-Corn. 222. M512

LASTIGE KOKKIES! Dames, als Uw kokkies lastig zijn, belt U op telefoon No. 372 Welt., Tjikini 83. Bonboekjes van 30 bons f 40.—, 15 bons f 20.—, 10 bons f 15.—. Thuis bezorgd. M500

Te Koop Aangeboden.

EEN BLANCO ALBUM met ruim 10.000 postzegels w.o. mooie series en een brief met vliegpostzegels (opdruk) van Nederlandsch-Indië naar Nederland, compleet, tegen elk aannemelijk bod te koop. Te bevragen Gang Halkema 9, Weltevreden. M470

RADIO-AMATEURS. Door omstandigheden te koop ongemonteerd doch compleet radio-toestel inclusief spoelen, anode, accu, Philips-loudspeaker etc voor den spotprijs van f 95.—. Te bevragen 's avonds na 5 uur, Tandjonglaan 22. M462

EEN HEEREN- EN EEN DAMESRIJWIEL merk Gazelle en Burgers, zoo goed als nieuw met electrische lamp en olielamp te koop, respectievelijk voor f 90.— en f 80.—. Bevragen tusschen 5 en 7 uur, Matramanweg 27. M464

1 EDISON met kast, inhoudende 57 platen, voor elk aannemelijk bod te koop aangeboden. Te bevragen Petodjo Sawah Noord Gang 7 No. 100. M458

DAMESFIETS, merk Gazelle, compleet met slot, boodschappenmandje, electrische lantaarn etc. te koop. Prijs f 85.—. Te zien Cheribonstraat 10, iederen dag tusschen 5 en 6 uur. M465

1 WILLY'S KNIGHT OVERLAND model 90 te koop, motor gegarandeerd in goede conditie en uitgerust met origineele Bosch-magneet. Prijs f 300.—. Te bezichtigen Soembingweg No. 24A, Nieuw Menteng. M467

FIAT 502, in zeer goeden staat, wegens a.s. vertrek te koop aangeboden. Inlichtingen Tel. Mtg. 87. M468

EEN FIAT 501, in running condition, steeds door eigenaar zelf gereden, te koop. Brieven onder no. M344 Bataviaasch Nieuwsblad.

KEURIGE WITTE EN SHANTUNG PAKKEN, alsmede smoking, rokcostuum, jaquet en winter-overjas (tailleur Schoemaker, Den Haag) voor groote, zware gestalte te koop. Brieven onder no. M341 Bataviaasch Nieuwsblad.

TE KOOP: Huntley & Palmers 4 o'clock Afternoon Tea biscuits. Een verrassing! M407

EEN WINCHESTER AUTOMATIC, 22 lang, met pas, te koop. Te bevragen Kebon Sirih 44 pav. M474

ASTRA'S, NOVA'S EN FAVORIETS. Te koop aangeboden een dozijn Astra's, Nova's en Favoriets, jaargang 1929, voor slechts f 3.50. Sluisweg 5, Telf. Mr.C. 655. M477

VERLOFGANGERS. Ter overname aangeboden eenig wintergoed, heeren-colbert-costuum, meisjesmantels, jongensjasjes en jaeger-ondergoed. Adres: Semarangweg 16, Tel. Mtg. 10. M476

VERLOFGANGERS. Te koop heerenwinterjas en colbertcostuum, damesmantel met bontkraag en manchetten maat 42, tegen elk aannemelijk bod. Adres: Van Heutsz Boulevard 45 pav. tusschen 6—7 n.m. M440

MOTOR. Te koop een in prima staat verkeerende Ner-A-Car, electrisch uitgerust, voor f 300.—. Van der Houtlaan 19 (Pegangsaän) Tel. Mtg. 836. M436

WOU-WOU AAPJE, vuurwapens en Fordje wegens vertrek te koop. Struiswijkstraat 86, Telefoon MC. 376. M453

ZOMER- EN WINTERMANTEL, maat 44, en een heeren-winterjas te koop aangeboden. Sumatraweg 23. M497

SALON-VLEUGEL, zwart, antieke kasten, stoelen, bank en tafel, echt Kopenhagensch porceleinen eetservies, te koop. Telefoon 3150 Welt., alleen tusschen 10 en 1 uur v.m. M504

MINORCA-HANEN en 1 toom Reds te koop. Te bevragen Goenoeng Sahari 75, Tel. Welt. 2613. M508

WEGENS VERTREK zeer billijk te koop een nog nieuw heel aardig woonhuis met paviljoen aan den Tjidengweg (Tangerangsche Weg). Te bevragen Woningbureau Tromp, Gang Kwini 5, Tel. 441 Welt. M507

Wie is wijs? Die van ieder leeren wil. (Talmud).

MOOI ANTIEK AMEUBLEMENT bestaande uit tafel, 2 stoelen, 1 sofa, 2 fauteuils, te koop voor f 100.—, zeer groote mooie kast voor f 45.—. Adres Miss Linda Heymans, Tanah Abang Oost No. 63. M484

EEN FIAT, TYPE 503, in goeden staat, te koop voor f 1200.—, een auto „Citroën", in goeden staat verkeerende, zonder eenig gebrek, met starter, 7 balloonbanden, nieuwe kap en bekleeding, voor f 500.—. Te bevragen Tel. No. 493 Mr.C. en te bezichtigen van 3 tot 4 en van 6 tot 7 's middags bij gemeld adres. M496

EEN ÉÉNPERSOONS LEDIKANT met twee klamboes wegens overcompleet te koop voor f 35.—, benevens voor verlofgangster een keurige Europeesche japon maat 48 voor f 20.—. Gang Kwini 4, Tel. 1763 Wl. M483

DODGE AUTO te koop of in ruil met bijbetaling tegen andere zuinige wagen. Te bevragen Tel. Wlt. 2391 of na 5 uur Mtg. 799. M486

WEGENS OMSTANDIGHEDEN te koop aangeboden een opkomend autoreparatie-atelier. Condities nader overeen te komen. Brieven onder nummer M513 Bataviaasch Nieuwsblad.

EENIGE MOOIE EXEMPLAREN PATRIJS- EN WITTE LEGHORNS HAANTJES te koop aangeboden. Nadere inlichtingen Telefoon Mr.-Corn. 222. M511

Te Koop Gevraagd.

EEN GOEDE 2de HANDSCH AUTO, 5- of 2-zits, te koop gevraagd. Betaling cash. Brieven met uitvoerige inlichtingen en opgave uitersten prijs no. M475 Bataviaasch Nieuwsblad.

Een sceptische houding tegenover alles, wat nieuw schijnt, is vaak een vorm van gemakzucht. (Maandblad „Succes").

Vacante Betrekkingen.

EEN BESCHAAFDE INLANDER gevraagd, netjes kunnende schrijven, Hollandsch spreken en teekenen. Sawah Besar 73. M472

PIANIST(E). Gevraagd een pianist(e) voor filmbegeleiding, liefst spelend à l'improviste, eenmaal 's weeks (Zaterdags). Brieven onder no. M463 Bataviaasch Nieuwsblad.

Een heel eenvoudig plan, dat wordt uitgevoerd door een energieken kerel, zal meer voordeel afwerpen, dan een grootsch idee van een genie, die in bed ligt. (Maandblad „Succes").

TER GEMEENTE-SECRETARIE VAN MEESTER-CORNELIS kan geplaatst worden een adjunct-typist, op een bezoldiging van f 75.— tot f 150.— per maand. Vereischten: Westersch lager-onderwijs en goed kunnende typen. Persoonlijke aanmelding bij de afdeeling Algemeene Zaken ter secretarie, Pasarstraat 142. M480

Aanbod Personeel.

EXPERIENCED LADY-STENOGRAPHER speaks and writes Dutch, English, French, capable of all secretarial work, thorough commercial knowledge, seeks position. Letters no. M461 Bataviaasch Nieuwsblad.

MONTEUR-WERKTUIGKUNDIGE met 17-jarige ervaring, ook op de hoogte van electriciteit, biedt zich aan voor tijdelijk baantje of op dageld. Brieven no. M335 Bataviaasch Nieuwsblad.

DAME van middelbaren leeftijd zoekt een betrekking als dame voor de huishouding bij een heer. Vereischten: Nette behandeling en koel klimaat. Brieven no. M447 Bataviaasch Nieuwsblad.

BOEKHOUDING. Jong Hollander zoekt plaatsing bij de boekhouding. Brieven onder no. M499 Bataviaasch Nieuwsblad.

INLANDSCHE biedt zich aan als hulp in de huishouding bij Europeesche familie. Extern. Brieven no. M495 Bataviaasch Nieuwsblad.

DAME, diploma 3-jarige H.B.S. en kunnende typen, zoekt haar passende betrekking. Brieven no. M490 Bataviaasch Nieuwsblad.

ECHTPAAR, diploma's: H.B.S. 5 (vijf) j.c., typen en stenografie, acte L.O., juridische en boekhoudkundige kennis, Nederlandsche en Maleische correspondentie, handels- en administratieve ervaring, beschaafd en alg. ontw., ook voor vertrouwens-opdracht, goede referenties, middag- en avonduren vrij, zoekt bijverdiensten. Bijwerken lagere scholieren, wiskunde, leerl. ie studiejaar, typewerk (heeft eigen machine), enz. Brieven onder No. 11174 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. M491

Personalia.

TENNISCLUB. Voor op Menteng op te richten club nog eenige leden gezocht (ook beginners). Brieven onder no. M459 Bataviaasch Nieuwsblad.

„EVA". Ik wil je persoonlijk ontmoeten. Zend mij je volledig adres onder no. M466 Bataviaasch Nieuwsblad.

DAME, vaste positie, vraagt f 300.— ter leen. Wijze van terugbetaling na voorafgaande bespreking. Brieven onder no. M381 Bataviaasch Nieuwsblad.

VERPLEEGSTER, eind Maart vertrekkend naar Holland, stelt zich gedurende de reis beschikbaar voor verzorging van patient of meenemen van kinderen naar Holland, tegen gedeeltelijke vergoeding van reiskosten. Brieven no. M457 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

INDISCHE DAME, werkzaam zijnde, zoekt netten vriend of vriendin om gezamenlijk voor eigen rekening uit te kunnen gaan. Brieven onder no. M354 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Een dwaas zal met den Steen der Wijzen hoogstens vensterruiten kunnen ingooien. (Maandblad „Succes").

BESCHAAFD JONGMENSCH met vaste positie zoekt langs dezen weg kennismaking met eenvoudige, nette jonge dame of weduwe, leeftijd 20—30 jaar, om na wederzijdsche goedvinding een huwelijk aan te gaan. Geheimhouding verzekerd. Brieven, liefst vergezeld van foto, welke op eerewoord zal worden geretourneerd, onder no. M448 van het Bataviaasch Nieuwsblad.

DRIE HEEREN, in bezit van auto, zoeken drie beschaafde dames teneinde gezamenlijk de week-end door te brengen, autotrips te maken enz. Huwelijk niet uitgesloten. Brieven onder no. M449 Bataviaasch Nieuwsblad.

HEER met goede positie, werkzaam in het Cheribonsche, wenscht kennis te maken met dame van goeden huize of weduwe met of zonder kinderen, liefst eenigszins bemiddeld. Brieven met foto onder no. M450 Bataviaasch Nieuwsblad.

NET JONGMENSCH, ambtenaar, wenscht kennismaking met dame, gouvernements betrekking bekleedende. Brieven eventueel vergezeld van foto aan no. M451 Bataviaasch Nieuwsblad. Discretie verzekerd.

HEER zoekt dame (ongeveer 25 jaar, middengroot) als partner op dansles. Brieven no. M492 Bataviaasch Nieuwsblad.

Onderwijs en Lessen.

BOEKHOUD-ONDERWIJS. J. H. Wiggers, privaat-docent in het boekhouden, geeft uitsluitend privaatlessen in het boekhouden en aanverwante vakken. Opleiding practijkexamens A, B, Vereeniging van leeraren en L. O. Handelskennis (acte U) alsmede voor de practijk. Matramanweg 42, Tel. Mr. Corn. 106. M40!

WIES MEKERN, ex-leerlinge Eddy Ray Amsterdam, leert U alle moderne dansen. Djamboelaan 10, Tel. Wlt. 266. M396

VOOR ZELFONDERRICHT leent zich het „Leerboek voor Stenografie, systeem Sir I. Pitman", door Sj. van Eck. Verkrijgbaar in de voornaamste boekwinkels in Indië en bij den samensteller, Laan Trivelli 40 Weltevreden, Tel. Wl. 429. M411

STENOGRAFIE PITMAN. Lessen aangeboden door Mej. J. M. Obdeyn, gediplomeerd leerares, Poerwakartastraat 2, Nieuw Menteng. M403

VIOOLLESSEN aangeboden tegen billijk tarief. Brieven onder no. M455 Bataviaasch Nieuwsblad.

ERVAREN ONDERWIJZER organiseert clublessen voor Hollandsche conversatie, speciaal voor Chineezen. Brieven onder no. M7 Bataviaasch Nieuwsblad.

ONDERWIJZER heeft nog eenige uren beschikbaar voor het bijwerken van leerlingen, eventueel toezicht op huiswerk. Brieven onder no. M8 Bataviaasch Nieuwsblad.

WISKUNDE- EN NATUURKUNDELESSEN aangeboden, zoowel voor diverse examens, als voor 't bijwerken van H.B.S.-, M.U.L.O.- e.d. leerlingen. Billijk condities. Vraagt inlichtingen! Brieven onder no. M485 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

ENGELSCH EN STENOGRAFIE. Engelsche conversatie, algemeene kennis, handelscorrespondentie, examen L.O., Steno „Groote", kantoorstenograaf Nederlandsch, Engelsch, Fransch, Duitsch. N. Aut. Jansen, leeraar Engelsch M.O. en Stenografie, Heveaweg 21, Matramanplantsoen (bij Pegangsaän) Tel. MC. 483. M487

(Vervolg Magneetjes pag. 3 Tweede Blad)

No. 33 Zaterdag 11 Januari 1930. 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

DERDE BLAD

Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Uit het Buitenland.

Illusies.

Het is altijd erg onaangenaam om, als men in zoete droomen verzonken is, op prozaische wijze uit dat gemijmer opgeschrikt te worden.

Stel u voor dat 'n classicus 'n Homersche illusie heeft. Dat hij zich waant aan 't strand van de veel-golvige zee en daar zoo zalig zit te treuren en af en toe 'n traan wegpinkt om zoo'n onbestemd verdriet dat altijd zalig is om te ondergaan. En dat uit de wit-bekopte golven de dierbare vrouwenfiguur rijst, hem over de lokken streelt, het woord neemt, en over de omheining harer tanden laat vloeien:

„*Teknon ti klaieis?*.... Kind, waarom schreit gij?"

En dat die classicus dan opkijkt, wakkerschikt en in plaats van de lieve vrouw, een djongos naast zich ziet die lispelt: „*Toean rèkkening!*"

Zoo een, en nog een erger, verstoorde illusie, eng-eindigende droom moet de olie-magnaat Francis Lorang doorleefd hebben.

Hij moet een zeer innemende figuur zijn geweest, want het vorig jaar Mei verliet hij, zonder zijn visite-kaartje achter te laten, als rentenier Londen, trok de wereld in om van derzelver genoegens het zijne te krijgen. Met wat voor genoegens hij zijn leven verzoet heeft, weten we niet. Wel echter schijnt bij een speciale voorkeur voor de Mont-Martre gehad te hebben. Dat verwondert ons niet.

Onder de geneugten van dat bohémienoord in Parijs, behoort ook van tijd tot tijd een malle- of te wel draaimolen. De draaimolen stal het hart van de heer Lorang. Hij vleide zich op een zwijn neer, dacht niet aan gefailleerde petroleum-maatschappijen, en liet zich genoegelijk op het zwijnbeest rondtollen en wierp — dat veronderstellen we ten minste — met serpentines naar de rondomstaande boulevard-bloemen.

Edoch, deze zwijnenrit van den heer Lorang, zou niet zijn tocht naar de oorden der gelukzaligheid wezen. Toen de draaimolen, en dientengevolge het zwijn, z'n cirkel-gang beëindigde, werd de petroleum-magnaat opgewacht, misschien wel door een gehengeld vischje, maar tevens door een politieman, die vandalistisch zijn luchtkasteel in puin sloeg en hem in plaats van daarin, in het kachotje liet logeeren. Want Lorang was een innemend man geweest.

Verstoorde illusie!

Maar helaas, de heer Lorang is niet het eenige innemend mensch op deze wereld. En ook zijn verstoorde droom is niet zonder gelijken.

De gedelegeerden naar de tweede Haagsche herstelconferentie keerden naar de grafelijke stad terug, waaraan ze hun herinneringen hadden bewaard van de vorige conferentie, gehouden in het vroege najaar toen ze wandelen gingen om van 't duin en 't zeegezicht te genieten. Toen in de keurige tuintjes van de Scheveningsche buiten-huisjes de azalea's, wit en rood en peurperkleurig zich door 't donkergroen van struiken vlochten. Ze kenden het Holland van de groene weiden met de knottende wilgen en kalme koeien, dat wereldje vol zon, dat de conferenciers in een vertrouwelijke stemming bracht.

Met datzelfde vertrouwen bezielt, gingen de herstelmannen weer naar den Haag. Optimisme was er over de vooruitzichten.

De heeren kwamen aan onder een gestage motregen, de tweede Haagsche herstel-conferentie werd geopend en dikke droppels sijpelden uit de aschgrauwe lucht. Holland was nu het Holland van Beet's nichtje en de chocolademelkstraten.

De besprekingen, vooral van de eerste commissie voor de Duitsche herstelbetalingen, vlotten wel, maar toch blijkt het mieserige weer niet zonder invloed op de gemoederen der politici geweest te zijn. Er werden mieserige woorden gesproken en wrange uitdrukkingen gebruikt. En een journalist maakte de woorden nóg wranger.

Hij seinde namelijk naar Frankrijk dat volgens Tardieu de Duitsche gedelegeerden onbetrouwbare wezens zijn, en wel in die mate, dat ze zich zelf niet vertrouwen.

Dit berichtje bracht opschudding in de conferentie-kringen en in de pers.

Later desavoueerde Tardieu de juistheid, en weer later bleek ons dat Tardieu die woorden inderdaad niet gebezigd heeft. Dat hij echter erg vriendelijk is geweest, kan ook niet gezegd worden.

In ieder geval heeft het incident 'n illusie verstoord bij degenen, die uit de optimistische verklaringen bij het begin van de conferentie gelanceerd, hebben afgeleid dat de tweede Haagsche conferentie slechts een genoeglijk onderonsje zou wezen om met elkaar te klinken op den vrede en vriendschap, op het nieuwe tijdperk, waarin alle oorlogstuig uit de wereld gebannen zou worden. Een onderonsje, waar de arme stakkers, Oostenrijk en Hongarije, die steen en been klagen over de leegte van hun beurzen, met milde hand wat zou worden toegestopt.

De woorden van Tardieu hebben dus weer een illusie verstoord. De herroeping is wel een zalfje op de wond, maar de wond is er.

Zeker is dat Frankrijk niet het minste vertrouwen stelt in Duitschland. Want waarvoor anders telkens dat aandringen op sancties, zoo Duitschland zijn verplichtingen niet mocht nakomen?

En toch wordt in dezen tijd zoo herhaaldelijk door de politici betoogd dat de basis van den wereldvrede vertrouwen moet zijn. Maar als de waard z'n gasten nu eenmaal zijn vertrouwen niet schenkt, helpen alle conferenties niets.

Als Den Haag de vergaderzalen gesloten heeft, zullen de politici en marine-experts van vijf mogendheden te Londen bijeenkomen om te spreken over de beperking van de bewapening ter zee.

De conferentie wordt ingezet met een biddag in Engeland en de Vereenigde Staten voor het welslagen er van.

Van alle kanten wordt gehoopt dat de conferentie een succes zal wezen. Optimistische gevoelens worden geuit, vriendelijkheden tusschen de gedelegeerden der verschillende landen gewisseld, en ondertusschen poogt Italië nog steeds, vóór de opening, Frankrijk te doen gelooven dat de pariteit van zijn vloot met die van Marianne noodig is.

Frankrijk ziet de noodzaak er niet van in, en weigert dus het goed te keuren.

Maar voorts is alles optimisme wat we over deze conferentie hooren. De conferentie is een toekomstillusie, en, laat de biddag dit resultaat hebben dat de illusie verwezenlijkt worde.

* * *

Nieuwe postzegels. Zwitsersche Pro Juventute-zegels, uitgegeven in 4 waarden.

Zoo is dan het nieuwe jaar begonnen met gemengde prospecten voor de toekomst. De romantiek werd ingezet met het huwelijk van den kroonprins van Italië, Umberto, met prinses Marie José van België, een idylle uit lang vervlogen tijden, en met de romantische verstoring van een officiëel diner te Foochow, waarbij de opperbevelhebber van de Chineesche marine en vijf leden van het provinciaal bestuur van Fukien werden ontvoerd. De opperbevelhebber Yang Schu Chuang wist te ontsnappen.

Het is de zooveelste *coup d'état* in China. Een bewijs overigens te meer dat men in China nog verre van veilig kan wonen. Vandaar de begrijpelijke protesten van eenige betrokken mogendheden tegen de opheffing van de exterritoriale rechten der vreemdelingen.

In zooverre verzoenen de mogendheden zich met het onafwendbare, door goed te vinden dat 1 Januari j.l. beschouwd wordt als de datum, waarop het proces der geleidelijke opheffing is begonnen. Besprekingen zullen dienaangaande gevoerd worden. En als men eenmaal begint te bespreken, is het einde nog niet te zien.

Men spreekt al tien jaar over het herstelprobleem, en het resultaat is dat Frankrijk zijn vertrouwen in Duitschland verloren heeft. Verloren is het juiste woord niet, want er is eigenlijk nooit vertrouwen geweest.

J. SCH.

WELTEVREDEN, 10 Jan.

Het Mandsjoerijsche Wespennest

door

VILLANUS.

3 December.

Aan het einde van de vorige week ademde Europa: Het heette immers, dat de Chineezen hun standpunt in de kwestie van den Oost-Chineeschen spoorweg hadden opgegeven; dat zij bereid waren te onderhandelen op de basis van den toestand, die bestond, vóór zij de Russen uit Noord-Mandsjoerije wegjoegen. Deze ontknooping zou het gevolg zijn geweest van het forsche optreden der Russen. Daarmede hadden zij een taal gesproken, die men te Moekden duidelijk verstond.

Want Moekden zou het aanbod van de onderhandelingen hebben gedaan, niet Nanking. Wij hoorden, dat Nanking uitdrukkelijk alle verantwoordelijkheid ervoor van de hand wees. Er was dus oneenigheid over deze kwestie tusschen de hoofdstad en de hooge heeren in Mandsjoerije. Onder alle onduidelijkheden, leek dit voor een keer eens duidelijk ook: Want Moekden, dat het dichtst bij het vuur zit, brandt zich het gevoeligst.

Maar op eens was het weer anders. Moekden wilde toch niet, zooals de Russen wilden. Was het tot bezinning gekomen na de paniek van den terugtocht, en had het overdacht, dat Moskou den opmarsch over Mandsjoeli niet kon voortzetten, om zeer grondige redenen, die wij vroeger al besproken hebben: Die kleine Japansche hindernis bij Tsitsihar?

In ieder geval was de opluchting van Europa, zeer voorbarig geweest.

Als deze brief Indië bereikt, zijn de dingen alweer heel anders; d.w.z. zij zijn dan op een ander punt in den cirkel, waarin zij voortdurend ronddraaien. Het Verre Oosten doet zaken; men behoort in Indië meer begrip er van te hebben dan in Europa, wat dit beteekent: dat men niet looft, biedt en toeslaat, maar dat men het eenvoudig als een ethische en aesthetische fout zou beschouwen, als men de kwestie in een oogwenk afdeed.

Dit is het karakteristieke van het geval, dat ons het meeste interesseert: niet het toevallige stadium, waarin het zich toevallig op een bepaald oogenblik bevindt.

Europa en Amerika hebben zich bij dit conflict heel erg stil gehouden, zoolang het maar mogelijk was. Of eigenlijk nog: toen het allang onmogelijk was geworden. Men liet het vuurtje branden; hoorde van grensgevechten, zonder zelfs maar de ooren te spitsen. Men zat nu eenmaal verlegen met het geval. Wij hebben vroeger al verteld waarom: Belangen en sympathie waren aan verschillende kanten; zij waren zoo over de beide partijen verdeeld, dat een zeker evenwicht ontstaan was.

Dit echter was het belangrijkste niet. Maar wat moest men doen? Rusland, het prikkelbare Rusland, dat de Westelijke mogendheden zoo graag een figuur laat slaan, zou onvriendelijk antwoorden. Dwingen kon men tot niets, vooral niet in Oost-Azië. Men waagde er dus liever niet zijn prestige aan, en sloot oogen en ooren.

Er was zoo iets als een Volkenbond; er was ook iets als een verdrag van Kellogg, waarvoor Rusland bijzondere geestdrift getoond had. Moest men Rusland niet op zijn minst aan het laatstgenoemde verdrag herinneren, waardoor ook Moskou immers gebonden was?

Men heeft het er niet op gewaagd. Misschien heeft men zelfs wat pleizier gehad in het geval. Nu zag men, wat er waar was van die Russische vredelievendheid, die een zoo luidruchtig propaganda-middel was geweest op de ontwapeningsconferentie. Rusland greep naar de wapens, zoodra het zijn kapitalistische en imperialistische belangen op vreemd gebied in gevaar voelde. Daarmede zou men den lastigen Litwinof kunnen te woord staan, als hij wederom als radicaal ontwapenaar een zoo hoogen toon voerde te Genève.

Men hield de zaak op die manier slepende, tot de Russische opmarsch begon. Toen vond men, dat het ernst werd. De reden daarvoor heb ik u reeds geschreven: Als de Russen hun dreigement van een opmarsch naar Harbin uitvoerden, was een botsing met Japan onvermijdelijk. En de gevolgen van een dergelijke botsing waren moeilijk te overzien.

Intusschen ging de Chineesche gezant te Genève praten met Sir Eric Drummond, den secretaris-generaal van den Volkenbond. Hier was dreigend oorlogsgevaar, hier was dus reden om den Raad van den Bond bijeen te roepen. Sir Eric Drummond is echter een nuchter en verstandig man. Hij voorzag, wat de houding van het onaantastbare Sowjetrijk zou zijn, als de Raad zich met zijn zaken bemoeide. Hij wist, dat Moskou zelfs op een gelegenheid loerde, om den Volkenbond voor het hoofd te stooten, en zoo zijn durf en zijn macht te toonen voor zijn getrouwen. Het geval was natuurlijk zeer pijnlijk voor den secretaris-generaal. Want hij moest den Chinees met een getuigenis van zijn eigen machteloosheid afschepen. Hij heeft zijn bezoeker moeten uitleggen, dat de Volkenbond niet berekend was op dergelijke krachtproeven.

Enfin, de Chineesche afgevaardigde zal met zijn eigen denkbeelden over het nut van den Volkenbond weer vertrokken zijn. Waarschijnlijk had hij het antwoord verwacht, maar hij kon zich het genoegen niet ontzeggen, den heeren te Genève, die het den Chineezen niet altijd naar den zin hebben gemaakt, een kwaad halfuurtje te bezorgen.

Amerika maakte het eerst een einde aan het algemeene zwijgen tegenover het geval. Het had er ook het minst mee te stellen, daar het bij het fiasco van Genève volstrekt niet betrokken is. Engeland sloot zich dan onmiddellijk bij den stap van Amerika aan. Dat spreekt van zelf; zoolang het niet een stap is, die rechtstreeks in het hellevuur leidt, zal Groot-Brittannië op het oogenblik Hoover op al zijn wegen vergezellen.

Nu tracht men ook anderen te interesseeren. Als men zich op weg begeeft, dan liefst in zoo groot mogelijk gezelschap. Dat is veiliger ten eerste, en dan drukt de last van het mogelijke fiasco gelijkelijker en lichter.

Maar allerlei staten willen niet mee. Duitschland is in veel opzichten in een bijzondere positie. Het speelt den bemiddelaar tusschen Nanking en Moskou; het heeft ook geen belangen meer in China te verdedigen, daar het in 1919 van al zijn rechten als Westelijke mogendheid in China vervallen is verklaard. Het bevindt zich daarbij op het oogenblik lang niet slecht. Maar toch zal het degenen, die het in die positie hebben gebracht, liever hun eigen kastanjes uit het vuur laten halen.

Italië doet ook niet mee. Waarschijnlijk denkt Mussolini eraan, dat hij ook zelfs wel eens behoefte er aan kon hebben, dat men zich met zijn internationale zaken niet bemoeide. Hij zal niet meehelpen antecèdenten te scheppen, die tegen hem zelf konden worden uitgespeeld.

Japan houdt zich eveneens afzijdig. Het is misschien wat minder zenuwachtig dan de anderen, omdat het, als naaste toeschouwer daar in Mandsjoerije, nauwkeuriger weet, wat er gebeurt. Waarschijnlijk heeft het te Moskou geïnformeerd, wat de plannen waren, toen de Russen zich over de Chineesche grens in beweging zetten. Ja, het is zelfs volstrekt niet onmogelijk, dat de Russen uit eigen beweging te Tokio hebben laten weten, dat zij geen bedoelingen hadden, die voor de Japansche belangen, of voor de positie der Japanners, een gevaar konden vormen. Men is te Moskou niets gesteld op een conflict met de Japanners; dat heeft immers ook de regeering van den Tsaar indertijd geen goed gedaan. En nu zijn de omstandigheden nog veel ongustiger.

Japan bleef dus kalm zitten op zijn eersterangs plaats, in de tooneelloge. Het vertoonde niet de minste neiging, om zich door de onrust der anderen, in zijn genoegen te laten storen.

Maar wat moeten nu die anderen doen? Het zou zoo prettig zijn geweest, als de Chineezen, gelijk Westerlingen, een beetje vlot in hun bewegingen en transacties waren geweest, en de wereld niet zoo in onzekerheid hielden.

FEUILLETON.

DOODEMANS ROTS.

Naar het Engelsch van

T. QUILLER-COUCH.

33)

Ik moest alles heel stilletjes doen. Eerst kon ik niets zien, want het was heel donker aan den waterkant, maar ik riep de hulp in van den Hemel om jou te sparen, om je te kunnen wreken op dien man en toen zag ik iets zwarts in het water liggen en ik begreep wel dat jij dat moest wezen. Ik gaf een stevigen duw en daar was ik bij je en ik greep je bij je haren. Zoo kreeg ik je om den achtersteven, zoo zachtjes mogelijk en trok je aan boord zoo goed en zoo kwaad als het ging, ik herinner mij niet precies meer hoe ik het gedaan gekregen heb."

„Zag hij u niet?"

„Neen; hij moet dadelijk naar beneden gegaan zijn. Ik roeide in de schaduw van de lantaren tot het punt waar wij nu vast liggen en terwijl ik dat deed meende ik hem mij bij mijn naam te hooren roepen. Hij zal eerst niet meer aan mij gedacht hebben en zich toen plotseling hebben herinnerd dat ik hem het geld nog niet gegeven had. Maar heel spoedig daarna hoorde ik hem in zijn bootje stappen en naar land roeien. Hij kwam heel dicht bij ons aan — zoo dicht dat ik hem hoorde vloeken en ik kroop neer uit angst voor mijn leven. Maar hij roeide voort en stapte uit de boot bij dat trapje daar ginds. Het sneeuwde op dat oogenblik; dat hielp".

Zwijgend roeide zij voort en vervolgde toen:

„Toen jullie samen in de hut waren; zat ik te luisteren. Eén oogenblik geloof ik dat ik flauw gevallen ben; maar het kan niet lang geweest zijn, want toen ik weer bijkwam praatte hij nog over — over John Railton."

Ik herinnerde mij het geluid dat ik gehoord had, en bijna tegen mijn zin vroeg ik: „Hoorde u van —".

„Claire? Ja, dat hoorde ik. Zij knikte alleen maar; haar oogen zochten de mijne en daarin was een gloed die mij verschrikte.

Juist op dat oogenblik raakte de boot een modderig trapje, bedekt met groen slijk, een bewijs hoe hoog het zeewater kwam, en nu haast geheel met sneeuw bedekt. Zij maakte het bootje vast.

„Hier is hij uitgestapt, dien weg op", mompelde zij.

„Volg zijn spoor, volg hem tot zijn dood toe, bespaar hem niets, maak zijn sterven zoo ellendig mogelijk!" Haar zwakke stem trilde van haat en woede.

„Wacht even", zei ze, „heb je wel geld?"

Plotseling herinnerde ik mij dat ik al het geld dat ik bij mij had aan Bagnell gegeven had om mijn boot uit het schuitenhuis te halen en ik vertelde het haar. En op hetzelfde oogenblik dacht ik aan het trommeltje dat nog in het bootje lag. Ik haalde het daar vandaan.

„Hier is geld", zei ze, „het geld dat ik hem had moeten geven. Vijftig pond aan banknoten — neem het maar mee".

„En u dan?" vroeg ik aarzelend.

„Denk daar maar niet over. Neem het aan — neem het alles aan. Waar heb ik nu anders geld voor noodig, als het niet is om hem te dooden?"

Ik kuste haar hand.

„De hemel zij mijn getuige," zei ik, „het zal zijn of zijn leven of het mijne. Een van beiden zal den dag van morgen niet zien aanbreken."

Haar hand was zoo koud als ijs en er kwam geen verandering op haar bleek gelaat.

„Dood hem!" was het eenige wat ze zei.

Ik klom het trapje op. Het was dag geworden, onheilspellende roode strepen vertoonden zich aan den hemel.

De wind blies door mijn natte kleeren en het was of mijn pijnlijk lichaam tot merg en been bevroor. Zware mistwolken kwamen over de rivier aandrijven waaruit de masten der schepen spookachtig opstaken. De sneeuwstorm had nog niet geheel opgehouden, de sneeuw streek mij in het gezicht. Zoo naderde mijn Kerstfeest.

Toen ik op den weg aankwam keerde ik mij om en keek naar beneden. Daar stond zij mij nog na te kijken, wuifde met de armen en ik hoorde haar schorre stem fluisteren: „Dood hem! Dood hem!"

Zoo zag ik haar voor het laatst; ik draaide mij om; maar van de vele beelden uit het verleden die mij voor den geest komen in mijn eenzaam leven is een van de levendigste deze vrouw met haar witte haren aan den oever van de stille rivier steeds met den kreet op de lippen: „Dood hem!"

Ik belandde op een plek, een werf misschien, vol timmerhout, stukken mast en afval, half bedekt met sneeuw. Vandaar kwam ik langs een steenen trapje aan een vermolmde deur en zoo op straat. Hier bleef ik een oogenblik staan om na te denken wat ik nu weer doen zou.

Er was geen sterveling op straat zoo vroeg in den morgen, maar ik moest gauw zorgen voor een pak kleeren; nu stond ik in een verscheurde pantalon en druipnat tot op het hemd. Ik ging de straat op, mijn kousenvoeten maakten de eerste afdruksels in de pasgevallen sneeuw. De eerste? Neen, want toen ik goed keek zag ik nog andere voetstappen reeds half uitgewischt door de sneeuw ook de straat opgaande. Dat moest Simon Colliver geweest zijn. Ik volgde die schreden een honderd meter ongeveer langs gesloten huizen.

Plotseling hielden ze op bij een winkeldeur en schenen zich toen weer te verwijderen. De winkel was gesloten, er hingen drie koperen ballen boven de deur alle met een kopje van sneeuw bedekt. De jalouzieën waren boven neergelaten maar ik zag een lichtstreepje tusschen de latten. Ik tikte aan.

Een oogenblik daarna werd de deur open gedaan. Een leelijk gezicht van een man met roode oogen keek het raam uit en toen hij mij zag staan was hij sprakeloos van verbazing,

Maar eindelijk hoorde ik een stem: „Wat wou u hebben?"

„Ik wou een pak nieuwe kleeren koopen. Ik ben in het water gevallen en ik ben door en door nat."

Mompelend deed de lombardhouder de deur open en liet mij binnen.

De winkel was een vuile boel, zooals het er gewoonlijk in zulk een inrichting uitziet. De kaars wierp een spookachtig licht op stoelen, klokken, kompassen, lijfsieraden, sauspannen, horloges, hoopen porselein en gedragen kleeren, die als rijen zelfmoordenaars langs den muur hingen. Over het algemeen zag alles er vervallen uit. Vlak tegenover mij, toen ik binnenkwam, zag ik een opgezetten papegaai, die langzamerhand tot stof verging en mij aanzag met een kwaadaardigen blik uit een glazen oog, terwijl een afschuwelijke Chineesche afgod achter de toonbank de tong uitstak met een krankzinnige uitdrukking. Maar ik aanschouwde dat alles met een vluchtigen blik en vestigde de oogen dadelijk op iets blinkends, dat op de toonbank lag.

Dat iets was mijn eigen horloge.

De man volgde mijn blik en keek mij dadelijk met verdenking aan; hij nam haastig het horloge op en legde het op een plank, toen ik zei:

„Hoe komt u daar aan?"

„Op een heel onschuldige wijze mijnheer; daar kan ik een eed op doen. Ik heb het gekocht van een heer die hier juist geweest is; hij wou het beleenen. Ik dacht dat het van hem zelf was; dus, als u iemand van de politie is, dan hoop ik —"

„Stil maar vriend," zei ik „ik ben niet van de politie, dus je behoeft niet bang te zijn. En toch dat horloge is van mij, ik kan je het nummer vertellen als je mij niet gelooft."

Hij schoof het horloge naar mij toe en zei nog steeds zeer bevreesd:

„U mag het met genoegen zien, mijnheer, ik zou niet graag —"

„Wat heeft u er voor gegeven?"

Hij aarzelde een oogenblik en toen daar zijn begeerlijkheid grooter was dan zijn angst, antwoordde hij: „Vijftien pond, mijnheer: de man wou het voor geen cent minder missen. Vijftien pond dat is f 180! Ik doe er een eed op, zoo waar ik leef!"

Amerika moet nu probeeren, wat het verdrag van Kellogg waard is. Wij zien niet goed, waarmede het anders op het tapijt kan komen; wij zien zelfs niet, hoe het nalaten kan, de partijen aan het bestaan van die overeenkomst te herinneren.

Zulke dingen zijn altijd heel mooi, zoolang zij niet op de proef worden gesteld. Het is ermede, als met den Volkenbond. Het nut van den Volkenbond moet daarin bestaan, dat hij het handhaven van een goede atmosfeer tusschen de groote mogendheden vergemakkelijkt; is het echter eenmaal mis tusschen twee werkelijk machtige staten, dan kan Genève niet veel meer beginnen. Met zijn overwicht kan het slechts kleine landen zoet houden, wat overigens al geen kleine verdienste is.

Het schema van Kellogg echter is niet berekend op het afleiden van spanningen, doch het moet de uitbarstingen voorkomen. Het beste, wat de ontwerpers in dit geval ervoor kunnen hopen, is, dat het niet op de proef wordt gesteld. Komt het echter zoover, dan vreezen wij het ergste.

Voorloopig zijn wij nog optimistisch genoeg, om aan het ontstaan van dit ergste te twijfelen. Maar nu wagen wij ons in de richting van voorspellingen, die nog te bedenkelijker zijn, als zij na een maand onder oogen van de lezers komen. Liever eindigen wij dus deze beschouwingen!

(Nadruk Verboden.)

Het Raadsel van de Pet.

(Van onzen Amsterdamschen correspondent)

Dure tramtarieven.

Het zal in het tweede of derde jaar van den grooten oorlog geweest zijn, dat in ons land en vooral in Amsterdam een petten-epidemie uitbrak. Al wat uniform droeg werd aangetast door de ronde lijn. Als ik mij niet vergis, werden de eerste symptomen der epidemie waargenomen in het Nederlandsche leger. Weldra sloeg de ziekte over naar den Amsterdamschen veiligheidsdienst. De mannen van Hermandad, die korten tijd te voren den helm prijsgegeven hadden, de helm waarmede zij wel niet waren geboren, doch die zij tot ontzag der burgerij gedurende vele decennia met fierheid hadden gedragen, om daarna dan de weelde van een lichter en minder krijgshaftig hoofddeksel te genieten — een langwerpige, ovale platte pet met roode biesjes versierd — de mannen van Hermandad, door het Amsterdamsche publiek gemoedelijk „diender" geheeten en door den Amsterdamschen straatjongen als „klabak" aangeduid, kregen plotseling een wijziging in de uniform.

Bovengenoemd petje werd vervangen door een ronde platte zwarte pet. ongeveer zooals de taxi-chauffeurs droegen en men had in dien eersten tijd eenige aandacht noodig om beide categorieën Amsterdammers behoorlijk uiteen te houden. Het moet toen werkelijk voorgekomen zijn dat een aangeschoten feestganger laat in den nacht, zijn armen om de schouders van een waakzamen politieman sloeg en commandeerde: „chauffeur breng mij naar huis." Hetgeen natuurlijk prompt geschiedde al was het huis-van-bewaring niet het huis dat de vrager bedoelde.

Toen nu de Amsterdamsche politieagenten als hoofdofficieren van de Duitsche armee door de Amsterdamsche straten marcheerden, zag men op een goeden dag het welbekende petje van den tramconducteur eveneens verdwijnen om plaats te maken voor een pannekoek of koekepan-model. Waarom dit geschiedde is door de tram-directie nooit opgehelderd.

En zoo zal het altijd wel een zoet geheim blijven, waarom men thans weer in het verleden terug grijpt en tot het langwerpige model overgaat. Geschiedt de wijziging op aandrang van den Bond van Trampersoneel? Heeft de voorzitter van dien Bond zich verloofd en van zijn meisje moeten hooren: „Hè nee, Sjors, zoo'n ronde pet! Ajasses!" Het raadsel zal wel niet spoedig opgehelderd worden. Het is een feit, dat sommige vorsten van het oude regime den naam hadden zich meer om uniformen dan om staatszaken te bekommeren en naar mate de laatsten meer werden verwaarloosd, werd de aandacht voor de eersten grooter. Heeft de directeur van het Amsterdamsche trambedrijf misschien zulke vorstelijke neigingen? Doch met dat al zijn wij met de Amsterdamsche tram niets verder gekomen. Het regende klachten, maar de wethouder stak een paraplui op en de tram kreeg zelfs geen spatje.

En zoo blijft alles, nagenoeg alles tenminste, bij het oude. De tram blijft duur en onpractisch en langzaam. Het aantal halten wordt niet verminderd en vooral daardoor had men een sneller tempo kunnen krijgen. Het personeel blijft langzaam en gemoedelijk en laat de uit- en instappende passagiers graag hun gezellig babbeltje op de valreep. De tochtige éénmanswagens zullen niet spoedig verdwijnen, al mogen wij nu wel verwachten, dat zij niet in aantal zullen toenemen en de tram blijft het verkeer in de binnenstad belemmeren als van ouds en ruimt niet plaats in voor de zooveel soepeler omnibussen. De tramdirectie weet alles veel beter dan de critici en gelooft niet in het heil van andere maatregelen. Zij kijkt niet over de grens. En dus moet het publiek maar verder berusten, tot het geraamd batig saldo van enkele tonnen gouds in een nadeelig saldo omslaat, en.... wat dan nog....!

In ieder geval zullen wij vroeg of laat overstapkaartjes moeten krijgen op alle lijnen en voor alle lijnen, want de toestand wordt op den duur onhoudbaar. Daar de binnenstad een intensiever verkeer niet toelaat — het Rokin is bijv. meer dan over-belast, hetgeen uit herhaaldelijke stagnaties blijkt — is het aantal directe verbindingen uiteraard zeer beperkt. Wij hebben er — ongerekend de bussen — ongeveer 24. Wil men uit een der buitenwijken naar een andere buitenwijk, dan moet men bijna altijd gebruik maken van twee lijnen. Zoo'n tochtje komt dus, als men met zijn vrouw op bezoek gaat en heen en terug tramt, op f 0,80, dat is al niet ver van de gulden. Voor den kleinen man is dit een drukkende belasting. En men zou van ons demokratisch gemeentebestuur wel mogen verwachten, dat het aan dit euvel een einde maakte. Wij vermoeden dan ook wel, dat het zal gebeuren en dat men weldra, evenals voorheen, met de „pasjes" voor $12\frac{1}{2}$ cent overal zal kunnen komen.

De tentoonstelling der onafhankelijken te Amsterdam. De Dresdener schilder Otto Dix door Christian de Moor te Wassenaar.

NEDERLAND.

Onvoorzichtig omgaan met een Vuurwapen.

Te Rotterdam is op 8 Dec. in de woning van de familie van R. in de Ackersdijkstraat een noodlottig ongeval gebeurd, waarbij de 32-jarige A. Klein uit de Atjehstraat het leven verloor. Bij de familie v. R. was de heer Klein met diens echtgenoote op visite. Met z'n vieren zaten zij te praten over vuurwapenen. Van R. vertelde, dat hij een mooi automatisch pistool had. Hij haalde het voor den dag om het zijn gasten te toonen, doch als voorzorgsmaatregel nam hij eerst den houder met patronen uit het magazijn. Daarna overhandigde hij het wapen aan Klein, die het bekeek en het vervolgens aan zijn gastheer teruggaf. Nauwelijks had deze het in zijn handen of een schot ging af. Vermoedelijk bevond zich nog een patroon in de kamer van het pistool. De heer Klein zakte onmiddellijk in elkaar. Toen men eenigszins van den schrik bekomen was is Van R. naar dr. Versteegh aan het Lischplein gegaan die overbrenging van den gewonde naar het ziekenhuis aan den Bergweg noodig oordeelde. Daar aangekomen was K. helaas reeds overleden, meldt de *Tel.*

De Verdwijning van f 65.000.

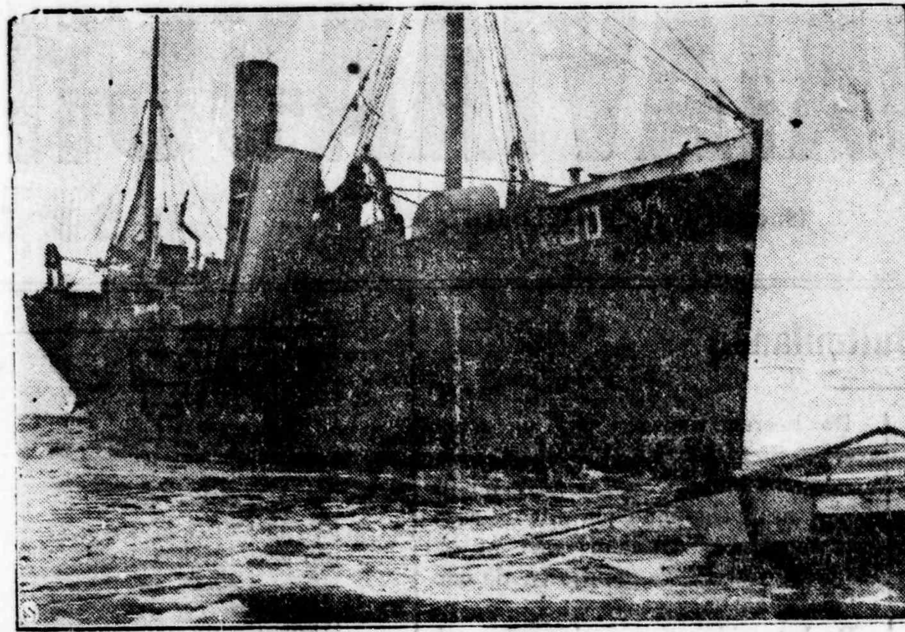
Een 16-jarige jongen F. H., banklooper in dienst van de firma Korijn & Co., te Amsterdam, beweerde op het Koningsplein te Amsterdam, op een fiets zittend, tegen een auto gebotst en gevallen te zijn. Hij zou van een tasch, inhoudende een bedrag aan geldwaarde van ongeveer f 65.000, beroofd zijn.

Niemand op het zeer drukke Koningsplein had van den val zelfs iets gezien; op een gegeven oogenblik had men een jongen op het asphalt naast zijn fiets zien liggen, die eenigszins versuft deed en dien een heer en dame in een winkel brachten om hem op zijn verhaal te brengen. Aan de fiets was niets beschadigd en de jongen had ook geen letsel. Later op het politiebureau klaagde hij over pijn in het achterhoofd, maar een dokter stelde vast, dat hij niets mankeerde. De heer en de dame, die hem in den winkel gebracht hebben, zijn zich bij den commissaris komen melden, maar behalve dezen nog andere personen, die den jongen kort te voren gezien hadden zonder geldtasch bij zich. Het was gebleken, dat hij 25 minuten vóór den „val" op het Koningsplein het laatste geld geïnd had op een kantoor op het Damrak; een aannemelijke verklaring waar hij die 25 minuten geweest was, kon hij niet geven.

Toen de commissaris hem nog eens wees op alle omstandigheden, die het wel zoo goed als zeker maakten, dat hij loog, begon de jongen eindelijk te huilen en is hij met zijn bekentenis voor den dag gekomen. Een ander had het heele plannetje in elkaar gezet en hem den laatsten tijd voortdurend opgestookt om het ten uitvoer te brengen. Eindelijk was dit er van gekomen. Met de tasch met geld was hij naar een urinoir gegaan, waar hij den ander volgens afspraak trof en dezen de buit overhandigde. Daarna is hij weggefietst naar het Koningsplein om daar de bekende comedie te spelen.

De door den jongen aangewezen man is aangehouden. Deze ontkende met de zaak iets uitstaande te hebben of er iets van te weten; een huiszoeking bij hem heeft niets opgeleverd.

In Stormweer gestrand.

De trawler Frans strandde onder Egmond aan Zee op de kust.

Zuidwesterstorm.

Zondagmorgen (8 Dec.) aan de kust.

Wij staan op den hoogen dijk en turen zeewaarts.

Er staat een storm.

Gierende winden woeden langs den voet van den vaal-groenen zeedijk, tuimelen over de glooiïng, storten zich in zee en omhullen als waanzinnige wolven het kleine eenzame „eilandje" midden in zee, het eerste, ternauwernood uit het niets verrezen, station op den imaginaren heirweg-door-de-wateren der toekomst: Zurig-Wieringen, waar thans nog de golven als titanen komen aanrollen en de dood met schipbreuk en verschrikking loert op eenzame, verdoolde schepen.

Regenvlagen drijven aan op de woedende ademstooten van een orkaan, die vanuit den Spaanschen windhoek, met Europeeschen aanloop, op de wateren der Zuiderzee neervalt en ze voortzwiept in huizenhooge deining Noordwaarts naar Doove Balg en Middelgronden.

Van ginds, uit de kleine kustdorpjes, waaien aan vlokken van klokgelui. Zondagsstemming. Zwarte gedaanten verlaten de vereenzaamde visschershuizen en plompverloren boerderijen, vervolgen de glibberige klei-paden en werken zich moeizaam om de hekken van de slootdammen — treden de veilige luwte van het dorp binnen. In de kerk groeten allen hoofdknikkend elkaar, zacht fluisteren zij uitroepen van „storm" en „angstige nacht", deels doorwaakt hier aan de kusten — zitten dan gebogen terneer om in vrome gezindheid en aandacht kloppende ongerustheid te verliezen.

Maar de storm wakkert aan!

Is het de dag van het laatste oordeel? Zóó zal de morgen geweest zijn, de eerste die aanlichtte na de schepping der wereld. Geweldig is het rhythme der wolkenstooten — totdat opeens het woelige zwerk doormidden breekt: jonge ochtendzon komt heerschen als een koning in verblindende wapenrusting — witheden gloren aan Zuiderkim en de zee blinkt op als een onstuimig bewogen veld, waarvan de zwartheid wijkt.

Nog vervaarlijker spel der elementen duchten wij. Uit alle schuilhoeken der aarde, uit zijne ongeweten oorsprongen verzamelt de storm zich en jaagt met 't geluid als van een ratelenden donder langs de kusten. En deze aanzwellende macht der elementen, immers kolkende en zichzelve steeds weer overtreffende in kracht, drijft de vervaarlijke Texel- en Vliestroomen-in-vloeddeining naar de Noordzee terug — en veroorzaakt rondom de nietige nederzettingen Cornwerderzand en Breezand zulk eene ontzaglijke deining, dat het àl gelijkt een strijd van schier bovenwereldlijke dramatische bewogenheid en spanning.

De kerkgangers klimmen na het gewijde uur op den hoogen dijk. Wij allen richten onze blikken op die kleine menschelijke verworvenheden in open zee.

Gelegen in open muil van dezen grimmigen orkaan.

Groot is de kracht van den storm, geweldig de blinde woede van deze ongebreidelde, majestueuze zee.

Maar het houdt!

Wat gewrocht werd in de laatste jaren, daarginds in de woelingen en snijdingen der wateren, houdt stand!

Neerlands trots! De geweldige, grimmige tegenstander van 7 en 8 December werd overwonnen.

En wie in dit gevaarlijk uur van opstand der elementen dezen hoogen zeedijkpost kwam bezoeken en met spanning tuurde in de grijsheid dier kolkenzee — hij vond de nederzettingen der Zuiderzeewerken er veilig op haar plaats.

Als een rots! *(Tel.)*

De nerveuze Bezigheid en de Bak met Krentebroodjes.

Een bakker had een blonden neef in de bakkerij en het ging niet goed.

De neef was zenuwachtig en deed zijn werk niet gansch ten genoege van den oom. En wat er nou verder aan de hand was geweest is niet duidelijk, maar er was een woordewisseling ontstaan, aan het einde waarvan de blonde neef een zwaren ijzeren bak met krentenbroodjes nam en dien den oom op het lichaam wierp, aldus een afwisseling scheppend in het afgezaagde: say it with flowers.

Hij zei het met krentenbroodjes.

De oom was ontzaggelijk gekrenkt — niet alleen in zijn familiegevoelens, maar ook in zijn ribben, waarvan er eenige gekneusd waren. Bovendien was de oom langen tijd niet in staat geweest krentenbroodjes te maken en zelfs überhaupt geen broodjes. Dat alles ten gevolge van de zenuwachtigheid van den neef.

— Hij wist dat ik zenuwachtig was, zei de neef, ter verontschuldiging van zijn wandaad die de politie-rechter had te beoordeelen.

— Waarom was u dan zoo zenuwachtig? vroeg de rechter.

— Ik stond op trouwen, zei de jongeman.

Verdere mededeelingen omtrent dit abnormale verschijnsel werden niet gedaan. Want al mag het waar zijn dat trouwen een nerveuze bezigheid is, zoo hebben degenen die dezen stap ondernemen toch het rustige voorbeeld van vele duizenden lieden de dagelijks in ons vaderland tot deze plechtigheid overgaan en dit had hem tot kalmte en resegnatie moeten manen. Waar zou het heen moeten wanneer iedereen bij het naderen van den bruiloftsdag met krentenbroodjes ging smijten.

— Werkt U? vroeg de rechter.

— Ik ben zonder werk, zei de jongeman.

— Waar bestaat u dan dan van?

— Ik woon bij mijn schoonmoeder in.

Er ging een huivering over de publieke tribune.

De rechter veroordeelde den neef tot vijf en twintig gulden boete. Want al had hij zijn oom zwaar mishandeld.... hij ondergaat dagelijks de gewetenswroeging over het begane feit en de omstandigheden straffen hem beter dan een rechtbank dit ooit kan. Hoeveel misdadigers zouden niet op het goede pad blijven, wanneer de rechter hen tot inwoning bij hun schoonmoeder kon veroordeelen? *(Tel.)*

VAN ALLE ZIJDEN.

De Booze Hond en het Lieve Jongentje.

Op een goeden, of, zoo men wil, kwaden dag van dezen zomer wandelde te Gmünd — Oostenrijk — zekere Emil R, een man, die vroeger een kijkspel op de kermis geëxploiteerd had, met zijn zes-jarig zoontje in een stille straat. Het tweetal liep langs een goedig lijkenden herdershond, toen het jongetje ineens begon te brullen alsof het vermoord werd. Toevallig kwam er juist een auto'tje langs, dat dadelijk stopte. Er stapte iemand uit, die verklaarde arts te zijn en constateerde, dat het jongetje door den hond gebeten was. Hij verbond den knaap en beloofde den vader zoonoodig als getuige te zullen optreden. Intusschen was de hond naar huis geloopen. Men volgde het dier en vertelde den eigenaar wat er gebeurd was. Deze begreep er niets van. Nog nooit had Alex iemand kwaad gedaan. Enfin, het was nu eenmaal zoo en de man zou gaarne honderd schilling betalen als hij daar de kosten en lasten van een proces mee zou uitsparen. R. nam daar genoegen mee en verliet met den trekkebeenenden en nog altijd huilenden jongen de ongastvrije plaats.

Den volgenden dag zag men Emil R. met zijn zoontje in een naburig dorp wandelen. De jongen had geen verband meer om zijn been en liep weer flink en vroolijk naast zijn vader voort. Ditmaal wilde het noodlot, dat er een groote hond in de straat rondschooierde en dat zich hetzelfde voorval voordeed als den vorigen dag te Gmünd. Ook ditmaal kwam toevallig een auto'tje aan, waaruit een dokter stapte, die den knaap verbond en verklaarde zoo noodig als getuige te willen optreden. Ook ditmaal vond men den eigenaar van den hond en ook ditmaal liet de vader zich voor honderd schilling bewegen om van het indienen van een klacht af te zien.

Een dag daarna, den daarop volgenden dag, nog weer een dag later, tot den zevenden dag toe, ging Emil R. met zijn zoontje wandelen, telkens was er een hond, die den jongen beet, een auto'tje, waarin toevallig een dokter zat en een eigenaar van den hond, die gaarne voor honderd schilling de kosten en lasten van een rechtzaak voorkwam.

Zoo brak er een nieuwe week aan en nu wandelde R. met zijn zoontje in Krems, weer in een stille straat, weer langs een hond. Ook werd het jongetje weer gebeten en ook was er weer het auto'tje met den man, die toevallig juist dokter was en die, zoo noodig,

---

Ofschoon ik zeker wist dat de man loog, haalde ik drie vijfpond briefjes uit, legde ze voor hem op tafel en nam mijn horloge. Daarna zei ik:

„Nu moet je mij een pak kleeren verkoopen en mij helpen vermommen. Anders —"

„Praat maar niet van „anders," mijnheer. Het zal mij een waar genoegen wezen u zoo te verkleeden dat u den dief pakken kunt. U kunt kiezen tusschen de kleeren die u hier ziet hangen; het zijn meestal allemaal zeemanskleeren, maar u kunt ook nog wel andere vinden. En wat vermommen betreft, ik vlei mij zelf dat om een gezicht te herkennen —"

Hier zweeg hij eensklaps.

„Hoe lang geleden is hij hier geweest?"

„Ongeveer een half uur voordat u kwam mijnheer. Maar u weet waarschijnlijk wel waar hij naar toe ging, en het duurt geen twintig minuten of ik heb een heel ander mensch van u gemaakt."

Minder dan een half uur later stapte ik de straat op zoo volkomen veranderd dat niemand van mijn vrienden mij zou herkennen — dat wil zeggen als ik nog een vriend op de wereld bezat. Ik had een zeemanspak gekozen, als zoodanig wist ik mij het best voor te doen. Mijn bleeke gezicht was bruinachtig rood geworden terwijl over de gladgeschoren wangen een ruwe slordig onderhouden baard prijkte. Het sneeuwde nog, zoodat Collivers voetsporen geheel uitgewischt waren. Maar ik had ze niet meer noodig. Hij zou aan het Paddington-station wezen dat wist ik zeker en ik ging dus daarheen en wandelde snel in Westelijke richting.

De jacht was begonnen. Ik had den tijd om naar het station te gaan; de beweging van het loopen deed mij goed en verminderde de stijfheid van mijn ledematen zoodat ik op 't laatste de wonden door de touwen veroorzaakt haast niet meer voelde. Het sneeuwde steeds door, maar ik lette er haast niet op. Het was een kille sombere ochtend, ik liep maar steeds door langs de St. Katharinawerf, den Tower en het St. Pauls kerkhof. Hier en daar begon al wat vertier te komen, al meer en meer, hoe verder ik kwam. De witte sneeuw begon al vuil en modderig te worden; ik bleef er telkens in steken of gleed er in uit. Mijn jas en zeemansmuts waren bedekt met natte vlokken en ik moest mijn hoofd naar beneden houden uit vrees dat de natte sneeuw mijn geverfde gezicht zou schoonwasschen. Zoo kwam ik weer in de Oxfordstraat terecht. Hoe goed herinnerde ik mij ieder huis, iedere lantaarn, bijna iederen steen op den grond! Nu was ik op mijn laatste onderneming uit!

„Vanavond! vanavond!" fluisterde mijn hart; toen kwamen de woorden van Claire's moeder mij weer in de gedachte: „Dood hem! dood hem!" en steeds liep ik in Westelijke richting, steeds naar het Westen. Want daar lag mijn wraak.

Plotseling passeerde mij een rijtuigje. Het kwam zachtjes aan op de besneeuwde straat; ik hoorde het doffe geluid van de wielen pas toen het vlak bij mij was. Het passeerde mij in een oogwenk en ik zag maar heel vluchtig wie er in zat. Maar in dat oogenblik zag ik een paar oogen en ik wist dat mijn reis niet te vergeefs zou zijn. Het waren de oogen van Simon Colliver.

Zoo had ik hem dan in de Oxfordstraat gezien. Hij was knap verkleed — zooals ik vermoedde door dezelfde handen als ik en leek voor een niets vermoedende een gewone handelsreiziger. Maar de kunst kon die wonderlijke oogen niet veranderen en ik herkende hem dadelijk. Mijn hart klopte een oogenblik onstuimig—ik balde de vuisten en klemde mijn tanden opeen. Maar dit duurde slechts een oogenblik; weldra ploeterde ik voort zooals te voren. Nu kon ik afwachten.

Voordat ik te Paddington aankwam had ik de vigilante leeg zien terugkomen en toen ik aan het station aankwam zag ik eerst niets van den man. Ofschoon het nog vroeg was, was het perron reeds vol menschen, die voor het Kerstfeest uitgingen; enkele vrouwen van buiten, beladen met 'n massa pakjes; afgetobde werklieden, die het Kerstfeest gingen doorbrengen bij vrienden of bloedverwanten in hun dorp, waar ze vroeger gewoond hadden; een hoopje schooljongens, die pruttelden, dat de klok zoo langzaam ging. Een minuut ongeveer daarna zag ik Simon Colliver door de menigte dringen, die gelukkige, onschuldige menigte; waar hij als een booze geest tusschen door drong. Ik ging gauw op een bank liggen en hield mij slapende; zoodoende kon ik hem gemakkelijk in 't oog houden. Eens of twee maal, als hij heen en weer liep, raakte hij mijn knie haast aan, zoo vlak was hij bij mij, dat ik de bank stevig moest vasthouden om niet in de verzoeking te komen op hem af te springen en hem te worgen. Hij zag mij niet eens. Hij dacht zeker, dat ik al in de zee lag, diep op den bodem, en dat de meeuwen al over mij heen vlogen en de golven vroolijk klotsten boven mijn doode lichaam. Het wachtspelletje was nu omgekeerd.

Ik hoorde hem een kaartje vragen naar Perga; ik wachtte even tot hij het kantoortje uit was en nam daarna zelf een kaartje naar hetzelfde station. Ik lette goed op in welken wagon hij stapte en nam toen plaats in den wagen daarnaast. Het was heel vol met al die vacantiereizigers, maar de eenige, van wien ik notitie nam, was de man, die vlak voor mij zat — een eerlijke buitenman met een goed, blozend gezicht; hij ging zeker naar huis en was nu verdiept in een courant die hem bijzonder boeide, want als hij even de oogen opsloeg, drukten zijn ronde oogen den grootsten afschuw uit. Ik had echter niet heel veel aandacht voor hem, maar daar ik in een hoekje zat kon ik opletten of Colliver niet van coupé verwisselde. Hij kwam echter niet weer te voorschijn en een paar minuten daarna gilde het fluitje en wij vertrokken.

Eerst maakte de buitenman tegenover mij zulk een vreeselijke drukte over de tijding die hij gelezen had, dat ik niet kon nalaten naar hem te kijken. Toen dwaalde mijn aandacht af naar het landschap waar wij doorheen vlogen. Langzaam peinsde ik over al de gebeurtenissen die de laatste maanden in mijn leven hadden plaats gehad, toen ik van Cornwallis vertrok om fortuin te maken. Fortuin? Waar was dat alles op uitgeloopen? Ik had een heerlijke paar maanden beleefd met mijn lieve Claire en nu? Mijn lieveling was dood! En eveneens dood de vriend die de reis met mij deed, zoo vol jeugdige, jongensachtige verwachtingen: beiden dood: de eene in haar volle glorie, haar triomf, de andere in den dageraad van zijn jeugdig succes.

Plotseling keek mijn buurman op en sprak: „Heeft u die tijding gelezen? Verwonderlijk! en ze was zoo mooi ook!

„Wat meent u?" vroeg ik zonder veel aandacht.

Tot antwoord duwde hij de courant in mijn handen en wees met zijn vinger een kolom aan waar boven stond:

„Vreeselijke tragedie in een schouwburg."

„En dan te moeten denken dat ik haar maar drie avonden geleden met eigen oogen gezien heb! En ze speelde zoo mooi! O hemel! Ik moest er om huilen als een klein kind. „O, het was zoo mooi! prachtig! Dat is iets om aan moeder te vertellen."

Ik nam de courant op en las:

„Vreeselijke tragedie in een schouwburg. Zelfmoord van een beroemde actrice. Gisteravond werd de voorstelling van het nieuwe en populaire treurspel „Francesca" in het Coliseum verstoord door een tooneel, het afschuwelijkste misschien, dat ooit vertoond werd voor de oogen van het schouwburgpubliek. Een noodlot schijnt dit stuk van het begin af aan te vervolgen. Men zal zich zeker herinneren, dat de jonge en begaafde schrijver van dit stuk op den avond der eerste opvoering plotseling op straat werd doodgestoken door een onbekenden man, dien het de politie nog niet gelukt is te ontdekken.

(Wordt vervolgd).

wel als getuige wilde optreden. Ook vond men weer den eigenaar van den hond. Meewarig bezag deze het huilende jongetje. „Ik ben dokter", zei hij en meteen had hij het noodverband al los gemaakt om het been goed te behandelen. Natuurlijk mankeerde het been niets, maar in plaats van honderd schilling in den zak te steken, maakte papa R. kennis met de politie, die ook het genoegen had zeker autotje aan te houden, met een mijnheer, die een broer van Emil R. bleek te zijn.

Zoo eindigt het verhaal van den boozen hond en het zoete jongetje, dat door de *Frankfurter Zeitung* ter kennisse is gebracht.

Postzegelnieuws.

De nieuwe Britsch-Indische luchtpostzegels zullen verschijnen in de waarden van 3, 6, 8 en 12 annas.

*

De postzegels van het koninkrijk Hejaz en Nejd zullen voortaan ook met Latijnsche opschriften verschijnen, namelijk, „Hejaz en Nejd" en „guch" (muntaanduiding).

*

De postzegels van Papua van 1 d., $1\frac{1}{2}$ d., 3 d. en 6 d. zijn in nieuwe kleuren verschenen.

*

Een nieuwe serie postzegels van 3 en 6 pies, 1, 2, 3, 4, 8 annas en 1 rupee is voor den Britsch-Indischen leenstaat Soruth verschenen.

ADVERTENTIEN.

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

VIERDE BLAD

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 42

Het Duitsche Lucht-verkeer en het Scheepvaart-verkeer

door

Dr. LEI-LER KIEP,

directeur van de Hamburg-Amerika-Lijn.

Tusschen lucht- en scheepvaart-verkeer, nautiek en aero-nautiek, bestaat een hecht verband en de scheepvaart moet het zich een eerezaak achten het lucht-verkeer, haar veel jongeren broeder, ter zijde te staan en den weg te effenen in technisch en economisch opzicht.

Dit is de grondslag van het Duitsche luchtvaart-verkeer, speciaal in de jaren na den oorlog. Weliswaar is na het sluiten van den vrede een Duitsch vliegverkeer ontstaan, onafhankelijk van de hulp der scheepvaart-maatschappijen, speciaal als een uitvloeisel van de bloeiende Duitsche vliegtuigen-industrie tijdens den oorlog opgekomen, doch vele toen gevestigde maatschappijen gingen spoedig weer ten gronde en slechts die ondernemingen, welke aan de zorgen der tijden weerstand konden bieden, waren in staat haar levensvatbaarheid te bewijzen.

Hieronder was ook de „Deutsche Lufreederei“, gesticht in het jaar 1917, welke maatschappij gesteund werd door de A E C., de Zeppelinmaatschappij, maar ook door de Hamburg-Amerika-lijn. Verder had de tweede groote Duitsche scheepvaart-maatschappij, de Norddeutsche Lloyd, haar luchtvaart belangen ondergebracht in de „Lloyd-Luftdienst G.m b. H.“

Deze beide ondernemingen gingen nadat zij eenige jaren hadden samengewerkt, onder de benaming van de „Deutsche Aero Lloyd A.G.“ een fusie aan met de bedrijven van Professor Hugo Junkers, waaruit de algemeen bekende „Deutsche Luft Hansa A.G.” is ontstaan.

Deze maatschappij breidde haar belangen-sfeer gestadig uit, zoodat in Duitschland in 1925 38 vlieglijnen bestonden. Hierbij kwamen nog de internationale lijnen, die thans regelmatig in groot aantal worden bevlogen.

In de oprichting van deze „Deutsche Luft Hansa A.G.” heeft het Duitsche Rijk een belangrijk aandeel gehad in den vorm van het toestaan van subsidies. Hierdoor is deze maatschappij, ofschoon zij als een afzonderlijk bestaande economische onderneming wordt beheerd, in werkelijkheid toch een rijksbedrijf, daar twee-derden der onkosten door subsidies van het Rijk, de staten en de gemeenten worden bestreden, terwijl de ontvangsten aan passage en vracht slechts een-derde van de kosten dekken.

Toch kan men, gezien de moeilijke omstandigheden in dezen tijden, zeggen dat de resultaten tot tevredenheid stemmen. Zoowel het passagiersverkeer als het goederen-vervoer namen in de laatste jaren gestadig toe en de huidige situatie wijst er op dat, niettegenstaande de noodzakelijkheid van openbaren steun, een overgang naar een particulier economisch bedrijf toch het einddoel moet zijn.

Het probleem der trans-Atlantische vluchten lijkt mij, afgezien van de verheugende resultaten, welke enkele pogingen hebben gehad, nog niet rijp voor een oplossing. Van groot belang, en zelfs van primaire beteekenis, lijkt mij de aanpassing van het luchtrecht aan de huidige eischen en omstandigheden. Men zou deze eischen kunnen samenvatten in de stelling: de lucht moet vrij zijn.

Het is echter duidelijk, dat de Duitsche scheepvaart, al is dan een regelmatige trans-Atlantisch verkeer voorshands niet te verwezenlijken, het noodig acht uitgerust te zijn voor een mogelijke verbinding over den Oceaan. Speciaal de Hamburg-Amerika-lijn heeft hieraan reeds geruimen tijd aandacht gewijd en verschillende officieren dier maatschappij hebben last gekregen zich tot zee-vlieger te bekwamen.

De verdere oriënteering van het trans-Atlantisch luchtverkeer leidt tot beschouwing van een ander deel der Duitsche luchtvaart: naar het luchtschip en zijn aanpassing aan het verkeer tusschen overzeesche landen.

Het groote luchtschip van het stijve type, zooals wij dat thans kennen is het werk van slechts een mensch, die met oneindig geduld en onwrikbare vasthoudendheid aan dit grootsche werk heeft gearbeid.

De ontwikkeling van de „Luftschiffbau Zepplin G.m.b.H.“ op den voet te volgen, zou zeker te ver voeren. Het is, voornamelijk tengevolge van oorlogsomstandigheden, een lijdensweg geweest.

Maar ook op het gebied van den bouw van luchtschepen heeft de Duitsche scheepvaart erkend, dat zij haar medewerking moest verleenen, hetgeen geschiedde door hulp aan de „Deutsche Luftschiffahrts A.G.“ (Delag).

Reeds in 1908, toen het eerste Zeppelin-luchtschip na een zeer geslaagde overlandvlucht, te Echterdingen een prooi der vlammen werd, had de grootmeester der Duitsche scheepvaart, Albert Ballin, directeur van de Hamburg Amerika lijn, Graaf Zeppelin telegrafisch zijn medewerking aangeboden voor een verdere uitbreiding van het verkeer met luchtschepen.

Zoo was het de Hamburg-Amerika-lijn die zoowel in de jaren voor den oorlog als thans weer, voor de bevrachting en administratie der passages zorgde en dezen last van de Delag overnam.

De laatste wereldtocht van de *Graf Zeppelin* heeft het nut van dergelijke luchtreizen voor alle naties der wereld aangstoond. De navigatie kon gedurende de geheele vaart op voorbeeldige wijze ten uitvoer worden gebracht. Proefondervindelijk werd aangetoond, dat die navigatie niet veel lastiger in dan die ter zee. In de eerste plaats is zij te beschouwen als een meterologische prestatie, daar van de weersgesteldheid en speciaal van de windrichting bij het besturen van een luchtschip veel afhangt.

Daarom eischt de luchtvaart met luchtschepen een nog verder geoutilleerde weer-berichtgeving dan tot nog toe voor de zeevaart bestond. Bij de organisatie van regelmatige trans-Atlantische diensten heeft men hiervoor een hechte internationale samenwerking noodig.

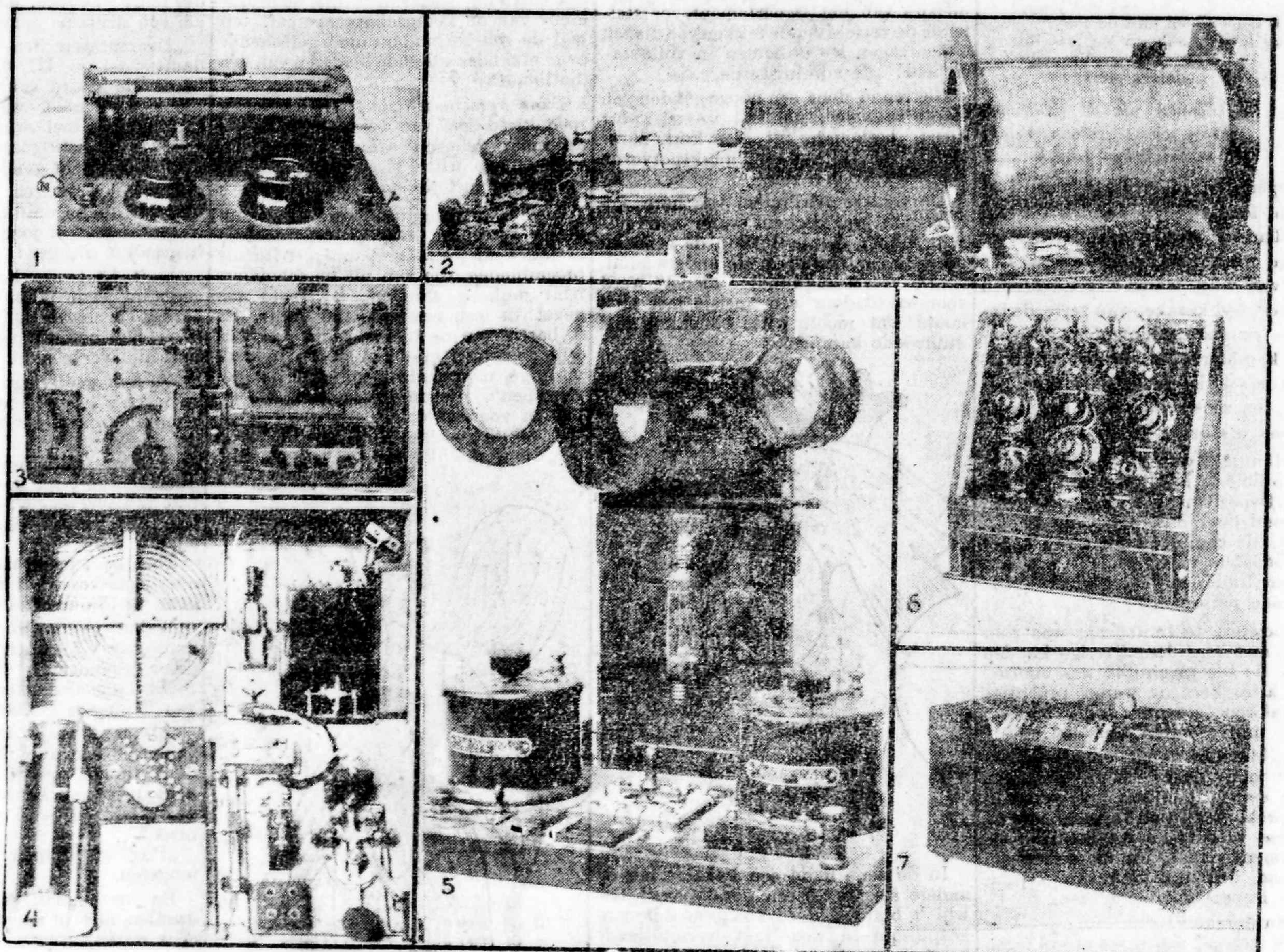
De rendabiliteit schijnt geen ernstige bezwaren te ontmoeten: er valt aan de economische mogelijkheden van een regelmatig verkeer niet te twijfelen. Niet alleen het vervoer van passagiers, maar ook dat van goederen schijnt voor grootere uitbreiding vatbaar te zijn.

De voornaamste eisch blijft echter de continuïteit van een trans-Oceanischen dienst te verzekeren; hieraan staan nog een groot aantal technische bezwaren in den weg. Doch ongetwijfeld zullen deze worden overkomen, daar de Duitsche I.G. Farbenfabriken zich thans bezighouden met de samenstelling van een gas-soort dat, evenals het helium-gas van Amerika, niet door vuur kan worden aangetast. Het heliumgas kan echter slechts in beperkte mate worden verstrekt.

Gezien de belangstelling welke dr. Eckener in Amerika en andere landen voor zijn plannen heeft ontmoet, dient rekening te worden gehouden met een snelle verdere ontwikkeling van het trans-Atlantische verkeer per luchtschip.

In het bijzonder heeft de Hamburg-Amerika-lijn hulp met raad en daad toegezegd, zulks in navolging van den grooten Albert Ballin en van zijn proprotetische woorden welke hij aan Graaf Zeppelin bij den brand van diens luchtschip bij Echterdingen in Augustus 1908 seinde.

Van Kristalontvangertje tot Wisselstroomtoestel.

De radio is al tamelijk oud, althans volgens onze tegenwoordige begrippen van tijd en onderdom en weinigen zullen bij het gebruik van de geperfectionneerde moderne ontvangers nog terugdenken aan het primitieve gedoe met kristalontvangertjes. Dat was, zooals het onder de oudere amateurs genoemd werd, het kristallen-tijdperk. Het groote publiek wist toen over het algemeen niet veel van de radio en de draadlooze had toen alleen nog maar de belangstelling van de experimenteerders. Foto 1 toont u zoo'n kristalontvangertje met glijspoel uit den ouden tijd. Daarnaast, foto 2, ziet men 't weer verbeterd door aanbrenging van een uitschuifbare afstemspoel, terwijl op foto 3 de constructie weer wat ingewikkelder is. Een aardige foto uit dien tijd is de draagbare zender en ontvanger, tezamen ingebouwd in een kistje, dat op de fiets meegenomen kon worden (foto 4). Het bovengedeelte is de zender, onder ziet men den ontvanger. Foto 5 is de eerste omroepontvanger, die met een radio-lamp uitgerust was, de lamp, waardoor de radio haar zegevierenden tocht begon. Want hierdoor werd de ontvangst enorm verbeterd. In plaats van de glijspoelen ziet men op dit toestel de bekende honingraatspoelen. Toen de radio-lamp eenmaal gebruikt werd, ging het met groote sprongen voorwaarts. Meer-lamps toestellen werden gebouwd, waarbij op een paar knopjes niet gekeken werd (zie 6). Totdat de vereenvoudiging deze knoppen deed verdwijnen en het moderne éénknopsapparaat met wisselstroomvoeding op de markt verscheen (7). Steeds vraagt de techniek de aandacht voor iets nieuws. Het tijdelijke, dat grootendeels voor goed op den achtergrond gedrongen is, kan men op bovenstaande foto's nog eens rustig bekijken.

Het Congres van het Java-Instituut.

Een Nabeschouwing.

II.

De voortreffelijke nar, die het laatste deel van den Kolonodans met zijn grollen begeleidde, droeg een allercurieus masker. Kunnen de ernstige topèngmaskers in hun hiëratische starheid iets schrikwekkends, onmenschelijk hooghartigs hebben, de narrenmaskers, en speciaal dit glimmende van Semboenglangoe, vangen op hun complexe bolle rondingen zoo wisselende lichtschampen, dat ze, als een dwaas levend gelaat, onophoudelijk veranderen van expressie.

Aan de Kolono-kiprah-dans was voorafgegaan de Wirèng Mandrakoesoema, de gedanste strijd der (ongemaskerde) Srikandi en Larasati. Dr. Pigeaud vermoedt in deze twee tegenover elkander gestelde vrouwenfiguren een ethisch-psychische oppositie, en wel die van onafhankelijkheid, overmoed, trots, met bezadigdheid, gebondenheid, religiositeit. De laatstbedoelde psychische gestemdheid is van hooger waarde, en overwint. Factisch ligt in de woorden, die de eene, en die de andere figuur krijgt te zingen, de onderscheiden gemoedsgesteldheid volmaakt duidelijk uitgedrukt. Larasati toont een waarlijk Griseldisachtige onderworpenheid aan den wil van haar hoogen echtgenoot (Ardjoeno) en de volstrekste nederigheid jegens haar edelergeboren tegenstandster, die ze heeft te overwinnen om haar als mede-vrouw naast zich te krijgen.

Ook het „spel“ der twee figuren, het nederige hurken van Larasati voor Srikandi, de zich-schamende hooghartigheid, waarmee deze laatste, overwonnen, aan de andere den rug toekeert, drukt dat verschil der karakters duidelijk genoeg uit. Bij de voorbereiding van dezen dans scheen ook al het mogelijke gedaan te zijn, om dat onderscheid op schoone en ontroerende wijze te accentueeren. Het smalle, zoo zeer buigzame figuurtje van Larasatie, haar lieve, wat ijle geluid, naast de forschere, rechtere gestalte van Srikandi en haar vollere, klaardere stem, leken ons volkomen doelbewust te zijn gekozen om de tegenstelling. Maar wanneer men overweegt, dat de solozang, en het daarmede verbonden gèstenspel vermoedelijk de nieuwste elementen van dezen dans zijn, dan schijnt het twijfelachtig of de daarin tot uiting komende sentimenten wel mogen worden gebruikt ter benadering der oudste beteekenis der dansende figuren.

Ook het wajangwongachtige, eigenlijke gevecht, kan in zijn huidigen vorm van betrekkelijk laten oorsprong zijn. Zoo rest als eigenlijke kern de prachtige reeks van dansfiguren, die aan den strijd voorafgaat. Weliswaar wordt deze reeks begeleid door een zang van het koor, waarin de twee danseressen als Larasati en Srikandi aangeduid worden. Maar deze tekst kan zeer wel óók weer een later toevoegsel zijn, daar immers de dansende figuren in een wireng oorspronkelijk in het geheel geen personen uit een verhaal hoeven te hebben voorgesteld. Of, éér ze met die tweede gemalinnen van Ardjoena waren geïdentificeerd, de danseressen aan elkander tegen-gestelde ethisch-psychische gesteldheden, of ook geponeerde mytisch-kosmosche krachten verbeeld hebben, — dat betwijfelen we eigenlijk gezegd. Tusschen de twee dansende figuren immers ontbreekt in dat oudste gedeelte het element der verscheidenheid, der t e g e n s t e l l i n g geheel. Al hunne dansgebaren zijn gelijktijdig en i d e n t i e k. Kunnen ze niet aanvankelijk twéé malen eenzelfde psychisch of kosmisch beginsel hebben belichaamd?

Gezien het fraaie resultaat, dat de dansers uit den Soloschen kraton verkregen hebben met hun, van een lofwaardige piëteit getuigende reconstructie der maskerdanskunst uit vroeger dagen, lijkt de vraag gewettigd, waarom zij niet verder gaan? Waarom zouden zij niet het geheel der vroegere groote topèngvertooningen doen herleven, gelijk dat door dr. Pigeaud geschetst was in het programma? Blijkbaar zijn er goede en uitvoerige Javaansche bronnen voor de kennis d'er vertooningen. Er leven nog ooggetuigen dier oude dagen. Voor sommige détails zullen wellicht ook de boersche topèngvormen die zich nog op menige plaats gehandhaafd hebben, een aanwijzing kunnen geven. En het Javaansche intellect, dat bij zulke historische reconstructies het initiatief en de leiding moet nemen, ontbreekt thans allerminst.

Tegenover de grandiooze en kostbare, dagenlangdurende wajangwongvertooningen, waar de Jogjasche kraton het privilegie van heeft, tegenover de bevallige en haast oververfijnde langendrijan's, die het voorrecht van de Mangkoenagara zijn, zal de Solosche kraton dan een eigen schouwspel van gelijke waarde hebben te stellen.

* * *

Dat men hier te Solo tot een zoo typisch intellectualistische en.... moderne daad kon komen als het opzettelijk hernieuwen, het doen herleven van een ouden, bijna-gestorven kunstvorm, verheugt ons. Enwel niet alleen om het resultaat, maar vooral ook om de geestesgesteldheid, die zich er in uit.

We houden het ervoor, dat er van de Javaansche kunst veel méér valt te redden, dan we 10 jaren geleden vreesden. Maar het zijn de Javanen zelf, die dat doen moeten. En ze zullen daartoe alleen in staat wezen, wanneer ze te werk gaan met de ernstigste bezonnenheid en zelfbezinning. Enthousiaste, maar onbezonnen en met weinig inzicht begaafde Javanen van een vorig geslacht hebben veel kwaad gedaan aan de Javaansche kunsten door het binnenhalen en navolgen van Westersche wankunst. Als blijk van een nieuwen geest zijn er thans echter naast de doelbewuste archaisaties, even doelbewuste pogingen om de Javaansche kunst te verjongen in en door zichzelf.

Het kan geen toeval geweest zijn, dat de demonstratie der Kelana-idee in zoo archaïsch mogelijken vorm, één avond later gevolgd werd door een realisatie dierzelfde idee op een zoo modern mogelijke manier. We doelen op den „door liefde bevangen Gatoetkatja“, gedanst als toegift bij het gamelanconcert. Voor oude Javaansche dansen, zouden we de stelling van dr. Pigeaud, dat de danser het karakter van zijn dans moet begrijpen, liever niet beamen. Wij zeggen liever alleen, dat zijn wezen, met dat van den dans moet harmoniëeren, of, ten hoogste, dat hij dien dans moet verstaan. Bij de Kelanakiprah, die nog geheel de sensatie van een magisch-sacrale daad geeft, en nagenoeg niets heeft van een vermaak, (of het zouden die narrenglossen moeten zijn), lijkt ons des dansers taak vooral lijdelijk. Hij dient een geschikte recipiënt te zijn voor den geest van den dans.

Zijn eigen actieve persoonlijkheid is nauwelijks in het proces betrokken; en vooral niet zijn begrip. Wat de persoon der toehoorders betreft, die komt ook maar heel weinig in aanmerking. Of zij wellicht verveeld raken, is van geen bizonder belang. Geheel anders bij die moderne liefdesdans. Deze richt zich wel degelijk tot een publiek, hij wil dit voortdurend bezig houden, is duidelijk een amusement (in edelen zin). De danser of danseres kan er niet mee volstaan, de verschillende figuren successievelijk te volbrengen als voltrok hij een ritus. Hij moet een direct, persoonlijk contact met dat publiek vinden. Dat is alleen mogelijk, wanneer hij zijn eigen persoonlijkheid in den dans legt.

Vergeleken bij het grootsche objectivisme van zoo'n ouden dans, kan dat moderne subjectivisme (al tast het de strenge stylisatie ook niet aan), duidelijke nadeelen meebrengen. Dat hangt af van de qualiteiten der in den dans gemengd rakende individualiteit. Beide dansen gezien hebbende, zouden we over de persoonlijke eigenschappen van den kolono-kiprah-danser niets, maar aangaande die der Catoetkatja-gandroengdanseres heel wat weten te zeggen. (Dat zou ook het geval zijn geweest, als ze een masker had gedragen.) Hoe dit alles nu zij, de, zeer bekwame, Mangkoenagaransche danseres slaagde er volkomen in het publiek te boeien; ze behaalde dan ook een volledig succes.

Een gamelanconcert, gelijk den congressisten werd aangeboden, is almede een bewijs van bezinning. Bij Javaanschen dans en tooneel is het (zachtjes) praten, het eten, het rooken, van oudsher volkomen geoorloofd. Ook het huiselijke musiceeren zonder vertooning had meer den zin van een begeleiding der gezelligheid. Thans echter hebben deze Javanen zich (op Westersch voorbeeld?) tot het bewust luisteren naar muziek gezet. Eigenaardig, maar een intelligent Javaan zeide ons, dat dat opzettelijke luisteren zoo vermoeiend was. Dus ervaren nu ook de Javanen, dat de kunst niet slechts een verstrooiïng, ontspanning, doch òòk een sterke inspanning kan beduiden.

En om allerlei redenen schijnt het nuttig, dat het heele kunstgenieten der Javanen méér door het bewustzijn en minder over het vage gevoel gaat loopen. Het meerendeel van de Westersche toehoorders zal in het IIde programmanummer wel eenigszins zijn verdronken, meestal niet goed geweten hebben, aan welk onderdeel ze eigenlijk toe waren en dus een indruk van (welluidende) langdurigheid en (betrekkelijke) eentonigheid hebben gekregen. Toch is, (naar we in het programma hebben betoogd), juist bij dit nummer met veel bezonnenheid en overleg naar afwisseling en naar het vermijden van gerektheden gestreefd. Dit eene nummer hield ongeveer alle vormen van Javaansche muziek in, voorzoover voor concertgebruik geschikt.

Maar het is waar, de Javaansche dansmuziek met haar vaak oneindige herhalingen van eenvoudige en scherp omschreven thema's is veel makkelijker en na minder oefening te volgen, gelijk men heeft kunnen waarnemen, óók bij de voortreffelijke, fraai evenwichtige vertooning van het wajangwongstuk „Hanoeman doeto“ in de Mangkoenegaran Magischen zin en kracht der herhaling toonde eveneens het merkwaardige oude volksspel uit het Wonogirische: Srandoel. Het bevatte, naast nieuwere elementen, lange litaniën betreffende het huwelijk (?) en betreffende den landbouw, in vragen en antwoorden, aldoor op één simpele wijs gezongen.

De naam is vermoedelijk identiek met die van een boerenspel, dat we van Madoera beschreven hebben: Sandoer nl. Door zijn inhoud en dien vraag-en-antwoorden-vorm schijnt het echter nauwer verwant aan een spel der Soendasche boeren, Gondang Asmaragama. Voor een congres vonden we het te primitief en ernstig.

Met de Javaansche kinderspelen was het wat anders. Ze zijn waarlijk doddig. Waarom moeten de kinderen van een volk, dat spelletjes heeft als b.v. dat Goelo-Ganti, eigenlijk zingen van in Holland staat een huis? Dat men alles doe om de echte Javaansche spelletjes te handhaven of opnieuw in te voeren!

Film en lezing over Bali ontgingen ons: Srandoel was nog niet afgeloopen. De tentoonstelling van goud- en zilverwerk bezochten we. Er was véél moois. Voorbeelden: de harnachementen der Soenanspaarden, een Mangkoenagaransche wajangkroon, een oud juweeldoosje van mevr. Resink. Als er in de rangschikking maar eenig chronologisch of ander redelijk systeem te ontdekken ware geweest. Nu zagen de bezoekers zich veroordeeld om radeloos rond te dolen door stijlen en eeuwen.

J. S. & A. BRANDTS BUYS.

Voor de Dames.

Zilveren Feest.

Het 25-jarig Bestaan van Landbouw, Nijverheid en Handel.

Feest, feest, zilveren feest,
Feest waar wij allen in deelen;
Feest, feest is 't in ons hart,
Wij willen dansen en spelen.
Wees met ons vroolijk en wees
met ons jong,
Denk eens alleen aan de jool!
„Lang leve Landbouw en leve de
Vreugd"
Dat is voor heden 't parool!

(Couplet uit de jubileumsrevue — wijze: refrein Trink, trink, Brüderlein, trink.)

's Morgens in de vroegte was 't al jolig en feestelijk in Bogor's dreven, wapperden de oranjevlaggetjes op de heen en weer rennende auto's, was er oploop van volk, waren wegen versperd door optochten, klonken van verre de Inlandsche muziekinstrumenten, heerschte die karakteristiek roezige drukte, die een bewijs is, dat 't feest alomvattend is, en zoowel hoog als laag, zoowel blank als bruin geldt.

Om elf uur 's voormiddags begon de groote, officieële huldiging van 't jubileerend Departement en zijn directeur, bijgewoond door Z.E. den Gouverneur-generaal, de commandanten van Leger en Vloot, den vice-president van den Raad van Indië, en verder tal van vooraanstaande personen.

De sociëteit te Buitenzorg was voor dit doel met zorg door ijverige handen versierd, de bloemenhulde was enorm! Van alle kanten waren prachtige bloemstukken gezonden, die rondom tegen de muren waren geplaatst.

Ware bloemmonumenten sierden 't tooneel; in dit „cadre fleuri" plaatsten zich, de een na den ander, de verschillende sprekers, vijftien in getal, die in, met deze bloemrijke omlijsting overeenstemmende taal, hunne gelukwenschen aan den directeur van 't jubileerende Departement brachten.

Vijftien sprekers!

Eerlijk gezegd, zagen we er wel tegen op, om vijftien achter elkaar uitgesproken redevoeringen met de noodige belangstelling te volgen maar.... 't viel erg mee.

De eene redenaar was wel-sprekender dan de andere, maar zonder uitzondering vonden zij het „een voorrecht dit te mogen doen, en ieder op zijn beurt releveerde de alom heerschende „aangename verhouding".

Dit kan minder aan 't Departement dan aan Buitenzorg liggen, want, afgaande op de sprekers, geloof ik niet, dat er in heel Indië één plaats is waar zooveel aangename verhoudingen heerschen als juist in Buitenzorg.

Evenals bij schaakwedstrijden werd er hier gesprecht „op de klok" en was voor ieder 3 minuten spreektijd toegestaan.

't Algemeen resultaat was uiterst bevredigend; enkelen maakten zich schuldig aan tijdsoverschrijding, daarentegen kwam no 1 over de eindstreep in 46 seconden, terwijl de „runner up" nog binnen de minuut „binnen" was.

De huidige directeur had vele complimenten in ontvangst te nemen, waarvan, naar onze meening, wel de treffendste was, dat zijn bewind genoemd werd, dat van „beminnelijke zakelijkheid".

Na afloop werden alle aanwezigen in de gelegenheid gesteld den directeur zijne gelukwenschen aan te bieden.

De zakelijkheid verdween toen geheel, de beminnelijkheid bleef en nam toe, evenals de stemming, waar de champagne, de zoete en de zoute versnaperingen het hunne toe medewerkten.

**

's Avonds — het groote Feest. Een uitgebreid programma, een versiering die 't licht temperde tot zachte schijningen, overal geurende bloemen, invité's op hun paaschbest!

Dan 't binnentreden van Zijne Excellentie den Gouverneur-generaal, 't Wilhelmus, statig en welluidend gespeeld door 't orkest, gedirigeerd door vrouwenhanden.

Wat een verschil met 't Wilhelmus van 's morgens, dat op bepaalde gedeelten nog even valsch en verkeerd gespeeld werd als toen wij het 3 jaren geleden in B'zorg voor 't laatst hoorden van 't zelfde korps.

Door van den avond was de Landbouwrevue, die, hoe ongeloofelijk 't ook moge klinken, in slechts zes weken tijd in elkaar gezet en gerepeteerd werd. 't Was een groot succès; er moet in die zes weken wel heel hard gerepeteerd, aan décors en vooral aan costumes ijverig gewerkt zijn, te oordeelen naar de zeer geslaagde resultaten.

Van te voren werd een proloog gezegd door den heer Verboeket.

Door de geestige kwinkslagen, de onverwachte wendingen die deze a-b-c-verzen met zich brachten, door de buitengewoon aardige voordracht kwam dadelijk de stemming onder 't publiek erin, die noodig was, om de verschillende toespelingen, de sneers en hekelingen op toestanden, tijdens de revue gezegd, op te doen vatten, zooals deze opgevat dienen te worden.

Een verrassing waren de verschillende keurige costumes, grootendeels door dr. Dammerman ontworpen en geteekend, door enkele dames handig in elkaar gezet, met vernuftig vermijden van technische moeilijkheden, die nu eenmaal 't werken naar geteekende modellen (papier is immers zoo geduldig!) met zich brengt.

Achtereenvolgens verschenen tegen den donkeren achtergrond de jonge meisjes van het Departement, voorstellende de verschillende takken van dienst.

Zoo zagen we opkomen in vollestatigheid: „de administratie."

Gekroond door een hooge gouden pen stapte ze voort, gekleed in een zwart kleed, bestaande uit een kort, nauw aangesloten lijfje en een, in inktpotvorm, wijd uitstaanden rok.

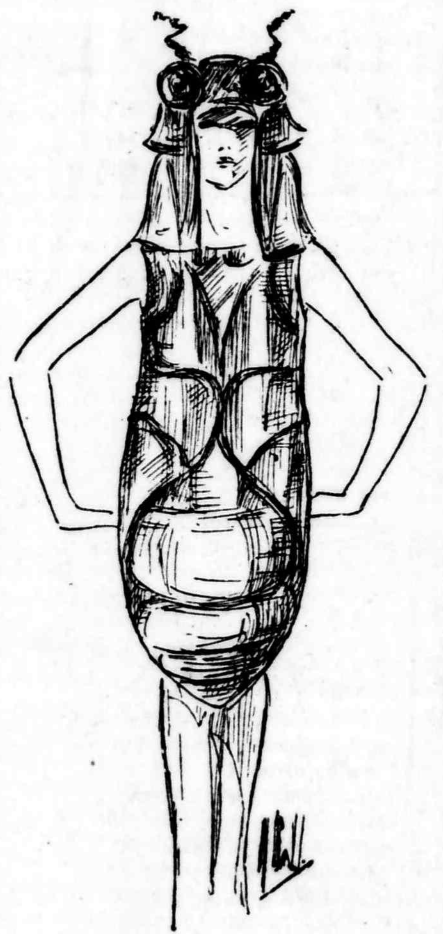
De verdere attributen van hare koninklijke waardigheid waren een reusachtig hoog geel potlood in de eene, en bubbele centimeter in de andere hand.

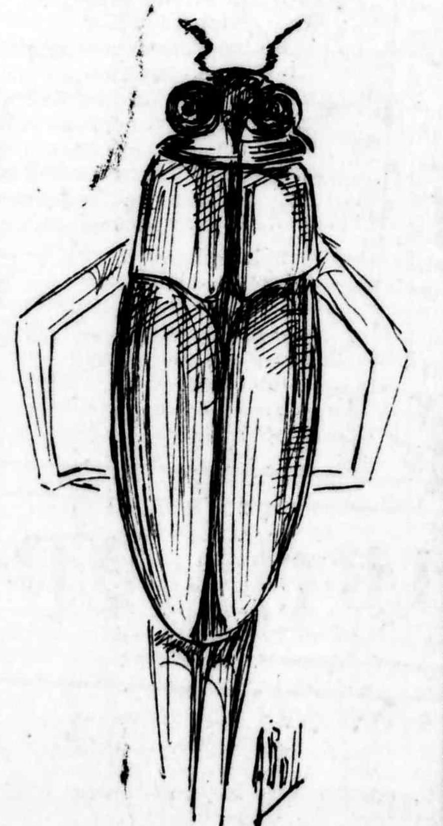
„De veeartsenijkundige dienst" werd voorgesteld door een meisje met op 't hoofd een mooie witte hanenkop met vuurroode kammen.

In de eene hand een kakatoe, met de andere sleepte zij een poes vooruit, terwijl 't blauwe kleed vol geschilderd of geappliqueerd was met verschillende beesten, waarvan 't varkensgeslacht de voorkeur scheen te hebben; de rug vertoonde tenminste niets dan jonge rose, mollige vertegenwoordigers van deze dierensoort in verschillende grootten en leeftijden.

Heel mooi was 't ontwerp van mevrouw Gerhardt.

Een groote groene tor, met gouden glanzen, zeer natuurlijk en tot in de kleinste onderdeelen weergegeven.

„De visscherij" werd voorgesteld door een mooie goudvisch, een fijn costuum in mooie kleurencombinatie, beigerose, en goud; de armen en 't lijf waren verbonden door fijngeteekende, gazige vinnen.

't Boschwezen werd voorgesteld door een costuum, waarvan 't lijfje de bruine kleur van de boomschors weergaf, terwijl de rok bestond uit mooi geteekende over elkander vallende bladeren van den djatiboom.

Daar verscheen „de statistiek". Een rood kleed met van beide, hoog in de lucht geheven armen neervallend, twee langen witte, sleepende paneelen, volgekrast met de statistische cijfers.

Toen de „Plantentuin" werd aangekondigd, verscheen een groote, zachtlila orchidée met strakgespannen, trillende bloembladen, die van uit de schouders naar omhoog stonden. 't Hoofd was gevat in een nauwsluitend kapje, dat 't hartje van de bloem voorstelde, terwijl de armen gestoken waren in bladvormige, naar omlaag golvende „handschoenen", die de twee andere bloembladen voorstelden. De rok was 't grootste, schildvormige blad van de orchidée, die werkelijk keurig was nagemaakt.

In nog vele andere mooie costumes defileerden de meisjes langs het voetlicht, lieten zich bewonderen en applaudisseeren.

Een vlinder spreidde hare mooie oranje-roode vleugels, de djagoong tusschen groen verscholen was als versiering gebruikt voor een costuum dat „Landbouw" voorstelde.

Er was zooveel te zien, dat 't onmogelijk was om alles precies te onthouden en weer te geven. 't Geheel was in de puntjes verzorgd, en toen later alle figuren zich verzamelden tot een groote slot-apothéose, kwam dan ook een welverdiend applaus blijk geven van de waardeering van 't publiek.

Tijdens 't défilé van de verschillende gecostumeerden, gaf 't orkest sleepende muziek te hooren.

Mevrouw de Moulin, de dirigente, had veel succès van haar lang niet gemakkelijk werk.

Zij beheerschte de koren en de muziek; 't was een zware taak die zij met deze leiding op zich nam en de vele complimenten, die zij na afloop in ontvangst had te nemen, waren een bewijs dat zij op keurige wijze van haar taak gekweten had.

Wat verder zeer opviel was de manier waarop de, aan de revue voorafgaande, gezongen liedjes geaccompagneerd werden door den heer H; dit was werkelijk buitengewoon; zacht, bescheiden, welluidend en toch gepronounceerd genoeg om de gezegde en de gezongen woorden te illustreeren.

Nadat 't programma was afgewerkt, zou 't bal beginnen en kwam 't kwartiertje van zaal opruimen, en 't op zijn Bogorsch, stoelen in rij en gelid zetten.

Dit gevaarlijke moment werd handig overwonnen door de uitermate practisch ingerichte champagnebar, waar de gezellige zitjes ruimte gaven voor groote koempoelans, om de schlagers van de revue met overtuiging te herhalen, of om zich in kleiner gezelschap een sfeer van knusse genoegelijkheid en vroolijkheid te vormen.

Toen was de stemming overal prettig, werd, zooals dat gewoonlijk dan gaat, luidruchtig en jolig in de onmiddellijke omgeving van de bar.

In de zaal werd druk en geanimeerd gedanst, en 't zeer geslaagde feest duurde tot vroeg in den morgen.

THÉRÈSE.

FRIVOLE CAUSERIEEN.

Onlangs werd in heeren gezelschap 't volgende onderwerp besproken:

Vrouwelijke distinctie.

Wanneer noemt men een vrouw gedistingeerd?

„Distinctie bij de vrouw?" zei no. I, die uit zich in honderd en een dingen, 't is een ondefinieerbaar iets: distinctie uit zich in de stem, in de houding in 't gesproken woord, in de ideeën, in de smaak op verschillend gebied."

„Dat gaat niet altijd op", zei no. II, want ik ken vrouwen die een „allure de reine" hebben, maar zich gedragen als een madame Sans-gêne.

„Daarentegen ken ik echte „grandes dames" zei no. III, die niet aarzelen 't beroemde woord van Cambronne in den mond te nemen, wanneer ze en petit comité zijn; toch worden ze over 't algemeen „gedistingeerde vrouwen door de buitenwereld genoemd."

Tot zoover waren 't de oudere mannen die hunne opinie te kennen gaven. Toen kwam 't jonge geslacht zich in 't gesprek mengen:

— „'t Laat me koud of een vrouw gedistingueerd is of niet, als ze maar aardig en charmant is!"

— „Een gedistingueerde vrouw is bijna altijd vervelend", zei no. II.

— „Een gedistingueerde vrouw heeft geen chic", beweerde no. III, „en een chique vrouw heeft weer te weinig distinctie!"

— „Een gedistingueerde vrouw is ouderwetsch", zei no. I junior weer," of, laat ik liever zeggen, een moderne vrouw kan niet geheel en al gedistingueerd zijn!"

Toen ze 't geen van allen heelemaal over eens konden worden werd overgegaan tot de volgende vraag:

Welke vrouw wordt door ons mannen, over 't algemeen genomen, 't aardigst gevonden?

Na lang nadenken antwoordde een van 't jongere geslacht:

„De aardigste vrouw is voor mij diegene, die van alles wàt heeft: voldoende distinctie, op zijn tijd eenige heftigheid niet kan beheerschen, en.... een héél klein beetje 't air van een cocotte heeft..."

„Precies", riepen de beide andere jongeren.

En de bezadigden lachten, maar durfden niet te zeggen, dat zij 't er mee eens waren.

Kaal bene word populêr

schrijft mij een nicht uit Pretoria. Jong meisjes het dit met groot sukses vertoon.

Dit was eerst van 'n waaghalsige aard, en een amusante vertooning, wat eers opgewondenheid veroorzaak het, wij zijn nog altijd van sekere konvensie.

Maar hulle het daarin geslaag, en dit met sukses vertoon en het is in die smaak geval en nou word de gewoonte versprei onder vrouwen, om met kaal bene op straat te verskijn.

Voor de meisjes in Engeland

zijn er onprettige dingen in de toekomst te verwachten!

In Engeland komt de snor, en de baard ....— brrr.... weer in de mode!

En niet die coquette zwarte vlekjes onder den neus en de verlengde donkere strepen aan de slapen, o, neen — volle, onbeschaamde begroeiingen van wangen, lippen en kin!

De kappers schudden er verbaasd hunne hoofden over, zij zijn er niet schuldig aan!

Eenige weken geleden waren de mannen, die hunne baarden lieten bijknippen, nog zeer zeldzaam en allemaal van min of meer bezadigden leeftijd.

Wanneer een jonge man gehaard en gebaard verscheen, dan was 't in den regel een artist of een Bohemien.

Tegenwoordig komen bijna elken dag jonge mannen bij de kappers binnenstappen, die tot hun groote verbazing of al een flinken baard hebben of bezig zijn deze met allerlei crêmes en olietjes flink te laten groeien!

En niemand weet waar deze plotselinge bevlieging zoo ineens vandaan komt!

De meest geliefde vorm is de puntbaard dus op de manier van Henry IV, maar dan met een extra scherpe punt en voor 't overige tot vlak bij de huid weggekuipt!

„Wat voor ons 't mystery is," zoo zeggen de kappers, is dit, hoe 't kan dat de baarden ineens tot zoo'n vollen wasdom zijn geraakt want zien àànkomen hebben we 't niet, 't is voor ons vakmenschen een openbaring!"

De Fransche kappers

hebben een heele serie nagelroodtinten in hunne collectie.

't Is zoo in de mode op 't oogenblik om met roodgeplekte nagels te loopen!

Bij den kapper gekomen, legt men de hand op 't fluweelen manucure kussentje en Monsieur André, Monsieur Antoine, wie dan ook Uw speciale verzorger mag wezen, kiest de tint die 't meest bij de huid van Madame past: frambozen-rood, rouge-ardent, rouge à l'American-beauty, rouge éclatant enz.

Wie aan deze roode-nagel mode misschien zou willen meedoen, moet er wel aan denken, dat 't halve maantje niet bedekt mag worden maar wit moet blijven.

Men is in Parijs nog een stap verder gegaan met deze krankzinnige modebevlieging.

't Allernieuwste is om de nagels te kleuren in den tint van de japon, die men draagt!

Onze Tuinen.

Potplanten.

Een van de potplanten welke hier het meest voorkomen is de *Marantha*, deze zijn ook zeer decoratief met hun fluweelachtige bladeren in de meest verschillende kleuren zooals groen, geel, bruinrood en soms ook wit. Zij verschillen ook zeer veel in groei, sommige worden nauwelijks 10 cM. hoog, terwijl andere zelfs een meter kunnen worden. De bloemen zijn klein en onaanzienlijk en vallen weinig op. Men moet deze planten vooral een voedzame aarde geven, in de schaduw zetten en vrij veel begieten. Ook moeten de potten niet te klein zijn, daar ze veel plaats noodig hebben voor hun knolachtige wortels.

De *Oleander* kan men ook als potplant kweeken; ze zijn in allerlei kleuren te krijgen; witte, rose, roode, enkele en dubbele soorten. Men moet zeer oppassen, dat de kinderen niet in 't bereik van de bijzonder giftige wortels kunnen komen.

Men kan de Oleander goed stekken. De *Geranims* of *Pelargoniums* staan heel aardig in potten maar zijn hier niet zoo makkelijk te behandelen als in Holland, ze rotten dikwijls weg. Derhalve moet men ze vooral niet te veel water geven. Men kan ze 't beste van stekken kweeken en ze moet dan liefst in zeer zandigen grond worden „opgepot." *Rozen* laten zich ook 't beste in diepe potten kweeken daar ze vrij veel last hebben van ongedierte zooals witte mieren enz. Het is dan ook een ondankbaar werk om ze in den vollen grond te planten.

Zij groeien 't beste wanneer zij opgepot zijn in een vette voedzame grond en men vergete niet dat rozen zeer veel licht noodig hebben om mooie bloemen te krijgen.

De meest geschikte soorten voor Indië zijn de lage veelbloemige rozen, zooals de *Mignonette*, *Princesse Wilhelmine*, *Paquerette* etc.; *Bengaalsche rozen* waartoe onze maandrozen hooren worden weinig meer gekweekt maar zijn zeer dankbaar.

Verschillende *Theerozen* doen 't hier heel goed. Van deze groep zijn bekend de *Maréchal Niel*, *Gloire de Dyon*, *Sombreuil*, etc.

De *Noisetrozen* bloeien meer in trossen; de *Rêve d'Or* is een van de beste bloeiers; ook de *Bourbon*rozen zijn voor Indië geschikt. Verder bestaan er tal van hybriden. Ik zou U aanraden om uw nieuwe soorten uit Holland te laten komen; de beste tijd van verzending is September of October, wanneer de planten kans hebben om te bevriezen. Men ontvangt ze dan hier in den regenmoesson, zoodat zij dan dadelijk goed kunnen groeien.

Onmiddellijk na ontvangst moeten zij uitgepakt worden, de zwakke en doode takjes er afgeknipt, wortels flink gesnoeid en meteen in potten gezet. Ze moeten dan den eersten tijd tegen zon en scherpen wind beschut worden en de aarde dient goed vochtig gehouden.

Pas als ze aangeslagen zijn en gaan groeien, zet men ze langzamerhand meer in 't licht en de zon.

Het verdient aanbeveling om na eenigen tijd de jonge scheuten in te nijpen d.w.z. er een stukje van af te breken, daar men dan goede bossige planten kweekt met niet de lange spichtige, te ver uitgegroeide loten.

Het snoeien van de rozen is niet zoo gemakkelijk als menigeen denkt; het hangt zeer veel van 't soort af. Oude rozen kan men tot dicht op den grond afsnijden, maar beter is 't om er stekken van te nemen en de oude planten weg te gooien.

De wildgroeiende rozen zooals de *Maréchal Niel* snoeie men zoo weinig mogelijk; daarentegen moeten de lage struikrozen zeer diep worden ingesnoeid. Elke nieuwe groeitijd maken zij nieuwe loten, waaruit de groote bloemen komen; dáár kunnen ze dan àl hun groeikracht aan spendeeren, terwijl deze versnipperd zou worden als men de oude takken er aan liet zitten.

Een gierbemesting is zoo nu en dan zeer noodig, daar rozen zeer veel voedsel eischen.

Helaas hebben we altijd met veel vijanden van de roos te kampen, zooals rupsen, die van de knoppen eten, veel kevertjes, die de bladeren aantasten en de bladluizen.

Men kan de roos 't phytophiline bespuiten of met tabak uitrooken.

Tegen schildluis is een goede zeepsopafwassching afdoende.

U ziet, dat rozen een goede behandeling noodig hebben, doch indien zij deze krijgen zal het resultaat dan ook niet uitblijven.

Als „potplanten" kunnen we ook nog verschillende klimplanten gebruiken, zooals de *Stephanotus floribunda*, *Clematis Vitalba*, *Njonja makan Sirih* etc.

Hiermede heb ik wel de meest voorkomende potplanten behandeld.

DE B.-G.

LEVENSWOORDEN.

Spreken, zonder iets te zeggen, is voor drievierden van de menschen alles uitdrukken wat zij weten.

*

Beter onrecht te dragen dan te doen.

*

Wie and'ren winnen wil, moet eerst zich zelf verwinnen.

*

Men kan het kwaad in een ander niet dulden en men verdraagt het in zich zelven.

SURINGAR.

Geen twee dingen te gelijk
Zoek het niet in het vele,
Liever weinig en geheel
Dan veel en ten deele.

*

Wij treuren soms veel meer om een verloren ideaal, dan om iets wezenlijks.

*

Men kan zijn geest, zijn geweten, zijn rede evengoed bederven als zijn maag.

CHAMFORDT.

*

Gierigheid is misdadige armoede.

*

Menigeen roept liefdadige stichtingen in 't leven voor de geslachten, die nog niet geboren zijn, en laat zijn buren verhongeren.

*

De rijken en aanzienlijken zouden onnut zijn op aarde, indien er geen armen en ongelukkigen waren.

MASSILLON.

*

Die door zijn trots ongenaakbaar is, is ook zoo onbehaaglijk, dat niemand begeeren kan, hem te genaken.

*

Gij kunt het zoo goed vinden met de goede menschen. Wanneer zult gij de slechte leeren verdragen?

Verandering in de heeren-mode. Parijs, dat den toon aangeeft in de creaties der damesmode, lanceert thans een dracht voor den man, nl. een pantalon van geschoren bont. Vele exemplaren loopen alcus uitgedost in het Bois de Boulogne.

Kort verhaal.

MOEILIJKE TIJDEN

door

ROBERT STORM PETERSEN.

„Nee, dat zijn komische tijden, Petersen. Binnenkort weet je werkelijk niet meer wat je moet gelooven. Luister: de kleine Panopticum en ik hadden een buitengewoon fijn idee. Panopticum had een oogje op een brandkast bij een grossier, die er redelijk goed bij zit; hij woont in een villa met een prachtigen tuin hier in de omgeving. Natuurlijk ging hij niet zoo dagelijks om met groote kooplieden — maar hij had op zekeren dag gelegenheid gehad, een van zijn heldere blauwe oogen op de brandkast te werpen..... toen hij voor de deur stond om een prentkaart van den vorst van Montenegro te verkoopen..."

Ik ben van de partij! „heb ik tegen Panopticum gezegd," ik ben met mijn volledige uitrusting om twaalf uur voor de villa. Jij komt met je gereedschap — allright?" Wij verschenen ook beiden op de afgesproken plaats. Het was een pikdonkere nacht en zware wolkenmassa's joegen door de soffitten den maan langs, wanneer de maan er werkelijk geweest zou zijn. Ik ben altijd een beetje nerveus geweest. Panopticum had een moker bij zich... daarmede hamerde hij een groote glasruit in tweeën... en even later waren we er in. Heerlijk warm was het er, ze hadden wilde eend bij het souper gehad of het een of ander met roode kool, dat kon ik ruiken. Wij stevenden door de salons en draaiden aan de knoppen van het licht, zoodat de lampen onder de zijden kappen brandden.

Op den vleugel stond een muzieknummer van Mozart... die is mooi te spelen bij het ramen lappen. Zoo geleidelijk kwamen we aan de plek, waar de brandkast stond, onder een enorm schilderij van den stichter van de zaak, met een bakkebaard en een boord als een negerkomiek, wij veroorloofden ons een kleine whisky zonder prikkelig water en eigenden ons een paar havanasigaren toe, met een gouden armband om de maag . . . . En toen gingen wij aan het werk.. eerst maakten wij het tapijt een beetje schoon op de plek, waar wij er op moesten gaan zitten. Panopticum boorde een half uurtje aan de kast rond, terwijl ik in Sarah Bernhardts memoires bladerde en prettig in een stoel schommelde. Maar daar vertelde Panopticum, dat hij de kast zonder hulp van een smid of zoo niet open kon krijgen.

„Houd op met dat gezeur", zeide ik, „de kast moet open. Laat mij mijn gang maar eens gaan!"

En toen nam ik den hamer en gaf er de kast een paar flinke op de lade.

„Ben je krankzinnig, vent?!" schreeuwde Panopticum, „je maakt het heele huis wakker!"

„Dat is fijn", zeide ik, „dan komt er misschien iemand, die ons kan helpen."

Wij hamerden en boorden den geheelen nacht door, maar wij konden de idiote kast niet openkrijgen.

„Die wil niet", zeide ik, „zullen we niet liever de brandweer opbellen?"

Maar Panopticum had het nu eenmaal in zijn hoofd gehaald, dat de kast open moest — dus zwoegden we verder. Wij spraken de kast zachtzinnig toe en klopten haar op de wangen en streelden haar... maar de kast was dicht als de bank na vijven. Wij wilden juist naar huis gaan, daar spitste Panopticum de ooren en zeide, dat er iemand kwam.

„Misschien brengen ze ons een kleine verfrissching?" zeide ik... Maar omdat ik altijd een beetje nerveus ben geweest, krabbelde ik onder de canapé en Panopticum stak zijn hoofd in de staande klok...

En daar kwam zoo'n alleraardigst, klein, vlug dienstmeisje.... met platte hakken en foxtrotbeenen. Zij had een kolenkit in de eene hand en een kolenschep in de andere. Ik keek tersluiks en zag, dat zij naar de brandkast ging. Panopticum stond in de staande klok en rammelde met het gereedschap.

Wanneer zij ons maar niet ontdekt ...anders is het mis, dacht ik. Maar zij zag niets, zij dacht aan een Engelschen marinier, waar zij verliefd op was, ondanks haar O-beenen. Toen zij bij de brandkast gekomen was, greep zij doodkalm de kruk en deed de deur open. De kast was heelemaal niet dicht geweest — wat waren wij voor rhinocerossen! En toen zij de kast had geopend, nam zij de kolenschap en begon kolen in den emmer te scheppen... de geheele brandkast was vol kolen! Wat een tijden, Petersen!... en toen het meisje met de kolen was heen gegaan, kroop ik te voorschijn en keek in de klok... daar stond Panopticum te brullen... zijn baard was tusschen de tandraderen geraakt — ik moest de klok zeven-en-een-half uur terugdraaien, om hem er uit te krijgen...

Magneetjes Trekken!

Betrapte inbreker: „Nee maar, wat aardig. Heeft Sinterklaas je nog meer van zulk leuk speelgoed gegeven?"

(Humorist)

„Magneetjes" à f 1.—

MOPPEN.

De Bankier die zich pas als zoodanig geïnstalleerd had, kreeg op zekeren morgen bezoek aangediend.

Oogenblikkelijk nam hij achter zijn bureau plaats, greep de telefoon, en, terwijl hij den bezoeker binnen liet komen, ging hij aan het toestel zitten praten, alsof hij 'n allergewichtigsten klant bediende. Dat maakte zonder twijfel effect.

— Hallo... Ja... Mijnheer de Baron... Zeker, dat millioentje heb ik geplaatst en voor de resteerende anderhalf millioen zal ik Congo-aandeelen voor U koopen. Ik heb nog een cliënt, die er twaalf millioen in gestoken heeft... ja, alleen op mijn advies. Die honderduizend aan contanten staan ter Uwer beschikking... Zeker, Mijnheer de Baron, tot Uw dienst... zeker... goedendag.

Hij bracht de telefoon weer op haar plaats, en, druk doende, zeide hij tot zijn cliënt:

— U neemt me zeker wel niet kwalijk, mijnheer, dat ik u even moest laten wachten, maar dit zaakje...

— Maar, mijnheer, Ik kom voor...

— Ja, ja, dat begrijp ik... Neemt u plaats.

— Maar ik heb heusch geen tijd, mijnheer. Ik ben de inspecteur van de telefooncentrale, en ik kwam u alleen even meedeelen, dat uw telefoon defect is en eerst vanavond weer aangesloten kan worden...

***

Sloan's Liniment: voor verstuikingen.

***

Hoewel hij even groot en sterk was als de politie-agent, die hem arresteerde, en hij zich gewoonlijk tegen meenemen verzette, geschiedde dit thans niet, hoewel er ook nu weer een menigte was, die van haar sympathie voor den arrestant blijk gaf.

De agent gaf toe, dat het de gemakkelijkste arrestatie sinds langen tijd was geweest.

„Gewoonlijk ben je niet zoo rustig", merkte hij op. „Wat heeft al je verzet gebroken?"

De gevangene zuchtte.

„Ik heb vandaag mijn beste kleeren aan.

***

Sloan's Liniment: voor vermoeide spieren.

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ7.50, fr.p.p. ƒ9.—, buiten Ned.-Indië ƒ12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ3.75, elke 5 woorden meer ƒ0.75.
Regeltarief ƒ0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — VIJFDE BLAD — Directeur G MOLENAAR.

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Historische Figuren.

VAN EEN GROOT MAN.

Een uur uit Pasteur's leven.

„Historische figuren" zijn niet altijd vorsten of vorstinnen, politici of vechtgeneraals. De historie brengt óók naar den voorgrond mannen en vrouwen, die in de verborgenheid werkten aan een taak, die buiten den troon, de parlementen en het slagveld, werkten voor heel de wereld. Hun arbeid, de gezegende, stuwt hen, zonder dat zij dit wenschen, naar de openbaarheid en de geschiedenis schrijft hun namen op de bladzijden, waar de onsterfelijken eeuwig blijven.

Nu, terwijl deze aanteekeningen over zulk een „groote" worden neergeschreven, dreunt het kanon over Frankrijk, terwijl in allen eenvoud Clemenceau's lichaam wordt weggeborgen in het ondiepe graf bij zijn klein landhuis in de Vendée. Acht maanden geleden was het Foch, die heenging.

Het lag haast voor de hand, dat ik over Clemenceau zou schrijven. Doch na de voortreffelijke artikelen, die over hem in de bladen zijn verschenen, is het overbodig. En het was mijne bedoeling om, juist in tegenstelling met de plannen van den strijd, thans iets te geven uit het weldoende leven van een man van den vrede, van den arbeid, die heelt en zegent: van Pasteur. Niet zijn loopbaan, niet zijn wetenschappelijke verdiensten; — ik zou het niet kunnen, maar een korten blik op den grooten mensch Pasteur zou ik den lezers wenschen te geven.

Willen zij, de lezers van rijperen leeftijd, met mij hunne oude herinneringen oproepen en zich verplaatsen in de jaren 1880—'90?

Toen liep er door de bladen een bericht van een ontdekking, gedaan door een Franschen geleerde, — een ontdekking zóó groot, dat, mocht zij in de gevolgen houden, wat hij er zich van beloofde, zij voor de door zoovele plagen geteisterde menschheid van niet te overschatten waarde zou zijn. Het bericht stond in verband met het volgende voorval:

Een kleine Elzasser jongen was door een dollen hond aangevallen, verschrikkelijk gebeten, en de Parijsche geleerde Louis Pasteur, die door zijn scheikundige studiën, zijn onderzoekingen betreffende organische verbindingen, ontleding van stoffen, de ziekte der zijdewormen, de werking der vergiften, reeds een grooten naam had, zou op hem een serum tegen hondsdolsheid hebben beproefd en hem hebben genezen.

Dergelijke berichten hebben we sedert 1880 over nieuwe uitvindingen herhaaldelijk kunnen lezen en het ging ons dan als toen: we vernamen de blijde tijding, hoopten er het beste van, doch konden niet terstond het gevolg vermoeden, dat de nieuwe uitvinding zou hebben.

Zoo geschiedde ook bij de eerste kennisneming van Pasteur's genezing van den jongen Joseph Meister. Doch al zeer spoedig nam de groote werkelijkheid met haar rijken genezingsoogst de algemeene aandacht gevangen en nog geen jaar daarna was Pasteur's genezingsmethode ten opzichte van besmetting met gif van dolle honden en wolven een zaak, waarover iedereen sprak.

Zij had in ons land geen algemeene sympathie. Er werd kritiek gehoord. Ik meen zelfs in de Tweede Kamer. Dat prikkelde mij en, „ik trok de stoute schoenen aan en bezocht Pasteur in zijn eenvoudige, houten barak aan de rue d'Ulm te Parijs. Ik woonde toen vlak in de buurt van het gebouwtje, waar hij zijn inspuitingen en observatiën deed. Van dat bezoek deed ik verslag in een Nederlandsch dagblad Ik heb het artikel niet meer: wij, dagbladschrijvers, zijn zelden collectioneurs van eigen werk. Maar uit oude herinnering kan ik mededeelen, dat ik den geleerden ontdekker een sympathieken, rustigen, welwillenden grijsaard vond van ruim zestig jaar, die met enkele woorden den loop der geneesmethode verklaarde en mij toestond getuige te zijn van de behandeling die ettelijke personen waaronder eenige door dolle wolven gebeten Arabieren, moeten ondergaan.

Die Arabieren hadden mij reeds meermalen geboeid. Zij kwamen lang voor het openingsuur der deuren van het geïmproviseerde hospitaal aan, hurkten neder, steunden het hoofd op ééne hand en keken met hun groote, als steenkool glanzende oogen onafgebroken naar de lucht. Ze bleven onbeweeglijk, trokken zich niets aan van wat om hen heen geschiedde, en, hadden ze een zeer langen tijd aldus gezeten, dan veranderden zij van hand, waarop het hoofd rustte en vielen terug in de onbeweeglijkheid van een oogenblik te voren.

Pasteur heeft hen niet allen kunnen redden. Sommigen waren te laat gekomen, hadden te lang met het gif in hun bloed rondgeloopen en stierven een smartelijken dood. Ik herinner me, dat in die dagen de bekende kanselredenaar Père Hyacinthe (Loyson was zijn burgerlijke naam; in Frankrijk en ook in Holland, waar hij tal van conférences hield, was hij eigenlijk alleen bekend als Père Hyacinthe) een groot oratorisch effect trok uit het feit, dat een dier Arabieren in den verschrikkelijken doodstrijd zich tot de gebedshouding trachtte te dwingen, bad en daarna zijn gezin den omstanders aanbeval. Père Hyacinthe, verontrust door het ongeloof, dat hij in de Fransche hoofdstad om zich heen ontwaarde, maakte een vergelijking tusschen den Parijzenaar en dien Mohamedaan, — een vergelijking, die niet ten gunste van laatstgenoemden uitviel.

Dat is ruim veertig jaar geleden. En zie, in onze dagen is de naam weer opgeduikeld van het Elzasser jongetje, van Joseph Meister. Want men heeft ontdekt dat zijn moeder nog leeft, evenals de zoon zelf. Zijn moeder, die nu een zeer bejaarde vrouw is met grijze haren en bij haar dochter te St. Martin in het Weilertal woont, heeft eertijds een groote daad gedaan, een daad van geloofsvertrouwen, geloof en vertrouwen in de wetenschap van den grooten Pasteur, die, zij was er van overtuigd, haar kind zou genezen. Zij, de eerste uit het groote publiek, deed een beroep op de nieuwe uitvinding; haar zoon was besmet door het vreeselijke gif der hondsdolheid. Welnu, Pasteur moest hem behandelen.

Dat oude moedertje, dat in het mooie bergdorpje als madame Meister rustigjes haar levensavond ziet voorbijgaan, heeft nog eens gesproken van dien ouden tijd, toen zij en haar man een bakkerij te Steize hadden. De zoon was toen zeven jaar oud en in staat allerlei kleine diensten te bewijzen aan de ouders. Hij was een te waardeeren hulpje, in weerwil van zijn leeftijd. Zoo moest hij elken dag voor vader een liter bier halen, waarvoor hij dan een kan medenam.

Op den dag, dat hij gebeten werd, ontmoette hij onderweg den hond van een koopman in specerijen, Theodoor Vonney. Hij kende het dier heel goed en had er dikwijls mee gespeeld. Maar dien dag was er iets niet in den haak met den viervoeder.

Pas had het dier den jongen ontdekt of het vloog op hem aan, wierp hem omver en bracht hem veertien bijt-wonden toe. Het dier had alle kenteekenen van dolheid. Niemand durfde hulp bieden en allen lieten den kleinen stumper alleen. Gelukkig kwam een metselaar, die een ijzeren stang droeg, bij de plek, waar de hond raasde. Hij sloeg het dier, totdat het het kind losliet. En de kleine—kinderen zijn soms zoo ongelooflijk heldhaftig, zonder zich er van bewust te zijn—ging eerst nog zijn liter bier halen — dat was hem immers opgedragen? — en sleepte zich daarna naar huis. Vader ging met hem naar een dokter, die de wonden uitwiesch, een bedenkelijk gezicht trok en sprak over Pasteur's nieuwe uitvinding. De ouders beraadslaagden samen en den volgenden morgen toog moeder Meister met den kleinen Joseph naar Parijs.

„Wij pakten den trein in St. Dié", vertelt madame Meister. „De metselaar, die den hond genoodzaakt had, mijn jongen los te laten, was óók gebeten. Hij begeleidde ons. Aan het station werd veel over de zaak gepraat en de menschen vertelden ons, dat Pasteur al heel wat goeds gedaan had in zijn leven. Dat bemoedigde ons."

Dan komt verder het verhaal der lotgevallen, waarvan de bijzonderheden haarfijn worden verteld. Saamgevat komen ze op het volgende neer

Na aankomst te Parijs werd eerst een broer van Madame Meister bezocht. Die was politie-agent. Dan gaat het gezamenlijk naar een apotheek, want de man van de politie heeft nooit van Pasteur gehoord. Hij is voor de orde op straat, niet voor de wetenschap. Maar de wetenschap zelf schiet ook te kort. In de apotheek is Pasteur een onbekende. En het is steeds hetzelfde: „Pasteur?... *Pasteur? Connais pas!* — „Pasteur? Niet bekend!"

Maar de man van de politie is — daarvoor is hij politieagent en Parijzenaar — een practisch man. Hij neemt het drietal mee naar een ziekenhuis en verkrijgt, dat het onmiddellijk bij den geneesheer directeur wordt toegelaten. Van dezen vernemen zij, dat Pasteur niet te Parijs was, doch dat in het Hôpital Cochin zijn adres bekend is. Het hospitaal is ver weg maar het wordt bereikt. Het blijkt dat Pasteur terug is gekomen. Zijn adres is rue d'Ulm no 14.

Dan wordt er in de keuken voor het viertal gedekt en opgediend. Dadelijk na het eten een onderzoek naar den toestand der twee gebetenen. De wond van den metselaar beteekent niet veel. Doch de kleine Meister is er anders aan toe, erger, bedenkelijk zelfs. Onmiddellijk wordt dr. Roux, Pasteur's assistent, ontboden. De twee geleerden gaan met de grootste nauwkeurigheid alles na en het eind van het lied is, dat de Meister's te Parijs zullen blijven. „Het zal lang duren", zeide Pasteur, „en ge moet u maar het noodige voor een verblijf van een paar weken aanschaffen".

Pasteur zat met zijn gezin aan het „avondeten" zooals Madame Meister het diner betilt. Maar hij staat dadelijk op, begint met de bezoekers te praten, ondervraagt hen nauwkeurig... Dan opeens:

„U heeft zeker nog niet gegeten?"

„Neen, we zijn sedert vanmorgen vroeg op stap."

En nu even dit kleine huishoudelijke tooneeltje:

De politieagent is weer naar zijn dienst gegaan, Pasteur en dr. Roux, begeleid door de Elzassers, gaan samen de straat op, doen inkoopen, dragen zelf de pakjes „met den besten wil der wereld kon ik ze niet uit hun handen krijgen" vertelt Madame Meister. En een uur later zijn ze geïnstalleerd in het laboratorium, dat toen nog in de rue Vauguelin was. Een afzonderlijke kamer wordt voor de Meister's gereed gemaakt, waar zij veertien dagen zullen blijven: de echte, groote wetenschap toonde zich hier in haar grootschen eenvoud.

Na die veertien dagen mogen zij naar huis terugkeeren. Zij, de moeder, twijfelde niet aan de genezing. Zij zag tot Pasteur op als tot een godheid. En die godheid was haar zoo nabij; om de twee dagen kwam er een brief van hem voor den kleinen jongen.... Dien kleinen jongen had Pasteur lief gekregen. Hij had hem aan den dood betwist en behouden. „Ik draag", zoo schrijft de groote weldoener der menschheid, „het beeld van dit lieve kind in mijn hart, gedurende lange weken was het voor mij een voorwerp van heel groote zorg...."

Dat kind is nu een man en heeft zijn lot verbonden aan de stichting van den geleerde, die zijn leven redde. Wie het Instituut-Pasteur te Parijs bezoekt, zal als portier een flinken Elzasser zien: Dat is Joseph Meister, Pasteurs's groote overwinning in den aanvang van zijn strijd tegen het gif der dolheid.

A. J. BOTHENIUS BROUWER.

Een tot dusver onbekend portret van den philisoof Spinoza door den Hollandschen schilder Samuel van Hoogstraten (1627—78) is kortelings te Berlijn ontdekt.

KUNST EN LETTEREN.

NIEUWE BOEKEN.

Het dagboek van Kostja Rjabtsew. Tafereelen uit het leven van een leerling eener middelbare school, door N. Ognjow N.V. Ontwikkeling, Amsterdam 1929.

In het kort — en cum greno salis — gezegd, zou men dit werk den Russischen tegenhanger kunnen noemen van het onlangs verschenen Amerikaansche „Young Woodley". Ook dit werk zou men als Hollandschen titel zeer goed hebben kunnen geven „Puberteit". Maar het is veel rauwer en vooral, wij staan er zoo vreemd tegenover, omdat het milieu, waarin we worden verplaatst, dat is van een „gesowieteerde" russische school, met haar in onze oogen bizarre toestanden, waar leerlingencomité's — zij het in theorie — het hoogste woord voeren, waar meer vergaderd en gedebatteerd wordt dan gewerkt, waar de leeraren een geheel ondergeschikte rol spelen en de jongens en meisjes, dan ook geheel en al den koers kwijtraken. Bachanaliën, door den Overheid gesanctionneerde abortus, enfin, een weinig opwekkend geheel.

Overigens goed geschreven, zij het in den bekenden trant der Russische schrijvers en ook in de vertaling (door Manja Zwalf) vlot leesbaar

V.D.

*

„Moeder Maria" door Heinrich Mann. J.T. Swartsenburg, Zeist.

Een society-roman, maar nu een Duitsche, ter afwisseling van het angelsaksische genre. Wel een groot verschil. Evenals zoo vaak bij Hedwig Courts-Mahler belanden wij in de Pruissische aristocratie. Maar daarmede houdt de vergelijking op, want we vervallen niet in het zoetelijke.

Vertaling (van Betsy Kater) redelijk.

V.D.

*

Polly-Anna's Juweelen, Uitgave J.T. Swartsenburg, Zeist.

Met „Polly-Anna's Juweelen" is de serie van vier boeken van blij-zijn voltooid. Eleonar H. Porter schreef „Polly-Anna" en „Polly-Anna's Lenteleven"; „Polly-Anna's Oranjebloesems" en „Polly-Anna's Juweelen" zijn als 3e en 4e boek in deze serie van de hand van Harriet Lummis Smith. Mevrouw P. Kapteijn-Schröder vertaalde op verdienstelijke wijze dit 4e boek van blij-zijn in het Nederlandsch.

v. E.

VOOR DE JEUGD.

Nanda, Meisjesillussie — Alkmaar. Gebr. Kluitman.

In dit frisch geschreven meisjesboek wordt verhaald hoe Rie met haar overgevoelig hartje zich hecht aan René, de „kostjongen" van het gezin. Hoe ze zich illusies schept van zijn knapheid en flinkheid, maar daarin bitter teleurgesteld wordt. Toch blijft ze ondanks alles in René gelooven. Gesteund door haar vast vertrouwen in hem slaagt René tenslotte toch in het leven en maakt Rie later tot zijn gelukkig vrouwtje.

Een aantrekkelijk boek, met aardige illustraties van Henri Pieck.

*

Felice Jehu, Jip geeft zich gewonnen. — Alkmaar. Gebr. Kluitman

De moeder van het gezin, in financiëele zorgen achtergebleven na de dood van haar man, ziet zich genoodzaakt door de steeds grooter wordende lasten meisjes in huis te nemen. Zoo komt Jip, een wees, het huisgezin vermeerderen. Jip met haar moderne begrippen en volkomen gebrek aan besef van orde en regelmaat veroorzaakt haar pleegmoeder heel wat zorgen. Hoe ze ten slotte door liefde en goedheid getemd wordt, verhaalt het boek op boeiende wijze. Het werk is een aanvulling voor elk meisjesboekenkast en mooi geïllustreerd door Henri Pieck.

*

Emmy Belifante-Belifante. Het Lichtend verschiet. — Gebr. Kluitman Alkmaar.

Mevr. Belifante verhaalt hoe het leven van de familie Gonders plotseling wordt verduisterd door het ziek worden van den man en vader die na een langdurig ziekbed tenslotte sterft. Op welke wijze het gezin zich door het nieuwe leven heenslaat en al het lief en leed dat een gevolg is van dien nieuwe taak wordt op boeiende wijze door de schrijtster beschreven. Een begeerenswaardig boek voor elk jong meisje, mooi geïllustreerd door Henri Pieck.

*

Jenny IJsselstein. Cora en Imp naar de Wintersport. — Alkmaar. Gebr. Kluitman

Ofschoon de ouders van Cora en Imp zeer gefortuneerd waren, hadden zij, toen het bleek dat de meisjes geen zin en aanleg hadden voor academische studie, er op aangedrongen, dat ze dan tenminste acte L.O. zouden zien te halen. Dit was gebeurd. De 18 jarige Imp en de 19-jarige Cora waren in het gelukkig bezit van hun diploma gekomen en als belooning tracteerden hun ouders hen nu op een sportseizoen in het Berner-Oberland. De heerlijke tijd die ze daar doorbrengen en... de nogaan trekkelijker gevolgen van dien heerlijken tijd wordt op prettige wijze in het boek beschreven, dat nog aardiger wordt door de geestige illustraties van Anni de Ruit.

JURIDISCHE VRAGENBUS.

N. B. Inzenders van vragen voor deze rubriek gelieven op den briefomslag te vermelden: **„Afd. Juridische Vragenbus."**

2805. Abonné 3430 vraagt: Mijn vader is in 1914 overleden en liet o.m. na een paar te B gelegen huisjes, welke thans nog f 172,50 's maands aan huur opleveren. Er waren en zijn nog aanwezig 4 kinderen; deze besloten *mondeling* om het vruchtgenot van die huisjes na aftrek van reparatiekosten en andere daaraan verbonden lasten over te laten aan de weduwe voor haar levensonderhoud.

Tot voor kort wisten wij niet dat daarover inkomstenbelasting moet worden betaald.

Eenigen tijd geleden echter werden die kinderen voor het bedrag van de jaarlijksche huuropbrengst van die huisjes in de landsinkomstenbelasting aangeslagen en hun tevens een navorderingsaanslag opgelegd over de vorige 3 jaren met 200 pct. verhooging wegens onvolledigheid van de gedane aangiften.

Mijn moeder, die voorheen niet in die inkomstenbelasting werd aangeslagen, is thans eveneens daarin betrokken en heeft over 1929 ook betaald.

Zoodoende zijn nu de inkomsten uit die huisjes dubbel belast nl. bij de kinderen en bij de moeder.

I. Is dat wel in orde?

II. Is het, waar de kinderen geen cent voordeel genieten uit de huur van die boedelhuisjes, wel billijk hen te beschuldigen van verzwijging van inkomsten daaruit en hen achteraf daarvoor aan te slaan met liefst 200 pct. verhooging?

III. Men beroept zich hierover op art. 68 der inkomstenbelastingordonnantie. Is dat wel juist?

Ad. I. Dat de inkomsten uit de huren van de door U bedoelde huisjes worden belast bij de *rechthebbenden* (de kinderen) is juist, doch dat men daarvoor hun moeder — die *geen* rechthebbende is — ook belast is stellig verkeerd. Zoodoende worden de inkomsten uit een en dezelfde bron, twee maal in de belasting betrokken, wat niet geoorloofd is.

Ad. II. Het bij de kinderen in de belasting betrekken van deze in werkelijkheid door de moeder genoten wordende huren, kan niet bepaald billijk worden genoemd, maar de wet laat te dien aanzien geen keuze. Daarom zijn de opgelegde navorderingsaanslagen ook rechtens juist.

Ad. III. Het beroep van den belastingdienst op gemeld artikel 68 is volkomen juist.

Ziehier hoe in een geval als dit precies de gang van zaken is.

Door het overlijden van iemand treden zijne erfgenamen van *rechtswege* in al zijn rechten en plichten, er heeft dan eigendomsovergang plaats van al zijn bezittingen op zijn erfgenamen.

De vermogensbestanddeelen (gronden, huizen, effecten enz.) van den erflater waren *zijne* bronnen van inkomsten (pachten, huren, dividenden, renten enz., waaruit, bij zijn leven, de inkomsten bij hem in de inkomstenbelasting werden betrokken.

Als gevolg van zijn overlijden gaan die vermogensbestanddeelen over op zijn erfgenamen en worden dus bronnen van inkomsten van hen; alzoo worden de inkomsten daaruit voortaan door hen genoten althans zijn zij de eenige tot dat genot gerechtigden en zijn zij ook deswege belastingplichtig.

Het onverplicht afstaan van de inkomsten uit eenige bron heeft geen ontheffing van belastingplicht daarvoor ten gevolge.

Zulks in geschied is Uw geval.

De erfgenamen hebben de inkomsten uit de hun uit de vaderlijke nalatenschap toegevallen bron „huizen" *onverplicht* afgestaan aan hunne moeder ter voorziening in haar levensonderhoud; dat is te beschouwen als een *vrijwillige* uitkeering aan een bloedverwante, welke art. 9 (4) 8e der inkomstenbelastingordonnantie uitdrukkelijk *uitsluit* voor aftrek van het inkomen van den verstrekker.

Daartegenover bepaalt art. 11 letter *j* dier ordonnantie uitdrukkelijk, dat bij de berekening van belastingplichtig inkomen *buiten* aanmerking blijven „de van binnen Ned.-Indië wonende bloed- of aanverwanten of derden genoten worden *vrijwillige* uitkeeringen".

Op grond van deze bepalingen worden zoodanige uitkeeringen dus belast bij den gever, doch zijn die bij den genieter vrij gelaten, wat is geschied ter vermijding van dubbele belastingheffing.

Berust echter de uitkeering op een *titel* (rechterlijke beslissing of overeenkomst) waarvan de nakoming in rechte kan worden afgedwongen, dan is de uitkeering niet meer als vrijwillig, doch als *verplicht* te beschouwen, en is die dan ingevolge art. 9 (1) letter *b*, 2e toegelaten voor aftrek van het inkomen van den schuldenaar (verstrekker), waartegenover de genieter (rechthebbende schuldeischer) ingevolge art. 3 (1) letter *e* in verband met art. 8 deswege belastingplichtig is.

Hadden nu in voorliggend geval de erfgenamen den juisten weg gevolgd en met medewerking van hun moeder behoorlijk bij schriftelijke overeenkomst overgegaan tot scheiding en deeling van de vaderlijke nalatenschap en daarbij het vruchtgebruik van de daartoe behoorende huizen, dan wel de uitkeering van de huurpenningen daarvan of van een vaste som daaruit voor levensonderhoud aan de moeder besproken en door haar aangenomen, dan had men op de juiste manier hetzelfde bereikt als thans, doch had de uitkeering een behoorlijke rechtsbasis gehad met het gevolg, dat, voor de inkomstenbelasting de uitkeering als een *verplichting* had gegolden en die alleen bij de genietster belastingplichtig was geweest.

Voor het vervolg kan de zaak nog aldus worden geregeld, en raden wij U met klem aan zulks alsnog te doen bij notariëele acte; dat is voor beide partijen het voordeeligst en voorkomt verdere onvoorziene strubbelingen.

In de practijk komen gevallen als het thans door U voorgelegde wel meer voor en de belastingdienst toont daarbij veelal neiging om de zaak *practisch — hoewel rechtens onjuist* — op te lossen door de uitkeering te belasten bij den werkelijken genieter, bij hem of haar dus, die het in economischen zin verteert. Dit is, als gezegd juridisch onjuist, doch bevredigt meer het billijkheidsgevoel.

In het onderwerpelijk geval kon men dit niet meer doen, ook, al zou men dat overigens wel hebben gewild, omdat het nu een navordering betrof, waarvan het te voorzien was, dat daartegen verzet zou rijzen, met het oog waarop men er voor had te zorgen dat die *rechtens juist* was.

Intusschen blijkt thans dat Uw moeder over het uit de onverplichte uitkeering van hare kinderen genoten inkomen geheel *ten onrechte* in de inkomstenbelasting is aangeslagen, zij moet onmiddellijk daartegen in verzet komen bij den betrokken inspecteur van financiën die haar den aanslag heeft opgelegd. Is het aanslagbiljet meer dan 3 maanden geleden aan haar uitgereikt, dan is zij te laat voor deze doleantie, doch kan zij op grond van art. 64 (1) van genoemde ordonnantie aan dien inspecteur van financiën verzoeken om herziening van den haar opgelegden aanslag wegens *vergissing in de feiten*, nl. het ten onrechte bij haar belasten van die uitkeering.

Mocht ook dat niet kunnnen bijv. omdat zij in haar aangifte die uitkeering als inkomen heeft opgegeven, dan is dat een *dwaling* van haar geweest en kan zij op dien grond krachtens (2) van evengenoemd art. 64 den hoofdinspecteur van financiën verzoeken om vermindering of vernietiging van den haar opgelegden aanslag.

Al deze verzoeken kunnen op ongezegeld papier worden gesteld.

Laatsbedoelde bepaling laat ook voor de erfgenamen, die door den navorderingsaanslag zijn getroffen, de mogelijkheid open om op grond van *onwillekeurig verzuim* — immers het niet opgeven van de inkomsten uit die huisjes is niet geschied ter ontduiking van belasting, doch omdat men te goeder trouw meende, dat men die niet behoefde aan te geven, wijl men ze in werkelijkheid niet genoot, doch aanwendde voor onderhoud van zijn moeder — vermindering van die aanslagen vragen met de daarin begrepen 200 pct. verhooging.

Echter kunnen wij niet veel hoop geven, dat een zoodanig verzoek zal worden ingewilligd, omdat, door het niet aangeven van die inkomsten, jaren lang — nl. sinds het jaar 1915 dus niet minder dan 19 jaren — hen te lage aanslagen zijn opgelegd en de thans gevorderde verhooging nog slechts een

Sport in het Buitenland.

Revanche!

Stribling in vorm. — Carnera wordt weer kwaad. — Een emotioneel gevecht.

(Van onzen Parijschen correspondent).

PARIJS, 9 Dec.

Neen, neen, Primo Carnera is nog geen „world-beater". Dat is nu wel een uitgemaakte zaak. Na de match van den man-berg tegen Young Stribling te Londen kon misschien nog eenige twijfel dienaangaande bestaan. Maar de revanche-match tusschen de twee heeft dat laatste restje twijfel weggenomen. Primo is, dank zij z'n abnormale afmetingen, vooral, een gevaarlijk tegenstander. „Als alle boksers zoo groot en zoo zwaar waren als hij zou ik me haasten m'n baantje eraan te geven", zei Stribling na afloop van de match. Hier in Europa zie ik maar twee heavies die het den Italiaan — nee, ik vergis me; den Franschman want Primo is onlangs genaturaliseerd — lastig zouden kunnen maken. Maar tusschen hem en de kleine groep directe pretendenten naar het wereldkampioenschap bestaat toch altijd nog wel een klasse verschil. Sommigen hadden een oogenblik gedacht dat Primo evenveel kansen op den titel had als Schmehling, Sharkey of Stribling.

Maar ze vergisten zich. Wil Primo zich tot dat hoogere plan opwerken dan zal hij veel moeten oefenen en vooral veel moeten uitkomen in wedstrijden. Ringroutine heeft hij nog bijna niet, en zijn techniek moge voldoende zijn tegen boksers van het tweede plan, ze is ten eenen male ontoereikend tegen mannen als Stribling die het vak op hun duimpje kennen. 't Omgekeerde zou trouwens miraculeus zijn want Primo heeft nog geen twintig matches geleverd, waarvan de meeste dan nog eindigden in de aanvangsronden.

„Gala".

De aanblik van een Parijsch circus of velodroom tijdens een boksgala heb ik nu al zoo vaak beschreven dat ik ditmaal niet in bijzonderheden wil treden. Promotor Dickson maakte met deze revanche-match een recette van ver over het millioen. Het velodroom was mudvol en zelfs de peperdure „ring seats" — à vijfhonderd francs de plaats — waren lang voor den aanvang uitverkocht. Men zag er de vaste schaar habitué's uit de heele en de halve wereld: diplomaten, kamerleden, onderstaatssecretarissen, revue- en film-sterren enz. enz., plus nog een prins uit het huis van Savoye en een Fransche prins, deze laatste rechtstreeksch afstammeling van maarschalk Masséna. Dickson was dan ook in de wolken.

En zijn geluk zou heelemaal volmaakt zijn geweest als hij ook de fameuze Aga Khan, groot sportsman en geestelijk heerscher over dertig millioen moslims, onder zijn gehoor had gehad. Maar het volmaakte wordt in dit ondermaansche slechts zelden bereikt. De Aga Khan, pas gehuwd met juffrouw Carron uit Aix, bracht de wittebroodsweken aan de Riviera door en zelfs de attractie van Primo's optreden vermocht hem niet te bewegen die wittebroodsweken te onderbreken.

Twee Striblings.

Maar nu de match. Toen Young Stribling en zijn omgeving gisteren te Londen tegen Primo uitkwam had hij zich bijna niet op de ontmoeting voorbereid. Hij had vast gedacht op z'n slofjes te zullen winnen. 't Gevolg was dat hij na drie ronden boksen waarin hij Primo ridiculiseerde, uitgeput raakte, voor het eerst van z'n leven met een knockdown kennis maakte en in de volgende ronde tot een foutslag zijn toevlucht moest nemen om aan den dreigenden k.o. te ontsnappen. Stribling zei natuurlijk later dat die foutslag geheel onopzettelijk was toegebracht. Maar de meeste ringexperts hadden er een andere meening over en die lijkt me meer waarschijnlijk.

De Amerikaan deed z'n voordeel met de opgedane ondervinding. En geloof me de Stribling van Parijs was een heel andere dan die van Londen. In puike conditie, voortreffelijk getraind en brandend van verlangen om wraak te nemen streed hij van den aanvang af in grootschen stijl, alle hulpbronnen aansprekend, welke een ervaring van meer dan tweehonderdvijftig gevechten tot zijn beschikking stelde. De match was aangegaan over tien ronden. En nu zou het voor Stribling een klein kunstje geweest zijn om voorzichtig boksend die tien ronden door te komen en met een ruime puntenvoorsprong te winnen. Al onmiddellijk bleek dat de problemen welke hij Primo voorlegde veel te lastig waren voor den Italiaan. Als de man-berg op hem toe stormde, rechtervuist dreigend geheven om hem met een mep uit den ring te slaan wist hij hem midden in z'n vaart te stuiten met counters die pal op de kin van Primo belandden. Andere malen ontweek hij de mokerslagen door duiken of door schier onmerkbare verplaatsingen van het lichaam naar links of naar rechts. Bij het in-fighting dacht Primo te profiteeren van zijn veertig kilo overwicht. Maar Stribling liet hem niet straffeloos begaan, en deelde zeker driemaal meer treffers uit dan hij ontving.

Hij toonde zich vooral een meester in het toebrengen van een rechtsche hook, gericht op het oor van zijn tegenstander dien hij op hetzelde moment dat de hook trof met de andere arm een stevige duw gaf tegen de richting van den stoot in, er zoodoende de kracht van verdubbelend. Primo kon maar geen juiste afweer vinden en moest incasseeren. Erkend zij dat hij weinig hinder ondervond van deze patsen die menig ander voor veel langer dan tien tellen zouden hebben gevloerd. Ook moet men niet denken dat de reus zelf uitsluitend gaten in de lucht sloeg. Hij raakte zelden, maar als hij raakte kwamen zijn slagen gevoelig aan, dat bleek wel uit de grimassen van zijn tegenstander.

Met dat al stond Stribling na vijf ronden ver voor op punten. Hij bleef behoedzaam manoeuvreeren maar ging tevens loeren op een kans om sneller te winnen. Halverwege de ronde zag hij die kans en ging de reus neer na een venijnige rechtsche, half hook half uppercut die hem juist op de punt van de kin raakte. Maar hij was overeind voor de arbitter begon te tellen en bokste door alsof er niets gebeurd was.

Na de zesde ronde was het duidelijk dat Stribling alleen verliezen kon door een k.o. die al heel onwaarschijnlijk leek. Toch gaven Primo's aanhangers den moed niet op. — Laat onze Baby maar eerst eens goed nijdig worden, zeiden ze. Dan zullen jullie zien hoe gauw Stribling tegen 't vloertje gaat, net als in Londen.

Primo wordt kwaad.

Nu was het een feit dat Primo totdusver vrij laks gebokst had. Het goedmoedige glimlachje dat hem in Londen populair gemaakt had, week niet van z'n gezicht. Maar dat hij woedend kan worden bleek ook dezen avond. Jammer genoeg voor Primo trad die crisis in op een zeer ongewenscht oogenblik, nl. na het luiden van de gong die het einde van de zevende ronde aankondigde. Stribling had hem tijdens een in-fighting weer eens geducht de ooren gewasschen en maakte zich gereed om terug te keeren naar zijn hoek toen de geest over Primo vaardig werd. Hij zei later dat hij de gong niet gehoord had en dit lijkt zeer aannemelijk na al die opstoppers tegen zijn ooren.

In elk geval wierp hij zich, aangetast door een soort van blinde woede, op Stribling die zijn dekking al had laten zakken. En voor de scheidsrechter tijd had om tusschenbeide te komen had Stribling een paar opstoppers beet die hem met een smak tegen het canvas zonden. Daarmee was de match geëindigd, want Primo werd natuurlijk onmiddellijk gedisqualificeerd. Hij ging nu te keer als een razende Roland en vier man waren maar net voldoende om hem in bedwang te houden.

Stribling zou waarschijnlijk, als hij dat gewild had, heel goed door hebben kunnen boksen. Het komt herhaaldelijk bij matches voor dat een van de tegenstanders, of allebei, de bel niet hooren en door blijven vechten. In den regel volstaat de scheidsrechter dan met een waarschuwing. Maar op den uitslag van den strijd tusschen Primo en Stribling waren te hooge sommen gewed dan dat de reglementen niet strikt zouden worden toegepast. De jury disqualificeerde dus Primo en voorkwam daarmee waarschijnlijk een oproer in de zaal.

En het geld?

Het zal me nu werkelijk benieuwen of Primo Carnera uitbetaling krijgt van zijn beurs — een zeer hooge, zoo iets van een kwart millioen francs. Vóór de match was bekend gemaakt dat ingeval van disqualificatie wegens een foutslag of anderzins de beurs van den schuldige bestemd zou worden voor een liefdadig doel. Dit om een herhaling van het gebeurde te Londen te voorkomen en te zorgen dat het publiek waar zou krijgen voor zijn geld. Ik wil graag gelooven dat Primo inderdaad de gong niet gehoord heeft, maar dit doet aan het feit van zijn disqualificatie niets af noch aan de verplichting van den promotor om de daarop gestelde straf toe te passen. Dickson is in een lastige positie. Hij heeft op Primo al een fortuin verdiend en hoopt op nog veel meer. Maar hij moet ook rekening houden met het publiek dat zich niet een kluitje in 't riet zal laten sturen. Wat zal hij doen?

Andere wedstrijden.

Behalve Carnera trad Zaterdagavond nog een andere reus in het Winter-Velodroom op, te weten de Portugees José Santa die ruim zes-en-een-halve voet meet en maar een kilo of vijf minder weegt dan Primo. Santa kwam uit tegen een obscuur bokser, Villard genaamd, en won in twee ronden. Santa is nog veel minder een „world-beater" dan de Franco-Italiaan. Hij bokst trouwens al sinds een jaar of vier en heeft verscheidene nederlagen geleden.

Onze oude kennis Paulino is verleden week op punten verslagen door den jongen Tony Griffiths, een opkomende ster. Dit was de eerste keer dat Paulino optrad na zijn nederlaag tegen den Duitscher Schmehling. Hij is nu voor langen tijd uitgeschakeld als titelcandidaat.

TH.

Young Stribling met zijn zoontje te Volendam.

MET JUBILEUM VAN DEN K. N. V. B.

H. A. Tromp.

Op zijn buitengewone algemeene vergadering, heeft de Koninklijke Nederlandsche Voetbalbond de heer H. A. Tromp tot eerelid benoemd.

Met deze onderscheiding, den heer Tromp te beurt gevallen, heeft men tevens het scheidsrechterscorps gehuldigd; immers, de heer Tromp is de nestor van dat corps en juist als scheidsrechter heeft hij zich onderscheiden. In de jaren van '90 leidde hij reeds de belangrijkste ontmoetingen en in dien tijd behoorde hij, met wijlen L. J. Wijnands, tot de coryphee̊en van het corps. Eenige seizoenen is de heer Tromp toen, als scheidsrechter, non-actief geweest, maar juist in die jaren heeft hij zich op andere wijze voor het Nederlandsche voetbal nuttig gemaakt. Hij was toen met het secretariaat van de Haagsche Voetbalvereeniging belast en als uitvoerder van den wil van het energieke directorium Kleyn-Tromp-Isbrücker heeft hij in die jaren de ontwikkeling van het internationale voetbal een krachtigen stoot gegeven.

De toeren, die de H. V. V. in die periode van haar glorierijke bestaan naar Skandinavië en Oostenrijk gemaakt heeft, behooren nu nog steeds, sportief en organisatorisch, tot het beste wat op dit gebied gepresteerd is. De sterkste ploegen van het vasteland, de Corinthians, Townley Park, Hull City, Woolwich Arsenal, Boldklubben uit Kopenhagen, Tromp wist ze op Wassenaar te krijgen.

Omstreeks 1906 is hij weer gaan scheidsrechteren met het vuur van een tweede arbitrale jeugd en in den roem, dien de Nederlandsche scheidsrechters in den vreemde hebben geoogst, heeft Tromp ook zijn aandeel gehad.

Voorts deed hij voor den Voetbalbond belangrijk commissoriaal werk. Het belangrijkst mogelijk in de verzoenings-commissie met de heeren mr. P. Droogleever Fortuyn en Joh. J. Meyer, die nuttig werk deed toen in 1918 de ontevreden eerste-klasclubs zich van den bond wilden afscheiden; het mocht dit drietal gelukken de partijen weer tot elkaar te brengen.

De heer Tromp, die nu al eenige jaren in St. Michielsgestel woont, leidt nog voortdurend wedstrijden in de Zuidelijke 1ste klas; zijn autoriteit maakt het hem mogelijk de moeilijkste ontmoetingen tot een goed einde te brengen en als hij zoo af en toe in het Westen komt, vindt zijn bezadigde leiding ook daar nog immer de sympathie van het publiek en het vertrouwen van de spelers, twee factoren, die onmisbaar zijn voor het goed beloop van den wedstrijd.

Sedert vele jaren is het een gewoonte van de Zilveren Voetbal-commissie, die den heer Tromp mede onder haar eereleden telt, hem uit te noodigen voor het leiden van den eindstrijd van het zoo populaire voetbaltornooi in September.

Het nieuwbenoemde eerelid van den Koninklijken Nederlandschen Voetbalbond heeft veelzijdige sportieve belangstelling; hij heeft gecricket, getennist, gekegeld, hockey gespeeld, zwemt in den Dommel, hij tuft en fietst langs de mooie Brabantsche wegen, kortom, met woord en daad heeft hij de sport gediend.

Het eerelidmaatschap van den Koninklijken bond komt hem volkomen toe, zegt de *N. R. Crt.*

Vivian Woodward.

De Engelsche voetbalveteraan Vivian Woodward, een der beste voorhoedespelers, dien Engeland heeft voortgebracht en die vele malen het Engelsche elftal aanvoerde in de vroegere wedstrijden tegen Holland, zond volgens de *Tel.* ter gelegenheid van het 40 jarig jubileum van den K.N.V.B. het volgend schrijven.

LONDEN, 7 Dec. 1929.

Mijne hartelijke gelukwenschen aan den Kon. Nederlandschen Voetbalbond met zijn 40 jarig bestaan. Ik bewaar niets dan zeer prettige herinneringen aan mijn bezoeken aan Holland. Nimmer zal ik de oprechte vreugde en het ongekend enthousiasme vergeten van het Nederlandsche volk, toen de Oranjeploeg er voor de eerste maal in slaagde Engeland te verslaan op den gedenkwaardigen dag van den 24sten Maart 1913 te Den Haag. Het was waard een verre reis te maken om dat te aanschouwen.

Mijn beste wenschen vergezellen al mijn oude Hollandsche vrienden en tegenstanders.

Good luck. Holland!

(w.g.) VIVIAN WOODWARD.

De tien gebroeders Stenzah uit Wanhegan (Am) vormen tezamen een baseball-team.

Sportvaria.

Schaaktournooi te Amsterdam.

Amsterdam, 10 Dec. Van 16 tot 23 Februari zal in de Militiezaal te Amsterdam een klein internationaal schaaktournooi gehouden worden, waaraan, volgens de *Nation Belge*, zullen deelnemen: dr. M. Euwe, E. Colle, Spiemann jhr., J.H. van den Bosch, S. Landau en H. Weenink. Volgens door de *Tel.* ingewonnen inlichtingen hebben de plannen voor een dergelijk tournooi vaste vormen aangenomen, maar zou de deelneming van den Engelschen kampioen nog niet vaststaan.

Vermoedelijk zou in geval Colle wegens zijn ziekte niet uit kan komen, een keuze gedaan worden tusschen de heeren J. H. Addicks en W. F. Wertheim.

Het wereldrecord.

De Britten, die een record-poging willen wagen, vinden blijkbaar nog steeds personen die er veel geld voor over hebben om Engeland een goede kans te geven. Dit is nog opmerkelijker, waar het hier het wereldsnelheidsrecord in race-auto's betreft, dat reeds op naam van sir Henry Segrave staat. Maar er is meer; men zal trachten een geschikte baan in Engeland te vinden waarop een Britsche coureur met een Britschen wagen het record kan verbeteren, meldt de *Tel.* En men heeft thans het oog op de Pendine Sands, die ongeveer 14 mijl van Tenby zijn gelegen. De eenige hinderpaal is een riviertje, dat bij de zevende mijl van het gedachte parcours dwars door de baan in zee uitmondt.

Kaye Don zal nu hoogstwaarschijnlijk met zijn 4000 P.K. *Silver Bullet* op deze baan trachten het record van Segrave — 231,36 mijl per uur — te verbeteren. De hoofdzaak blijft nu te onderzoeken of het mogelijk is op een afstand van nog geen 7 mijl de maximum snelheid te bereiken en dan nog een veiligen uitloop over te houden. De mogelijkheid is niet uitgesloten, waar thans reeds is besloten tot het aanbrengen van zoogenaamde windremmen, die een stoppen binnen 3 mijl garandeeren, zoodat er 2 mijl overschieten om de maximum snelheid te behalen.

Indien de Pendine Sands worden afgekeurd, zal het Daytona strand met z'n parcours van 15 mijl worden aangewezen.

Vliegtuig met Vleugelslag.

Een jong Fransch aviateur Henri le Maout geheeten, heeft een licht vliegtuig met vleugelslag geconstrueerd, dat, naar zijn meening, met gunstig gevolg een proefvlucht zal maken.

Aan zijn toestel zijn beweegbare vleugels aangebracht, die zeer gemakkelijk op de kleinste bewegingen reageeren.

De geheele vliegmachine weegt met den motor slechts 25 Kg. en is 5 M. lang en 3 6 M. hoog. De motor heeft maar een capaciteit van 4 P.K. Het spreekt vanzelf, dat de snelheid zeer gering is, doch het is er den uitvinder alleen om te doen geweest een toestel met vleugelslag te construeeren, schrijft de *Tel.*

---

gedeeltelijke compensatie kan wezen voor de in die jaren te min betaalde belasting.

Intusschen kan het wezen dat de navorderingsaanslagen, hoewel terecht opgelegd, niet juist zijn berekend, doordat mogelijk geen rekening is gehouden met voor aftrek toelaatbare lasten als verponding, straatbelasting, onderhoudskosten, herstellingen, gederfde huur als gevolg van het ledig staan der woningen, afgeschreven huurvorderingen wegens onverhaalbaarheid op de schuldenaren etc.

In dat geval kan ingevolge art. 71 van vaakbedoelde ordonnantie tegen die aanslagen in een bezwaarschrift worden opgekomen bij den Raad van beroep voor belastingzaken te Weltevreden binnen 3 maanden na den dag van uitreiking van de aanslagbiljetten, welke dag daarop is bekend gesteld.

U zegt in Uw brief, dat de kinderen thans zijn aangeslagen voor die inkomsten „*ook* over de 3 voorgaande jaren", waaruit wij opmaken, dat hen navorderingsaanslagen zijn opgelegd over 1929, 1928, 1927 en 1926. Indien dit zoo is dan is de navorderingsaanslag over 1926 *ten onrechte* opgelegd, tenzij het kohier van dien aanslag 1926 nog in 1928 is vastgesteld, wat ons in dit geval niet waarschijnlijk voorkomt.

Krachtens art. 66 der inkomstenbelastingordonnantie kan een navorderingsaanslag slechts worden opgelegd „zoolang niet, sedert den *aanvang* van het belastingjaar, drie jaren zijn verloopen."

Het belastingjaar 1926 is aangevangen met 1 Januari van dat jaar; het recht om daarvoor een navorderingsaanslag op te leggen verviel dus met het intreden van 1 Januari 1929. Heeft men echter nog in 1928 het kohier van dien aanslag voor 1926 vastgesteld en is het aanslagbiljet eerst in 1929 uitgereikt dan is de aanslag nog wettig.

Mocht in verband met het voorgaande de navorderingsaanslag 1926 ten onrechte zijn opgelegd, dus het kohier daarvan na 1928 zijn vastgesteld, dan kunt U aan den inspecteur van financiën verzoeken om dien, op grond van *vergissing in de feiten*, met gebruikmaking van de hem bij art. 64 (1) toegekende bevoegdheid, te herstellen; dat is wel een ruime toepassing van die bepaling, doch de practijk redt zich daarmede.

U moet er echter scherp oog op houden, dat de inspecteur deze zaak in orde maakt *binnen drie maanden* na den dag van *uitreiking* van het aanslagbiljet welke dag daarop moet zijn vermeld.

Is die zaak niet *binnen* dien termijn afgedaan, dan moet U zich *een paar dagen te voren* schriftelijk wenden tot den Raad van beroep voor belastingzaken te Weltevreden, met verzoek dien aanslag te vernietigen op de bovenaangegeven gronden.

Want, indien de inspecteur op het laatst nog mocht weigeren art. 64 (1) voormeld op dien aanslag toe te passen en de beroepstermijn intusschen is verstreken, dan staat die onwettige aanslag *onherroepelijk vast* en is aan de betaling daarvan niet meer te ontkomen.

***

2806. Abonné 7361 vraagt: Overeenkomstig Uw advies No. 2739 heb ik tegen den directeur der chemische wasscherij, die mijn jas heeft bedorven, een vordering tot schadevergoeding ingesteld bij den residentierechter alhier en is die ook veroordeeld tot betaling daarvan; aangezien de gedaagde niet was verschenen werd hij veroordeeld bij verstek; na de beteekening van het vonnis kwam hij daartegen in verzet, doch verschenen hij weder niet op den bepaalden rechtsdag, als gevolg waarvan zijn verzet niet ontvankelijk werd verklaard.

Wat staat mij nu te doen?

Daar de man den tweeden male verstek heeft laten gaan, kan hij ingevolge art. 89 Rv (rechtsvordering) geen verder verzet meer doen en is dus het eerst tegen hem gewezen vonnis onherroepelijk geworden en thans voor onmiddellijke executie vatbaar.

U kunt alzoo nu aan den residentierechter verzoeken om ten uitvoerlegging van het vonnis.

Daar bij de beteekening van het bij verstek gewezen vonnis tevens bevel tot betaling moet zijn gedaan, kan thans — omdat betaling is uitgebleven — dadelijk tot het leggen van executoriaal beslag worden overgegaan, want de eenmaal gedane aanzegging heeft door het daarna ingesteld doch niet-ontvankelijk verklaard verzet niets van zijn kracht verloren.

In de eerste plaats laat U het beslag leggen op al hetgeen aanwezig is in den winkel waar Uw jas ter reiniging is aangenomen. U kunt daar rustig beslag leggen op al de zich in den winkel bevindende gereinigde en nog te reinigen kleedingstukken, welke, voor zoover nog noodig, in de kasten worden geborgen, welke vervolgens door den deurwaarder worden verzegeld, dan kan de zaak geen stuk goed meer afleveren. wat hem noodzaakt om maar terstond te betalen, daar hij anders ernstige moeilijkheden krijgt met zijn klanten.

Voor de kosten behoeft U niet terug te schrikken, want die loopen zoo hoog niet op in een geval als dit en die krijgt U er toch volledig terug als de man betaalt of de executie voortgang heeft.

***

2807. Abonné 3761 vraagt: In Maart 1929 heeft een naamlooze vennootschap iemand in dienst genomen; na verscheidene maanden als filiaalhouder tot volle tevredenheid van zijn chefs te hebben gewerkt, werd hij met ander werk belast, dat hem minder beviel; eenige dagen daarna meldde hij zich telefonisch ziek en liet verder niets van zich hooren; 8 dagen later liet den directeur en procuratiehouder hem weten dat, wat hij langer dan 3 dagen zou verzuimen, hij een geneeskeer afgeven ziekte-certificaat diende over te leggen; daarop kwam hij 2 dagen binnen en beef daarna weder wegens ziekte thuis onder overlegging van een geneeskundig attest meldende, dat hij „eenige dagen" geen dienst zou doen; hij bleef echter verder eenvoudig heelemaal weg zonder eenig nader bericht. Met dit al was op een paar dagen na de heele maand November verstreken zonder dat de man dienst had gedaan en geen verder bericht had gezonden, hoewel hij slechts voor eenige dagen door een ziekte attest was gedekt.

Op 30 November j.l. werd hem bij aangeteekend schrijven zijn dienst opgezegd *per eind December* d.a.v., waaraan hij meende het recht te hebben, hem te kunnen ontheffen van zijn dienst gedurende de geheele maand December weg te blijven; hij deed in die maand in eigen zaken en ging ten slotte naar B, van waaruit hij zijn restant-salaris over December na verrekening voorschot opvroeg.

Daarop werd hem medegedeeld, dat hij over die maand geen recht had op salaris, tenzij hij kon bewijzen die geheele maand door ziekte verhinderd te zijn geweest dienst te doen, welk bewijs hij niet kan leveren.

Dientengevolge overweegt de maatschappij thans het niet verrekend deel voorschot van hem terug te vorderen. Is zij daartoe gerechtigd?

Zeer zeker.

De employé is op 30 November j. l. behoorlijk een volle maand te voren zijn dienst opgezegd, dat wil zeggen, dat zijn dienst hier eindigde met den laatsten werkdag van December; hij had dus de geheele maand December nog dienst moeten doen.

Het is daarmede precies hetzelfde als bij opzegging van de huur van huizen; de verhuurder heeft niet het recht tot dadelijk ingaande huuropzegging, maar de huurder is evenmin gerechtigd het huis dadelijk te verlaten, tenzij onder zijn verantwoording en mits hij de volle huur over de opzegmaand betaalt.

Zoo is evenmin een werkgever gerechtigd iemand op staanden voet te ontslaan, tenzij daarvoor een wettige reden aanwezig is of bij gebreke daarvan onder uitbetaling van vol loon over den wettelijken opzegtermijn van een volle maand, maar de werknemer heeft ook niet het recht op staanden voet zijn dienst te verlaten, tenzij op grond van een wettigen reden of tegen betaling van de daardoor veroorzaakte schade aan den werkgever (art. 1603n B.W.).

Door het zonder geldige reden zijn dienst verzuimen stelde de employé zich bloot aan een rechtsgeldig ontslag op staanden voet, zoodat de maatschappij hem reeds in den loop van November dadelijk ingaand ontslag had kunnen verleenen waardoor hij alle aanspraak op loon na den dag van ontslag zou hebben verloren.

Waar hij thans gedurende de geheele maand December nog dienstplichtig was, doch zich vrijwillig eigenmachtig daaraan heeft onttrokken, heeft hij zelf de dienstbetrekking reeds bij het begin dier maand wederrechtelijk verbroken en heeft hij daardoor niet alleen zijn recht op salaris over die maand verloren, maar is hij zelfs verplicht om de daardoor den werkgever berokkende schade te vergoeden (art. 1603s B. W.)

De werkgever is in voorliggend geval dus zeker gerechtigd tot terugvordering van het onaangezuiverd gebleven gedeelte van het voorschot.

De vordering daartoe moet worden ingesteld bij den residentierechter.

***

Abonné 3621. Volgende week.

Humor uit het Buitenland.

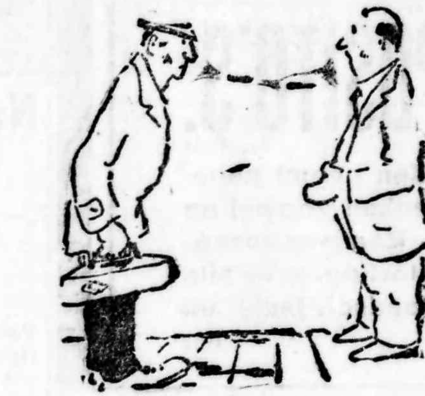

Zij: Ik heb geen hoed om op te zetten.

— O, Piet is hij niet snoezig? Hij zit op voor ons!

(*Life*)

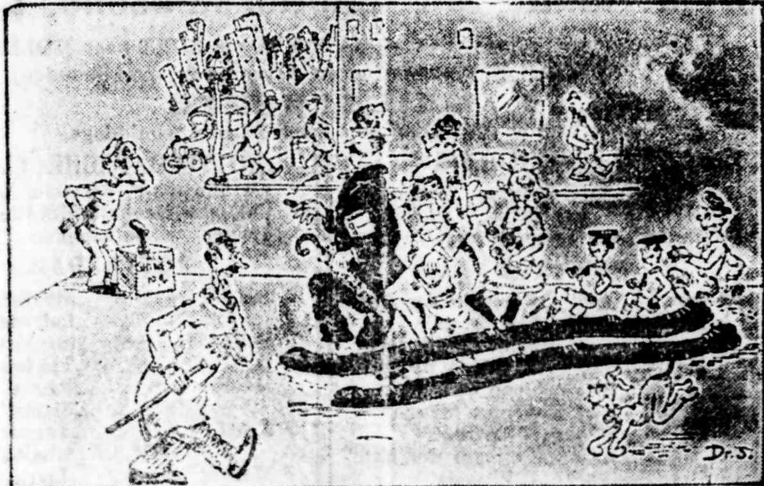
— Wij hebben nog een kamer met twee ramen voor tien gulden.
— En hoe duur zonder ramen?

(*Pages Gayes, Yverden*)

— Ben je tevreden met de critieken?
Actrice: Ja, een van hen vergeleek mijn armen met die van de Venus van Milo.

(*Buen Humor, Madrid*)

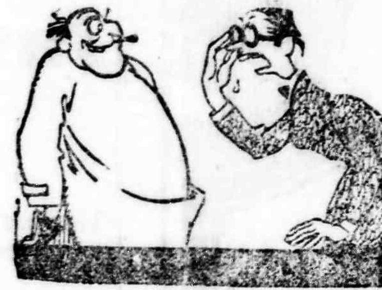

Hoe de familie van „Buiten-de-stad" als zij gaat winkelen, bij elkaar blijft.

Zij: Nou moet je nog eens zeggen, dat ik den vloer niet goed wrijf!

(*Lustige Sachse, Leipzig*)

— Ik heb een merkwaardige operatie gedaan. Ik heb een man zijn lever verplaatst, een long open gesneden en twee nieren gereinigd.
— En hoe staat het er mee?
— Dood, natuurlijk!

(*Esquella, Barcelona*)

— Het is verschrikkelijk, zooals die man met mij flirt.
— Welke man?
— Die achter mij.

(*Lustige Kölner Zeitung, Keulen.*)

Neemt proef! **Neemt proef!**

GLOBE GARDEN'S KOFFIE-EXTRACT

is beslist beter in kwaliteit, geuriger van smaak en dus voordeeliger in gebruik dan andere merken. 1547

Overal verkrijgbaar.

5p Ct. JAARDEPOSITO'S.

De Centrale Kas te Weltevreden neemt deposito's aan voor Volkscredietbanken, zoowel op Java als in de Buitengewesten. Een jaar opzegging, rente 5 pCt. per jaar. Stortingen bij alle Volkscredietbanken in Nederlandsch-Indië en bij de Centrale Kas. 56z

---

De rakker is maar net z'n bed uit, of hij wil al boksen met z'n moeder, die hem zijn kop Ovo brengt. Hij zal eens toonen hoe sterk hij door Ovomaltine is geworden.

Ovomaltine is een zegen, ook voor kinderen. Het smaakt lekker en dagelijks een paar volle theelepels zijn al voldoende, om slappe kinderen stevig en opgewekt te maken.

Men bedenke toch, dat Ovo is een droog extract uit *versche* eieren, *versche* Zwitsersche melk, Dr. Wander's Moutextract en cacao. Het is een veelzijdig voedingsmiddel in den meest geconcentreerden vorm.

Als U het nog niet mocht kennen, vraagt dan eens een monster aan.

Het kost U niets.
Uw kinderen en U zelf kunnen het eens proeven.

OVOMALTINE

versterkt ook U

Verkrijgbaar bij alle Apothekers en Chemicaliën-Handelaren.
Bussen à ½ K.G. fl. 2.20 en ½ K.G. fl. 3.75
Fabrikant: Dr. A. WANDER, A. G. Bern.
Vertegenw: N. V. Pharm. Handelsafdeeling Voorheen KERKHOFF & Co., Amsterdam.
Soerabaja. Chin. Voorstraat 17.

2060

E. KIDERLEN'S JENEVER

TJAP TOEWAN VRYBUITER

Garandeert Kwaliteit

DUS!

DRINKT GEEN GOEDKOOPER MERK;
ALLEEN E.KIDERLEN'S VRYBUITER.

Importeurs: GEO. WEHRY & Co.

2074

LEVENSVERZEKERING MAATSCHAPPIJ

„ARNHEM"

WELTEVREDEN. 2054

Nog beschikbaar enkele **Ruime Frissche Kantoorlokalen**
in diverse afmetingen vanaf f 30.— 's maands.
Electrisch licht beschikbaar.

Nederlandsche Handel-Maatschappij, N.V.

Gevestigd te Amsterdam.
Opgericht in 1824.

Maatschappelijk Kapitaal ƒ 80.000.000.— Statutaire Reserve ƒ 40.000.000.—

Hoofdkantoor te AMSTERDAM*) met Agentschappen te ROTTERDAM*) en 's-GRAVENHAGE*).

Hoofdkantoor voor Azië: de FACTORIJ te BATAVIA met Bijkantoor te WELTEVREDEN*).

Vestigingen in Nederlandsch-Indië te Bandjermasin, Bandoeng*), Cheribon, Djember, Djokjakarta*), Kota Radja, Makassar, Medan, Padang, Palembang, Pekalongan, Pontianak, Semarang*) Sibolga, Soerabaja, Soerakarta (Solo), Tegal, Tjilatjap. Vertegenwoordigers te Telok-Betong, Vestigingen buiten Nederlandsch-Indië: Bombay Calcutta, Djeddah, Hongkong, Kobe, Penang, Rangoon, Shanghai, Singapore

Correspondenten in de voornaamste plaatsen der wereld

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. Incasseeringen en Financieeringen. Schriftelijke of Telegrafische Credieten. Reiscredietbrieven. Deposito's. Girorekeningen. Beleeningen. Uitvoering van Effectenorders, ook op alle buitenlandsche beurzen, en Administratie van Effecten. Consignatie-contracten met Cultuurondernemingen. Verkoop van Producten. In- en Verkoop van Goudgeld en alle andere Bankzaken.

*) Deze kantoren beschikken over een safe-deposit-inrichting. 50

Java - New - York Lijn

Geregelde WEKELIJKSCHE dienst van Ned.-Indië via het Suezkanaal naar Boston (Facultatief) New-York — en eventueel andere Atlantische havens. —

Gezamenlijke dienst der

Stoomvaart Maatschappij „Nederland", „Rotterdamsche Lloyd" — Ned. Stoomv. Mij. „Oceaan" en Holland-Amerika Lijn. —

EERSTVOLGENDE AFVAARTEN:

SCHEPEN.	Definitieve vertrekdata van Batavia.	Verwacht te New-York
s.s. „BUITENZORG" 3) (R.L.)	18 Jan.	5 Maart
s.s. „KARIMOEN" 1) (S.M.N.)	25 „	12 „
s.s. „POLYPHEMUS" 4) (N.S.M.O.)	1 Febr.	19 „
s.s. „SOEKABOEMI" 3) (R.L.)	8 „	28 „
s.s. „SALEIER" (S.M.N.)	15 „	2 April
s.s. „BLIJDENDIJK" 1) (N.A.S.M.)	22 „	9 „
s.s. „CITY OF SALISBURY" (N.S.M.O.)	1 Maart	18 „
s.s. „SIMALOER" (S.M.N.)	8 „	25 „
s.s. „BEEMSTERDIJK" 3) (N.A.S.M.)	15 „	30 „
s.s. „SITOEBONDO" 3) (R.L.)	22 „	7 Mei
s.s. „ASTYANAX" (N.S.M.O.)	29 „	14 „
s.s. „BREEDIJK" (N.A.S.M.)	5 April	23 „
s.s. „DELI" (R.L.)	12 „	28 „
s.s. „SEMBILAN" 1) (S.M.N.)	19 „	4 Juni
s.s. „EURYLOCHUS" (N.S.M.O.)	26 „	11 „

1) *via Colombo.*
2) *Laadt voor Norfolk direct*
3) *Laadt voor Jacksonville of Savannah in scheepskeuze.*
4) *via Malabar kust.*

Veranderingen voorbehouden.

Naar Boston, Philadelphia, Baltimore, U.S.A. en Canadeesche Inland Points wordt eveneens lading aangenomen. Voor genoemde Inland Points worden doorvoerconnossementen afgegeven.

Bijzonderheden omtrent verdere havens in Nederlandsch-Indië, waar geladen zal worden, vrachten enz., worden verstrekt door de Agenten. 156

Voor alle afvaarten wordt het recht voorbehouden andere, niet in deze advertentie genoemde havens aan te loopen.

Voor de R.L. en H.A.L. Voor de N.S.M.O.

De Intern. Cred.- & Handelsvg. „Rotterdam" **Maclaine Watson & Co.** **Stoomvaart Maatschappij „Nederland"**

FOTO VOOR PASPOORT RIJBEWIJS JACHT-ACTE ENZ. Pasar Baroe 86 1302

Deh Chang Kongsie

Pasar Baroe 36. Telf. No. 1946 Welt.

Chineesch Antiek Porcelein.

Steeds voorradig:
Geborduurde artikelen van China, kant goed en andere artikelen. 827

Nederlandsch-Indische Handelsbank N. V.

Gevestigd te AMSTERDAM.
Opgericht in 1863.

Statutair Kapitaal . . .	F	100.000.000.-
Gestort Kapitaal	„	55.000.000.-
Reserve	„	27.186.365.33

Hoofdkantoor te *) AMSTERDAM met Bijkantoren te *) 's-GRAVENHAGE en *) ROTTERDAM

Hoofdkantoor voor AZIË *) BATAVIA met Bijkantoren te *) WELTEVREDEN en TELOK BETONG.

Kantoren in Ned.-Indië: Ampenan *) Bandoeng, Cheribon, Gorontalo, Makassar, Medan, Menado, Palembang, Pasoeroean, Pekalongan, Probolinggo, *) Semarang, *) Soerabaja, Tegal en Tjilatjap.

Kantoren buiten N.-I.: Amoy, Bombay, Calcutta, Hongkong, Kobe, Shanghai Singapore, Tokyo en Yokohama.

Vertegenwoordiging te Londen: Stone House, Bishopsgate E. C. 2.

Correspondenten in de voornaamste plaatsen der wereld.

De Bank KOOPT en VERKOOPT **WISSELS** en verstrekt **REISCREDIETBRIEVEN** op de voornaamste plaatsen der Wereld, belast zich met de uitvoering van **EFFECTENORDERS** zoowel aan INDISCHE als AMSTERDAMSCHE BEURZEN en doet alle andere Bankzaken.

*) Deze kantoren beschikken over een safe-deposit-inrichting 10

STOOMVAART MAATSCHAPPIJEN

„Nederland" en „Rotterdamsche Lloyd"

Eerstvolgende afvaarten van BATAVIA via SUEZ naar HOLLAND.
(Wijziging in Vaarbeurten en Afvaartdata voorbehouden)

MAILSCHEPEN

Vertrek van Tandjong Priok 12 uur 's middags.

S. M. „NEDERLAND"
via Singapore, Belawan, Sabang, Colombo (facultatief), GENUA, Algiers, Southampton naar
AMSTERDAM.

22 Jan.	S.S.	„Koningin der Ned."
5 Feb.	„	„J. P. Coen"
19 „	„	„Prins der Nederl."
5 Maart	M.S.	„Christiaan Huygens"
19 „	S.S.	„Johan de Witt"
2 April	„	„Prinses Juliana"
16 „	M.S.	„P. C. Hooft"
30 „	S.S.	„Koningin der Ned."
14 Mei	„	„J. P. Coen"
28 Mei	„	„Prins der Nederl."
8 Jan.	M.S.	„Christiaan Huygens"

BOOTTREIN
In Genua geeft de Nederland Express (directe boottrein Genua-Holland) onmiddellijk aansluiting op de thuisvarende mailschepen.

„ROTTERDAMSCHE LLOYD"
via Singapore, Belawan, Sabang, Colombo (facultatief), MARSEILLE, Tanger, Southampton naar
ROTTERDAM.

15 Jan.	M.S.	„Sibajak"
29 „	„	„Indrapoera"
12 Febr.	S.S.	„Insulinde"
26 „	„	„Tjerimai"
12 Maart	„	„Patria"
26 „	„	„Slamat"
9 April	„	„Tabanan"
23 „	M.S.	„Sibajak"
7 Mei	„	„Indrapoera"
21 „	S.S.	„Insulinde"
11 Juni	M.S.	„Baloeran"

BOOTTREIN
Te Marseille geeft de R. L. Rapide (directe boottrein Marseille-Holland) onmiddellijk aansluiting op de thuisvarende mailschepen, daar het vertrekuur van dezen trein geregeld wordt naar het uur van aankomst van het mailschip.

Nadere inlichtingen omtrent deze treinen zijn te verkrijgen aan boord en bij de Agentschappen.

Vrachtschepen met Passagiers-Accommodatie

Passageprijs Batavia—Marseille/Genua f 635.—.
Batavia—Amsterdam/Rotterdam f 685.— („Poelau"- en „Kota"-schepen f 760.—.)

25 Jan.	S.S.	„Radja"
15 Feb.	M.S.	„Poelau Bras"
22 „	S.S.	„Roepat"
1 Feb.	M.S.	„Kota Inten"
8 „	S.S.	„Samarinda"

Voor alle afvaarten wordt het recht voorbehouden andere niet in deze advertentie genoemde havens aan te loopen.

Stoomvaart Maatschappij „Nederland"
Telegramadres: SUEZBOOT WELTEVREDEN

„Rotterdamsche Lloyd"
Agente: Internationale Crediet- en Handelsvg. „Rotterdam".
Telegramadres: LLOYDMAIL WELTEVREDEN

Die HOEST vernielt Uw LONGEN

Hoedt U voor het innemen van zoogenaamde hoeststillende middelen, die verdoovende en dus schadelijke stoffen bevatten. Akker's Abdijsiroop stilt den hoest door er de oorzaak van weg te nemen en het ademhalingsorgaan te versterken. Zij is geheel onschadelijk en werkt toch zeer krachtig.

Gij verzwakt Uw borst en Uw luchtwegen onherroepelijk, wanneer Gij dien hardnekkigen hoest nog langer duldt. Aamborstigheid is nog een van de „onschuldigste" kwalen, waaraan Gij U blootstelt en ernstiger gevolgen hangen U als een zwaard boven het hoofd. Zeg niet, dat er voor Uw hoest geen kruid gewassen is, zoolang Gij nog niet Akker's Abdijsiroop hebt gebruikt. Akker's Abdijsiroop oefent tot in de meest verborgen schuilhoeken Uwer ademhalingsorganen haar heilzame werking uit door er de ziektekiemen te dooden en het vastzittende slijm op te lossen. Wanneer Gij vandaag nog begint gedurende eenigen tijd geregeld de versterkende Akker's Abdijsiroop te nemen, krijgen Uw ademhalingsorganen hun oude veerkracht terug. Uw hoest wordt dadelijk gemakkelijker, Uw ademhaling ruimer. Gij zult U reeds na enkele dagen aanmerkelijk beter gevoelen, waarna Gij in korten tijd Uw hoestbuien geheel zult kwijtraken.

Per flacon in koker f 3.-; zeer groote flacon f 5.-. Bij Apothekers en Toko-houders.
Depôt: Chineesche Voorstraat 17, Soerabaya.

AKKER'S ABDIJSIROOP

Redder der Longen

2061

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten
Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke
5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN ZESDE BLAD Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888
(Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Radio-Revue.

Het Wezen der Radio.

Aether en aethertrillingen. — Het principe der radiotelefonie. — Trillingskringen. De golflengte.

(Van een bijzonderen medewerker).

In het algemeen vormt een leek zich van het wezen der eigenlijke radio een verkeerde voorstelling. Wel heeft hij enkele gemeenplaatsen vernomen over aether, aethertrillingen en wat dies meer zij, maar wat eigenlijk de aether is, blijft meestal een gesloten boek. Veelal wordt het begrip aether verward met het begrip lucht, hetgeen wel voort zal komen uit sommige spreekwijzen, die op geheel ongemotiveerde manier den aether noemen. B.v. de azuren aether, het luchtschip dat zich in den aether verhief, enzoovoort. In facto zijn deze spreekwijzen niet direct verkeerd, maar zij zijn aanleiding tot verwarring. Want ware er geen aether, het luchtschip zou even rustig opstijgen, daar dit geheele proces uitsluitend met de lucht te maken heeft en niets met den aether.

Nu zal men zeggen, wat is de aether dan eigenlijk? Maar zeer gemakkelijk is het niet hierop antwoord te geven. Het eigenlijke bestaan is nooit aangetoond, d.w.z. niet op directen weg. Men is er nooit in geslaagd aether vrij te maken of *scheikundig* aan te toonen, maar de *natuurkundige* proeven op dit gebied hebben het bestaan van dezen middenstof onomstootelijk vastgesteld. Tot goed begrip diene, dat men aanneemt, dat de aether zich overal bevindt, dus zoowel in de lucht als in de vaste lichamen.

Dat dit, in verband met de veel grootere ijlheid van den aether ten opzichte van de omringende gassen of stoffen juist is, is aan de hand van den moleculairtheorie aan te toonen, doch zou te ver voeren. Het is voor onze radio doeleinden derhalve beter maar op gezag der groote geleerden aan te nemen, dat de aether er is, ons overal omringt, ons doordringt, de muren, ramen en alles rondom ons. Maar men lette er speciaal op, dat de aether niets met lucht heeft uit te staan. En gezien het feit, dat de radio weer niets met de omringende lucht te maken heeft, komen we dus tot twee geheel verschillende begrippen, aethertrillingen en luchttrillingen.

Het eerste kenmerkende verschil, is de voortplantingssnelheid van aether- en luchttrillingen. Licht- en Radiotrillingen planten zich met dezelfde constante snelheid voort, en wel met ongeveer 300.000.000 meter per secunde.

Luchttrillingen (geluid) daarentegen reizen slechts met een snelheid van 330 meter per secunde dus met slechts ongeveer een millioenste deel van eerstgenoemde snelheid. Hier ligt dus al een groot verschil, en het zal duidelijk zijn, dat de trillingen die onze antenne bereiken, de aethertrillingen, een geheel ander karakter dragen dan die trillingen die onze luidspreker veroorzaakt, de luchttrillingen.

We stellen dus vast dat de radiotelefonie een communicatiemiddel is, dat werkt volgens het principe: we spreken (wekken lucht-trillingen op), zetten deze door middel van den radiozender om in radio-golven (aethertrillingen) en zetten deze radiogolven in ons ontvangtoestel weer om in geluid (luchttrillingen). Wanneer het ons nu slechts gelukt, de luchttrillingen die wij thuis hooren (ontvangst) geheel gelijk te doen zijn aan die trillingen, die op het zendstation voor den microfoon worden opgewekt, dan kunnen we over goede ontvangst spreken. De middelen om hiertoe te geraken behooren thuis onder een later te behandelen onderwerp.

***

We willen echter vandaag nog even tot den aether terugkeeren en bekijken hoe dan eigenlijk de voortplanting der golven in zijn werk gaat.

Wanneer mij in een electrischen geleider een stroom opwekken, die een bepaald aantal malen per secunde van richting vervandert, dan spreken we van „wisselstroom."

De meeste stedelijke electriciteitswerken wekken deze stroomsoort op. Zoo ook in Batavia, waar men wisselstroom van 50 perioden krijgt. Dit beteekent dus, dat de stroom 50 keer per secunde haar richting omdraait en zich weer tot haar vroegere richting herstelt. Daar de frequentie van deze richtingwisselingen niet groot is, noemen wij deze stroomsoort *laagfrequente wisselstroom*. Het vasthouden aan deze 50 perioden per secunde is natuurlijk geenszins noodzakelijk en het is mogelijk de frequentie tot vrijwel iedere hoogte op te voeren, hoewel dan natuurlijk met geheel andere middelen gewerkt moet worden. In de radiostations nu wordt gewerkt met hoogfrequente wisselstroom, d.w.z. wisselstroom die een zeer groot aantal perioden per secunde heeft. De grootte van dit aantal frequenties wordt nauwkeurig bepaald door de golflengte waarop het station uitzendt, of liever anders om, de frequentie van de wisselstroomen die opgewekt worden bepalen precies de golflengte van het zendstation, en wel omgekeerd evenredig. Hetgeen dus beteekent: verhoogen we de frequentie van de wisselstroom in ons station, dan wordt de golflengte kleiner, verlagen we die frequentie, dan wordt de golflengte grooter.

***

Maar nu keeren we terug tot onze aehtertrillingen. We gaan de hierboven genoemde hoogfrequente wisselstroomen voeren door een z.g. *open trillingskring*, antenne en aarde.

Er ontstaat nu in deze kring een slingering of wel trilling, welke in de antenne aan den omringenden aether wordt medegedeeld. Er ontstaat dus een verstoring van den rusttoestand der aethermoleculen. Zij krijgen een schok, worden van de antenne weggeschoten (in alle richtingen) botsen in hun vaart tegen een ander molecuul, dat weer wegschiet, zijn snelheid aan een derde doorgeeft enz. enz. Er ontstaat in den aether dus een beweging van moleculen. Deze beweging is, met de zendantenne als middelpunt te beschouwen als een golfbeweging, ongeveer gelijk aan de golfbeweging van een stilstaand wateroppervlak, waarin een steen geworpen is. De golven gaan alle van dit eene punt uit, vormen steeds grooter wordende ringen om het punt, nemen langzaam af in hoogte van bergen en dalen en sterven langzaam weg in de verte. Bij iedere opeenvolgende slingering van den antenne krijgt de aehter een volgende stoot, en wordt een nieuwe kring van golven gevormd.

Nemen we eens aan dat dit 10.000.000 keer per secunde geschiedt. Zooals we reeds gezien hebben reizen de radio golven met een snelheid van rond 300.000.000 meter per secunde. Wanneer dus een eerste trilling ontstaat, begint de volgende triling $\frac{1}{10.000.0000}$ ste secunde hierna. In dien korten tijd heeft de eerste golf echter al een afstand van $\frac{300.000.000 \text{ Meter}}{10.000.000} =$ 30 Meter afgelegd. We spreken dus van de lengte van een golf als 30 Meter. Populair gezegd heet het dan ook: het station zendt op 30 Meter golf-lengte. Wetenschappelijk juister is de tegenwoordig meer en meer in zwang komende benaming: het station zendt met 10.000.000 perioden, of beter, met 10.000 kilo-perioden.

Omgekeerd kunnen we, wanneer we den golflengte kennen, onmiddellijk berekenen, met hoeveel frequenties per secunde een zendstation werkt. Nemen we als voorbeeld de Bataviasche Radiovereeniging. Men zendt op 75 Meter golflengte. De frequenties vinden we nu als volgt:

300.000.000 = frequenties per secunde = 4.000.000. I-AA wekt dus in haar antennekring een wisselstroom op van 4.000.000 perioden per secunde, en zendt volgens de nieuwere benaming op 400 kilo-perioden.

Wanneer elke zender op dezelfde golflengte zou werken, zouden we met de tegenwoordige ontvangmiddelen de verschillende stations niet uit elkaar kunnen houden, en dus uit onzen luidspreker een cacophonie van klanken zou brullen. Gelukkig is het echter mogelijk in de antennekring van een zender precies het aantal frequenties p.s. op te wekken, dat we zelf willen. In ons ontvangtoestel nu, bezitten we eveneens een af te stemmen kring, d.w.z. we hebben een slingerketen, waarin een capaciteit en een zelfinductie geschakeld staan, de condensator en afstemspoel. Door de wijziging van de waarden hiervan, dus het aanbrengen van een grootere of kleinere spoel, het vergrooten of verkleinen van de capaciteit van een draaibare condensator, is het ons mogelijk, die kring in resonnantie te brengen met het zendstation, m.a.w. deze kring alleen gevoelig te maken voor wisselstroomen die precies dezelfde frequenties p.s. hebben als die in den zender, waarop we willen afstemmen. Het proces „afstemmen" is dus niet, zooals wel eens beginnende leeken beweren, de lengte van antenne en spoel precies op de golflengte van het te ontvangen station brengen, maar zuiver het in resonnantie brengen van ontvangtoestel met zendstation. We zullen in een volgend artikel zien, welke de middelen zijn om tot een zuivere afstemming van een trillingskring te geraken.

RADIO EN NOORDERLICHT.

Eigenaardige Invloed op Kortegolfontvangst.

Een Amerikaansch radio-technicus, F. Dearlove, is eenigen tijd geleden in de Vereenigde Staten teruggekeerd, na een reis van anderhalf jaar door Labrador te hebben gemaakt. Hij was naar dat schiereiland vertrokken in opdracht van een radio-firma, om een aantal kortegolf-zenders en ontvangers te installeeren voor de „Grenfell Mission".

Bij zijn reis door Labrador zijn verschillende interessante ervaringen opgedaan betreffende den invloed van het noorderlicht op de radio-ontvangst. Dit verschijnsel heeft men van nabij kunnen bestudeeren, daar de invloed van het noorderlicht zich op zeer hooge breedten het sterkst doet gevoelen. In het Engelsche radio-tijdschrijft *Experimental Wireless* worden deze ervaringen gepubliceerd.

Dearlove onderscheidt bij het verschijnsel der Aurora Borealis twee soorten, die een verschillenden invloed op de radio-ontvangst uitoefenen. De eerste soort kenmerkt zich door een zwak licht aan den Noorderhemel, waarvan vage, groenachtige stralen in alle richtingen worden gezonden. Gewoonlijk verplaatst dit schijnsel zich langzaam, maar het gebeurt ook wel, dat het stationnair is.

Wanneer het noorderlicht zich op deze wijze voordeed werd er bij de ontvangst van stations, welke op den 40 M- en 80 M-band werkten, een langzaam fading-effect bemerkt, waardoor radiocommunicatie op deze golflengten soms bijna onmogelijk werd. Soms verdwenen de signalen zelfs heelemaal. Hoewel het natuurverschijnsel dikwijls slechts korten tijd zichtbaar was, bleef de invloed op de radio-ontvangst gewoonlijk nog wel vier of vijf dagen te bemerken.

Op den 20 M-band deed men andere ervaringen op. Stations, die onder normale omstandigheden goed hoorbaar waren, verdwenen geheel, terwijl zenders, die anders slechts zelden ontvangen werden, met groote sterkte gehoord werden. Ook overdag, wanneer het noorderlicht niet gezien kon worden, bleven dezelfde verschijnselen bij de radio-ontvangst merkbaar.

De tweede vorm, waaronder de Aurora Borealis zich dikwijls voordoet is de volgende: Aan den Noordelijken hemel verschijnen een aantal heldergroene lichtbogen, die soms snel bewegen en over den geheelen Noordelijken hemel verspreid zijn.

Hierbij werd op den 40 en 80 M band een sterk fading-effect bemerkt, waarbij de signalen geheel verdwenen. De geluidssterkte nam echter spoedig weer toe, tot het station twee maal zoo sterk doorkwam als gewoonlijk het geval was.

Daarna nam de sterkte weer af, tot de zender onhoorbaar was.

Klaarblijkelijk heeft dus het noorderlicht invloed op de gedragingen van de Heaviside-laag.

Radio-varia.

De Europeesche Radio Unie.

Te Barcelona vond een vergadering plaats van den Raad en de verschillende commissies van de Radio-Unie te Genève. Behalve de vertegenwoordigers der verschillende Europeesche omroepmaatschappijen, waren afgevaardigden van den Volkenbond, het Roode Kruis, verschillende post-administraties, alsmede van het Bureau der Internationale Telegraafvereeniging te Bern aanwezig.

In het middelpunt der besprekingen stond de toestand, die door de nieuwe golflengtenverdeeling is ontstaan. Er worden technische en andere middelen beraamd om de talrijke onderlinge storingen tusschen de omroepstations te kunnen opheffen.

De Raad der Unie hield zich voorts bezig met bespreken van uitbreidingsmogelijkheden der internationale programmauitwisseling en met het ontwerpen van een schema voor de internationale uitzending der toespraken op de vergaderingen van den Volkenbond.

Behalve deze onderwerpen werd een groot aantal problemen betreffende de artistieke en de juridische zijde van het omroepbedrijf behandeld. Ook werden verschillende besluiten genomen, die dienden om het Roode Kruis bij ongelukken of rampen van grooten omvang behulpzaam te zijn.

Jong Japan verzot op Jazzmuziek!

Dr. Nakagani, die in het Japansche Ministerie de radio-aangelegenheden behandelt en die als gedelegeerde van Japan de Haagsche Radioconferentie bijwoonde, heeft enkele interessante bijzonderheden over den Omroep in Japan medegedeeld.

De eerste Japansche Omroepmaatschappij werd in 1926 opgericht. Er bevinden zich in Japan verschillende stations, die dagelijks uitzendingen geven. Deze worden thans versterkt of door nieuwe vervangen. Te Nagoya is een zender van 10 kilowatt in aanbouw, te Kanasawa een van 3 kw. Voorts komt er op Formosa eveneens een van 10 kw. en worden de stations op Dairen en Seoul (Korea) versterkt.

Moeilijkheden met de golflengten kent men in Japan niet. Het aantal luisteraars bedraagt 700 000.

De omroep is buitengewoon populair in Japan, zoowel op het land als in de steden. Toch heeft men er dezelfde radio-oneenigheden als elders: de oudere luisteraars hooren liever klassieke Japansche muziek, terwijl de jongeren op jazz verzot zijn.

Schiller luistert naar de Radio!

Het geval gebeurde bij de „Norag". Er zou een radio-première opgevoerd worden van Schiller's „Jungfrau von Orleans", die door de talrijke coupures slechts 50 pct. van het werkelijke stuk uitmaakte.

Nauwelijks was de uitzending geëindigd en het roode licht uit, of er verscheen een telegrambesteller in de studio. Vol verwachting opende de bewerker van het stuk het telegram, omringd door een schaar van medewerkenden en las:

„Met schrapping der scènes niet accoord.

Wentel mij wegens coupeering van mooiste gedeelten in mijn graf om. Overigens uitstekende ontvangst — Schiller".

De „Stem van den Reus" in Polen.

Korten tijd geleden heeft de beroemde Poolsche zanger Kiepura in de grootste concertzaal van Warschau een concert gegeven. Reeds drie dagen van tevoren waren alle plaatsen hiervoor uitverkocht.

Het concert werd ook door den zender Warschau doorgegeven en behalve dat vele luisteraars de stem van den zanger in hun woning hebben kunnen beluisteren, waren er in verschillende straten ontvangstations met geluidversterkerinstallaties opgesteld. Op de Philips tentoonstelling „Radio en Licht" werd het concert door middel van de „Stem van den Reus" ten gehoore gebracht. Het enthousiasme van het buitengewoon talrijke publiek was zoo groot, dat 't zwaar ijzeren hekwerk in het tentoonstellingsgebouw verbroken werd.

Werk van Amateurs.

Eenigen tijd geleden heeft in Amerika een wedstrijd plaats gehad voor vliegtuigen. Het was bij dezen wedstrijd, die bekend staat onder den naam „National Air Races" noodzakelijk, dat er gebruik werd gemaakt van een systeem van radio-telegrafische berichtgeving. Men verzocht daarom een aantal radiozend-amateurs hun medewerking hierbij te willen verleenen, waarin deze gaarne toestemden.

De route die de vliegtuigen te volgen hadden, had den vorm van een vierkant. Op een der vier hoeken werd gestart. Daar was tevens een radio-zender opgesteld evenals een drietal ontvangapparaten. Op de andere hoeken bevonden zich observatieposten, elk voorzien van een ontvang-toestel en een zender.

Tegelijkertijd met den start van de vliegtuigen werd een radio-bericht uitgezonden naar de contrôle-posten. Deze namen den tijd van vertrek op en controleerden nauwkeurig na hoeveel minuten en in welke volgorde de vliegtuigen passeerden, waarna dit oogenblikkelijk werd geseind aan het startstation. Tevens werd er op de contrôleposten op gelet, of de vliegtuigen wel den juisten koers volgden.

Het nauwkeurige werk van de „hams" werd door de wedstrijdleiders algemeen geroemd.

Vakonderricht in den Zwitserschen omroep.

De regeering van het kanton Waadt heeft besloten om verplicht radiovakonderricht in te voeren. Het Departement voor Handel, Industrie en Landbouw heeft tot taak de lessen samen te stellen en te controleeren.

Teneinde de gemeenten de aanschaffing van ontvangtoestellen te vergemakkelijken, stelt de Staat 50 apparaten tegen verlaagde prijzen ter beschikking.

De gemeenten hebben zich verplicht den voor het bedrijf benoodigden stroom te leveren en een verwarmd vertrek, beschikbaar te stellen, waarheen de bewoners zich kunnen begeven om landbouwvoordrachten en interessante uitzendingen te beluisteren.

SCHAAKRUBRIEK.

Correspondentie aan L. G. EGGINK, Soekasarie 39, Tel 199, Buitenzorg.

Probleem No. 195.

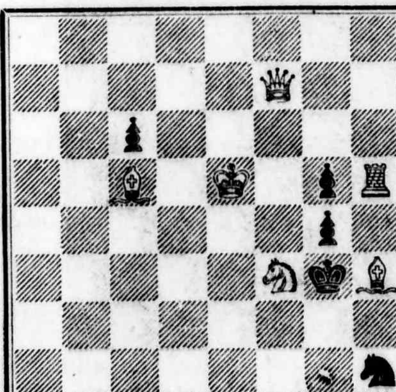

Wit begint en geeft in twee zetten mat.

Wit: Kh7—Dh1—Ta8, en c8—Ra7 en f2—Pc6; pionnen op c2—c6 en h5 (10 st.).

Zwart: Kb5—Te4—Rg1; pionnen op c3 en h2 (5 st.).

Probleem No. 196.

Wit begint en geeft in twee zetten mat.

Wit: Ke5—Df7—Th5—Rc5 en h3—Pf3 (6 st.).

Zwart: Kg3—Ph1; pionnen op c6—g4 en g5 (5 st.).

Oplossingen.

Probleem no. 191. Tweezet van dr. B. Weiss. 1. Pe5—d7.

Probleem no. 192. Driezet van S. Céder 1. Dc1—c2.

A. 1. . . . „ Pf1—d3 2. Dc2—a2, enz.

B. 1. . . . „ Pf4—d5 2. Pe7×d5† enz.

Aangezien wij nog geen oplossingen en andere rubriekcorrespondentie onder de oogen hebben gehad, kunnen wij nog geen andere mededeelingen doen omtrent den stand van den ladderwedstrijd. Beleefd verzoek aan lezers en oplossers hun berichten rechtstreeks te zenden aan het bovengenoemde adres.

Tournée Dr. Euwe naar Indië.

De tournée van dr. Euwe over Sumatra en Java is thans verzekerd. Het totale bedrag, dat benoodigd zal zijn, wordt op ± f 4200 à f 4300 geraamd. Dr. Euwe fourneert zelf een beduidend bedrag. De gelden zijn wel nog niet alle binnen, maar datgene, wat door behoorlijke garantiebrieven is gedekt, gevoegd bij hetgeen reeds is ontvangen aan chèques, postwissels dan wel baar geld, beloopt thans meer dan f 3500,—. De rest, waarin de onzekere bedragen zijn begrepen, hoewel verscheidene ervan lang niet onzeker zijn, komt er stellig, terwijl ons dezer dagen een mededeeling bereikte van een toegewijd Bataviaasch speler, waardoor een bijzondere meevaller ten aanzien van de uitgaven zal ontstaan. Hierover nader te gelegener tijd. Het betreft de reis van de familie Euwe over Java.

Voor een goed deel is de verzekerdheid van deze tournée te danken aan de offervaardigheid en het enthousiasme van een beperkt aantal individueele leden. Dit moet als een verblijdend verschijnsel worden aangemerkt. In hen blijken te leven de belangstelling en de zorg voor het schaakleven ook buiten Indië. Zij redeneeren: „Nederland heeft thans een schaakmeester, die zijns gelijke niet heeft, noch gehad heeft in Holland; — een matador, die erkend wordt te behooren tot de allersterksten der wereld; — die met eere den strijd heeft aangebonden en uitgevochten met den wereldkampioen en den jongsten candidaat-wereldkampioen. Nederland en Indië hebben er recht op, dat deze meester het schaakleven in moederland en koloniën leert kennen. Indië wil zijn nationalen kampioen persoonlijk leeren kennen, hem aan den arbeid zien en van hem leeren."

Deze gedachte is zoo gezond, dat men er zich over moet verwonderen, dat er schakers in Indië zijn, die voor een dergelijke persoonlijke kennismaking niets voelen, laat staan er wat geld voor over hebben. Gelukkig denkt de overgroote meerderheid der Indische schakers er anders over en verlangen er naar, den Nederlandschen kampioen in hun midden te zien.

Schakers en clubs! Gedenkt het Euwetournéefonds en zendt de bijdragen over die gij hebt toegezegd. Doet Uw toezeggingen gestand en de tournée-Euwe wordt een groot succes! — Adres: Wijdeveld Bandoeng.

Van een concours in Jugo-Slavië.

Te Rogaska — Slatina (Rohitsch-Sauerbrunn) heeft onlangs een wedstrijd plaatsgehad, waaraan enkele coryphaeën deelnamen en waarin fraaie partijen zijn gespeeld. De heer F. Klein, te Weenen, had een prijs van 1000 dinar beschikbaar gesteld voor de mooiste partij van het concours. Deze prijs werd toegekend aan Takacs, den Hongaarschen meester, die Rubinstein schitterend versloeg. Een tweede schoonheidsprijs, een van 500 dinar, werd toegekend aan den Duitschen amateur Brinckmann voor zijn partij tegen Hönlinger, terwijl nog een prijs van 500 dinar toeviel aan Rubinstein voor zijn partij tegen Canal. Hieronder volgt de partij, die den eersten schoonheidsprijs verwierf. De noten zijn van prof. dr. A. Becker.

Engelsche partij.

Wit: A. Takacs. Zwart: A. Rubinstein.

	Wit	Zwart
1.	c2—c4	Pg8—f6
2.	Pg1—f3	c7—c5
3.	Pb1—c3	d7—d5

Rubinstein speelt deze variant der Engelsche partij met voorliefde.

	Wit	Zwart
4.	c4×d5	Pf6×d5
5.	e2—e4	. . . .

Een Niemzowitschgedachte, die een hypermodernen meester als Takacs natuurlijk aanstaat.

	Wit	Zwart
5.	. . . .	Pd5—b4.
6.	Rf1—c4	Pb4—d3 †?

Zich de zware nederlaag herinnerend, welke hij te Dresden in 1926 tegen Niemzowitsch leed in deze opening, vermijdt Rubinstein den toen door hem aangewenden 6. . . . „ e6, die ongetwijfeld veel beter is dan de tekstzet.

	Wit	Zwart
7.	Ke1—e2	Pd3×c1†
8.	Ta1×c1	. . . .

Wits ontwikkelingsvoorsprong is enorm. Om dezen voorsprong uit te buiten, moeten er evenwel lijnen worden geopend.

	Wit	Zwart
8.	. . . .	a7—a6

Dit laat dadelijk d2—d4 toe. Deze zet kon evenwel door 8. . . . Pc6 ook niet worden verhinderderd: 9. Db3, e6 10. Rb5! (niet 10 Thd ? a6! 11. a4, Pd4† 12. Pd4×, cd4×, enz. Partij Talacs—Spielmann, Weenen 1923). 10. . . . „ Rd7 11. Rc6×, Rc6×, 12. Thd1 en door d2—d4 komt wit in het voordeel.

	Wit	Zwart
9.	d2—d4!	c5×d4
10.	Dd1×d4	Dd8×d4
11.	Pf3×d4	e7—e6

Rubinstein had gehoopt, nu geleidelijk tot ontwikkeling zijner officieren te geraken. De volgende zet van zijn tegenstander, waarmede een geniale offercombinatie wordt ingeleid, leert het hem evenwel anders.

	Wit	Zwart
12.	Pc3—a4!!	Pb8—d7
13.	Th1—d1	b7—b5

Reeds nu is er geen volledig bevredigende verdediging meer te vinden voor zwart. Op 13. . . . „ Re7 volgt hetzelfde offer als in de partij. Op b6 16. Tc8×!, Tc8× 17. Rd7×, enz.

	Wit	Zwart
14.	Pd4×e6!!	. . . .

Een helsch vuurwerk! Het voor de hand liggende offer 14. Pb5×?, ab5× 15. Rb5× zou wegens de binding 15. . . . „ Ra6! niet voldoende zijn.

	Wit	Zwart
14.	. . . .	f7×e6

Het is de vraag, of het weigeren van het offer door 14. . . . Tb8 reddingskansen had geboden: 15. Pc7†, Kd8 16. Rf7×, bax 17. e5!. Tb2†× 18. Kf1 plus e6. Of ook 15. Pc7†, Ke7 16. Pb5×!, ab5× 17. Rb5×, Tb5× 18. Tc8×, met de dreiging Tc7.—

	Wit	Zwart
15.	Rc4×e6	b5×a4
16.	Tc1×c8†!	Ta8×c8
17.	Re6×d7†	Ke8—d8
18.	Rd7—g4†!	. . . .

De winstzet, die zwart blijkbaar niet in zijn berekeningen had opgenomen. Wit wint zijn geofferden officier terug.

	Wit	Zwart
18.	. . . .	Rf8—d6

Een laatste poging: 19. Td6×†?, Kc7.

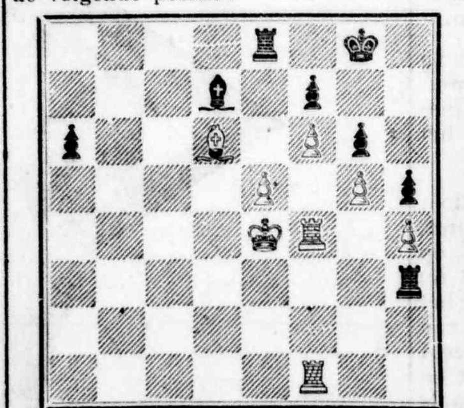
	Wit	Zwart
19.	Rg4×c8	Kd8—e8
20.	Rc8×a6	. . . .

Met drie pionnen meer is de partij natuurlijk uit. Daar helpen ook geen loopers van ongelijke kleur meer.

	Wit	Zwart
20.	. . . .	Th8—b8
21.	Td1—b1	g7—g5
22.	b2—b3	h7—h5
23.	Ra6—d3	a4—a3
24.	Rd3—e4	h5—h4
25.	h2—h3	Tb8—f8
26.	Tb1—d1	Tf8—f4
27.	f2—f3	Tf4—f8
28.	Td1—d5	Rd6—f4
29.	Ke2—d3	Rf4—c1
30.	b3—b4	Tf8—b8
31.	Kd3—c3	Ke7—f6
32.	b4—b5	en zwart gaf het op.

Partijstelling.

In een simultaanseance in Indië ontstond de volgende positie:

De simultaanspeler verleidde door den zet Tf1—b1 den tegenstander tot den ondoordachten zet Rf5†, waarop natuurlijk volgde Tf4×f5, g6×f5† Ke4×f5. Nu moest Th3—f3† geschieden. Zwart sloeg echter den h-pion, waarop e5—e6 de winst afdwong. Er kon namelijk volgen: Te6×, Tb8†, Th7 en g6†.

De Filmwereld.

De „Talkie".

Wat wij hier in Indië tot dusver — dank zij het ondernemen van den heer A. Folli, den vroegeren impressario van de Italiaansche opera, welke hier een reeks voorstellingen gegeven heeft — aan sprekende films gezien hebben vertegenwoordigde nog lang niet alles wat er in Amerika en Europa op dat gebied mogelijk is.

Dat blijkt o.a. uit een beschouwend verslag, dat Luc Willink onlangs in het *Vaderland* gegeven heeft van een talkie-demonstratie voor de pers in het Haagsche Asta-Theater.

De schrijver zegt daarover het volgende:

Voor 't oogenblik schrijdt de talkie onbekommerd voort en de toekomst is een vraagteeken. Houden wij het bij het heden: Sprechfilm allerwege. De Amerikanen waren het eerst gereed. Zij kwamen naar ons toe en boden ons gesynchroniseerde film door middel van de gramofoonplaat. (Dat is nu ook wat wij hier in Indië hebben gezien en gehoord.—*Red. B.N.*)

Alleen op de Internationale Filmtentoonstelling hier ter stede, een anderhalf jaar geleden, werd het systeem van het gefotografeerd geluid gedemonstreerd, de methode van Küchenmeister. Dat was nog in hooge mate primitief, gebrekkig bijkans, evenals de Tri-Ergon-demonstratie der heeren prof. Weiss en dr. Guido Bagier, voor een besloten gezelschap in het Citytheater gehouden.

Daarna z w e e g in Den Haag de Europeesche talkie. Nu hebben verschillende Duitsche spreekfilm-technici zich gefuseerd, het heeft getrild en gesidderd, er is geprocedeerd en . . . gewerkt en thans heeft de Tobis (Tonbildsyndikat) Klangfilm, een dochtermaatschappij van Siemens Schuckert Werke, het Asta-Theater geïnstalleerd. En het publiek kan reeds deze week komen hooren.

De b e i d e systemen, dat van de gramofoonplaat en dat van het gefotografeerd geluid is in de nieuwe Astacabine mogelijk. Het ruime vertrek is er heel wat nauwer door geworden, want 't zijn omvangrijke machines.

Een der belangrijkste verbeteringen van laatst genoemd systeem is de verwisseling van de silenium-cel voor een, gevuld met kaligas, dat tal van technische voordeelen biedt, waarover we hier niet zullen uitweiden. De lezer hoort natuurlijk veel liever vertellen van de geluidskwaliteit, die zeer goed is. De acoustiek is in Asta voortreffelijk!

Het programma den journalisten ten gehoore gebracht, opende met een Duitsch filmpje, getiteld: Evelyn und Ihr Rintintin. Dit is—eerlijk gezegd—een flauwiteit en met dien typisch Berlijnschen amusementssmaak, die stellig niet de onze is. Hoezeer ook onze onverdeelde bewondering kan uitgaan naar de kunst, die de Duitsche metropolis biedt, haar mopjes zijn maar matig.

Daarom deden de twee ten gehoore gebrachte acten uit de hoofdfilm Bruid 68 (Das Land ohne Frauen) oneindig sympathieker aan.

Erkend moet worden dat Duitschland hier de talkie veel en veel ernstiger toepast dan Amerika, dat het veel wezenlijker en waardiger is en veel meer film blijft.

Men kan bezwaren aanvoeren tegen de geluidsfilm, men moet tevens hier de zeer goede toepassing erkennen en de kwaliteit van het geluid is — gegeven de omstandigheden — zeer goed te noemen. Wat óók uiterst sympathiek aandoet, is de ernstige muziek, waarbij die der Amerikanen direct hersenloos wordt.

Vooraf ging nog een Amerikaansch teekenfilmpje, dat allervermakelijkst was. Het is in hooge mate opmerkelijk, dat teekenfilmpjes juist zoo bijzonder gewonnen hebben bij het leeren spreken, waar bijna alle andere toepassingen van film door het spreken verloren.

Hoe dit ook zij, deze Duitsche arbeid is degelijk en naar omstandigheden zeer te prijzen. Hij behoort tot de beste van de soort en men mag er stellig en zeker groote belangstelling voor koesteren.

De vertooning was feilloos. Dank zij de hulp der Duitsche ingenieurs, werden de zoo gecompliceerde machines uitmuntend bediend en trad niet het allerkleinste storinkje op.

Eén groote winst wordt geboekt door de talkie. Het afjakkeren van de films, waartoor veel bioscopen (vooral op Zondag) ongenietbaar worden, is nu uit. *) Het systeem staat of valt bij het zeer matige en aangename tempo van 25 beeldjes per seconde. Dat verleent de film een bijna ongekende rust en de muzikale illustratie (die, nogmaals zij het gezegd, hier inderdaad standing heeft) déélt die rust natuurlijk.

Zoo is de entrée van de talkie in Asta werkelijk zeer gunstig te noemen.

*) Dit bezwaar geldt natuurlijk alleen voor Europa met zijn heel andere inrichting van de exploitatie der bioscopen dan hier. — *Red. B.N.*

MILITAIRE INSTRUCTIE-FILMS.

Leger en vloot zijn naar men weet reeds begonnen gebruik te maken van een der machtigste middelen van onzen tijd voor propaganda-doeleinden: de film.

Wij hebben in dat verband ook hier te lande eerst de marine-, daarna de legerfilm gezien. Beide goede voorbeelden van een nuttig gebruik der film om aan onze weermacht—welke intusschen (uiteraard) in Indië meer populariteit geniet dan in het moederland—grootere bekendheid te geven.

In Nederland bedient het leger zich thans van de film ook voor intsructieve doeleinden.

Majoor Th. A. Boeree, der artillerie, deelt in *De Mil. Spectator* mede, dat gedurende dezen zomer officieren van verschillende wapens onder de algemeene leiding van den luit.-kol. van den gen. staf E.H. van den Akker gewerkt hebben aan de vervaardiging van instructiefilms voor het Nederlandsche leger. De technische werkzaamheden werden verricht door het filmbureau Tuijn te 's Gravenhage.

Films betreffende de compagnie infanterie, de handgranaten, de berichthonden, de postduiven, de eerbewijzen en het geschut van 6 c.M. veld zijn gereed of wachten op voltooiing. Geleidelijk zullen alle wapens een beurt krijgen.

Het is de bedoeling deze films voorloopig op te leggen bij de Luchtvaartafdeeling te Soesterberg. Op aanvraag van de commandanten zullen films, projectietoestel en operateur naar de garnizoenen gezonden worden, terwijl de bespreking bij de films gehouden zal worden door de officieren van het garnizoen, die daartoe tot hun beschikking krijgen een korte handleiding. Wanneer te zijner tijd de eerste films geheel gereed te Soesterberg zullen zijn ingeleverd en in de legerorders een regeling betreffende de beschikbaarstelling zal zijn bekend gemaakt, zal dit nieuwe leermiddel dus in handen van den troep worden gegeven.

Onze vredestoestand dwingt ons tot het geven van detailbeelden. Toen eenige weken geleden te Breda moest opgenomen worden de film van 6 c.M. veld, waarbij zou vertoond worden eene volledige batterij en een sterkte aan infanterie, ter grootte van ongeveer een compagnie, bleek reeds dat de grootste sterkte was, die bijeengebracht zou kunnen worden. Om de film tot stand te brengen waren noodig nagenoeg alle manschappen, onder de wapenen bij het 6e reg. Infanterie, benevens het oefendetachement van de school Verlofsofficieren en verder van de artillerie een volledige schoolbatterij, aangevuld met personeel van andere batterijen.

En het was nog bijna ondoenlijk deze manschappen samen te brengen. Natuurlijk moet het gebeuren in het laatste deel van den opleidingstijd. Vóór dien tijd is de graad van geoefendheid te gering. Maar juist in die periode vallen allerlei andere werkzaamheden, cursus bij stormschool, afstandsmarschen, Harskamp voor de infanterie en Oldebroek voor de artillerie. Het oefendetachement was alleen ter beschikking als de leerlingen der school geen examen hadden.

En heeft men eenmaal de manschappen bijeen, dan moet op allerlei dingen gelet worden, in de eerste plaats op de kleur der uniformen, dat geen blauwachtige en groenachtige uniformen dooreen gedragen worden, of enkele blauwe kleedingstukken, dat niet twee onderdeelen met een verschillend soort helm verschijnen, dat allen den helm op dezelfde wijze dragen, dat gasmaskers en zandzakken zijn meegebracht en op de voorgeschreven wijze bevestigd zijn.

Dan moet toch ten minste eenmaal gerepeteerd worden, waarbij de manschappen moeten weten, dat ze hun rol moeten spelen, zonder naar den regisseur te kijken, en men moet de zekerheid hebben dat men bij de volgende repetitie en bij de opname dezelfde manschappen heeft omdat anders alle voorgaande inspectiën over kleeding en uitrusting nutteloos zijn. Is ten slotte de dag van het filmen vastgesteld, dan komt wellicht uitstel, omdat het weder ongeschikt is voor opname.

Om al deze redenen zal het meestal ondoenlijk zijn, voor het filmen gebruik te maken van oefeningen, die toch gehouden worden.

ANNA MAY WONG.

De filmredacteur van de *N. R. Crt.* is blijkbaar sterk onder den invloed geraakt van de voor Westerlingen uiteraard zeer verklaarbare bekoring, die er van Anna May Wong, het Chineesche Hollywoodsterretje uitgaat. Hij heeft haar gezien in de film „De Straatvlinder".

In het Grand Theatre in den liefdesroman van een Chineesch meisje, in een verhaal met veel muziek, veel Parijs, veel Nice, millionnairs, dieven en roulettes: Anna May Wong, van voorhoofd tot voetjes, van vingers tot vingers, van haar gelaten oogen tot haar zoeten naam, één droom van bestreken porcelein, Anna May Wong.

Wij zullen niet veel vertellen van deze film, die als film niet slechter, als Amerikaansche film hier en daar beter is dan andere, maar ach, dat wij den juisten toon van fluisteren kenden om te vertellen van Anna May Wong.

Van het meisje, dat elke film weer als een vreemde gesloten bloem begint, als een wezenloos, meegebracht meubel in een kamer-comme-il-faut, als een ding, waaraan elke visite zijn eigen „kennis" en „begrip" van de „wijsheid" en „schoonheid" van het „mysterieuze Oosten" bewijst. Nu langzamerhand zijn we vergeten, hoe het „ding van de reis" de eigenheid is geworden van onze vertrouwde omgeving, hoe een stuk Oosterschleven deel is van onze eigen kultuur.

Het is er de mystische noot in gaan worden, de uitgang naar het geheim, dat in al het andere hout en steen en koper langzaam is gestorven. In geen huis ontbreekt deze totem, valsch bij de simpelen, echt bij de precieuzen — alles met excepties over en weer —, maar geen onzer is zonder dat ding, geen woning zonder dat zwak.

Geen modern mensch, zonder de teere ontroering om Anna May Wong, het broze speelgoed, waarmee 't voor de oogen zoo goed is te spelen.

Ze speelt goed —Anna May Wong — elke film begint ze als een „vreemde gesloten bloem", die meestal lang na het einde pas opengaat. Die bloeit voor onze schemeringen, voor onze vage momenten.

Soms — in lange monotone films, in slechte verhalen met veel en druk gespeel van stars, als ze tijd heeft van leven — dan bloeit ze tegen het witte doek. Gaat er een glans — of was het een schaduw? — over haar wijde oogen, staat ze ineens als een stille donkere vijver in den tuin, waar het bal champêtre is.

Ik geloof dat men de weelde van haar wezentje uit deze film nogal aardig kan leeren. Eerst is er de gansch uiterlijke schoonheid van haar gezicht, haar figuur, haar handen; is er — zoo treurig typeerend — de hoon, die het Westen aan haar bedrijft. Ze danst met lenig bewegen van het lijf, ze weert zich tegen brute aanbidders, ze wordt verliefd op een jongen en knappen schilder. Ze is als de Betty's en de Claire's en de Joan's. Ze staat mèt de andere, modernere pulletjes op de étagère van Hollywood.

Alleen — zij is uit China, de meegebrachte, ze heeft — naast pulletje zijn — ergens op aarde, eens in de eeuwen, nog een ander doel gehad, onder een andere zon, onder andere zeden, een ongeweten bestemming en om die vreemdheid is ze ons extra-lief.

Maar dan, heel langzaam, begint ze zich zelf te worden, gaat de witte kelk open en zien we een besloten diepte, waarin een roode huivering hangt. Anna May Wong in haar vreugde, maar vooral in haar droefheid, in angst en koorts en het beste in eenzaamheid. Dan speelt ze het Westen weg, de „stars" en de steden; is er haar kleine door strakke lijnen omspannen gezichtje, en na meters en meters celluloid, na een lange karavaan glimmende beelden, na zachte tapijten en een lichte bal, na rails en lange rijen lantarens, na een schreeuwende stad, zijn er twee groote zwarte oogen. Dat zijn dan de oogen van Anna May Wong.

Het Berlijnsche Filmbal.

Het Berlijnsche filmbal, daarmede wordt ieder jaar het balseizoen in de hoofdstad van het Duitsche Rijk geopend. Hierboven een foto van het jongste filmbal. Rechts de film-actrice Mady Christians, die ook in Nederland voor een film- opname gespeeld heeft, o.a. te Scheveningen. Naast haar de regeerings-perschef dr. Spiecker.

Zijn Gelukster.

Fox introduceert binnenkort hier ter stede een film met Janet Gaynor en Charles Farrell (hierboven) in de hoofdrollen, onder den titel „Zijn Gelukster" (Lucky star). Den 17den December j.l. werd deze film reeds in besloten kring vertoond. Het is een werk vol van de beste filmkunst, die zeker niemand mag missen.

Rolprentvaria.

De Oostenrijksche film.

In het Passage-Theater in den Haag is een Oostenrijksche film vertoond onder den titel: „Heut spielt der Strauss." Wij nemen de bespreking dezer film uit het *Vaderland* over, wijl men er tevens iets uit verneemt over de Oostenrijksche film, in Indië zoo weinig bekend. Het Haagsche blad dan zegt:

Het is verdienstelijk van de directie van het Passage Theater dat zij den titel onvertaald heeft gelaten, daardoor klinkt het rhythme veel zuiverder.

Deze film is in Oostenrijk vervaardigd. In Oostenrijk is men technisch nog lang zoo knap niet als in Duitschland, maar in enkele opzichten staat men daar ook weer boven. Om te beginnen heeft haar fotografie een geheel eigen karakter, het zijn allemaal magnifieke grijze prenten. Het mist het stuwende rhythme van haar buren, maar biedt daarvoor in de plaats heel fijne regietrekjes, die zich voornamelijk concentreeren op het karakter van de hoofdpersonen. Een scenario van een Oostenrijksche film is meestal belangrijk, het heeft altijd iets bijzonders te zeggen. Oostenrijk bracht verscheidene filmkunstenaars voort, w.o. de regisseurs Hans Schwarz, G.W. Pabst en Carl en Robert. Wiene. Verder debuteerden Grete Mosheim en Evelyn Holst in Oostenrijksche films, twee actrices, die in tegenstelling met die uit andere landen, beroemder zijn om haar spel dan om haar schoonheid. Verder bracht dit land nog goede spelers van het tweede plan, zooals Vivian Gibson en Fred. Louis Lerch.

Deze film is gewijd aan den Walskoning en diens vader, Johann Strauss I. Alfred Abel speelde den vader op zijn eigen bekende manier, gevoelig, teer en schuchter.

Men merkte duidelijk uit zijn spel, dat waar de vader tekort schoot, de zoon noodzakelijk diens werk moest volbrengen.

Imre Raday vertolkte de rol van den jongen Strauss. Zijn fijnbesneden jongensgezicht met de klare blauwe oogen redde veel, wat hij aan spel te kort schoot. Trude Hesterberg maakte van de vrouw van den ouden Strauss een creatie. Zij heeft ongeveer dezelfde trekken als Henny Porten.

Haar leven dat van zoo'n grooten invloed was op het werk van den vader en den zoon werd hier meesterlijk weergegeven. Deze actrice droeg als het ware de film.

De regie is van Robert Wiene, hij is lang niet zoo'n merkante figuur als zijn broer Carl, (de schepper van Het Kabinet van dr. Caligari) die voor deze film het manuscript vervaardigde. Hij heeft in groote lijnen zeer natuurgetrouw het leven van de beide kunstenaars gevolgd.

Er komt een meisjesfiguurtje in voor, waarvan de naam niet werd vermeld in het programma, met een ontroerend rein kindergezichtje en zeer ongekunsteld spel.

Nederlandsche filmkunst.

Joris Ivens, wiens filmwerk herhaaldelijk in Parijs en Berlijn vertoond wordt, heeft uit Moskou een uitnoodiging ontvangen om aldaar en in Petersburg eenige voordrachten te houden over zijn werk en de film avant-garde beweging in West-Europa. De volgende films zullen meegenomen worden: van hem zelf Heien, de Brug en fragmenten uit de film van den Algemeenen Nederlandschen Bouwarbeidsbond. Verder Branding, naar een scenario van Jef Last, en Regen van Ivens en Franken, Jardin du Luxembourg van Franken en Ankersmit en Stad van Bon.

Alice White.

De populaire filmster, afgebeeld in haar nieuwste creatie in een productie van de First National Pictures Company. Het werk zal hier spoedig vertoond worden.

FILMCENSUUR.

Een Conferentie in Duitschland.

Eenigen tijd geleden is te Berlijn, een door den Socialistischen Cultuurbond belegde filmconferentie gehouden, waarvoor de socialistische leden van de commissies, voor de filmkeuring, vertegenwoordigers van de s.d. rijksdagfractie en van de arbeidersontwikkelingsorganisaties waren uitgenoodigd. Aanleiding voor deze bijeenkomst was het onlangs voltooide nieuwe ontwerp-bioscoopwet, dat in den Rijksdag zou komen.

In een met vele aanschouwelijke voorbeelden toegelicht referaat — wij volgen de *Vorwärts*, zegt de *N.R. Crt.* — gaf de landdagafgevaardigde Hedwig Wachenheim een overzicht van de praktijk van de filmkeuring. Een degelijke homogene rechtspraak wordt vooral bemoeilijkt omdat de wettelijke richtsnoeren, volgens welke de toelating van een film kan worden geweigerd, al naar moreele inzichten en wereldbeschouwing uiterst verschillend kunnen worden opgevat en uitgelegd (gevaar voor de openbare orde en veiligheid; kwetsing van religieuze gevoelens; ontaardende uitwerking; het in gevaar brengen van Duitschland's goeden naam, enz.)

Het gevaar, dat deze censuur voor de kunst en de vrije uiting in de film kan beteekenen, is tot dusver nog niet zoo heel sterk aan het daglicht getreden, daar het aantal zuivere artistieke films op het oogenblik in verhouding tot de totale productie gering is, en voorts, daar van de mogelijkheid van politieke partijpropaganda door de film nog maar weinig gebruik is gemaakt. Het belangrijkste punt is en blijft het kiezen van de geschikte personen in de commissies voor de filmkeuring.

Rijksdagafgevaardigde Clara Bohm-Schuch nam stelling tegen het nieuwe ontwerp voor de filmwet. Weliswaar zal deze wet voorzien in de reeds lang noodzakelijke nauwkeurige bepaling van de bevoegdheden van de plaatselijke politie ten aanzien van filmvoorstellingen. Daarentegen beteekent echter de uitbreiding van de censuur tot den aaneenschakelenden en begeleidenden tekst, in gezang en gesproken woorden, een buitengewoon groot gevaar, zoowel voor de politieke filmpropaganda als (vooral) voor de klankfilm. Referent nam in de eerst plaats stelling tegen een reeks nieuwe strafbepalingen betrekking hebbende op het bezoeken van films door de jeugd verboden films door hen voor wien dit verbod geldt.

„Maar wat ik hier gekregen heb, is van mij, van mij alleen!" dacht ze nog, toen zij zelf haar valiesje ingepakt had en Tante er haar jurken in legde. Ze — ze zou het Moeder ook maar niet dadelijk laten zien, dat kon altijd nog. Als ze 't Moeder zien liet, zou ze natuurlijk moeten deelen en dat, nee, dat was toch zonde, zonde van het Kerstmannetje vooral! Neen, het Kerstmannetje moest heelemaal alleen van haar blijven en de rest, nou ja, dat zou ze dan nog wel eens zien!

Toen Vader Beppie kwam halen, stond haar koffertje al gepakt. Ze bedankte Oom en Tante hartelijk voor al het plezier en nam afscheid van hen om met Vader op reis te gaan.

Oom en Tante hadden gezegd, dat ze nog maar eens weer moest komen logeeren. Nu, zij wilde wel!

Toen ze na de spoorreis een eindje met Vader geloopen had door de bekende straten, die haar dichter bij „thuis" brachten en eindelijk den hoek van haar eigen straat omsloeg, stond Moeder al op den uitkijk.

Beppie was nu toch wel blij weer thuis te zijn. Ze mocht dadelijk naar de tweelingen gaan.

„Loop maar vlug naar hun slaapkamer, Beppie," zei Moeder, „want ze zijn zoo ongeduldig! Ze kunnen bijna niet meer wachten, hebben ze me zooeven verteld.

Vlug liep Beppie nu naar boven.

En daar, op de slaapkamer van Tim en Tom, wachtte Beppie een verrassing.

In hun witte ledikantjes lagen de jongens met stralende gezichten. Beppie moest ze eens even pakken. Vol trots keken ze naar de tafel, die in het midden der kamer stond. Ja, wat lag daar niet allemaal op!

„Alles voor jou, Beppie," zei Tim dadelijk en Tom voegde er aan toe:

„Van ons twee — beiden."

Met een kleur op de wangen ging Beppie nu kijken. Nee maar, wat lief, wat schattig van de tweelingen om zoo aan haar te denken! Tim en Tom, die nog niet uit bed mochten komen, legden hun zusje alles uit, terwijl Moeder de voorwerpen aanwees.

„Die suikerringen zijn van samen," zei Tim.

„Die chocolade-bal is ook van samen," echode Tom.

„Ikke heeft dat matje voor je gevlecht, Beppie. Vin je 't ook zoo mooi? Rose en blauw," zei Tim weer.

„En ikke heeft dat plaatje geteekend," ging zijn broertje voort.

Lachend bedankte Beppie de tweelingen, terwijl ze zei:

„Nee maar, wat hebben jullie me verwend. Ik ben er heel erg blij mee, hoor! Maar — nu moet ik eens even wat uit mijn valiesje halen. Ik heb wat voor jullie!"

Even later liet Beppie den jongens alle meegebrachte schatten zien.

„Voor samen," zei ze.

Met stralende snuitjes namen de tweelingen alle heerlijkheden in ontvangst. Wat waren ze er blij mee!

„Wat 'n b e ." zei Tim.

„Ikke vin het zilveren Kerstmannetje het allermooist!" juichte Tom.

„Ikke ook!" klonk het uit het andere bed. Heerlijk vond Beppie het nu weer thuis te zijn. Ze begreep alleen niet, hoe ze haar schatten eerst zelf had willen houden. Geven was toch veel prettiger!

Raadselhoekje.

Oplossingen der raadsels uit 't vorige nummer.

Voor grooteren.

1. Appingedam. Page, Pim, maag, pad, pan.
2. **Griekenland.**

G
U r k
C h i n a
N ij m e g e n
k w i n k s l a g
G r i e k e n l a n d
W a d e n o y e n
I e r l a n d
p r a u w
o n s
d

3. Kwik, staart; kwikstaart,
4. Klip, lip.

Voor kleineren.

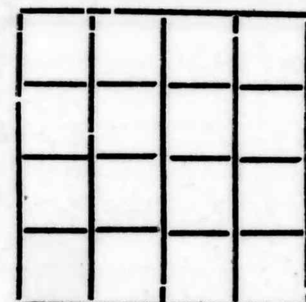
1. Hagelslag.
2. Lepel.
3. Ik ga met je mee, Rit**a, als meer** meisjes gevraagd worden. (**Aalsmeer**)
   Tante Hélène, heeft **Jo u r**egenwater gegeven om handschoenen te wasschen? (**Joure**),
   Houdt u eens even stil, **burg**emeester Jan, Moe**de**r heeft het woord. (**Tilburg** en **Ede**).
   Wij hou**den** veel van sprookjes (**Uden**).
   Neem liever een dikkeren stok; de**ze is t** te dun voor het doel. (**Zeist**).
4. Een vingerhoed.

***

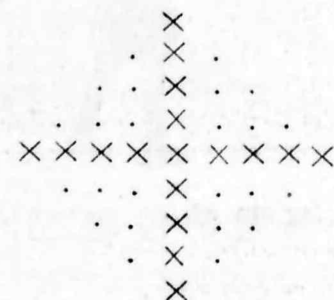
Om op te lossen.

Voor grooteren.

1. Verborgen schilders.
   Heeft Mama u verkeerd begrepen, dat u elkaar misliep?
   We hebben een grooten fietstocht gemaakt. Ru, IJs, Da, Elle, Leo en Tom waren van de partij,
   Je hebt gelijk: ik had den pot terstond moeten nakijken, toen ik hem kreeg,
   Zij had het nieuwe broodmes dagen lang gemist.
   Ik moet naar huis vóór u Ben straks verwacht, Tante.
2. Mijn geheel wordt met 10 letters geschreven en noemt een bekend eiland uit het hooge Noorden.
   Een 8, 2, 7 kon groot gevaar opleveren.
   De 5, 6, 6 is een groote waterplas.
   4, 9, 2, 10 noemt een gehucht landvoogd uit onze geschiedenis.
   Een 8, 6, 6, 1 is een lichaamsdeel.
   Een 2, 9, 7 is een boom.
3. Vul in deze 16 vakjes
   3A 2E 2L 1K 3M 1N 2S 2T
   zóó in, dat je van links naar rechts en van boven naar beneden te lezen krijgt:

   1º iets wat vogels maken
   2º een meisjesnaam.
   3º een woord, dat het tegenovergestelde van breed beteekent.
   4º een hard vet, smeer,
4. Kruisraadsel.
   Op de kruisjeslijnen komt de naam van een dier, dat men in den dierentuin kan zien.

   1º rij een medeklinker.
   2º „ een uitroep.
   3º „ een jongensnaam.
   4º „ iets, wat bij het zwemmen gebruikt wordt.
   5º „ 't gevraagde woord.
   6º „ iets, waarvan men er verscheiden op het ijs ziet.
   7º „ een bloem.
   8º „ een boom.
   9º „ een klinker.

Voor kleineren.

1. 'k Ben een donker ventje;
   Keer je m' echter om,
   Dan val ik soms neder,
   Wie 't niet raadt, is dom!
2. Verander mijn laatste letter in een **s**, dan word ik een mooie bloem. Plaats nu nog één letter vóór mij en men kan mij soms in stilstaand water vinden.
3. Welke schapen hebben meer wol, de witte of de zwarte?
4. Welke lekkernij kun je maken van:
   rot beer tel t

ALS DE KINDEREN STIL ZIJN.

Als je in je bedje stilligt
En de dag is omgegaan,
Komt bij ieder van je bedjes
Eventjes je moeder staan.

En bij ieder kindje denkt ze
Aan iets liefs voor dezen nacht,
Waar je lekker van kunt droomen,
Waar je in je vuistj' om lacht.

Jan, de snoeper, droomt van flensjes,
Die zijn moeder bakken kan
En hij ziet ze bij dozijnen
Sissen in de koekenpan.

Lies, de ijdeltuit, ziet jurken
Van de allerduurste zij
En ze koopt er mooie lintjes
En een schattig hoedje bij.

En dan Anneke, die smeerpoes,
Droomt van morsen zonder end
En van huilen en van jeng'len,
Want dat kind is zoo verwend.

Maar de moeders aan de bedjes
Denken aan dat alles niet,
Denken enkel: — Kan ik waken
Tegen zorgen en verdriet?

— Kan ik hen tot menschen maken,
— Opgeruimd en levensblij? —
Dat heb jullie nooit geweten,
Maar je weet het nu van mij!

TRUUS VERDONNER SALOMONS

KINDERCOURANT

van het BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Zaterdag 11 Januari 1930 — 17e Jaargang No. 2

Jantje zou met Oom op reis gaan:
Met de boot naar Amsterdam.
Of die kleine Janbaas juichte,
Toen zijn Oom hem halen kwam!

Vroolijk babb'lend loopen beiden
Saam nu naar de aanlegplaats,
Kleine Jan is in zijn nopjes,
O, wat heeft het ventj' een praats!

Janneman, wat wil je later —
Vraagt Oom plotseling, —'t liefste zijn?
Zonder zich zelfs te bedenken,
Antwoordt Jantje: — Kapitein.

— Van een boot, een heele groote;
— 'k Sta dan boven op de brug
— Geef commando's op de heenreis
— En voer later 't schip terug.

— 'k Maak dan heele groote reizen,
— Breng voor allemaal wat mee:
— Olifanten, tijgervellen
— En een kist Chineesche thee. —

Oom en Janbaas naad'ren samen
Nu de Amsterdamsche boot.
Jantje kijkt met groote oogen
En — wordt plotseling vuurrood.

—Oompje, — zegt hij, even aarz'lend,
— Nu ben ik nog geen kap'tein —
(Stijf houdt hij de hand van Oom vast)
—Eig'lijk ben ik nog wat klein! —

Quick.

Ik ben een fox-terrier en mijn naam is Quick. Dat is een Engelsche naam, heb ik mijn baasje hooren zeggen en bij voegde er nog aan toe, dat die vlug beteekent. Je begrijpt, hoe trotsch ik mijn ooren opstak om dit goed in mij op te nemen, want welke, rechtgeaarde fox-terrier zou het niet heerlijk vinden „Vlug" te worden genoemd?

Mijn vel is wit en ik heb één zwart oor. Kan het mooier? Van mijn vrouwtje weet ik, dat wit-en-zwart mode is. Over mijn uiterlijk kan ik dus tevreden zijn.

Ik heb echt schik in mijn leven. Toen we nog bij Moeder waren, speelde ik met haar, mijn broertje Tip en mijn zusje Daisy. Tip en ik leken als twee druppels water op elkaar, maar Daisy had zwarte vlekken. Dat vonden Tip en ik niet mooi. Daisy zag er veel minder deftig uit dan wij, maar ze kon het natuurlijk niet helpen en ze was heel lief.

Wij waren alle drie goed gezond en erg speelsch. Geen oude schoen was veilig voor ons en als we eens een nieuwen te pakken kregen, wisten we daar ook wel raad mee.

We rollebolden soms met ons drieën over elkaar. Moeder schudde haar wijzen bol dan wel eens, maar liet het toch toe. 'k Geloot eigenlijk, dat zij er zelf schik in had. Wij waren een vroolijk troepje.

Als ik geweten had, dat ik weldra afscheid van mijn familie zou moeten nemen, zou ik misschien minder vroolijk geweest zijn. 't Is maar goed, dat een hond vooruit niet weet, wat hem boven den kop hangt!

Op een goeden, eigenlijk moet ik zeggen: op een kwaden dag werd ik gehaald door iemand, die mijn nieuwe baas zou worden. Maar dat wist ik toen nog niet.

Ik had gedacht eens een dagje op visite

De Oolijke Oesters.

(*Vervolg*).

289. — Maar terwijl, daar onder zee, de Oesters zich er hartelijk over verheugen dat ze weer terug zijn in hun natte vaderland, loopen, boven, op de menschenwereld, de arme Grietje Puk en Pietje Puk overal wanhopig naar hun Oestervrienden te zoeken. Zij hebben van de plotselinge verdwijning niets begrepen.

290. — En als Pietje op een keer dan eens tuurt uit het venster van het eenzaam-geworden huis, ziet hij opeens Marinus buiten. Hij rent dadelijk naar hem toe; misschien weet die iets naders af van de geheimzinnige verdwijning . . . !

291. — En ja hoor! Marinus blijkt er alles van af te weten! Hij vertelt Pietje eerst hoe de Oesters eigenlijk op de menschen-wereld kwamen en daarbij worden Pietje's oogen als theeschoteltjes zoo groot, van verbazing. Maar als hij hoort dat die goede beste Oesters nooit weerom zullen komen, schieten zijn oogen vol tranen.

je gaan, maar jawel, ik zou niet meer naar mijn familie en mijn ouden baas terugkeeren. Moeder heeft misschien wel om me gehuild, Daisy zeker. En Tip? Ja, die zal wel blij geweest zijn, dat ik hem niet meer in zijn staart kon bijten.

Ik zelf had dadelijk een massa afleiding en mijn nieuwe baas was zóó aardig, dat ik maar besloot goede vrienden met hem te worden. Ik was een half jaar oud en vond het nog zoo verkeerd niet, wat van de wereld te zien.

Mijn nieuwe baas nam me namelijk mee in den trein en daar zat ik weldra vóór het raampje naar buiten te kijken, alsof ik mijn heele leven in een spoortrein gewoond had. Wat zou het mij gegeven hebben, of ik al jankte en bromde? Ik werd er zelf maar vervelend van! Het beste was: mij naar de omstandigheden te schikken en dus keek ik vroolijk naar buiten. Blaffen deed ik maar niet, want de menschen, waar we voorbij stoomden, konden mij door het geraas van den trein toch niet verstaan. Waarom zou ik dus blaffen?

Ik schikte mij dan in mijn nieuwe leven en hoewel ik Moeder, Tip en Daisy natuurlijk niet vergat, had ik zóóveel afleiding, dat ik geen tijd had om aan hen te denken en dat was maar heel goed!

In mijn nieuw tehuis kreeg ik een mand heelemaal alleen voor mij, en een vrouwtje, dat al even vriendelijk en lief voor me was als mijn nieuwe baasje. Ik had dus over niets te klagen, want wat zou de meest verwende hond nog meer kunnen eischen?

En 'n avonturen als ik beleefd heb! Zouden de anderen, ik bedoel Tip en Daisy, die ook gehad hebben? Ik zou 't niet denken. Willen jullie ze graag hooren? Dan zal ik maar beginnen te vertellen.

Toen ik den eersten morgen in de schuur wakker werd, rekte ik mijn stijve leden eens uit. Ik had lekker geslapen en keek om mij heen. Ha! de deur van de schuur stond open en dus kon ik dadelijk op verkenning uitgaan.

Maar — het regende en ik zorgde dus dat ik gauw weer binnen was. De achterdeur van het huis stond open. Ik liep nu de gang door naar de huiskamer, waar ik den avond geweest was. De deur stond op een kier. Die verder open te duwen was natuurlijk maar een heel klein kunstje.

Er was niemand in de kamer, ik bedoel geen menschen, wel zoo'n domme papegaai, dien ze Lorre noemden, maar dien kun je toch eigenlijk niet meetellen! Zijn naam zegt immers al, dat ze hem een prul vonden.

O, wat stak hij zijn kop nijdig tusschen de tralies van zijn kooi door! Maar — hij kon er toch lekker niet uitkomen!

„Waf! Waf!" zei ik beleefd om hem goeienmorgen te zeggen.

Hij kon niet anders antwoorden dan door te krijschen. Elk vogeltje zingt nu eenmaal, zooals het gebekt is. Dat neem ik hem dan ook heelemaal niet kwalijk. Wel, dat hij probeerde mij voor den gek te houden.

Hij had al opgemerkt, dat de baas mij floot, wanneer die mij noodig had en de brutale rakker bootste dat fluitje zóó goed na, dat ik dadelijk aan kwam rennen. Er was echter geen baas te zien. Ik was er dus leelijk ingeloopen en ik werd zóó boos, dat ik luid blaffend tegen zijn kooi opsprong. Daarbij zorgde ik echter wel, dat ik niet met den scherpen snavel van den krijscher in aanraking kwam. De kooi kreeg een schok, maar dat beteekende natuurlijk niets. Ik begrijp dan ook heelemaal niet, waarom Anna het dienstmeisje daar zoo boos om werd. Z ging weg om een stoffer en blik te halen, zooals ik later begreep. Ze vond dat zeker prettig.

Intusschen keek ik eens om mij heen en zag ik een schaaltje met rookvleesch op tafel staan. Dat lekkere goed kende ik wel, mijn vorig baasje gaf mij altijd een stukje als ik „mooi" gezeten had.

„Een goed geheugen is toch maar alles!" dacht ik en ging keurig opzitten vóór het schaaltje. Maar er was niemand, die mij ook maar nog zoo'n klein stukje gaf. Daarom besloot ik zelf een stukje te nemen. Als de menschen je dan niet willen helpen — —

Juist had ik een stuk rookvleesch tusschen de tanden — ik kon toch niet helpen, dat het zoo groot was! — of Anna kwam er weer aan en wel met een stoffer en blik. Zij keek zóó onheilspellend en zij dreigde mij zóó boos met den stoffer, dat ik het maar verstandiger vond door het openstaande raam den tuin in te springen.

Jawel, dat lijkt heel eenvoudig, maar — ik kwam met de werkmand van mijn nieuwe vrouw in aanraking. De botsing was vrij hevig en er gebeurde op eens iets, waarop

Uit de Dierenwereld.

Ons aapje weet niet of hij zal happen in het lekkere brokje dat hem wordt voorgezet.

292. — „Ze leven nu weer onderzee, zooals echte oesters altijd doen," vertelt Marinus. En daarop antwoordt Pietje Puk: „O, maar denk je niet dat wij, m'n zus en ik, ze dan niet 'ns één enkel keertje zouden kunnen gaan opzoeken? We hebben heelemaal niet behoorlijk afscheid van elkaar genomen en daar kan ik 's nachts niet van slapen . . ."

293. — Marinus vindt den wensch van de twee Pukken nog zoo dwaas niet. „Maar ik weet niet of hij ingewilligd kan worden, hoor," zegt hij. „Ik zal mijn best doen." En hij stapt met hen in een roeibootje. Waar dat heengaat?

294. — We zullen het jullie vertellen: dat gaat naar een plekje in zee dat juist boven het paleis van den ouden Waterman gelegen is. Daar aangekomen, telefoneert Marinus met dien grooten toovenaar en vraagt of Grietje en Pietje Puk eens een kijkje onder zee mogen nemen, zooals ze zoo dolgraag willen doen.

Zoekplaatje.

Waar is het haasje?

ik allerminst verdacht was: de mand viel om en alles, een schaar, een doos met knoopen, een kluwen, breiwerk, met scherpe naalden en weet ik, hoe al die dingen heeten! — tuimelden op den grond. Ik raakte met mijn pooten in een kluwen verward, zoodat ik niet verder kon.

Het breiwerk en de naalden bleven in de kamer, maar het kluwen liep met mij den tuin in. Er zat een lange draad aan. Dat maakte de zaak nog ingewikkelder. Maar eindelijk kon het kluwen mij toch niet langer bijhouden en bleef het achter een struik liggen. Den draad, die om mijn pooten zat raakte ik ook na al het rennen kwijt, zoo dat het avontuur nog wonder boven wonder goed afliep.

Toen ik weer op adem was gekomen, liep ik opnieuw het huis binnen om eens te zien, wat Poes toch telkens in de gang uitvoerde. Wat verstopte zij onder de trap? Dat moest ik weten! Maar — ik moest met mijn onderzoek wachten, tot Poes er niet was. We konden elkaar toch al niet goed uitstaan!

Eigenlijk geloof ik, dat Poes jaloersch op mij was. En ik? Och, ik kan een poes nu eenmaal niet al te best zetten. Dat heb ik nooit gekund. Poesen zijn ook geen dieren, waar je vriendschap mee sluit. 't Was al heel mooi, dat we niet samen vochten. Het bleef bij Poes alleen maar bij een hoogen rug zetten. Nu, dat kan ik ook! Of dacht je soms, dat ik mijn ruggestreng niet kon laten zien?! En of, hoor! Poes had er alle respect voor en ik was dus tevreden.

Even later zag ik Poes op de muizenjacht gaan en ik dacht bij mezelf: „Nu of nooit, Quickje!"

Het zou nu zijn. Al snuffelend naderde ik het geheimzinnige, half-donkere hoekje onder de trap en wat ik daar zag, was snoezig: drie kleine Poesjes, die allemaal op hun moeder leken: grijze katjes met witte pootjes, net alsof ze sokjes aanhadden. Ze waren al groot genoeg om helder uit hun oogen te kijken. Juist wilde ik ze eens besnuffelen, want ik vond ze erg lief, toen Poes er aankwam. Of ik beenen maakte.

Je kunt een poes nu eenmaal niet aan haar verstand brengen, dat je haar kindertjes geen kwaad zult doen. Poes was heelemaal van streek en likte gauw haar kindertjes schoon. Maar ik had ze toch niet vuil gemaakt!

O, o! wat zijn poesen toch dom! Ik was de trap opgeloopen en zat haar daar — tusschen de spijlen doorkijkend — uit te lachen. 't Was ook al te mal!

O, en dan moet ik jullie nog een avontuur vertellen, een avontuur met een aap!

Het gebeurde, toen ik al eenigen tijd bij mijn baas was.

Op zekeren middag ging ik — zooals gewoonlijk — met hem wandelen. Toen ik thuis kwam, stond er een orgel voor de deur. Er kwam een afgrijselijk geluid uit en het stemde mij zóó weemoedig, dat ik plotseling mee huilen moest, of ik wilde of niet.

Bij het orgel stond een man, die het orgel draaide, alsof hij dat de gewoonste zaak der wereld vond. Hij scheen den tijd te hebben en ik ging er dus ook maar bij zitten, zitten huilen dus, want 't is gek: voor een orgel wegloopen zal ik nooit.

Plotseling voelde ik een paar armen om mijn nek slaan. Het waren lange, behaarde armen, die in leerachtige handen eindigden. Bah, wat een gewaarwording was dat!

Het was een aap, een aap, die een ritje op mijn rug wilde maken. Stel je eens even voor, wat een brutaliteit! Maar ik was geen circushond! Dat zou ik dien rakker dan toch eens eventjes aan zijn verstand brengen!

Vóór Jim — bij dien naam hoorde ik hem later door zijn baas, den orgeldraaier, roepen — er op verdacht was, rolde ik eens met mijn rug over den grond. Dan zou hij wel eieren voor zijn geld kiezen en naar een

Oplossing van den Rebus

uit 't vorige nummer.

De onderwijzer zette Bram tien minuten lang in den hoek.

gemakkelijker zitplaats uitkijken! Niets daarvan echter! Ik rolde en rolde en — — — Jim en ik hingen als klitten aan elkaar en waren één rollende massa.

Eindelijk botsten we tegen een boom aan en slaagde ik er in mijn tanden in 'n hand van den aap te zetten. Oogenblikkelijk liet Jim me los, klom in een boom en keek mij grijnzend aan.

Nu was het mij natuurlijk te min met een aap, nog wel een orgeldraaiersaap, te vechten en ik ging dus naar binnen.

Ik had het geluk den gevulden melkschotel van Poes te vinden. Natuurlijk dronk ik dien leeg. Dat er toevallig Poes op den schotel stond, zal wel een vergissing zijn geweest!

Heerlijk smaakte mij die melk en ik was juist in de stemming om een dutje te gaan doen. Op een stoel lag een stapel wit goed, dat gestreken moest worden. Daar kon ik mij eens behaaglijk op uitstrekken. Nauwelijks was ik echter zoo ver, of — mijn vriendin Anna kwam aan en joeg mij met een stok naar buiten.

Anna schijnt zich altijd van dergelijke wapens te bedienen, als zij het niet alleen afkan. Dat menschen sterk zijn, is heusch verbeelding, maar ze zijn slim en weten juist altijd zulke voorwerpen te vinden, die ons pijn doen. Ook een kunst om met een stok te slaan!

Ik besloot maar de verstandigste te zijn en mijn mand op te zoeken. Dat was ten minste mijn gebied en ik werd er niet gestoord!

Avonturen vermoeien op den duur en ik wilde dus van mijn welverdiende rust genieten. Had ik geen gelijk? Wel te rusten!

Na de Kerstvacantie.

(Slot).

Maar het allermooiste vond Beppie toch het Kerstmannetje van chocola, dat een pakje van glinsterend zilverpapier aanhad. Ze wilde hem zijn pakje niet uittrekken om eens even met het puntje van haar tong langs het chocola-poppetje te likken, want als ze daar eenmaal aan begon . . . Neen, ze zou het Kerstmannetje zoo, in zijn zilveren pakje, mee naar huis nemen, hem een plaatsje in haar eigen kastje geven en nog heel dikwijls naar hem kijken, vóór ze er eindelijk toe besluiten zou van hem te proeven.

Wat had ze veel plezier gehad bij Oom en Tante! Op Oudejaarsavond had ze zelfs als een groot mensch mogen opblijven om „het Oudejaar uit te zitten," iets wat ze nog nooit gedaan had. Eigenlijk vond zij het jammer, dat Vader haar morgen zou komen halen. Ze zou natuurlijk wel blij zijn, als ze Vader, Moeder en de tweelingen, die nagenoeg beter waren, zooals Moeder geschreven had, terugzag, maar . . . voortaan zou ze alles weer met hun drieën moeten deelen en het gulzige meisje vond dat allesbehalve prettig.

No. 33 · Zaterdag 11 Januari 1930. · 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN · ZEVENDE BLAD · Directeur G MOLENAAR.

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888
(Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

SCHOOL EN KERK.

PREDIKBEURTEN.

Zondag, 12 Jan. '30.

EVANGELISCHE GEMEENTE TE BATAVIA.

Hollandsche Diensten.

Willemskerk v.m. 9 uur ds. Jansen. (Coll. Bouwf.).
Willemskerk n.m. 6.30 uur ds. Quast. (Coll. Bouwf.).
Nieuwe kerk v.m. 9 uur ds. Keers. (Coll. Bouwf.).

Maleische Diensten.

djam 9 pagi, Tg. Priok 2e sch. t. Wairisal.
djam 9 pagi, Vest. Artill. t. Latumahina.
djam 9 pagi, Brandweer t. Turangan.
djam 5 sore, Willemskerk, t. Latumahina.
djam 5.30 sore, Nieuwekerk, t. Turangan.

Genootschap voor In- en Uitwendige Zending.

Wijkgebouw Gg. Chassé n.m. 6.30 uur G. v.d. Weg (uit Bandoeng).

Nederlandsche Zendingsvereeniging.

Maleische Diensten.

Molenvliet.
v.m. 10.30 uur de heer Bliek.
n.m. 7.30 uur de hr. Chang Cheng Liong.
Tanah Abang.
v.m. 10 uur de heer Biltam.
v.m. 7.30 uur de heer Bliek.
Patekoan.
v.m. 9 uur de heer Gouw Khiam Kiet.
v.m. 10 uur de heer de Groot.

Mr. Cornelis.

Holl. dienst v.m. 9 uur ds. Broers.
Jeugddienst v.m. 8 uur de heer Melis.

Mal. dienst der Nederl. Zend. Ver.

Rehobothkerk v.m. 9 uur goeroe Indjil.
id. n.m. 5.30 u. de hr. Vermeer.
id. Woensdag n.m. 6 u. Goeroe Indjil.

Buitenzorg.

Holl. dienst v.m. 9 u. ds. Hofker. (Coll. schuld).

Soekaboemi.

Holl. dienst v.m. 9 uur ds. Klaassen.

Bandoeng.

Nw. kerk v.m. 9.30 uur ds. v. Rooijen. (Doop).
Rooge v.m. 9.30 uur ds. Chrisstoffels. (Jeugddienst).
Oosterkerk Mal. dienst v.m. 9 uur. Inl. Lr. Sinjal.

Tjimahi.

Holl. dienst v.m. 10 uur de heer v.d. Waal.

Djokja

Mal. dienst v.m. 9 u. ds. Bieger. (Doop).
Mal. dienst n.m. 6.30 u. Inl Lr. Loupatty.

Madioen.

Holl. dienst v.m. 8.30 uur ds. de Pree.
Mal. dienst v.m. 10 uur Inl. Lr. Anakotta.

Malang

Kerk Aloon-aloon Holl. dienst v.m. 9 uur ds. v.d. Vliet.
Mal. dienst n.m. 6 u. Inl. lr. Manuputty.

GEREFORMEERDE KERK.
Kwitang 28, Weltevreden.
Zondag 12 Jan. 1930.

Hollandsche Gemeente.

's Morgens 9 u. ds. J. Ubels.
's Avonds 6½ uur Leesdienst.

Maleische Gemeente.

's Middags 4 uur Goeroe Siagian.

Mr. Cornelis.

(Rehoboth Kerk).
Hollandsche Gemeente.
's Avonds 7 uur n.m. Geen dienst.

Buitenzorg.

Logegebouw „Excelsior."
6½ uur n.m. ds. J. Ubels.

Bandoeng.

(*Van Deventerweg*).
9½ uur v.m. dr. D.K. Wielenga.
6 uur n.m. ds. J.G. Fernhout.

Garoet.

Kringsamenkomst elken Zondag om 10 uur ten huize van br. G.W. van Arragon.

Soekaboemi.

(*Gemeentehuis, Tjikoleweg*).
5½ uur n.m. Godsdienstoefening.

Tjimahi.

6 uur n.m. dr. D.K. Wielenga.

Pengalengan.

(*in de balé-dessa*).
9½ uur v.m. ds. J.G. Fernhout.

R. K. KERKEN.
Zondag, 12 Jan.

Kathedraal Waterlooplein.
Kwart vóór zes v.m.: Stille H. Mis.
Zeven uur v.m.: Kindermis.
Acht uur v.m.: Gezongen Hoogmis.
Half tien v.m.: Stille H. Mis.
Zes uur n.m. Lof.

Kerk van het H. Hart — Kramat
6 uur v.m. Stille H. Mis.
7.30 uur v.m. Hoogmis.
9 uur v.m. Stille H. Mis. voor de inheemsche militairen.
5.30 uur n.m. Lof.

Kerk van den H. Jozef.
Mr.-Cornelis.
7 uur v.m. Hoogmis.
9 uur v.m. Stille H. Mis.
5.30 uur n.m. Lof.

CHURCH OF THE BRITISH PROTESTANT COMMUNITY.
Engelsche Kerkweg, Parapattan.
Hours of Service.
Sunday, Jan. 12th.

6.30 p.m. Evensong.

VRIJE KATHOLIEKE KERK.

St. Willebrordskerk, Tanah Abang-Oost 67.
Zondag, 12 Jan.
8 uur v.m. Hoogmis.

STICHTELIJKE BIJEENKOMSTEN.
The Free Pentecostal Conference.

Openbare samenkomsten in „het Pinksterhuis" Matramanweg 53, Meester-Cornelis.
Elken Zondagavond 7 uur Hollandsche dienst.
Elken Woensdagavond 7 uur gemengde dienst.
Elken Vrijdagavond 7 uur bidstond.
Elken Zondagmiddag te 5 uur Zondagschool.

Openbare samenkomsten: Sluisbrugstraat no. 48.
Zondagochtend 8 uur Zondagschool.
Zondagochtend 10 uur Hollandsche dienst.
Zondagavond 7 uur Holl. en Mal. dienst.
Woensdagavond 7 uur Holl. dienst.
Vrijdagavond 7 uur Bidstond.

Christian Science Society.
(Koningsplein Noord No. 21).

Hollandsche Dienst: 9.45 uur v.m.
English Service: 11.— a.m.
Testimony Meetings:
Hollandsche: 1e Woensdag v/d maand 6.30 uur n.m.
English: last Wednesday of the month 6.30 p.m.

Leger des Heils.
(*Kramat 18*).
Zondag, 12 Jan.

8 uur v.m. Zondagschool.
9.30 „ „ Heiligingsdienst.
5 „ n.m. Openluchtmeeting op het Waterlooplein.
7 „ „ Openbare meeting op Pantjoran 34.

De Alor-Zending.

Al de heidnen, door Uw handen
Voortgebragt, in alle landen
Zullen tot U komen, Heer!
Bukken voor Uw aanschijn neêr
En Uw' naam ter eere leven.

Met het zingen van Psalm 86 vers 5, waaraan bovenstaande regels ontleend zijn, werd gisteravond in de Willemskerk hier ter stede de bijeenkomst der Alor-Zendingsvereeniging geopend, waarin de voorzitter der vereeniging, Ds. Jenny, sprak over Alor en Pantar. Na het zingen van dit vers sprak ds. Jenny een kort gebed uit.

Ds. Jenny zette in het kort het doel van den avond, welke door meer bijeenkomsten gevolgd zal worden, uiteen. De Alor-zending heeft het vorige jaar een weinig in moeilijkheden verkeerd.

In het *Alg. Prot. Blad* heeft spr. in verband daarmede reeds het een en ander opgemerkt, o.m. het volgende:

Indertijd heeft Batavia de zorg op zich genomen voor Alor en Koepang. Per jaar zendt de Alorvereeniging ± f 2000 naar Koepang.

Aan contributies komt per jaar ± f 1200.— bijeen, terwijl de collecten in de Kerk ± f 700.— opbrengen. Dat is dus in totaal ± f 1900.—

Ds. de Bruin vroeg onlangs, of Batavia jaarlijks zou kunnen helpen met een bedrag van f 3000.— daar dit bedrag noodig was om de verschillende goeroes hun salaris (groot f 25.— p. maand) te kunnen uitbetalen.

Ds. de Bruin deed dit verzoek met vrijmoedigheid, daar hij, toen hij in Bandjermasin stond, uit zijn ressort reeds f 2000.— voor de zending kon zenden. Indien Bandjermasin f 2000.— kan bijeenbrengen, zal Batavia zeker wel f 3000.— kunnen opbrengen.

Spr. eindigde met de hoop uit te spreken, dat door de nu te volgen mededeelingen de belangstelling toe zal nemen. Die belangstelling was gisteravond inderdaad niet heel groot. Wellicht dat de volgende bijeenkomsten wat beter bezocht zullen worden, zij verdienen het in elk geval.

Alor.

Ds. Jenny gaf vervolgens allereerst eenige geografische bijzonderheden omtrent Alor, op welks hoofdplaats, Kalabahi, de hulpprediker Boeken Kruger gevestigd is. De reis van hieruit naar Alor duurt ongeveer tien dagen. Het eiland is verdeeld in vijf landschappen, waarvan spr. er dezen avond een onder de loupe nam, nl. het landschap Koei in het Z. W. van het eiland.

Vroeger dreef de bevolking daar ruilhandel met Chineezen in sandelhout, waarvoor zij z.g. *mokko's* ontvingen (een soort van bronzen trommen), welker bezit tot nu toe nog op dit eiland een welstands-maatstaf vormt. Deze voorwerpen (waarvan de oudste inderdaad uit China, latere exemplaren echter ook wel uit Java afkomstig zijn) hebben vrij hooge geldswaarde, varieerend tusschen 30 tot zelfs 1000 gulden per stuk toe. Het laatste dan alleen voor de z.g. *mokko tanah* (mokko's, die in den grond gezet worden). Hoezeer de bevolking nog steeds aan de traditie van deze mokko's vasthoudt blijkt uit het feit, dat hoewel thans natuurlijk overal de zilveren munt ingevoerd is, zij nog steeds met mokko's rekent. Het sterkst komt dit tot uiting o.m. bij huwelijksfeesten.

Het aantal zielen bedraagt 60 à 70 duizend. Het is hier echter nog niet precies bekend, hoeveel Christenen daaronder zijn. Wel staat vast, dat er voortdurend nog groote overgangen naar het Christendom plaats hebben.

De wegen zijn uitsluitend paardenwegen.

De bevolking is verdeeld in een bergbevolking en een strandbevolking. De laatste is voor een groot deel Mohamedaansch; de bergbevolking is heidensch. De geloofsvoorstelling is animistisch. De menschen leven in een voortdurenden angst voor de booze geesten. Verschillende sterke staaltjes hiervan deelde spr. mede om tot de conclusie te komen, dat het dus toch onmogelijk kan opgaan te zeggen, dat men dergelijke menschen maar liever in hun primitieven toestand moet laten.

Te Proboer, in genoemd landschap, staat reeds een kerk. In de omgeving van Poereman echter ondervindt het zendingswerk — wegens den geschetsten angst voor de booze geesten — veel tegenwerking.

Beter is de toestand op het eiland

Pantar,

waar de belangstelling der bevolking voor het Christelijk godsdienstonderwijs groot is. Er zijn daar zes scholen, die onder toezicht staan van den hulpprediker van Kalabahi. Wegens gebrek aan personeel stonden twee dier scholen onder een Mohamedaansch hoofd. De bevolking zelf heeft gevraagd om die Moh. hoofden over te plaatsen. Een hunner is inderdaad overgeplaatst en vervangen door een Christelijken goeroe. Het resultaat was een onmiddellijke toename van het aantal leerlingen (met 28).

Het mooiste is echter, dat nu de *imam* (de Moh. voorganger) zelf vaak naar het godsdienstonderricht in die school komt luisteren. Dat godsdienstonderricht is intusschen geheel facultatief gesteld; desniettegenstaande heeft men over gebrek aan belangstelling niet te klagen.

Thans vraagt de bergbevolking ook om onderwijs, waaraan de hulpprediker wegens personeelsgebrek echter niet dadelijk zal kunnen voldoen.

Met de mededeeling, dat ook ds. de Bruin in een der volgende bijeenkomsten een spreekbeurt zal vervullen, sloot ds. Jenny zijn voordracht.

Na een korte pauze was er gelegenheid om vragen te stellen, waarvan een druk gebruik gemaakt werd. Ds. Jenny deelde mede, dat het de bedoeling is verschillende der gemaakte opmerkingen en verzoeken om inlichtingen door te zenden naar het zendingsterrein om op die wijze in nauwer contact te komen met het eigenlijke zendingswerk.

Dank.

Ds. Breyer dankte ds. Jenny namens de aanwezigen voor zijn voordracht. Hij zelf vulde ds. Jenny's mededeelingen nog met verschillende hoogst interessante bijzonderheden aan, welke hij geput had uit literatuur van den hulpprediker Van Daalen. Aan dezen toegewijden werker zwaaide ds. Breyer zeer veel lof toe voor diens arbeid, vooral op dit gebied.

SPORT EN SPEL.

WINTERSPORT.

De academische winterspelen.

DAVOS, 8 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). In het nummer schaatsenrijden won de Hollandsche kampioen Van der Scheer de 500 meter in 45,6 sec. Nummers 5 en 8 waren de gebroeders B. en H. Blaisse. Er waren 11 deelnemers.

In de algemeene wedstrijden, die naast de academische wedstrijden gehouden worden, sloeg Van der Scheer een uitstekend figuur door zich derde te plaatsen achter Thunberg (43,6 sec.) en Ballangrud, de twee sterkste rijders der wereld. De Hollanders Hooftman, Pronk en Heyden waren respectievelijk 7, 8 en 9 uit 31 deelnemers.

ZEILEN.

De B. J. C.

Wordt er op Priok nog gezeild?

Inderdaad, dat we deze vraag stellen is niet te verwonderen. Als men des Zaterdagsmiddags op de Club komt, ziet men er geen sterveling en het is een heel groot wonder als men dan eens een zeiltje ontwaart.

's Zondags, den geheelen dag, zijn er hoopen menschen met kinderen, die het „Indische Scheveningen" komen bezoeken, maar die ternauwernood weten, dat het gebouw toch eigenlijk dat van een *Zeil*-vereeniging is!

Maar.... er wordt dan nu toch weer eens gezeild.

Bij toeval vernamen we, dat Zondagmorgen om 11 uur een wedstrijd zal worden gehouden om den bekenden *Singapore Challenge Cup*.

De laatste wedstrijd die hierom gehouden werd, was die tusschen de *Melanie* en de *Puzzle* op tweeden Pinksterdag!

De *Puzzle*, winnaar en dus houder van den beker, is inmiddels op Singapore gebleven, zoodat de beker terugkwam bij de *Melanie*.

Dit jacht is nu uitgedaagd door de *Doris*.

Hopen we, dat deze wedstrijd tevens de inleiding zal zijn voor een nieuwe serie die zoo aardig de openingen tusschen de groote matches vullen kan.

HOCKEY.

Box — B.V.C. 2—4.

Deze wedstrijd was op vandaag vastgesteld. Om ons onbekende redenen werd hij gisteren reeds gespeeld.

De op het oog normale uitslag 4—2 in het voordeel van B.V.C. is door de winnaars op een eenigszins abnormale wijze bereikt. Het spel ging nl. voor rust gelijk op en de score bleef dubbel blank tot enkele minuten voordat er afgefloten werd. In die enkele minuten doelpuntte B.V.C. drie maal: Boldy nam de twee eerste goals voor zijn rekening en Coshun de derde.

Na de rust slaagde de Box er bijna in den achterstand in te loopen. Door Hamilton en Colvill bracht zij den stand op 2—3 en er dreigde dus nog gevaar voor B.V.C. De achterspeler Flynn maakte toen aan de onzekerheid een einde. Hij bracht den bal over het heele veld heen tot bij het doel van de Engelschen en stelde Kriekenbeek in staat de score op 2—4 te brengen. Waarmee het einde kwam.

VOETBAL IN ENGELAND.

De Competitie.

Zaterdag 4 Jan. werden volgens de *Straits Times* voor de Eerste Divisie de volgende wedstrijden gespeeld:

Arsenal	Sheffield Wed.	2—3
Aston Villa	Leeds Utd.	3—4
Blackburn R.	Manchester Utd.	5—4
Derby County	Bolton Wand.	2—1
Everton	Liverpool	3—3
Huddersfield T.	Birmingham	1—1
Manchester City	Sunderland	2—2
Middelsbrough	West Ham Utd.	2—0
Newcastle Utd.	Grimsby Town	3—1
Portsmouth	Burnley	7—1
Sheffield Utd.	Leicester City	7—1

De stand in de Eerste Divisie luidt thans:

	gesp.	gew.	verl.	gelijk	d.p. v.	d.p. t.	punt.
Sheffield Wednes	23	14	4	5	59	29	23
Manchester City	24	13	5	6	59	42	32
Derby County	24	13	7	4	47	41	30
Aston Villa	24	12	8	4	52	45	28
Leeds United	24	13	9	2	37	36	28
Liverpool	24	11	8	5	42	47	27
Bolton Wand.	25	10	9	6	49	39	26
Middlesbrough	25	11	11	3	54	51	25
Sheffield Utd.	25	11	11	3	54	52	25
Blackburn Rovers	25	10	10	5	61	59	25
Huddersfield T.	25	10	10	5	37	44	25
Burnley	25	9	10	6	53	59	24
Leicester City	24	10	10	4	46	52	23
Manchester Utd.	24	10	11	3	39	48	23
Portsmouth	24	8	10	6	42	41	22
Arsenal	24	9	12	3	38	36	21
Birmingham	24	7	10	7	39	37	21
West Ham Utd.	25	8	12	5	48	51	21
Sunderland	24	7	11	6	38	49	20
Newcastle Utd.	24	9	13	2	46	61	20
Everton	25	5	12	8	42	56	18
Grimsby Town	24	6	13	4	38	56	16

In de Tweede Divisie hebben Oldham en Blackpool nog steeds de leiding. Chelsea kon het tegen hen niet verder brengen dan tot gelijke spelen. De sterkste clubs staan er aldus voor:

	gesp.	gew.	verl.	gelijk	d.p. v.	d.p. t.	punt.
Oldham Ath.	24	15	3	6	59	27	36
Blacpool	24	17	5	2	65	40	36
Chelsea	24	11	5	8	43	24	30
Cardiff City	25	11	8	6	48	34	28
Bradford	24	11	7	6	48	43	28

POSTDUIVEN.

Algemeene Javasche Postduivenbond.

Men schrijft ons:

Donderdagavond vergaderde de afdeeling Buitenzorg van den A. J. P. B. in de Militaire Sociëteit aldaar.

Na opening werd dadelijk overgegaan tot afdoening van de punten, die volgens het Huishoudelijk Reglement voor een jaarvergadering afgedaan moeten worden.

De notulen van de vorige vergadering werden goedgekeurd, het verslag van den secretaris en den penningmeester verwierf eveneens de goedgekeuring van de vergadering.

Daarna kwamen de voorstellen voor de jaarvergadering van den Bond aan de beurt.

Als eenig voorstel zal worden ingediend: bezoldiging van den Bondssecretaris en den ringenadministrateur, terwijl daartoe de bondscontributie verhoogd zal worden.

Als candidaten voor het H.B. werd het zitting hebbend hoofdbestuur met algemeene stemmen candidaat gesteld. Ook het bestuur van de afdeeling onderging geen verandering.

Het vliegprogramma werd opgemaakt. Als eerste vluchten zullen in 1930 worden gehouden een vlucht van Anjer Lor en een van Laboean. De vluchten uit het Oosten, van Semarang en verder, zullen worden vastgesteld na overleg met de vereenigingen te Weltevreden.

Besproken werden de zeer goed geslaagde vluchten van de duiven van een der leden, die op de jongste meerdaagsche oefening waren medegezonden met een sectie infanterie, die in zeer ontoegankelijk terrein geageerd had. Al de berichten kwamen zeer vlot en goed over en het was eenvoudig geweest om voortdurend van de bewegingen en den toestand van den troep te Buitenzorg op de hoogte te blijven.

Op een gezamelijke bestelling van importvoeder werd voor flinke bedragen ingeteekend.

OFF. BERICHTEN

CIVIEL DEPARTEMENT.

Ontslagen: op verzoek, wegens volbrachten diensttijd, met ingang van 31 Maart '30 eervol uit 's Lands dienst, de hoofdambtenaar met verlof W. N. Briel, laatstelijk inspecteur van het Inlandsch onderwijs in algemeenen dienst;

uit 's Lands dienst de gewezen beambte bij den dienst der opiumregie te Tangsi Tjoeroep (Benkoelen) Nangkoesim, met bepaling dat dit ontslag wordt gerekend te zijn ingeg. op 13 Aug. '29;

wegens ongeschiktheid eervol uit 's Lands dienst de gewezen assistent demang van Poetih Doh (Lamp. district), Abdul Moetalib.

Verleend: met ingang van 15 Jan. '30, wegens gewichtige redenen, een jaar binnenlandsch verlof b.b. van den lande aan den fiscal griffier bij het landgerecht te Soekaboemi Raden Pandji Abdoellah Tjokrokoesoemo.

Angeteekend: dat op 31 Dec. '29 als lid van den raad van toezicht op de postspaarbank in N.I. is afgetreden: J. Berendsen, beheerder van de pensioen en weduwen en weezenfondsen van de Indische burgerlijke en locale ambtenaren.

Benoemd: bij genoemden raad gerekend van 31 Dec. '29 opnieuw tot lid, J. Berendsen, bovengenoemd.

Ontheven: met ingang 26 Maart '30, eervol van zijne ter beschikkingstelling van den directeur van binnenlandsch bestuur wordende hij op dien datum in de sterkte van het leger teruggevoerd, M. H. A. Sitsen, kapitein der infanterie bij het leger gevoerd voor herinnering, belast met de functiën van gediplomeerd gezaghebber bij het B.B. in de gewesten buiten Java en Madoera.

Binnenl. Bestuur.

Benoemd: tot ambtenaar bij den algemeenen bestuursdienst van het B. B. op Java en Madoera, W. P. C. Krüss, bij Ministerieele beschikking ter beschikking gesteld van den Gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië om te worden benoemd tot administratief ambtenaar bij het B.B., met bepaling, dat hij wordt geplaatst in de provincie Oost Java;

met ingang van 2 Februari 1930, tot eersten commies bij den kantoordienst van het B. B. in de residentie Bali en Lombok, L. A. Croese, ambtenaar met z.g. groot binnenlandsch verlof te Buitenzorg, laatstelijk eerste commies bij gemelden kantoordienst in de residentie Zuider en Oosterafdeeling van Borneo.

Verleend: wegens gewichtige redenen een kort verlof voor den tijd van drie maanden, door te brengen in Europa ingaande 8 Januari 1930 aan den hoofdagent IIe kl. bij de algemeene politie in de residentie Indramjoe (provincie West-Java), J. Wolters.

Onderw. en Eeredienst.

Tijdelijk werkzaam gesteld: als onderwijzeres der 3de klasse geplaatst a/d IIe H.I.S. te Solo, mej. D. Smith, particulier te Kalioso — Solo;

onderwijzeres 3de klasse en geplaatst a/d Eur. school te Temangoeng, mej. L Verhaar, particulier te Weltevreden;

onderwijzeres 3de klasse en geplaatst a/d Eur. school te Tandjoengkarang, C. J. D. Pietersz, particulier aldaar;

onderwijzeres IIde klasse en geplaatst a/d H.C.S. no. 1 te Makasser, mej. B. A. Lobato, particulier te Bah Lias (Oostkust van Sumatra).

Eervol ontheven: met ingang van 15 Jan. '30 wegens overcompleet, v/h geven van onderw. gedurende 2/3 schooltijd a/d IIe H.I.S. te Batavia, mevr. J. H. Scheffener geboren Spruyt.

Belast: met het geven van onderw. gedurende 2/3 schooltijd a/d 3de Eur. school te Batavia, mevr. J. H. Scheffener geboren Spruyt, part. aldaar;

met de waarneming der betrekking van onderwijzer 1ste klasse en geplaatst a/d H.C.S. te Blinjoe als hoofd der school, J. B. C. van den Dorpel, ambtenaar van verlof uit Europa terugverwacht, tevoren eveneens belast met de waarneming dier betrekking.

Benoemd: onderwijzer IIde klasse en geplaatst a/d H.C.S. te Medan, E. H van Waarderberg, daartoe ter besch. van den G.G. van N.I.;

onderwijzer der IIde klasse en geplaatst a/d Eur. school te Garoet, R. M. Ronger, daartoe ter beschikking gesteld van den G.G. van Nederlandsch Indië.

Overgeplaatst: v/d H.I.S. te Bangil n/d 1ste H.I.S. te Batavia, de onderw. 1ste klasse H. J. Brink;

Eur. school te Temanggoeng n/d IIe gelijksoortige school te Salatiga, de onderwijzeres 3de klasse mej. C. W. van der Veen;

met ingang van 3 Febr. '30 v/d openb. Ambachtsschool voor Inlanders te Medan n/d gelijknamige school te Soerabaja, de vakonderwijzer J. A. van Oenen;

met ingang van 3 Febr. a.s. v/d openb. Ambachtsschool voor Inlanders te Soerabaja n/d gelijknamige school te Medan, de vakonderwijzer A.A. Caspers.

Ervol ontheven: op verzoek met ingang van 23 Jan. a.s. van haar tijd. werkz. stelling als onderwijzeres 3e klasse mej. A. J. van Wansen, geplaatst a/d IIe H.I.S. te Solo.

Benoemd: tot ambtenaar voor het musicologisch onderzoek in den Indischen archipel mr. J. Kunst, thans referendaris bij het Departement van gouvernements bedrijven en als zoodanig ter beschikking gesteld van het hoofd van den Oudheidkundigen dienst.

tot gouvernement arts bij den dienst der Volksgezondheid, C.E. de Moor;

tot Natuurwetenschappelijk Technisch ambtenaar bij den dienst der Volksgezondheid, dr. E. G. van Veen.

Verleend: wegens zevenjarigen dienst negen maanden verlof naar Europa a/d tijd. leeraar bij het Middelbaar Onderwijs ter beschikking gesteld van het I.E.V. te Soebaja, A. A. L. van den Hoven van Genderen, met bepaling, dat hij zijn betrekking zal nederleggen op den 2den Februari '30.

Tijdelijk werkz. gesteld: als onderwijzeres der IIde klasse en gepl. a/d H.C.S. te Soengailiat mej. W.F. Weyer, part. te Weltevreden.

Eervol ontheven: overeenkomstig haar wensch, met ing. van 11 Febr. '30 v/h geven van onderwijs gedurende 2/3 schooltijd a/d H.C.S. te Blitar, mevr. P. J. G. Streng de Borst.

Benoemd; tot onderwijzer IIde klasse en geplaatst a/d Eur. sch. te Muntok, J.A. Vooren, daartoe ter beschikking gesteld van den G.G. van Nederlandsch-Indië;

tot onderwijzer der 1ste klasse b/h openb. W.I.O., Th. N. Min, thans belast m/d waarneming der betrekking; met bepaling, dat hij geplaatst blijft a/d Schakelschool te Padang als hoofd der school.

Justitie.

Verleend: wegens langdurigen dienst een jaar verlof naar Europa, aan de commies bij het Kadaster: mej L. H. Andes, met bepaling, dat zij hare betrekking zal nederleggen op 4 November '30.

Benoemd: met ingang van den dag waarop hij van buitenlandsch verlof zal zijn teruggekeerd, tot directeur 3de kl. bij den dienst van het gevangeniswezen, C.C.M. van Romondt, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende;

tot lid van de Landraden te Batavia c.a. (West-Java). Marah Abdul Moenit, fiscaal-griffer bij het Landgerecht te Pamatang-Siantar (Oostkust van Sumatra).

Lid van den Landraad te Kediri (Oost-Java), Raden Mas Partaatmo, fiscal-griffier bij het landgerecht te Malang (Oost-Java);

fiscaal-griffier bij het landgerecht te Malang (Oost-Java) Iman Mohammad Soelioadikoesoemo, ambtenaar ter beschikking van den voorzitter van den Landraad te Jogjakarta. (Jogjakarta);

fiscaal-griffier bij het landgerecht te Pematang-Siantar (Oostkust van Sumatra) Raden Roestamadji Poerboadinoto, ambtenaar ter beschikking van den voorzitter van den landraad te Mr.-Cornelis (West-Java);

tot a. griffier IIe klasse b/d landraad te Toeban (Oost-Java), Intje Ali, griffier 3de klasse bij de landraden te Sindjai c.a. (Celebes en Onderhoorigheden);

b. griffier 3de klasse bij de landraden te Sindjai c.a. (Celebes en Onderhoorigheden), J. Brandes, griffier 3de klasse bij den Landraad te Koetaradja (Atjeh en Onderhoorigheden);

c. griffier 3e klasse bij den landraad te Koeraradja (Atjeh en Onderhoorigheden), Abuul Chalik, adjunct-griffier bij de landraden te Batavia c.a. (West-Java);

d. adjunt-griffier bij de landraden te Batavia c.a. (West-Java), Mohamad Ishak, ambtenaar ter beschikking bij die rechtbanken;

tot landmeter 3de klasse bij het kadaster in Nederlandsch-Indië, F. W. Looyen, daartoe gesteld ter beschikking van den G.G. van N.I.

Geplaatst: aan het kantoor der kadastrale bewaring te Weltevreden, res. Batavia, de benoemde landmeter 3de kl. bij het kadaster F. W. Looyen.

Bepaald: dat vanaf den dag, waarop door den bewaarder bij het kadaster K.E. van Oosterzee, zijne betrekking is nedergelegd tot den dag, waarop de nieuwe functionnaris zijn dienst zal hebben aanvaard, tijdelijk te belasten met het beheer van het kantoor der kadastrale bewaring te Weltevreden, residentie Batavia, den aan bedoeld kantoor geplaatsten landmeter 1ste klasse E. H. Anthonijsz.

Ontslagen: op verzoek met ingang van 5 Jan. '30, eervol uit 's Lands dienst en met recht op pensioen, Mioen gelar Soetan Radja Aman, adjunct djaksa 1ste klasse bij den landraad te Tandjoeng-balai met standplaats Laboean-roekoe.

Bepaald: dat mr. J.E. Jonkers, officier van justitie bij den raad van justitie te Makasser, aan wien wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa is verleend, zijn betrekking zal nederleggen op 3 Mei '30, instede van op 10 Mei '30.

Financiën.

Benoemd: tot controleur bij den pandhuisdienst, D. van Praag, ambt. van verlof naar Europa terugverwacht, tevoren die betrekking bekleed hebbende.

Gesteld: a. ter beschikking van den resident van Palembang ten einde te worden belast met de dagelijksche leiding van de afdeeling comptabiliteit van zijn kantoor, de herbenoemde administrateur van Fin. IIe kl. H. Hardonk, ambt. terugverw. van buitenlandsch verlof;

b. ter beschikking van den gouverneur van Soerakarta ten einde te worden belast met de dagelijksche leiding van de afd. comptabiliteit van zijn kantoor, de waarnemend administrateur van Fin. IIe kl., J.K.C. Fehr thans ter beschikking gesteld van den resident van Palembang;

c. ter beschikking van den directeur van onderwijs en eeredienst ten einde door het hoofd van den dienst der volksgezondheid te worden werkzaam gesteld bij de afdeeling comptabiliteit en Fin. Zaken bij het hoofdkantoor van genoemden dienst, de administrateur van Fin. 3e kl. A. J. Nieuwenhuijs, thans ter beschikking gesteld van den gouverneur van Soerakarta.

Volksgezondheid.

Ter beschikking gesteld: van den inspecteur van den Dienst der Volksgezondheid van West-Java om volgens diens aanwijzingen te worden werkzaamgesteld te Weltevreden of elders in zijn ambtsgebied, de gouv. arts 1e kl, dr. F. Kopstein;

van het bestuur van het zendingsziekenhuis te Keboemen, de gouv. arts, mej. C. van der Poel, thans geplaatst bij de gouv. centrale burgerlijke ziekeninrichting te Weltevreden;

van den wd. directeur van Onderwijs en Eredienst teneinde te worden belast met de werkzaamheden in verband met het Secretariaat der Geneeskundige Hoogeschool en het beheer der Boekerij, de gouv. arts 1e kl. dr. H.F. Roll;

van den leider der Pestbestrijding ten

einde volgens aanwijzingen werkzaam te worden gesteld te Koeningan of elders in zijn ambtsgebied, de tijd. wd. gouv. arts, raden Koesman;

met ingang van 1 Januari 1930, van den Provincialen Raad van Midden-Java, de tijd. wd. verpleegster 1e kl. mej. E. Engles, thans ter beschikking gesteld van den Plaatselijken Raad van Noord en Zuid Banjoemas en werkzaam bij het Plaatselijk Ziekenhuis te Banjoemas;

van den directeur van Justitie om te worden werkzaamgesteld als bedrijfs arts ten behoeve van het op Noesakambangan met gestraften gedreven rubberbedrijf, de wd. gouv. Indisch arts O. H. Kiliaan, thans geplaatst bij de gouv. Centrale Burgerlijke Ziekeninrichting te Weltevreden;

van den gouv. arts 1e kl. belast met den gewestelijken Dienst der Volksgezondheid in de residentie Riouw en Onderhoorigheden te Tandjong Pinang, om te worden werkzaamgesteld te Tambilihan, de gouv. Indisch arts, Tengkoe Amir Hoedin, thans geplaatst bij de gouv. Centrale Burgerlijke Ziekeninrichting te Semarang.

Ingetrokken: het besluit, waarbij de wd. verpleegster 1e kl. mej. G. de Jong, ter beschikking werd gesteld van den Gemeenteraad te Soekaboemi;

het besluit, waarbij de gouv. arts, J. H. Maasland, is overgeplaatst van Padang naar Malang.

Opgedragen: aan den tijd. wd. hoofd gouv. arts dr. H. de Rook, zich naar Makasser te begeven ten einde aldaar voorbereidende maatregelen te treffen de instelling van een eigen inspectieafdeeling van den Dienst der Volksgezondheid in het Oostelijk deel van de Nederlandsch-Indische archipel.

Overgeplaatst: van de gouv. Centrale Burgerlijke Ziekeninrichting te Semarang naar het Koningin Wilhelmina Gasthuis voor Ooglijders te Bandoeng, de verpleegster 1e kl. mej. G de Jong;

van Weltevreden naar de gouv. Centrale Burgerlijke Ziekeninrichting te Semarang de tijd. wd. gouv. arts mej. J. L. Hijmans;

van Weltevreden naar Landskoepokinrichting en het Instituut Pasteur te Bandoeng, de gouv. arts 1e kl. dr. F. Kopstein;

van Kepahiang naar Ponorogo, de gouv. Indsch arts, R. Soeatmadji, van de gouv. Centrale Burgerlijke Ziekeninrichting te Soerabaja naar Kehapiang de tijd. wd. gouv. Indisch arts J. F. A. de Nijs.

Benoemd: tot gouvernements Indisch arts. 1e klasse de gouvernements Indisch arts, Mas Soemowidigdo;

tot gouvernements Indisch arts, Achmad Darwis;

tot verpleegster 1e klasse mej. J. Bolt, wd. verpleegster 1e klasse;

tot opzichter bij het hoofdkantoor van den dienst der Volksgezondheid Mas Mohamad Hanapiah; Alijas Oeskoni, thans tijd. belast met de waarneming dier betrekking.

Tijd. belast: met de waarneming der betrekking van dame voor de huishouding bij het Krankzinnigengesticht te Sabang, mej. C. E. Lohe.

Gouv. Bedrijven.

Verleend: aan C. W. Tober, controleur 1e klasse bij den P.T.T.-dienst, wegens zevenjarigen dienst negen maanden verlof naar Europa met bepaling, dat hij zijne betrekking zal neerleggen op 2 November '30.

Ingaande: 2 Juli '30 verzoek wegens volbrachten diensttijd eervol en met recht op pensioen, uit 's lands dienst ontslagen W. Luijke, hoofdcommies bij de S.S.- en tramw.

Pandhuisdienst.

Over te plaatsen: van het landspandhuis te: Ngadiloewih (Kediri) naar dat te Batoe (Malang) de beheerder IIde klasse R. Vincent;

Batoe (Malang) naar dat te Ngadiloewih (Kediri) de beheerder IIde klasse E.A.Th. Scholte;

in afwachting van de komst van den nieuwen beheerder tijdelijk te belasten met waarneming van het beheer van het landspandhuis te Ngadiloewih (Kediri) de onderbeheerder IIde klasse bij dat pandhuis Raden Soepono alias Soerijokoesoemo.

Boschwezen.

Ter beschikking gesteld: van het hoofd v/d dienst der wildhoutbosschen op Java en Madoera, den opzichter J. Bastiaan, thans ter beschikking gesteld van den adviseur van den dienst der bosschen in de buitengewesten;

van den adviseur van den dienst der bosschen in de buitengewesten, den boscharchitect 2de klasse Arifin, thans ter beschikking gesteld van het hoofd van den dienst der wildhoutbosschen op Java en Madoera.

BEVOLKING VAN BATAVIA.

Gevestigd:

Mej. H. Alexander, Petodjo Ilir 1, van Buitenzorg.
A.S. Block, Rijswijk 14, van Bilthoven.
J C. van der Brugge, Kebonsirih 127, van Bandoeng.
H. Bruijns, Gang Struwer IV achter 9, van Bandoeng.
J. Bryan, Gang Setjang 6, van Holland.
C.J Busscher, Kramat 124, van Malang.
C.M. Connor, Gang Scott 10, van Singapore.
D.D. Dohse, Molenvliet W. 11a, van Lebong Tandai.
D.P. van Dongen, Vioslaan 39 pav., van Semarang.
A.D. Dunn geboren Gibbons, Pegangsaän 19, van Nieuw Zeeland.
H.M.C, van Dijk, Hospitaalweg 17, van Nederland.
W.L.M, van Dijk, Hospitaalweg 17, van Nederland.
Vrouwe C. Ellendt, Gang Petasan 13, Medan.
E. van Dulken geboren Selleger, Sumatraweg 1, van Nederland.
J F. Feher geboren van Dulken, Sumatraweg 1, van Nederland.
B.L. Anthonijs Feher, Sumatraweg 1, van Nederland.
Mej. G.M.B. Feijen, Rijswijk 1, van Nederland.
G A. Groen, Kemajoran 80, van Bandoeng.
A. Groeneveld, Djagamonjet 2, van Europa.
Mej. L. Haydush, Goenoengsahari 83, van Bandoeng.
C.J. Herklots geboren Timmermans, Tanah Abangheuvel 132, van Palembang.
J.C. Hilgersom, Kramat 18, van Rotterdam.
Mej. C.E.J. Jeronimus, Laan Canne 9, van Soerabaja.
S. Katsma, Kramat 19, van Grijpekerk.
G. Kepper, Hotel Koningsplein, van Nederland.
H.I. Kleijn, Koningsplein Z. 10, van Holland.
E. de Kock, Gang Boentoe 1, van Amboina.
P.C.H. Kremer, Gang Scott 10, van Arnhem.
J. Lenahatu, Gang Kebon Katjang IV, van Palembang.
B. van der Loon, Halimoenweg, van Soerabaja.
F.F. Mattern, Vioslaan 19, van Kediri.
C.W.J. van Meerten, Gang Ketapang 12, van 's Gravenhage.
L. van Mierden, Djembatan Merah Petak, van Tjibadak.
J.C. van Munsler, Kerklaan 4a, van Koeningan.
G.H.K. la Nauze, van Heutszboul. 21, van Australië.
J.J. Rambonnet, Cheribonweg 17, van R.O. Klapa Noenggal (Tjileungsie).
H.L.F. Rincker Hotel Keningsplein, van Medan.
P. Robbers, Sluisbrustraat 19, van Semarang.
H. W. C. B. Rode, Rijswijkstraat 27, van Europa.
P. H. D. Röder, Rijswijkstraat 27, van Amsterdam.
J. D. Ruijs, Koningsplein O. 1, van Bandoeng.
L. A. L. Schrijn geb. Fraeijhoven, Gg. Nangka II No. 5, van Buitenzorg.
Mej. A. J. G. Speet, Pintoebesie 25, van Nederland.
J. Tietze, Gg. Chaulan 20, van Flores.
J. Tuijter geb. Brandt, Mampangweg, 85, van Sampit (Borneo).
M.L. Touwaide geb. Fraper, Koningsplein O. 1, van Tarakan.
Mevr. J.D. van Wely, Gang Pool 5, van Soerabaja.
Mej. E. Ch. Willems, Goenoeng Sahari 44, van Amsterdam.
G. A. Wisse, Koningsplein Z. 10, van Nederland.
E. Zechner geb. Botter, Tanah Abang W. 66, van Medan.
G.R. Barnehl, Laan Trivelli 41, van Kovno.
Mej. A. W. Beringer, Rijswijk 19, van Singapore.
B. Besterveld, Hospitaalweg 3, van Nederland.
H.R. Bird, Laan Trivelli 9, van Londen.
J. Bosscher, Tanah Tinggi 1, van Salatiga.
L.A.C.B. Coster, Noordwijk, 12, van Parijs.
A.D. Elout geb. Matthes, Rijswijk 1, van Soerabaja.
W. J. Klein, Gang Aliasman 2, van Palembang.
E. Th. Lambert, Laan Trivelli 9, van Londen.
J. Louwerens, Kamp. Petodjo Ilir Gg. III No. 2, van Koeningan.
W. Rijnders geb. Louwerens, Kamp. Petodjo Ilir Gg. III No. 2, van Koeningan.
G J.J. Mulder, Koningsplein Noord binnen 16, van Nederland.